

OCAK

NORVEÇ

NORVEÇ

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Kuzey Avrupa'da, İskandinav Yarımadası'nın batısında yer almaktadır. Komşuları; doğu ve kuzeydoğuda İsveç, kuzeydoğuda Finlandiya ve Rusya Federasyonu olan ülkenin batıda Atlas Okyanusu'na kıyısı vardır.Güneşin hiç batmadığı nokta olarak bilinen Nordkapp, Norveç'de yer almaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Resmi adı Norveç Krallığı'dır.(Kongeriket Norge, Kongeriket Noreg). Parlamenter Demokrasi (Anayasal Monarşi) ile yönetilmektedir.

1814 Anayasası ile demokratik yönetim ve anayasal monarşi birlikte kurulmuştur. Parlamento 1884'de oluşturulmuştur. Günümüzde, Norveçde Kralı ülkenin Devlet Başkanı konumundadır.

Devlette güç üç kurum arasında dağıtılmıştır: Storting (yasama gücü), Hükümet (yürütme gücü) ve mahkemeler (yargı gücü). Devlette ayrıca, il ve belediye düzeyinde coğrafi dağılım söz konusudur.

Norveç'de genel seçimler her dört yılda bir yapılmaktadır.Norveç dış politikasında önemli konular, iklim değişikliği, yenilenebilir enerji ve güvenlik, silahsızlanma, kalkınma yardımı ve barış için arabuluculuk olarak yer almaktadır.

Norveç halkı 1972 ve 1994'de yapılan referandumlarda Avrupa Birliği'ne üye olmayı reddetmiştir. Çünkü Norveç'in petrol zenginliği ve AB ile Avrupa Ekonomik Alanı (EEA) çerçevesinde zaten var olan güçlü bağları düşünülünce katılımın faydaları konusunda soru işaretleri oluşmuştur. Şu durumda AB'ye üye olunması konusunda bir plandan bahsetmek mümkün değildir.

Norveç, I. Dünya Savaşı'nda tarafsız kalmış, II. Dünya Savaşı'nda da bunun için çaba göstermiş ancak 1940 yılında Almanya tarafından işgal edilmiştir. Almanya'nın 8 Mayıs 1945 tarihinde teslim oluşuna değin işgal altında kalmıştır.1949 yılında NATO'ya üye olmuştur. Norveç'de 1970 yılında bulunan petrol ve doğal gaz ülkenin refah düzeyinin çok yükselmesini sağlamıştır.

Avrupa Birliği ile ilişkilerini EFTA (Avrupa Sırbest Ticaret Alanı) kapsamında yürütölmektedir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Norveç nüfusu 1980 yılında 4,1 milyon iken 2016 yılında 5,2 milyona ulaşmıştır. Ülkede nüfus, düzenli olarak artmaktadır: 36 yılda 1,1milyonluk bir artış olmuştur. Ülkede, orta yaş üzerindeki nüfus sayısı giderek artmaktadır. Ortalama yaşam süresi 81,8'dir. (World Bank, 2016) Yaşam süresi kadınlar için 84,1, erkekler için 80,4 dür. Doğurganlık oranı (Kişibaşına düşen çocuk sayısı) kadınlarda % 1,74 erkeklerde 1,56 dır.

Norveç'in doğurganlık oranı da Batı Avrupa ortalamasından daha yüksektir. Analistler, bu durumu ülkenin cömert aile politikalarına bağlamaktadırlar. Bunun önemli bileşenlerini arasında, uzun süreli ücretli izin ve çocuk bakımında verilen devlet destekleri oluşturmaktadır.

Ülkede 848 bin göçmen olup bunların 150 bin 'ini ikinci nesil göçmenler oluşturmaktadır. Göçmenlerin toplam nüfustaki payı %16,3'dür. Ülkede 11000 Türk göçmen olarak bulunmaktadır.

Ülkede okur yazarlık oranı % 100 olup ayrıca nüfusun % 25,8'i üniversiteye devam etmektedir.

Kaynak: Morveç İstatistik Birimi; <https://www.ssb.no/en/befolkning/nokkeltall/population>),
<https://www.ssb.no/en/befolkning/statistikker/innvbef/aar/2016-03-03>

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

Sektörlerin Gayri Safi Yort içi Hasıa'dan Aldığı Pay (%)

Sektör	2013	2014	2015	
Tarım		1,5	1,6	1,8
Sanayi		39,8	38,3	35,0
Hizmetler		56,7	60,1	63,2

Kaynak: Dünya Bankası (2016)

Geniş petrol, doğal gaz, mineral, kereste, su ürünleri ve su rezervine sahip olan Norveç'in GSYİH'si 2015 yılında 389 milyar Dolar, ekonomik büyümenin ise % 1 oranında gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Norveç ekonomisinin temelini hizmet sektörleri oluşturmaktadır.

Ürün olarak bakıldığında ise petrol ve gaz en ön sırada yer almaktadır. 2014 yılında ham petrol ihracatı, toplam ihracatın % 31'ini oluşturmaktadır. Tahminlere göre Norveç, 50 yıllık petrol ve en azından 100 yıllık doğalgaz rezervine sahiptir.

Dünya Bankası verilerine göre Norveç, 2015 yılında dünyada iş yapılması en kolay 6. ülke durumundadır. (185 ülke arasında) (Ease of Doing Business 2015)

Ekonomik Performans

Geniş petrol, doğal gaz, mineral, kereste, su ürünleri ve su rezervine sahip olan Norveç'in GSYİH'si 2015 yılında 389 milyar Dolar, ekonomik büyümenin ise % 1 oranında gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Norveç ekonomisinin temelini hizmet sektörleri oluşturmaktadır.

Ürün olarak bakıldığında ise petrol ve gaz en ön sırada yer almaktadır. 2014 yılında ham petrol ihracatı, toplam ihracatın % 31'ini oluşturmaktadır. Tahminlere göre Norveç, 50 yıllık petrol ve en azından 100 yıllık doğalgaz rezervine sahiptir.

Dünya Bankası verilerine göre Norveç, 2015 yılında dünyada iş yapılması en kolay 6. ülke durumundadır. (185 ülke arasında) (Ease of Doing Business 2015)

Genel Ekonomik Durum

2015 yılında ise dünya petrol fiyatlarındaki düşüş ülkenin ihracat gelirlerinde önemli bir kayba neden olmuştur. Norveç'in dış ticaretinin çok büyük bir kısmını yaptığı AB ülkelerinde yaşanan ekonomik kriz nedeniyle Norveç ekonomisi de

olumsuz anlamda etkilenmiştir. . Büyümenin 2016 yılında % 1 olması beklenmektedir. GSYİH'nın % 20'sini petrol ve doğal gaz üretimi oluşturmaktadır. Dünyanın 3. en büyük petrol ihracatçısıdır.

Norveç ekonomisi için petrol faaliyetleri çok önemlidir.Norveç'te petrol ve doğal gaz GSYH'nin yaklaşık % 25'sini oluşturmaktadır. Üretilen petrolünde büyük bölümü ihraç edilmektedir. Son 40 yıldır petrol ve doğal gaz ülkenin ekonomisinde önemli bir role sahiptir. 1971 yılında ülkede ilk kez petrol çıkarılan kadar kişi başına düşen gelir gelişmiş ülkelerin altında bir seyir izlerken bu tarihten sonra gelir düzeyinde batı ekonomileri yakalanmış olup halen dünyada bu konuda önde gelen ülkeler arasında yer almaktadır.

Dünyanın 4. en büyük net petrol ihracatçısıdır. 2015 yılında petrol ve mamulleri dış ticaret dengesinde (HS 27) 58 milyar dolar fazla vermiştir. Toplam petrol mamulleri ihracatı 61,7 milyar dolardır. Petrol grubu ürünler 2015 yılında ihracatının % 58'ini oluşturmuştur. Dünya ihracatından aldığı pay %3,4 olmuştur. Ülke dünyanın 7. doğal gaz üreticisidir.(2015) Benzeri şekilde günde 1,9 milyon varil ham petrol ve LNG üretimi ile 6 sıradaki ülkedir.

Kaynak: http://woo.opec.org/images/woo/WOO_2015.pdf

Sektörün en önemli firması şirketin % 80 hissesi kamuya ait olan Statoil ASA ve kamuya ait Petoro AS ve Avrupa gaz boru hatları firması olan Gassco'dur.

Dış Ticaret

Ülkenin Dış Ticareti

Değer: Milyon Amerikan Doları

Dış Ticaret	2012	2013	2014	2015	2016
İhracat	160.952	155.351	143.791	105.449	89.120
İthalat	87.308	89.807	89.170	76.275	72.473
Hacim	248.260	245.158	232.961	181.725	161.593
Denge	73.644	65.543	54.621	29.174	16.647

Kaynak: ITC. Trade Map,2017

İhracatında Başlıca Ürünler

Değer:Milyon Amerikan Doları

GTİP No.	Ürün Adı	2014	2015	2016
.	TÜM ÜRÜNLER	144.611	104.800	89.120
'2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	46.255	25.352	22.615
'2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	39.100	29.392	20.616
'0302	Balık (taze/soğutulmuş)	6.002	5.207	6.487

'9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	4.699	4.204	3.476
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	7.523	5.123	3.244
'7601	İşlenmemiş alüminyum	3.186	2.674	2.424
'0304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze/soğutulmuş/dondurulmuş)	1.726	1.452	1.718
'0303	Balıklar (dondurulmuş)	1.762	1.285	1.395
'8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	1.088	501	1.126
'2924	Karboksiamid gruplu, karbonik asidin amid gruplu bileşikleri	737	835	916
'7502	İşlenmemiş nikel	1.450	1.173	901
'0305	Balıklar (kurutulmuş/tuzlanmış/salamura edilmiş/tütsülenmiş	951	833	765
'8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	823	855	699
'8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	976	847	697
'2716	Elektrik enerjisi	861	514	650
'8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	568	519	582
'8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	1.242	1.110	556
'7202	Ferro alyajlar	795	629	553
'8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	521	496	541
'3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	762	567	512
'2804	Hidrojen, asal gazlar ve diğer ametaller	557	543	489
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	484	460	461
'7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	499	416	417
'8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	354	384	411
'9015	Arazi ölçme, hidrografik, oşinografik, jeofizik vb. Alet ve cihazları, telemetrel	376	467	381
'7901	İşlenmemiş çinko	370	343	380
'8906	Diğer gemiler (savaş gemileri ve kurtarma gemileri dahil, kürekli hariç)	192	96	373
'7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	345	510	348
'8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	314	391	331
'9026	Sıvı-gaz akışı, seviyesi, basıncı vb. Ölçen alet ve cihazlar	409	415	317
'8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	508	405	295
'9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	555	418	275
'4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	319	257	264
'7326	Demir/çelikten diğer eşya	208	244	258
'8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	342	284	246

'7110	Platin, paladyum, rodyum, iridyum, osmiyum, rutenyum (ham, pudra vb.)	289	257	234
'9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	284	240	232
'2517	Çakıl taşı, kırılmış/ezilmiş taş, çakmak ve yassı iri çakıl taşı, cüruf, moloz vs	235	231	216
'9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	222	202	204
'4403	Yuvarlak ağaçlar	244	238	199
'8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	381	278	190
'1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. İle boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	219	252	183

Kaynak: ITC Trade Map,2017

İthalat'ında Başlıca Ürünler

Değer:Milyon Dolar

GTİP No.	Ürün Adı	2014	2015	2016
.	TÜM ÜRÜNLER	89.439	77.193	72.473
'8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	5.486	4.951	5.151
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.891	2.191	1.802
'8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	826	938	1.789
'8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	1.886	1.707	1.748
'3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1.529	1.307	1.329
'8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	1.736	1.391	1.267
'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.363	1.102	1.224
'9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	1.296	1.109	1.059
'7501	Nikel matları, nikel oksit sinterleri, nikel ara ürünleri	1.860	1.327	970
'7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	1.256	1.141	887
'8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	1.126	979	781
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	851	756	776
'9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	973	893	774
'8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	1.144	860	708
'2818	Suni korendon alüminyum oksit ve hidroksit	716	790	662
'8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	852	872	647
'8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	863	545	646
'9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	640	574	536
'9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	567	530	531

'9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	567	481	507
'8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	624	514	506
'9406	Prefabrik yapılar	516	454	502
'4418	Bina, inşaat için marangozluk, doğrama mamulleri	583	461	493
'8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	705	559	485
'8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	560	549	483
'7304	Demir/çelikten (dökme hariç)dikişsiz tüp, boru, içi boş profil	698	534	475
'8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	548	460	465
'2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	639	567	462
'7601	İşlenmemiş alüminyum	765	366	455
'3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	419	392	440
'8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	508	400	420
'3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	468	411	415
'9015	Arazi ölçme, hidrografik, oşinografik, jeofizik vb. Alet ve cihazları, telemetrel	339	568	411
'7326	Demir/çelikten diğer eşya	596	485	394
'1504	Balıkların/deniz memelilerinin yağları	359	401	393
'2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil)üzüm şırası	461	390	392
'4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	459	370	374
'8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	323	538	372
'1514	Rep, kolza, hardal yağı (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	368	301	363
'8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	480	410	353
'1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. İle boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	399	342	335
'1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. İle boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	219	252	183

Ülkeler İtibarıyla İhracat (Milyon Dolar)

Ülke Adı	2014	2015	2016
Dünya	144.611	104.800	89.120
Birleşik Krallık	32.895	21.093	18.437
Almanya	24.477	18.614	12.700
Hollanda	19.268	11.534	9.419
Fransa	8.839	6.865	6.089
İsveç	8.185	6.184	5.754
Belçika	6.823	5.097	3.888

ABD	5.359	4.658	3.741
Danimarka	5.460	4.117	3.548
Çin	3.276	2.990	2.356
Polonya	2.563	2.026	2.079
İspanya	2.389	1.599	1.634
İrlanda	1.294	1.499	1.399
Kore Cumhuriyeti	2.299	2.051	1.281
Japonya	1.611	1.243	1.223
İtalya	1.193	935	1.177
Finlandiya	2.221	1.148	1.133
Singapur	1.845	1.380	1.012
Kanada	699	695	938
Taipei (Çin)	450	477	614
Portekiz	515	569	568
İsviçre	538	407	508
Türkiye	1.011	526	498
Brezilya	1.123	673	492
Angola	480	291	464
Nijerya	467	368	460
İzlanda	701	450	438
Kayman Adaları	1	122	433
Vietnam	236	211	314
Kongo	60	301	310
Tayland	215	219	272
Rusya Federasyonu	837	301	261
Hindistan	277	237	258
B.A.E.	288	298	245
Azərbaycan	74	162	229
Çek Cum.	226	182	221
Avusturya	363	261	216
Endonezya	148	166	204
Taipei /Çin	333	292	202

Hong Kong	261	245	200
Malezya	554	472	197
Avustralya	318	325	189
Lüksemburg	2.763	3.222	2.313
Finlandiya	2.025	1.908	2.138
Taipei /Çin	2.198	2.124	2.067

Kaynak: ITC Trade Map,2017

Ülkeler İtibarıyla İthalat (Milyon Dolar)

Ülke Adı	2014	2015	2016
Dünya	89.439	77.193	72.473
Almanya	10.566	8.707	8.714
İsveç	10.949	8.855	8.676
Çin	8.484	8.126	8.013
ABD	5.531	5.005	4.700
Danimarka	5.448	4.413	4.065
Birleşik Krallık	5.787	4.945	3.677
Hollanda	3.306	2.808	2.904
Polonya	2.883	2.341	2.556
Fransa	3.071	2.535	2.392
İtalya	2.732	2.311	2.182
Finlandiya	2.075	1.730	1.753
Japonya	2.020	1.672	1.710
Kore Cumhuriyeti	1.543	3.205	1.693
İspanya	1.587	1.391	1.651
Belçika	1.584	1.290	1.318
Kanada	2.338	1.570	1.285
Rusya Federasyonu	1.578	1.410	1.148
Brezilya	1.277	1.281	1.087
Taipei (Çin)	1.224	896	882
Çek Cum.	888	808	820
Litvanya	874	765	803
Türkiye	882	730	787

Estonya	692	583	569
Avusturya	693	537	532
İrlanda	697	568	531
Taipei /Çin	646	517	485
Hindistan	449	406	419
Tayland	620	418	410
Vietnam	402	345	391
Slovakya	215	219	272
Romanya	837	301	261
Singapur	277	237	258
Letonya	288	298	245
Macaristan	74	162	229
Portekiz	226	182	221
Malezya	363	261	216
Bangladeş	148	166	204
Peru	333	292	202
G. Afrika Cum.	261	245	200
İzlanda	554	472	197
Meksika	318	325	189

Kaynak: ITC Trade Map,2017

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Norveç’de tüm ticari marka ya da patent başvuruları için Norveç Patent Ofisi’ne (Norway's Patent Office) kayıt yaptırmak gerekmektedir:

Patentstyret

Styret for det Industrielle Rettsvern

PO Box 8160 dep NO-0033 Oslo, Norway

Tel: 0047 22 38 73 00

Fax: 0047 22 38 73 01

Email: mail@patentstyret.no

www.patentstyret.no/en/english

Ürün Standardı ve Teknik Mevzuat

Norveç Standardlar Kurumu
Norges Standardiseringsforbund/Norwegian Standards Association
Strandvn 18 1326 Lysaker
Posta Adresi: Postboks 242 NO-1326 Lysaker
Tel: 0047 67 83 86 00
Fax: 0047 67 83 86 01
e.mail: info@standard.no
www.standard.no

Norveç’de uygulanan tüm standardlar, Avrupa ve Uluslararası Standartlar ile Norveç sektörel standardizasyon kuruluşlarının tavsiyelerine dayanan NSF’e göre belirlenmiştir. Bugün kabul edilen standardların% 90’ından fazlası NS-EN’e göre oluşturulur ve Avrupa standartları ile aynıdır.

Reklam ve Promosyon

Türk ürünlerinin tanıtımı açısından bir pazara giriş aracı olarak kullanılan ve Norveç pazarında düzenlenen önemli fuarlar bu bölüm altında da ayrıca verilmektedir. Norveç pazarında düzenlenen/düzenlenecek Fuarlar hakkında detay bilgilere Oslo Ticaret Müşavirliğimizden ulaşılabilir.

Fuarlar

NOR-FISHING - International Fishing Exhibition (Trondheim – Ağustos/İki Yılda Bir)
Balıkçılık
www.nor-fishing.no

GAVE & INTERIØR - Gift and Interior Exhibition (Oslo – Ocak-Ağustos/Yılda İki Defa)
Hediyelik eşya, saat ve mücevher
www.messe.no

ONS - OFFSHORE NORTHERN SEAS (Stavanger - Ağustos/İki Yılda Bir)
Gemi inşaatı, liman ekipmanı, offshore teknolojisi
www.ons.no

SKOMESSE - Footwear Exhibition (Oslo - Ağustos/Yılda İki Defa)
Deri, deri eşyalar ve ayakkabı
www.skosenteret.no

VVS-Dagene - Heating, Ventilation and Air Conditioning Exhibition (Oslo – Ekim/İki Yılda Bir)
Isıtma Teknolojileri, klima ve havabilim (aerology)
www.skarland.no

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Norveç’de menşe ülkenin belirtilmesi gereklidir. Avrupa Ekonomik Alanı üyesi olan Norveç, AB pazarında satılan bazı ürünlerde AB'nin CE işaretini benimsemiştir.

Gıda ürünleri ve gıda paketleme yönetmeliklerine ilişkin mevzuat hakkında ayrıntılı bilgi için:

Mattilsynet (Gıda Kontrol Kurumu)www.mattilsynet.no/portal/page_pageid=54,40103&_dad=portal&_schema=PORTAL&language=english

Ullevaalsveien 76 0454 Oslo, Norway
Posta Adresi: PO Box 383 NO-2381 Brumunddal
Tel: 0047 23 21 68 00
Fax: 0047 23 21 68 01
e.mail: postmottak@mattilsynet.no

Ulaşım

En önemli uluslararası havaalanı Oslo'da Gardermoen'dir. İstanbul'dan Oslo'ya aktarmasız uçuş vardır ve yaklaşık 4 saat sürmektedir.

Havaalanına Ulaşım

Gardermoen Havaalanı'ndan Oslo şehir merkezine hızlı tren hattı vardır ve bir kişinin ücreti yaklaşık 170 NOK'dur (51 TL). Bunun yanı sıra havaalanından şehir merkezine bir kişinin ücretinin yaklaşık 190 NOK (yaklaşık 57 TL) olduğu otobüsler de mevcuttur. Havaalanı şehir merkezi uzaklığı 70 km civarındadır ve taksiyle 700 NOK civarında (yaklaşık 210 TL) tutar.

Ülke İçinde Ulaşım

Havayoluyla Ulaşım :

Norveç'de yollar ve bağlantıları mükemmel bir ağa sahiptir. Yaklaşık 50 havaalanı ve en kuzeydeki bölgelere bile kolayca ulaşımı mümkün kılan iniş pisti vardır. Norveç'de faaliyet gösteren havayolları SAS, Norwegian ve Wideroe'dir.

Trenle Ulaşım

Norveç Devlet Demiryolu NSB, Güneybatı sahillerinden Kuzey sahillerine kadar uzanan ve önemli şehirleri birbirine bağlayan iyi gelişmiş bir ağa sahiptir. Ayrıca, Oslo'dan Bergen'e dağları geçerek giden Bergensbanen hattı vardır. En kuzey uç noktası olan Narvik'deki demiryolu istasyonuna, İsveç üzerinden trenle ya da Fauske'den otobüsle ulaşmak mümkündür. Trenle seyahatte fiyatları cazip hale getiren indirim ve özel tarifeler de söz konusudur.

İnternet üzerinden Norveç Devlet Demiryolları'ndan (Norway State Railways - www.nsb.no/?lang=en_US) ya da tüm otobanlarda bulunan Narvesen kiosklarından bilet alınabilir.

Otobüs ve Feribotla Ulaşım

Norveç'in otobüs ve feribot sistemi uzak köylere kadar ulaşan hatları ile mükemmel bir tablo oluşturur. Norveç'de neredeyse tüm kasaba ve köylere otobüs veya feribot ile ulaşılabilir. Genel olarak, bunun için önceden rezervasyon yaptırmak gerekmemektedir. Herhangi bir NOR-WAY ofisinden bilet alınabilir. Detaylı bilgiye www.visitnorway.com adresinden ulaşılabilir.

Kullanılan Dil

Norveç'de kullanılan dil Norveççe olmakla beraber İngilizce de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Çalışma Saatleri

Pazartesi-Cuma çalışma saatleri 08.00 – 16.00 arasındır.

Bankaların açılış saatleri Pazartesi-Cuma 08.15 – 15.00 (kışın 15.30) Perşembe 08.15 – 17.00.

Resmi Tatiller

01 Ocak:	Yılbaşı
12 Nisan:	Kutsal Perşembe
İyi Cuma:	Her yıl değişiyor
Paskalya:	Her yıl değişiyor
1 Mayıs:	İşçi Bayramı
9 Mayıs:	Milli Bayram
17 Mayıs:	Bağımsızlık Günü
Milli Pazartesi:	Her yıl değişiyor
25-26 Aralık:	Noel

Yerel Saat

Yerel Saat Türkiye'den 1 saat geridedir.

Telefon Kodları

Uluslararası Telefon Kodu: 00-47

Önemli Adresler

- Innovation Norway - (www.innovasjon Norge.no)
- Nortrade - (www.nortrade.com)
- Bedin – (www.bedin.no/)
- The Federation of Norwegian Commercial - Service Enterprises (HSH) & Exporting to Scandinavia (www.hsh-org.no & www.hsh-org.no/dav/63a3a73a57.pdf)
- Bureau of Statistics (www.ssb.no)
- Minifacts Norway (www.ssb.no/english/subjects/00/minifakta_en/en/)
- The Norwegian Ministry of Fisheries and Coastal Affairs (www.fisheries.no)

More Information About Norway - Economy & Industry
(www.norway.ph/aboutnorway/economy/)

Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye-Norveç Dış Ticaret Değerleri (Bin Dolar)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2002	115.224	365.835	481.059	-250.611
2003	171.420	423.181	594.601	-251.761
2004	206.258	495.367	701.626	-289.109
2005	245.165	374.203	619.368	-129.038
2006	260.896	496.458	757.354	-235.562
2007	375.340	495.568	870.908	-120.228
2008	391.174	622.659	1.013.834	-231.485
2009	384.274	771.741	1.156.016	-387.467
2010	343.911	828.588	1.172.499	-484.676
2011	379.523	796.292	1.175.816	-416.769
2012	450.876	982.088	1.432.965	-531.212
2013	618.471	1.088.903	1.707.374	-470.432
2014	557.600	997.630	1.555.230	-440.030
2015	454.015	657.520	1.111.535	-203.505.
2016	559.266	627.523	1.186.789	-68.257
2016*	313.603	439.847	753450	-126.244
2017*	383.193	567.226	950.419	-184.033

* 9 Aylık veriler

Kaynak: ITC, Trade Map,2017

Türkiye'nin Norveç'e İhracatında Başlıca Ürünler

Değer:Milyon Dolar

GTİP No.	Ürün Adı	2014	2015	2016
.	TÜM ÜRÜNLER	558	454	559
'8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	102	50	188
'8902	Balıkçı gemileri; balıkçılık ürünlerinin işlenmesine mahsus fabrika gemiler	52	100	42
'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	42	41	33
'8906	Diğer gemiler (savaş gemileri ve kurtarma gemileri dahil, kürekli hariç)	28	15	33
'8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	23	9	32
'8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	18	12	26
'6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	18	14	11

'7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	7	10	11
'6115	Çorap; külotlu, kısa; uzun konçlu, soketler (örme)	13	10	10
'6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	13	11	9
'9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	6	7	8
'6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	6	6	5
'1504	Balıkların/deniz memelilerinin yağları	0	1	5
'2008	Başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçaları konserveleri	5	7	5
'0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	4	6	4
'3921	Plastikten diğer levhalar, yaprak, pelikül, varak ve lamlar	4	4	4
'6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	5	3	4
'8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	13	4	4
'6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	6	4	3
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	2	3	3
'6908	Sırlı seramikten döşeme, kaldırım taşları, şömine, duvar karosu	3	2	3
'6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	5	3	3
'7412	Bakır boru bağlantı parçaları (rakor, dirsek, manşon gibi)	4	3	3
'8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	4	3	3
'9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	3	3	3
'7806	Kurşundan diğer eşya	1	1	3
'3917	Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb	1	0	3
'7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	1	0	2
'7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	3	2	2
'6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet, mutfak bezleri	2	2	2
'4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2	2	2
'3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamlar	2	2	2
'7224	Diğer alaşımlı çelik (ilk şekillerde ve yarı mamulleri)	3	2	2
'5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	4	3	2
'8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	1	1	2
'4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar ve donanımları	3	2	2
'6107	Erkek/erkek çocuk için iç ve gece giyim eşyası (örme)	3	2	2
'6106	Kadın/kız çocuk için bluz, gömlek, gömlek; bluz (örme)	2	1	2
'6301	Battaniyeler, diz battaniyeleri	1	1	2

'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	8	1	2
'2007	Reçel, jöle, marmelat, meyve püresi ve pastaları	2	2	2

Kaynak:ITC Trade Map,2017

Türkiye'nin Norveç'ten İthalatında Başlıca Ürünler

Değer: Milyon Dolar

GTİP No.	Ürün Adı	2014	2015	2016
.	TÜM ÜRÜNLER	866	658	628
'2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	347	187	213
'0302	Balık (taze/soğutulmuş)	46	60	41
'7202	Ferro alyajlar	37	34	41
'3904	Vinil klorür/halojenli diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)	44	51	31
'0303	Balıklar (dondurulmuş)	36	54	25
'1504	Balıkların/deniz memelilerinin yağları	32	23	22
'4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka)	3	15	20
'3105	Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları	0	11	18
'8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	7	8	12
'7502	İşlenmemiş nikel	13	11	10
'0304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze/soğutulmuş/dondurulmuş)	7	8	9
'8487	Bu fasılın başka yerinde yer almayan makinelerin aksam, parçası	7	5	8
'6306	Vagon ve mavna örtüleri, yelkenler, dış storlar, tente, çadır vb	0	0	8
'7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	60	13	8
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	4	3	7
'8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	0	0	6
'8438	Yiyecek/içecek sanayinde kullanılan makine ve cihazlar	7	9	6
'4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	9	6	6
'9014	Pusulalar, denizci kompasları, yolculukta kullanılan aletler	5	6	6
'8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	7	8	6
'3804	Odun hamurundan arta kalan lesivler-linyo sülfonatlar dahil	6	4	5
'3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	5	3	5
'9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	5	3	5
'3206	Diğer boyayıcı maddeler	3	3	5
'8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	3	2	4

'8526	Radar cihazları; hava, deniz trafiğine yardımcı, radyo-kontrol cihazları	3	1	4
'3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	1	2	3
'8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	3	2	3
'9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	2	4	3
'3909	Amino reçineler, fenolik reçineler, poliüretanlar (ilk şekilde)	4	3	3
'8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	2	2	3
'7019	Cam lifleri, cam yünü ve mamulleri-iplik, dokuma vb	1	3	3
'3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	4	6	2
'7903	Çinkodan ince tozlar, tozlar ve ince pullar	2	4	2
'3210	Diğer boya ve vernikler (emaye/laklar/pigment)	0	2	2
'7601	İşlenmemiş alüminyum	0	0	2
'2825	Hidrazin ve hidroksilamin, metal oksit, hidroksit ve peroksitleri	3	1	2
'8529	Radyo, televizyon, radar cihazları vb cihazların aksam ve parçaları	3	2	2
'9031	Diğer ölçme, kontrol alet ve cihazları, profil projektörleri	0	0	2
'3913	Tabii polimerler, değiştirilmiş tabii polimerler, türevleri (ilk şekilde)	1	2	2
'8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	4	2	2

Kaynak: ITC Trade Map,2017

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Ticaret Anlaşması	24 Ocak 1949
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	16 Aralık 1971
Ticari, Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması	10 Şubat 1978
Enerji Alanında İkili İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	3 Mayıs 2000

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Pazartesi-Cuma çalışma saatleri 08.00 – 16.00 arasındır.

Bankaların açılış saatleri Pazartesi-Cuma 08.15 – 15.00 (kışın 15.30) Perşembe 08.15 – 17.00.

Resmi tatiller

01 Ocak

Yılbaşı

12 Nisan	Kutsal Perşembe
İyi Cuma	Her yıl değişiyor
Paskalya	Her yıl değişiyor
1 Mayıs	İşçi Bayramı
9 Mayıs	Milli Bayram
17 Mayıs	Bağımsızlık Günü
Milli Pazartesi	Her yıl değişiyor
25-26 Aralık	Noel

Kullanılan Lisan

Norveç'de kullanılan dil Norveççe olmakla beraber İngilizce de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Ulaşım

En önemli uluslararası havaalanı Oslo'da Gardermoen'dir. İstanbul'dan Oslo'ya direk uçuş vardır ve yaklaşık 4 saat sürmektedir.

Havayolu Ulaşımı

Gardermoen Havaalanı'ndan Oslo şehir merkezine hızlı tren hattı vardır ve bir kişinin ücreti yaklaşık 170 NOK'dur (51 TL). Bunun yanı sıra havaalanından şehir merkezine bir kişinin ücretinin yaklaşık 190 NOK (yaklaşık 57 TL) olduğu otobüsler de mevcuttur. Havaalanı şehir merkezi uzaklığı 70 km civarındadır ve taksitle 700 NOK civarında (yaklaşık 210 TL) tutar.

Norveç'de yollar ve bağlantıları mükemmel bir ağa sahiptir. Yaklaşık 50 havaalanı ve en kuzeydeki bölgelere bile kolayca ulaşımı mümkün kılan iniş pisti vardır. Norveç'de faaliyet gösteren havayolları SAS, Norwegian ve Wideroe'dir.

Trenle Ulaşım

Norveç Devlet Demiryolu NSB, Güneybatı sahillerinden Kuzey sahillerine kadar uzanan ve önemli şehirleri birbirine bağlayan iyi gelişmiş bir ağa sahiptir. Ayrıca, Oslo'dan Bergen'e dağları geçerek giden Bergensbanen hattı vardır. En kuzey uç noktası olan Narvik'deki demiryolu istasyonuna, İsveç üzerinden trenle ya da Fauske'den otobüsle ulaşmak mümkündür.

Trenle seyahatte fiyatları daha cazip hale getiren indirim ve özel tarifeler de söz konusudur.

İnternet üzerinden Norveç Devlet Demiryolları'ndan (Norway State Railways - www.nsb.no/?lang=en_US) ya da tüm otobanlarda bulunan Narvesen kiosklarından bilet alınabilir.

Otobüs ve Feribotla Ulaşım

Norveç'in otobüs ve feribot sistemi uzak köylere kadar ulaşan hatları ile mükemmel bir tablo oluşturur. Norveç'de neredeyse tüm kasaba ve köylere otobüs veya feribot ile ulaşılabilir. Genel olarak, bunun için önceden rezervasyon yaptırmak gerekmemektedir. Herhangi bir NOR-WAY ofisinden bilet alınabilir. Detaylı bilgiye www.visitnorway.com adresinden ulaşılabilir.

Telefon Kodları

Uluslararası Telefon Kodu: 00-47

Yerel Saat

Yerel Saat Türkiye'den 1 saat geridedir.

ŞUBAT

İSVEÇ

İSVEÇ

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

449.790 km² lik yüzölçümü ile İskandinavya'nın en büyük ülkesi olan İsveç, batıda Norveç, doğuda Finlandiya ile sınır komşusudur. Norveç ile 1619 km, Finlandiya ile ise 614 km sınırı mevcuttur. Güneybatıda Danimarka ile arasında denizden sadece 4 km mesafe bulunmakta olup, Malmö ile Kopenhag şehirleri arasında tesis edilmiş olan tünel ve köprü iki ülke arasında karayolu bağlantısı sağlamaktadır.

Ülkenin kuzeyden güneye uzunluğu 1574 km, doğu-batı genişliği ise ortalama 300 km civarındadır. İsveç'in Kuzey Denizin'de Skagerra'dan başlayıp, Baltık Denizi'nin iç kesimindeki Bothina Körfezi'ne kadar uzanan toplam 3218 km'lik sahil şeridinde fiyordlar, adalar ve adacıklar bulunmaktadır. 3001 km² lik yüzölçümü ile Baltık Denizi'nin en büyük adası olan Gotland İsveç'e bağlıdır.

Başkent Stokholm, ülkenin en büyük şehri olurken, Göteborg, Malmö, Upsala ve Linkoping diğer büyük ve önemli şehirlerdir.

Yüzölçümünün % 9'u göllerle kaplı olan ülkede yaklaşık 100.000 adet göl bulunmaktadır. 5585 km² ile Vänern Batı Avrupa'nın en büyük gölü olma özelliğine sahiptir. Ülkenin % 16'sı dağlıktır. Norveç sınırınının 800 km'lik bir kısmı deniz seviyesinden 2000 metreyi aşan yükseklikteki Kjölen Dağları ile kaplıdır. İsveç'in en yüksek dağı 2111 metre uzunluğundaki Kebnekaisedir. Baltık kıyısı ve Stokholm'un güneyindeki alanlar ise genelde düzlüktür. Toplam yüzölçümünün % 8'i ekilebilir toprak niteliğinde olup, % 54'ü ise ormanlarla kaplıdır. İsveç'in yaklaşık 1/6'sı Kuzey Kutup Dairesi'nin kuzeyinde yer almaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

İsveç, Kralın rolünün törensel görevlerle sınırlı bulunduğu anayasal bir krallıktır. Bununla birlikte, halihazırda Bernadotte ailesinden gelen Kral Carl XVI. Gustav ve Kraliçe Silvia tarafından temsil edilmekte olan Kraliyet geniş halk kitlelerinden saygı görmek ve ülkede milli birlik duygusunun güçlenmesine katkıda bulunmaktadır.

İsveç, gücünü doğrudan halktan alan parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Ulusal düzeyde halk yasama yetkisi olan 'Riksdag' (meclis) tarafından temsil edilir. 1974'de kabul edilen anayasa ile oy kullanma yaşı 18'e düşürülmüş ve monarşinin statüsü sembolik hale getirilmiştir Nisbi temsil prensibine dayanan demokratik genel seçimler her dört yılda bir Eylül ayınının 3. Pazar günü yapılmaktadır.

Tek meclisli İsveç Parlamentosu Riksdag 349 üyeden oluşmaktadır. Parlamentodaki 349 sandalyenin 310'u 28 seçim bölgesinde, geri kalan 39'u ise milli düzeyde nisbi temsil prensibi çerçevesinde siyasi partiler arasında paylaştırılmaktadır. Bir siyasi partinin mecliste temsil edilebilmesi için ülke genelindeki % 4'lük veya bölge bazında geçerli olan %12'lik oy barajını aşması gerekmektedir. Parlamentonun herhangi bir nedenden ötürü 4 yıllık görev süresini tamamlamadan dağılması durumunda, oluşturulacak yeni meclis yalnızca bir öncekinin süresi dolana kadar görevde kalır.

28 Şubat 1991 tarihinde Avrupa Birliği'ne üyelik için resmi başvuruda bulunan ve 1994 yılında ülkede bu amaçla yapılan referandumun lehte sonuçlanmasını takiben 1 Ocak 1995 itibariye AB üyesi olan İsveç, Eylül 2003'te yapılan referandum sonucu para birimi olarak Avroyu kullanmayı reddetmiştir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

450 bin km²'lik yüzölçümü ile Fransa ve İspanya'nın ardından Batı Avrupa'nın üçüncü büyük ülkesi olan İsveç'in 2016 yılı itibarıyla nüfusunun 10 milyonu aşmış olduğu tahmin edilmektedir. Özellikle Kuzey Avrupa ülkeleri ve 1990'dan sonra diğer Doğu Avrupa ülkelerinden hızla göç alan İsveç'te nüfus her yıl artmaktadır. Ancak, genç nüfus artış oranının yaşlı nüfus artış oranına göre oldukça az olması nedeniyle genç nüfusun azaldığı görülmektedir.

Nüfusunun % 84'lük kısmı kentsel alanlarda yaşayan İsveç'te yerleşim daha çok güney kısımda yoğunlaşmıştır. Gelişmişlik ve refah düzeyinin üst seviyede olması, ortalama yaşam beklentisini arttırmıştır. Buna ek olarak doğum oranı sabit kalırken ölüm oranının azalması İsveç nüfusunun yaşlanmasına neden olmuştur.

IMF tahminlerine göre 2016 yılında işsizlik oranı % 6,7 olarak gerçekleşmiştir. 5 milyon civarında olduğu tahmin edilen işgücünün % 2'si tarım, % 12'si sanayi ve % 86'sı hizmetler sektöründe istihdan edilmektedir. Haftalık ortalama çalışma süresi ortalama 40 saattir.

1930'lardan itibaren, İsveç işgücü piyasasının genel niteliklerini, gerek işçiler gerekse işverenler bakımından kuvvetli örgütlenmeler ile taraflar arasında uzlaşmaya dayanan anlaşmalar oluşturmaktadır. Bununla birlikte, ülkede zaman zaman yaygın ve uzun süreli grev hareketleri de söz konusu olmuştur. 1938 yılında imzalanan Satsbjöbaden Anlaşması devlet müdahalesi olmaksızın işçi ve işveren dernekleri arasında yapılacak toplu sözleşme görüşmelerinin ana ilkelerini belirlemektedir. İsveç'teki işçi ve işveren örgütlenmeleri yerel, bölgesel ve merkezi olmak üzere hiyerarşik bir yapı sergilemekte ve İsveç toplumdaki en önemli politik güç odaklarından birini temsil etmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Enerji

Orman ve maden gibi doğal kaynakların ekonomideki önemi anlaşılması üzerine neredeyse son 50-60 yıldır İsveç'te doğal kaynakların israfı oldukça azalmıştır. İsveç topraklarının dörtte biri çam, ladin ve diğer yumuşak gövdeli ağaçlardan oluşan ormanlarla kaplıdır. Özellikle iç savaş dönemine kadar ekonomide belirleyici rolü olan ormancılık ürünleri halen Kuzey İsveç bölgesinde başlıca sanayi sektörü olmaya devam etmektedir. Kanada ve Finlandiya'nın ardından İsveç, ormancılık ürünleri ihracatında 3. sırada yer almakta olup; ülkenin ormancılık ürünlerinin %60'lık kısmı kağıt, kağıt hamuru ve kereste olarak ihraç edilmektedir.

Doğal kaynaklar bakımından oldukça zengin olan ülkenin kuzey bölümünde, demir, kükürt cevheri ve diğer değerli madenlerden altın, gümüş, bakır ve kurşun çıkarılmakta olup, demir ve kükürt cevherlerinin çeşitli formlarının üretimi ve ihracatında da dünyada önemli bir konumda bulunmaktadır. Elektrik üretiminin yaklaşık % 40'ını sağlayan hidroelektrik enerjisi, ülke ekonomisinde önemli rolü olan bir doğal kaynaktır. İsveç'te ticari olarak kullanılabilir petrol, gaz ya da kömür kaynakları olmamasından dolayı İsveç enerji hammadde ihtiyacının % 70'ini ithal etmektedir.

Genel Ekonomik Durum

Yaklaşık 450.000 km² lik yüzölçümü ile alan bakımından Avrupa'nın en büyük ülkelerinden biri olan İsveç, 9,7 milyon toplam nüfusu ve nüfus yoğunluğu bakımından küçük ülkeler arasında yer almaktadır. Yüksek oranda dışa açıklık, oldukça gelişmiş bir iş dünyası ile özellikle hizmet sektörlerinde kamu kesiminin payının güçlü varlığı, günümüzde İsveç ekonomisinin öne çıkan niteliklerini oluşturmaktadır.

1850 yılında Avrupa'nın kıyısında kalmış fakir bir tarım ülkesi konumundaki İsveç, 1970 yılında kişi başına düşen GSYİH bakımından dünyada üçüncü sıraya yükselmiştir. 1850-1970 döneminde İsveç, dünyanın en hızlı büyüyen ve kalkınan ülkelerinin başlarında gelmektedir.

Avrupa ülkelerine yönelik demir cevheri ve orman ürünleri ihracatı; eğitime yapılan yatırımlar; serbest girişimin desteklenmesi; demiryolları başta olmak üzere yabancı sermayeden faydalanmak suretiyle yapılan alt yapı yatırımları; liberal politikalar ile etkin bir bürokratik yapının tesisi bahse konu gelişmenin temelindeki önemli etmenlerdir.

Demir cevheri ve orman ürünleri, tarihsel olarak ülkenin başlıca doğal kaynaklarını oluşturmaktadır. 19. yy. sonlarından itibaren bu kaynakların gittikçe artan bir şekilde gelişmiş ürünlere dönüştürülmesi, ülkenin bugünkü ekonomik faaliyetlerinin de büyük ölçüde temelini teşkil eden sanayi sektörünün hızla gelişmesine imkan vermiştir.

İsveç imalat sanayi çok erken bir aşamada dışa açılmıştır. Dışa açılma mal ihracatı ile başlamış, daha sonra iç pazarın küçüklüğü nedeniyle sanayi şirketleri faaliyetlerini büyük ölçüde yurt dışına taşımışlardır. Başta finans olmak üzere hizmet sektörünün dışa açılmasıyla günümüzde İsveç dünyanın en dışa açık ülkelerinden biri konumundadır.

Tarım

19. yy. ortalarına kadar tamamen bir tarım ülkesi konumunda olan İsveç'te günümüzde tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü, gerek GSYİH gerekse toplam istihdam içerisinde yaklaşık % 2 civarında bir paya sahiptir.

Ülke topraklarının sadece % 10'u tarıma elverişli olmasına rağmen İsveç, tarım ihtiyacının % 80'ini kendi kendine karşılayabilmektedir.

Hayvancılık başlıca üretim faaliyeti olup, tarımsal üretim imkanları ülkenin kuzey ve güney bölgeleri arasında oldukça büyük farklılık arz etmekte ve buğday başta olmak üzere hububat ağırlıklı olan üretim büyük ölçüde ülkenin orta ve güney bölümlerinde gerçekleştirilmektedir. Süt ve süt ürünleri İsveç tarımında merkezi bir role sahiptir.

Sanayi

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi İsveç'te de GSYİH içinde sanayi imalatının payı giderek azalırken, hizmet sektörünün payı artmıştır. Bununla birlikte imalat sanayi, İsveç ekonomisi bakımından büyük bir öneme sahiptir. Zira, İsveç hizmet sektörünün önemli bir kısmı ülkenin sanayi altyapısı ile yakından ilintilidir. 2016 yılı itibarıyla GSYİH içerisinde sanayinin payı % 34 olarak gerçekleşmiştir. Sanayi sektöründe çalışan işçi sayısı ise toplam işgücünün % 12'sini oluşturmaktadır.

İmalat sanayiinde toplam üretimin büyük bölümünü kimyasal ürünler, metal ve metal mamulleri, orman ve kağıt ürünleri, makine ekipmanları, motorlu taşıtlar ve bilgisayar, elektronik ve optik cihazlar sanayi oluşturmaktadır.

Hizmetler

İsveç oldukça gelişmiş ve yüksek standartlarda bir ulaştırma ve iletişim altyapısına sahiptir. Telekomünikasyon altyapısı bakımından İsveç dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. Sabit telefon hattı, mobil telefon, kişisel bilgisayar, internet ve genişbant kullanımı son derece yaygındır. Yaklaşık 9,7 milyon nüfuslu ülkede kişisel ve iş amaçlı internet erişimi 7 milyona yaklaşmış olup, evlerin % 90'ından fazlasında bilgisayar bulunmaktadır.

Hizmet sektöründe istihdam edilen işçi sayısı, toplam istihdamın % 86'sı gibi büyük bir oranı oluşturmaktadır.

GSYİH'nın yarısından fazlasına sahip olan hizmet sektörü ihracatının % 10'dan fazlasını oluşturan bilgi ve iletişim teknolojisi son on yılda en güçlü sektörlerden biri haline gelmiştir. İsveç kablosuz iletişim, yazılım geliştirme, mikroelektronik alanlarında dünya lider ülkelerinden birisidir.

Ekonomi Politikaları ve Ekonomik Performans

Uzun yıllar net sermaye ihracatçısı konumunda olan İsveç'te 1990'ların ortasından itibaren doğrudan yabancı sermaye yatırımları hızla artmaya başlamıştır. Ülkenin sağlam teknolojik altyapısı, kalifiye işgücü, AR-GE'ye atfedilen önem, güvenilir sermaye piyasası ve özellikle son 20 yılda gerçekleştirilen yapısal ekonomik reformlar bahse konu gelişmenin ardındaki temel faktörlerdir.

Dünyada Ar-Ge harcamalarının GSYİH'daki oranı en fazla ikinci ülkesi olan İsveç, aynı zamanda teknolojik gelişmeleri üretimde en fazla kullanan ve en yenilikçi ülkedir. Uyguladığı ileri teknoloji ve yenilikler sayesinde dünyanın sanayi üretkenliği en yüksek ülkelerinden biridir, (Invest in Sweden) İlk olarak İsveç'te kurulmak suretiyle dünyanın önde gelen çok uluslu firmaları arasında yer alan birçok firma bulunmakta olup, ABB, Akzo Nobel, AstraZeneca, Atlas Copco, Electrolux, Ericsson, H&M, Ikea, Metro, Saab, Sandvik, Scania, SKF, Skanska, Teliasonera, Tetra Pak ve Volvo bunlar arasında ilk akla gelenlerdir.

İstikrarlı bir kamu maliyesi oluşturmak için kamu gelirlerini arttırarak giderleri azaltma yoluna giden İsveç, bu hedefine ulaşmak için sağlık, emeklilik, konut teşviki, çocuk ödeneği gibi harcamaların düşürülmesine yönelik bir dizi ekonomik tasarruf programları ile başta bankacılık, kamu hizmetleri ve telekomünikasyon olmak üzere, bazı sektörleri özelleştirme yoluna gitmiştir.

İhracat odaklı bir ekonomiye sahip olan İsveç'te hem iç hem de dış talebin artması ile 2010 yılından itibaren İsveç ekonomisi hızlı bir toparlanma sürecine girmiştir. İsveç ekonomisinin 2016 yılında % 3,6 oranında reel olarak büyüdüğü tahmin edilmektedir (IMF).

İç pazarın küçüklüğü nedeniyle dış ticaret ülke ekonomisinde hayati bir öneme sahiptir. 2016 yılı itibariyle ihracat GSYİH'nın % 45,3'ünü oluşturmaktadır. Bu itibarla İsveç, dışa açıklık oranı yüksek ekonomilerden birisidir.

Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre İsveç'in, 2015 yılı dünya mal ithalatındaki payının % 0,8, mal ihracatındaki payının % 0,9 olduğu görülmektedir.

İsveç'te 2016 yılında enflasyon % 1,1, işsizlik ise % 6,9 olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Dış Ticaret

Genel Durum

İç pazarın küçüklüğü nedeniyle dış ticaret ülke ekonomisinde hayati bir öneme sahiptir.

İsveç 2016 yılında bir önceki seneye göre dış ticaret hacminde % 0,8'lik bir artışaşayarak, 139,5 milyar \$'lık ihracat, 140,7 milyar \$'lık ithalat gerçekleştirmiştir.

Elektrikli ve elektronik makineler ve ekipmanları, haberleşme cihazları, elektronik cihazlar, binek otomobiller, otomotiv ürünleri parça ve aksesuarları, kamyonlar, kağıt, karton ve bunlardan mamul eşya, ilaçlar, mineral yakıtlar ve yağlar, demir-çelik, tıbbi alet ve aparatları, balıklar, ortopedik aletler, adrenal korteks hormonu ihraç edilen başlıca ürünlerdir.

Çok katlı kraft kağıt ve karton, adrenal korteks hormonu, votka ve böbreküstü bezi hormonlarını içeren ilaçlar ihracatında dünya birincisidir (Trade Map).

İsveç'in 2016 yılı ihracatında ilk beş ülke; Almanya, Norveç, ABD, Danimarka ve Finlandiya olmuştur.

Makineler, elektrikli makineler ile elektronik cihazlar, petrol, kömür, doğal gaz ve ürünleri, kara taşıtları, plastik ve plastik ürünler, ilaçlar, optik cihazlar, dizel kamyonlar, bakır cevheri, dizel motorlu otomobil, dizel motor parçaları, elektronik entegre devreleri, bakır alaşım, iş makinası parçaları, taşınabilir dijital bilgisayar, otomotiv ürünleri parça ve aksesuarları ithal edilen başlıca ürünlerdir.

Taşıt veya tarım, orman ve iş makinalarında kullanılan kauçuktan dış lastik ithalatında, paslanmaz çelik ve paslanmaz çelikten yarı mamul ihracatında, paslanmaz çelikten yassı ve soğuk haddelenmiş mamul ithalatında dünya birincisidir (Trade Map).

2016 yılında bir önceki seneye göre % 1,9 artışla 140,7 milyar dolar ithalat yapan İsveç'in ilk beş tedarikçi ülkesi; Almanya, Hollanda, Norveç, Danimarka ve Çin olmuştur.

Ülkenin Dış Ticareti (Milyar \$)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
İhracat	187,0	172,4	167,5	164,4	140,1	139,6
İthalat	176,9	164,5	160,6	162,2	138,0	140,7
Dış Ticaret Hacmi	363,9	336,9	327,1	327,8	278,1	280,3
Dış Ticaret Dengesi	9,0	9,9	7,9	1,8	2,1	1,1

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017 İsveç'in İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 \$)

İsveç'in İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİP No	Ürün Adı	2014	2015	2016	2015-2016	2016
					Değişim %	Pay %
	Genel Toplam	164.413.807	140.133.899	139.610.460	-0,5	100,0
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarı arabaları	4.926.466	6.287.580	7.446.410	18,4	5,3
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	10.981.798	7.214.353	6.453.002	-10,6	4,6
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	6.353.936	5.969.363	5.587.550	-6,4	4,0
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	6.695.685	5.817.608	5.441.868	-6,5	3,9
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	5.276.425	4.483.997	5.024.365	12,1	3,6
0302	Balık (taze/soğutulmuş)	2.919.346	2.777.463	3.455.463	24,4	2,5
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın >=6 mm	3.512.969	2.922.487	2.856.364	-2,3	2,0
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	3.193.651	2.714.719	2.784.113	2,6	2,0
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	2.496.019	2.358.050	2.261.777	-4,1	1,6
4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	2.297.185	2.021.940	2.044.053	1,1	1,5
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	2.792.252	1.567.615	1.606.140	2,5	1,2

4703	Sodali ve sülfatlı odun hamuru	1.982.853	1.803.223	1.601.910	-11,2	1,1
8701	Traktörler	1.858.922	1.553.453	1.487.414	-4,3	1,1
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.873.296	1.498.973	1.467.834	-2,1	1,1
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	1.848.987	1.384.597	1.420.052	2,6	1,0
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	1.771.058	1.451.930	1.344.158	-7,4	1,0
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	1.847.048	1.466.419	1.319.807	-10,0	0,9
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	1.593.242	1.351.409	1.312.839	-2,9	0,9
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	845.972	1.020.689	1.218.300	19,4	0,9
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	1.067.050	841.408	1.153.028	37,0	0,8
7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulü (600mm den geniş)	997.967	1.123.510	1.038.150	-7,6	0,7
7225	Alaşımli çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	1.250.224	1.054.614	1.035.102	-1,9	0,7
8427	Forkliftler; kaldırma, istifleme tertibatlı şaryolar	1.026.352	956.781	993.696	3,9	0,7
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar	1.090.437	936.248	979.177	4,6	0,7
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	1.152.990	999.027	943.370	-5,6	0,7
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1.187.888	983.076	923.184	-6,1	0,7
2937	Hormonlar, vb. Öncelikle hormon olarak kullanılan türevleri	997.194	1.063.592	907.753	-14,7	0,7
8707	Kara taşıtları için karoserileri	823.709	618.686	898.690	45,3	0,6
2716	Elektrik enerjisi	1.226.577	783.604	840.765	7,3	0,6
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	976.178	900.491	808.308	-10,2	0,6
8706	Kara taşıtları için motorlu şasiler	673.986	659.076	772.465	17,2	0,6
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	1.192.438	951.368	767.269	-19,4	0,6
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	937.500	806.402	743.064	-7,9	0,5
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	937.886	828.237	739.539	-10,7	0,5
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	841.562	696.490	732.819	5,2	0,5

8467	El ile kullanılan pnömatik/motorlu aletler	685.255	680.458	727.526	6,9	0,5
9027	Fiziksel, kimyasal tahlillere mahsus cihazlar, mikrotomlar	726.770	667.166	716.403	7,4	0,5
8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. İşler için makine, cihaz	824.462	747.970	711.937	-4,8	0,5
8401	Nükleer reaktörler, kartuşları-yanıcı elemanlar	708.675	676.049	660.663	-2,3	0,5
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	724.574	677.553	655.184	-3,3	0,5

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017

İsveç'in İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİP No	Ürün Adı	2014	2015	2016	2015-2016	2016
					Değişim %	Pay %
	Genel Toplam	162.220.676	138.098.439	140.725.666	1,9	100,0
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	8.014.088	7.658.584	8.685.797	13,4	6,2
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	6.764.384	6.295.389	6.056.418	-3,8	4,3
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	12.170.679	7.212.260	5.938.707	-17,7	4,2
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	5.206.423	5.142.744	5.488.006	6,7	3,9
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	7.464.667	4.907.569	4.929.493	0,4	3,5
0302	Balık (taze/soğutulmuş)	3.004.997	2.828.968	3.505.128	23,9	2,5
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	4.003.527	3.047.572	3.033.793	-0,5	2,2
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	3.024.485	2.490.977	2.738.140	9,9	1,9
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.342.984	1.238.823	1.481.911	19,6	1,1
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	963.621	1.053.391	1.164.485	10,5	0,8
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	1.283.937	1.174.732	1.156.651	-1,5	0,8
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	1.464.476	1.164.166	1.129.999	-2,9	0,8
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	1.321.051	1.072.392	1.094.173	2,0	0,8
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	1.007.760	916.965	957.045	4,4	0,7

4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.023.031	874.853	882.055	0,8	0,6
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	951.809	838.390	826.077	-1,5	0,6
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	965.145	759.562	795.264	4,7	0,6
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	921.580	787.476	787.433	-0,0	0,6
0304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze/soğutulmuş/dondurulmuş)	852.728	697.023	736.211	5,6	0,5
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	813.604	724.275	734.267	1,4	0,5
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	726.544	683.614	720.123	5,3	0,5
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	737.819	668.113	714.107	6,9	0,5
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil)üzüm şırası	803.042	688.858	709.593	3,0	0,5
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	777.169	692.867	704.989	1,7	0,5
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	868.998	713.766	703.316	-1,5	0,5
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm.den geniş)	702.792	542.780	695.670	28,2	0,5
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	813.108	700.450	694.318	-0,9	0,5
9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	723.610	702.268	691.554	-1,5	0,5
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	809.940	660.066	653.895	-0,9	0,5
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	847.435	681.590	652.284	-4,3	0,5
3926	Plastikten diğer eşya	685.806	599.234	643.633	7,4	0,5
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	693.240	620.067	621.932	0,3	0,4
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	637.648	586.764	607.995	3,6	0,4
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	668.918	598.110	576.784	-3,6	0,4
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	1.222.132	769.899	572.702	-25,6	0,4
8542	Elektronik entegre devreler	521.418	563.448	566.168	0,5	0,4
0406	Peynir ve lor	736.688	547.171	564.869	3,2	0,4

3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	646.663	552.228	557.900	1,0	0,4
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.068.249	581.936	552.451	-5,1	0,4
2844	Radyoaktif elementler ve radyoaktif izotoplar vb. bileşikleri, karışımları	800.696	806.111	542.276	-32,7	0,4

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017

Başlıca Ülkeler İtibariyle Dış Ticareti

Ülkeler İtibarıyla İhracat (1 000 \$)

	2015-2016		2016		
	2014	2015	2016	Değişim	Pay
				%	%
Dünya	164.413.807	140.133.899	139.610.460	-0,5	100
Almanya	16.016.080	13.980.322	14.301.342	2,3	10,3
Norveç	17.036.484	14.107.574	14.096.386	-0,1	10,1
ABD	10.306.587	10.161.062	9.820.369	-3,4	7,0
Danimarka	11.272.813	9.516.397	9.683.165	1,8	6,9
Finlandiya	11.422.598	9.268.639	9.380.079	1,2	6,7
Birleşik Krallık	11.522.564	9.820.465	8.167.629	-16,8	5,9
Hollanda	8.209.540	7.159.820	7.439.056	3,9	5,3
Belçika	7.091.799	5.944.183	6.345.426	6,8	4,5
Fransa	7.124.687	5.717.278	6.054.803	5,9	4,3
Çin	5.771.171	5.321.385	5.328.475	0,1	3,8
Polonya	4.780.179	4.267.481	4.468.687	4,7	3,2
İtalya	3.917.147	3.621.428	3.693.210	2,0	2,6
İspanya	2.987.069	2.698.017	2.718.183	0,7	1,9
Japonya	2.016.486	1.772.463	2.048.833	15,6	1,5
İsviçre	1.704.203	1.606.267	1.659.102	3,3	1,2
Rusya Federasyonu	3.144.668	1.702.243	1.655.129	-2,8	1,2
Avustralya	1.542.957	1.357.339	1.470.256	8,3	1,1
G. Kore	1.239.251	1.126.856	1.362.306	20,9	1,0
Türkiye	1.841.470	1.505.881	1.325.473	-12,0	1,0

Kanada	1.091.233	1.048.877	1.201.721	14,6	0,9
Avusturya	1.361.033	1.209.761	1.150.773	-4,9	0,8
Estonya	1.210.355	1.051.520	1.114.246	6,0	0,8
Çek Cum.	1.178.241	1.042.032	1.104.711	6,0	0,8
Suudi Arabistan	1.627.005	1.225.858	1.077.179	-12,1	0,8
Hindistan	1.441.148	1.232.240	999.107	-18,9	0,7
Litvanya	958.437	865.396	898.523	3,8	0,6
İrlanda	941.158	702.078	777.822	10,8	0,6
Brezilya	1.305.040	843.281	775.267	-8,1	0,6
Portekiz	780.016	714.320	742.258	3,9	0,5
Mısır	995.822	717.887	737.950	2,8	0,5
G. Afrika Cum.	937.971	815.369	678.261	-16,8	0,5
Meksika	640.149	656.252	667.166	1,7	0,5
B.A.E.	1.027.409	780.722	662.459	-15,1	0,5
Tayland	560.620	637.722	621.591	-2,5	0,4
Macaristan	748.860	640.346	609.896	-4,8	0,4
Singapur	853.051	732.067	608.067	-16,9	0,4
Hong Kong	634.380	559.778	536.433	-4,2	0,4
Tayvan	520.634	442.892	444.916	0,5	0,3
Letonya	475.725	417.812	433.216	3,7	0,3
Ukrayna	258.074	252.809	397.471	57,2	0,3

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017

Ülkeler İtibarıyla İthalat (1 000 \$)

	2015-2016		2016		
	2014	2015	2016	Değişim Pay	
				%	
Dünya	162.220.676	138.098.439	140.725.666	1,9	100
Almanya	28.248.538	24.790.411	26.414.027	6,5	18,8
Hollanda	12.821.885	11.431.101	11.428.496	0,0	8,1
Norveç	13.360.649	11.330.582	10.969.598	-3,2	7,8

Danimarka	11.981.320	10.638.948	10.656.402	0,2	7,6
Çin	7.288.452	6.987.389	7.881.184	12,8	5,6
Birleşik Krallık	10.044.244	7.616.744	7.258.992	-4,7	5,2
Belçika	6.384.189	6.007.977	6.479.228	7,8	4,6
Finlandiya	8.104.371	6.366.356	6.388.214	0,3	4,5
Fransa	7.226.004	5.999.830	5.716.621	-4,7	4,1
Polonya	5.251.424	4.789.641	5.166.786	7,9	3,7
İtalya	4.900.310	4.467.633	4.565.202	2,2	3,2
Rusya Federasyonu	7.936.553	4.542.871	3.818.640	-15,9	2,7
ABD	4.083.181	3.739.275	3.724.138	-0,4	2,6
Estonya	2.686.462	2.171.771	2.160.163	-0,5	1,5
Çek Cum.	2.101.407	2.020.314	2.055.150	1,7	1,5
İrlanda	2.075.289	1.966.773	1.975.017	0,4	1,4
İspanya	2.201.374	1.862.657	1.884.014	1,1	1,3
Avusturya	2.005.993	1.664.993	1.763.547	5,9	1,3
Japonya	1.469.659	1.185.766	1.726.109	45,6	1,2
Litvanya	1.150.914	922.063	1.210.660	31,3	0,9
Türkiye	1.387.168	1.182.758	1.187.858	0,4	0,8
Macaristan	994.602	1.065.754	1.176.854	10,4	0,8
Slovakya	1.094.628	962.541	1.077.399	11,9	0,8
İsviçre	1.184.194	1.121.278	1.058.524	-5,6	0,8
Vietnam	943.208	919.348	1.029.062	11,9	0,7
G. Kore	886.884	736.804	830.582	12,7	0,6
Tayvan	746.089	655.980	721.539	10,0	0,5
Hindistan	770.767	700.532	709.348	1,3	0,5
Letonya	812.453	674.186	654.782	-2,9	0,5
Nijerya	1.628.655	813.365	588.867	-27,6	0,4
Portekiz	507.718	426.202	541.041	26,9	0,4
Brezilya	595.318	594.281	537.857	-9,5	0,4
Tayland	548.751	457.521	484.935	6,0	0,3

Kanada	398.722	377.176	476.340	26,3	0,3
Bangladeş	387.884	420.261	463.357	10,3	0,3
Romanya	618.130	451.602	454.559	0,7	0,3
Malezya	429.314	368.726	359.320	-2,6	0,3
Hong Kong	1.239.000	1.103.703	338.569	-69,3	0,2
Lüksemburg	385.113	309.286	296.849	-4,0	0,2
Venezuela	694.697	348.385	293.250	-15,8	0,2

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017

Pazar ile İlgili Bilgiler

Pazar ile İlgili Bilgiler

Dağıtım Kanalları

İsveç'te gıda ile günlük kullanıma konu olan malların dağıtımının % 80 inden fazlası ICA, Axfood, Coop, Sabis, Lidl gibi büyük zincir firma tarafından gerçekleştirilmektedir. Adı geçen firmalar ithalattan tüketiciye kadar tüm dağıtım zincirinde etkin olarak faaliyet göstermekte olup, ülke içinde 7000 kadar perakende satış mağazaları bulunmaktadır.

Özel ürünlerin satışı ise genellikle mağaza zincirleri kanalıyla gerçekleştirilmektedir. IKEA; mobilya ve iç dekorasyon, H&M ise hazır giyim alanındaki en önemli zincirlerdir. Anılan firmalar büyük ölçüde ithalata dayalı olup, Türkiye de dahil olmak üzere bir çok ülkede temsilcilikleri bulunmaktadır.

İsveç'in toplam ithalatının yaklaşık % 70'ini oluşturan sanayi ve yatırım mallarındaki ithalat ise ürün geliştirmeden finansmana kadar birçok hizmeti bir arada sağlayan ihtisaslaşmış araçlar kanalıyla yürütülmektedir.

Tüketici Tercihleri

Zor ve talepkar bir pazar olarak değerlendirilen İsveç'te, gelir durumu ve eğitim seviyesinin yüksek olmasına bağlı olarak tüketicilerin muhakeme gücü oldukça fazladır. İsveçli tüketiciler bir ürünün kalitesine, tasarımına, ambalajına, çevreye duyarlı olarak üretilip üretilmediğine, en çok da uygun fiyatta satılıp satılmadığına oldukça önem vermektedir.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

İsveçliler detaylara önem veren bir toplumdur. İsveç'te kendinizi kabul ettirebilmeniz için ince detaylara dikkat edilmesi, planlanmış ve mantıklı organize edilmiş bir teklifle gitmeye özen gösterilmesinde fayda vardır.

İsveçliler, sosyal veya iş konusunda gerçekleştirilen toplantılara geç gidilmemesi konusunda hassastır. Randevuların çok önceden ayarlanmasında fayda vardır.

Toplantılar için en uygun zaman dilimi 9:00-10:00 veya 14:00-16:00 arasındaki zaman dilimidir. İsveçlilerin büyük bir çoğunluğu İngilizce bilmekte ve konuşmaktadır. Görüşmeye bolca kartvizit götürülmesi oldukça faydalıdır.

Para Kullanımı

Para birimi olarak, 1873 yılından beri İsveç Kronu kullanılmaktadır. 1995 yılında AB'ne üyeliği kabul edilen İsveç'te, yapılan halk oylaması sonucu AB ortak para birimi Avro'nun kullanılması reddedilmiştir. İsveç Kronu 1.000, 500, 100, 50 ve 20'liklik banknotlar halinde, basılmaktadır. Kredi kartları genellikle alışveriş merkezi ve restoranlarda geçerlidir.

Pasaport ve Vize Uygulaması

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise, 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, İsveç'e yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır. (www.mfa.gov.tr) İsveç Schengen'e üye bir ülkedir.

Kullanılan Lisan

İsveç'te en çok konuşulan dil, Kuzey Cermen dili olan ve Danca, Norveççe gibi dillerle yakın akraba olan İsveççedir. Ülkedeki nüfusun çok az bir oranı kadar da Fince konuşulmaktadır. Halkın büyük kısmı başta İngilizce olmak üzere birkaç yabancı dil bilmektedir.

Ulaşım

İsveç'te ulaşım imkanları oldukça gelişmiş ve çok çeşitlidir. İsveç'te hava trafiğinin en yoğun olduğu alanlar, başta Arlanda havaalanı olmak üzere, Stokholm'de Bromma, Skavsta, Göteborg'da Şehir ve Landvetter havaalanlarıdır. THY'nın İstanbul'dan Stokholm'e ve Göteborg'a düzenli uçak seferleri bulunmaktadır. En önemli limanları ise Stokholm, Malmö, Göteborg'dur. Gelişmiş bir raylı ulaşım sistemine sahip olan İsveç'te en önemli tren yolları Stokholm ve Göteborg'da mevcuttur. Metro ise Stokholm'de bulunmaktadır.

Yerel Saat

İsveç, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1). Türkiye'den de 1 saat geridedir.

Telefon Kodları

İsveç ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için uluslar arası telefon kodu +46'dır. Başkent Stokholm'ün telefon kodu 8 Göteborg'un ise 31'dir. Yaygın olarak kullanılan telefon kulübelerinde ise paranın yanısıra telefon kartları geçmektedir.

MART

FINLANDIYA

FİNLANDIYA

Genel Bilgiler

Finlandiya 1155 tarihinde İsveç Krallığına dahil edilmiştir. İsveç hakimiyeti altında olduğu 1809 tarihine kadar süren dönemde batı tarzında yargı, kamu idaresi, siyasi sistem ve sosyal hizmetler alanlarında kuruluşların temelleri atılmıştır.

18. yüzyılın sonunda, İsveç gücü azaldıkça, bağımsız Finlandiya fikri ortaya çıkmıştır. 1809 tarihinde Finlandiya Rus Çarına bağlı Özerk Çar Dukalığı olmuştur. Finlandiya kendi hukuk sistemini, gelişen ulusal ekonomisini ve ordu birimlerini korumuştur. 1865 tarihinde Finlandiya kendi para birimi olarak Markka'yı çıkarmıştır. Parlamenter bir hükümet sistemi ile hukukun üstünlüğüne dayalı bir hükümet geliştirmiştir.

Fransız sistemine benzeyen Finlandiya Anayasası 17 Temmuz 1919 tarihinde kabul edilmiştir.

1947 Paris Antlaşması çerçevesinde, Finlandiya Sovyetler Birliğine savaş tazminatı ödemek ve belli bir toprak parçasını bırakmak zorunda kalmıştır. Finlandiya'nın iyi bir ekonomik yönetime sahip olmasından gelen ünü, I inci ve II. Dünya Savaşları arasındaki dönemde yabancı borçlarını ödemesine ve II. Dünya Savaşının ardından Marshall yardımı almadan yeniden yapılanmasına dayanmaktadır.

Finlandiya, 1947 Paris Anlaşması takiben Sovyetler Birliği'ne komşu coğrafi konumunu dikkate alarak batı tipi demokrasi modeli ile birlikte askeri tarafsızlık politikası izlemektedir.

Siyasi ve İdari Durum

Finlandiya parlamenter demokrasi ile yönetilen Cumhuriyettir. Yasama yetkisi Parlamento ve Cumhurbaşkanı tarafından kullanılmaktadır.

Parlamento her biri dört yıllık görev süreleri için seçilen 200 Parlamento üyesinden oluşmaktadır. Devlet Başkanı, doğrudan çoğunluk oyları ile altı yıllık görev süresi için seçilen Finlandiya Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı'dır. Cumhurbaşkanlığı için aynı kişi sadece iki kez seçilebilir.

Fin Parlamentosunda şu an temsil edilen 8 siyasi parti veya grup bulunmaktadır. Siyasi sahnede en çok yer tutan partiler Merkez Parti (Suomen keskusta), Milli Koalisyon (Kansallinen kokoomus) ve Sosyal Demokrat Parti (Suomen sosialidemokratinen puolue)'dir.

Hükümet, Başbakan ve 13 alanda faaliyet gösteren 19 Bakan'dan oluşmaktadır.

Finlandiya'daki mahkemelerin bağımsızlığı Anayasa ile korunmaktadır. Sivil ve ceza mahkemelerinde üç tip mahkeme bulunmaktadır. Söz konusu mahkemeler; İstinaf mahkemeleri, Yargıtay ve Anayasa Mahkemesidir.

Coğrafi Bilgiler

Finlandiya, yüzölçümü 338.145 km² olan bir ülkedir. Batıda İsveç, kuzeyde Norveç, doğuda Rusya ve güneyde Baltık Denizi ile sınırı bulunmaktadır. Finlandiya'da irili ufaklı 188.000 göl bulunmaktadır. Ülkenin topraklarının % 69'u orman, % 10'u göller ile kaplı olup tarıma elverişli arazi toplamı topraklarının ancak % 18'i civarındadır.

Topraklarının 1/3'ü kutup çizgisinin üstünde "kutup bölgesi"nde yer alan Finlandiya'da yaz aylarında, hava sıcaklığı yükselebilmekte (+30°C) ve günler uzun ve aydınlık geçmektedir. Buna karşılık, kış mevsimi oldukça soğuk (-30°C) ve karanlık geçmektedir.

Nüfus

Finlandiya'nın nüfusu, 2016 yılı tahminlerine göre 5,5 milyon kişidir. Ülkede en çok yaşayan yabancı kökenli grup İsveç ve Rus vatandaşları olmakla beraber, Türk vatandaşları ülkede en çok yaşayan yabancı uyruklu sıralamasında sekizinci sırada yer almaktadır. Ülke yabancı göç kabul eden ülkeler sıralamasında 37. sırada bulunmaktadır.

Finlandiya, AB ülkeleri arasında oransal olarak en yüksek 65 yaş üstü nüfusa sahip ülkedir. 2016 yılında toplam nüfusun % 20,7'sinin 65 yaş üstünde olduğu tahmin edilmektedir (OECD ülkeleri arasında en yüksek oran).

Helsinki'nin nüfusu yaklaşık 600,000 kişi olmuştur. Bunun yansira Espoo ve Tampere nüfusu en fazla olan diğer şehirlerdir.

Eğitim ve Kültür

Finlandiya 7 ila 17 yaşları arasındaki tüm çocuklar için zorunlu eğitim sistemine sahiptir. Okul sistemi %100 okuma oranı sağlamaktadır. Bütün çocukların dokuz yıl süresince kapsamlı okul eğitimine katılması gerekir. Bu eğitimin ardından kolej ve üniversite eğitim hizmetleri sunulur. Üniversiteyi de içeren eğitimin tüm aşamaları öğrenciler için ücretsizdir.

Finliler eğitime büyük saygı duymakta, hatta onu gelirden daha önemli görmektedir. Dolayısıyla daha yüksek gelirler başka mesleklerden elde edilse bile hukuk, tıp ve eğitim alanlarındaki mesleklere saygı duyulmaktadır. Altmışlardaki hızlı sanayileşme ile daha fazla kadın işgücüne dahil edilmiştir.

Genel Ekonomik Durum

Finlandiya sanayi alt yapısının oluşmasında Dünya Savaşı ertesinde Rusya ile yapılan Barış Anlaşması çerçevesinde savaş tazminatının gemi ile makine ve ekipman olarak ödenme mecburiyeti önemli bir katkıda bulunmuştur. Metal ve mühendislik sanayinin hammaddesi demirin ve sanayi için gerekli enerji kaynağı petrolün Rusya'dan temini, buna karşılık söz konusu ülke ile yapılan uzun vadeli ticari ve ekonomik işbirliği anlaşmaları ile sanayi üretiminin bu ülkeye satışı ve üretim fazlasının da diğer batı ülkelerine pazarlanması sanayi alt yapısının etkin kullanımını sağlamıştır.

Finlandiya bugün büyük ölçüde endüstrileşmiş bir serbest piyasa ekonomisine sahiptir. 2016 yılında 230 milyar \$'a ulaşan gayrisafi milli hasılası ile Avusturya, Belçika, Hollanda ve İsveç ile benzer bir büyüklüğe sahiptir. Ekonomide özellikle imalat sanayiinde (ormancılık, metal işleme, tasarım/dizayn, telekomünikasyon ve elektronik) son derece rekabetçi sektörlere sahiptir. İklim koşullarından ötürü, tarımda sadece kendine yeterliliği hedeflemektedir. Ormancılık ile ilgili sektörler, özellikle kırsal kesimde en büyük 2. uğraş dalını oluşturmaktadır.

Son yıllarda dünyayı etkisi altına alan ekonomik ve mali krizden etkilenmiş olsa da, Avrupa Ekonomik alanında krizin etkisini en çabuk atlatan ülkelerin başında gelmektedir. Ancak, bu kriz ortamı ülkede özellikle bütçe açıklarında ve borçlanma yapısında önemli zararlara yol açmıştır. Fin ekonomisinde mobil telefon şirketi Nokia'nın 2013 yılında Microsoft'a satılması ve geleneksel ihracat dalı olan kağıt sektörü talebinde yaşanan azalma bütçe fazlası vermeye almış olan Fin ekonomisinde sıkıntılar yaşatmıştır. İhraç gelirlerinde ve iç talepteki daralma ülkeyi olumsuz etkilese de uzun dönemde Finlandiya ekonomisi için en önemli tehditlerin hızla yaşanan nüfus yapısı ile rekabetçi piyasa koşullarına uyum sağlama hususlarında ortaya çıkması beklenmektedir.

Finlandiya ekonomisi, ülke nüfusunun düşük olmasından kaynaklanan kısıtlı pazar potansiyeli dolayısıyla dış pazara yönelik oluşmuştur. Pek çok sektörde yüksek ihracat hacmi ile önemli üretim kapasitesine ulaşmış olan Fin sanayisi, dünya ekonomilerinde istikrarsızlık ve krizler gibi dışsal etkilere, diğer ülkelere daha açık bulunmaktadır. Bu nedenle, esas olarak elektrikli ve elektronik ürünler, kağıt ve metal sanayisinde yaratılan katma

değere aşırı bağımlı bir sanayi yapısına sahip Finlandiya, muhtemel dışsal ekonomik krizlerin etkisini minimize etmek için, ürün ve pazar çeşitliliği arayışına girmiştir.

Finlandiya 2016 yılı Dünya İnovasyon Endeksinde bir önceki yıl sıralamasından bir üst sıraya geçerek 5. sırada yer almıştır.

Ülkede kurumlar vergisi % 24, standart KDV oranı % 23 olarak uygulanmaktadır.

Dış Ticaret

Ülkenin Dış Ticareti (Milyon Dolar)

	2012	2013	2014	2015	2016
İhracat	72.974,5	74.445,4	74.338,8	59.682,3	57.325,9
İthalat	76.089,0	77.587,0	76.773,3	60.174,4	60.501,9
Hacim	149.063,5	152.032,4	151.112,1	120.856,7	117.827,8
Denge	-3114,5	-3141,6	-2434,5	-492,1	-3176

Kaynak: ITC Trade Map, Kasım 2017

Ülkenin İhracatında Başlıca Ürünler

Finlandiya'nın İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİP No		2014	2015	2016	2015-2016	
					Değişim %	Pay %
	Tüm ürünler	74.338.834	59.682.311	57.325.872	-3,9	100
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	7723975	3765867	4153836	10,3	7,2
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	5092091	4437971	4149491	-6,5	7,2
7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulü (600mm.den geniş)	2794261	2433237	2119522	-12,9	3,7
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın >=6 mm	2045256	1722240	1815805	5,4	3,2
4703	Sodali ve sülfatlı odun hamuru	1905838	1783925	1724937	-3,3	3,0
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	1364067	1138299	1303710	14,5	2,3
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarı arabaları	1459678	1845313	1253502	-32,1	2,2
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	1619538	1230999	1149002	-6,7	2,0
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler,	1321708	1050723	932130	-11,3	1,6

endüktörler

8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	796375	719241	664719	-7,6	1,2
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	828897	662776	638582	-3,7	1,1
4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	537489	486649	607666	24,9	1,1
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	814493	549545	593018	7,9	1,0
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	791887	578985	572387	-1,1	1,0
4412	Kontrplaklar, kaplama panolar, benzeri kaplama ağaçlar	708340	592787	568606	-4,1	1,0
8439	Kağıt hamuru, kağıt, karton imaline mahsus makine ve cihazlar	528308	607674	564184	-7,2	1,0
7901	İşlenmemiş çinko	614291	555022	535570	-3,5	0,9
4811	Kağıt/karton, selüloz votka ve selüloz liften tabakalar	642046	546206	535434	-2,0	0,9
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	602885	553360	533933	-3,5	0,9
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	469754	468411	503992	7,6	0,9
8501	Elektrik motorları, jeneratörler	593217	467941	482981	3,2	0,8
8701	Traktörler	458983	433262	476867	10,1	0,8
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	558650	437180	414893	-5,1	0,7
7403	Arıtılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	585437	460598	406479	-11,7	0,7
7502	İşlenmemiş nikel	590648	426447	400091	-6,2	0,7
8503	Elektrik motor, jeneratör, elektrojen grupları aksam, parçaları	477870	458788	398449	-13,2	0,7
7225	Alaşımlı çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm,den çok)	471859	311418	390643	25,4	0,7
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	721182	566834	389023	-31,4	0,7
8436	Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine, cihazlar	381681	379171	383463	1,1	0,7
8430	Toprak, maden, cevheri taşıma, ayırma, seçme vb. iş makineleri	390908	382008	382440	0,1	0,7
4805	Diğer sıvanmamış kağıt/kartonlar (rulo veya tabaka)	491138	409188	377679	-7,7	0,7
4806	Bitkisel parşömen, yağ geçirmez kağıt, aydinger,	390527	382044	376821	-1,4	0,7

	kristal kağıt					
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	530526	393362	370697	-5,8	0,6
8428	Kaldırma, istifleme, yükleme, boşaltma makine ve cihazları	543645	370751	370209	-0,1	0,6
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	424142	340567	361920	6,3	0,6
9022	Radyasyonlu cihazlar, x ışınli jeneratörler, tedavi koltukları	393401	336221	357521	6,3	0,6
8542	Elektronik entegre devreler	305407	240418	356000	48,1	0,6
8502	Elektrojen grupları, rotatif elektrik konvertisörleri	785905	475482	348341	-26,7	0,6
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	443286	367498	347743	-5,4	0,6
8474	Toprak, taş, metal cevheri vb, ayıklama, eleme vb, için makineler	530980	380067	346485	-8,8	0,6

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017

Ülkenin İthalatında Başlıca Ürünler

Finlandiya'nın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİP No		2014	2015	2016	2015-2016	
					Değişim %	2016 Pay %
	Tüm ürünler	76.773.255	60.174.388	60.501.950	0,5	100
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	8396750	3994487	3787902	-5,2	6,3
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	2651231	2460494	2693462	9,5	4,5
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4319528	2418778	2214623	-8,4	3,7
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1891271	1718361	1676048	-2,5	2,8
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	1414391	1357874	1329231	-2,1	2,2
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	1319430	1148287	1229348	7,1	2,0
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	1117403	1167210	971416	-16,8	1,6
2716	Elektrik enerjisi	1025320	704982	763663	8,3	1,3
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	291099	495255	671586	35,6	1,1
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	628662	519510	654683	26	1,1

8542	Elektronik entegre devreler	546276	361150	566187	56,8	0,9
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	773461	642629	515932	-19,7	0,9
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	521968	437455	493126	12,7	0,8
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	516422	464398	473943	2,1	0,8
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	546580	476454	455225	-4,5	0,8
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	461120	417647	416914	-0,2	0,7
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	477545	412766	411466	-0,3	0,7
7501	Nikel matları, nikel oksit sinterleri, nikel ara ürünleri	177853	193732	410801	112	0,7
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	470491	422387	401491	-4,9	0,7
2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	446643	368096	396331	7,7	0,7
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	489327	397926	380046	-4,5	0,6
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	413660	359251	363987	1,3	0,6
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	266900	250795	358265	42,9	0,6
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	550771	306152	349182	14,1	0,6
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	367464	301457	333514	10,6	0,6
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	353909	309742	320025	3,3	0,5
0406	Peynir ve lor	372186	309190	290994	-5,9	0,5
9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	314233	279086	289959	3,9	0,5
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	346450	282881	288252	1,9	0,5
0901	Kahve; kahve kabuk ve kapçıkları	296825	298146	285307	-4,3	0,5
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	226818	285505	277375	-2,8	0,5
4403	Yuvarlak ağaçlar	408972	274604	263657	-4,0	0,4
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	330685	280978	259644	-7,6	0,4
1518	Hayvansal ve bitkisel yağlar vb. (1516'de ki hariç)	339620	195751	257864	31,7	0,4
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici,	209852	199760	255539	27,9	0,4

yükleyici vb.

2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	353885	293654	252089	-14,2	0,4
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. ile boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	277852	238332	246703	3,5	0,4
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	273526	261488	246393	-5,8	0,4
8701	Traktörler	208119	239785	242537	1,1	0,4
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	256723	216549	238843	10,3	0,4

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017

Başlıca Ülkeler İtibariyle Dış Ticareti

Ülkeler İtibarıyla İhracat (1 000 \$)

	2014	2015	2016	2015-2016 2016	
				Değişim	Pay
				%	%
Dünya	74338834	59682311	57325872	-3.9	100
Almanya	8633785	8099890	7363687	-9.1	12,8
İsveç	8158534	6049931	6083208	0.6	10,6
ABD	4913739	4003918	4153045	03.07.2018	7,2
Hollanda	4381790	3825796	3734389	-2.4	6,5
Rusya Federasyonu	6069243	3443649	3234450	-6.1	5,6
Çin	3326035	2796368	2933649	04.09.2018	5,1
Birleşik Krallık	3803891	2895074	2584942	-10.7	4,5
Belçika	2268854	1601694	1830411	14.03.2018	3,2
Fransa	1971924	1641504	1731175	05.05.2018	3,0
Norveç	2028291	1710538	1690032	-1.2	2,9
Estonya	2349404	1725260	1638895	-5.0	2,9
Polonya	1889279	1535896	1525648	-0.7	2,7
İtalya	1742036	1362022	1387146	01.08.2018	2,4
İspanya	1103650	973884	1007511	03.05.2018	1,8
Danimarka	1316983	1010622	965689	-4.4	1,7
Japonya	1130560	1000550	933890	-6.7	1,6

Türkiye	854224	835939	800674	-4.2	1,4
İsviçre	556190	638372	671268	05.02.2018	1,2
G. Kore	1056194	776324	628946	-19.0	1,1
Letonya	927469	674747	565958	-16.1	1,0
Hindistan	508236	471450	556141	18.0	1,0
Kanada	925364	525529	434484	-17.3	0,8
Avustralya	556191	452517	430821	-4.8	0,8
Litvanya	492993	424258	427911	0.9	0,7
Brezilya	620668	510685	392082	-23.2	0,7
Mısır	400269	384804	373393	-3.0	0,7
Avusturya	414336	343634	359963	04.08.2018	0,6
İrlanda	159198	550367	306297	-44.3	0,5
Suudi Arabistan	512405	410874	299413	-27.1	0,5
Çek Cum.	347262	302029	279338	-7.5	0,5
Meksika	501099	346934	278701	-19.7	0,5
Macaristan	300716	237742	270298	13.07.2018	0,5
G. Afrika Cum.	309499	295168	256098	-13.2	0,4
Şili	255252	232635	232847	0.1	0,4
B.A.E.	346296	285268	232094	-18.6	0,4
İsrail	217332	194118	204336	05.03.2018	0,4
Singapur	340025	188603	200597	06.04.2018	0,3
Hong Kong	319561	338437	185938	-45.1	0,3
Ukraine	300060	208555	185670	-11.0	0,3
Tayland	243031	218885	183585	-16.1	0,3

Kaynak: ITC-Trade Map; Kasım 2017

Ülkeler İtibarıyla İthalat (1 000 \$)

	2015-2016		2016	
	2014	2015	2016	Değişim Pay
				%
Dünya	76773255	60174388	60501950	0,5

Almanya	10168289	8990540	8816944	-1,9	14,6
İsveç	8638186	6744043	6737848	-0,1	11,1
Rusya Federasyonu	11377221	6587282	6701563	1,7	11,1
Çin	4950628	4368658	4456431	2	7,4
Hollanda	3943813	3167943	3028527	-4,4	5,0
Fransa	2428355	2263989	2411682	6,5	4,0
ABD	2841266	2109856	2228119	5,6	3,7
Birleşik Krallık	2366945	1866570	1818334	-2,6	3,0
Estonya	2033919	1693640	1799710	6,3	3,0
Danimarka	2543085	1914138	1742628	-9,0	2,9
İtalya	1921058	1610007	1739242	8	2,9
Polonya	1728743	1448251	1586771	9,6	2,6
İspanya	1261317	1279191	1364743	6,7	2,3
Belçika	1540737	1317444	1333089	1,2	2,2
Norveç	2157120	1089040	1174337	7,8	1,9
Çek Cum.	927622	808870	816554	0,9	1,3
Japonya	879154	722494	739874	2,4	1,2
İsviçre	892163	667480	692882	3,8	1,1
G. Kore	588625	543478	579375	6,6	1,0
Brezilya	692384	541763	579079	6,9	1,0
Avusturya	619673	558997	577489	3,3	1,0
Türkiye	559226	444978	503995	13,3	0,8
İrlanda	610081	545128	503909	-7,6	0,8
Kanada	410236	568842	474132	-16,6	0,8
Litvanya	417813	375767	393798	4,8	0,7
Tayvan	468923	373123	378662	1,5	0,6
Hindistan	491276	345435	357561	3,5	0,6
Macaristan	349707	329929	356189	8	0,6
Slovakya	323646	293995	304244	3,5	0,5
Portekiz	391305	296418	270166	-8,9	0,4
Vietnam	198859	214502	239116	11,5	0,4

Meksika	206462	187798	226882	20,8	0,4
Tayland	288801	229934	225880	-1,8	0,4
Romanya	260234	222323	221116	-0,5	0,4
Malezya	209665	192442	207398	7,8	0,3
Letonya	243408	184175	196036	6,4	0,3
Bangladeş	165445	152293	175090	15	0,3
G. Afrika	462131	214280	152531	-28,8	0,3
Cum.					
Kazakistan	691449	222757	151545	-32,0	0,3
şili	217579	184141	149535	-18,8	0,2

Kaynak: ITC-Trade Map, Kasım 2017

Pazar ile İlgili Bilgileri

Pazar ile İlgili Bilgileri

DAĞITIM KANALLARI

Perakende Piyasası : Finlandiya'da otomobil yedek parça, özel kullanım amaçlı elektronik ürünler, konfeksiyon ürünleri, mobilya, sağlıkla ilgili ürünler vb. alanlarda perakendecilerin oluşturdukları spesifik birlikler mevcut olup, bu birlikler Özel Perakendeciler Federasyonu'nun (www.erikoiskaupanliitto.fi) üyesidirler. Federasyona 5000 şirket üye olup, 15 branşta faaliyet göstermektedirler.

Bunun dışında, Finlandiya'da toptan ve perakende ticarete büyük gruplar piyasaya hakim durumdadır. Altı ana toptancı, perakendeci ve zincir mağaza sahibi grup (S-Grup, K Grup, Tuko Lojistik, Tradeka, Suomen Spar Oy ve Stockman) bulunmaktadır.

Finlandiya'nın Büyük Zincir Mağaza ve Toptancıları

Stockman : <http://www.stockmann.fi>

S-Group : <http://www.s-kanava.net>

Kesko Group : <http://www.kesko.fi>

Spar Finlandiya : <http://s-kampanja.net/spar/suomenspar/suomenspar.html>

Tuko Lojistik : <http://www.tuko.fi>

Tradeka : <http://www.tradeka.fi>

Sözkonusu gruplar perakende ticaretinin 1/3'nü, gıda perakende ticaretinin ise %90'nını gerçekleştirmekte ve ülke çapında oluşturdukları zincir perakende mağazaları ve süpermarketler ile toptan ve perakende ticareti yönlendirmektedirler.

Dağıtım ve Satış Kanalları

Finlandiya'da elektronik ürünler, saat ve mücevher, kırtasiye, kesme çiçek, sağlık ve eczacılık ürünleri, laboratuvar ürünleri, alkollü içecekler, oyuncak, optik ürünler, elektrikli ürünler, tekstil ve ayakkabı, spor malzemeleri ve teknik ürünlerin ithalatı özel toptancı firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. Finlandiya imalat sanayinin ihtiyacı olan hammaddeler ve yatırım mallarının % 80'inin dağıtımını teknik ürünler toptancıları ve trading kuruluşlar gerçekleştirmektedir.

Mallar, acenta, distribütör toptancı aracılığı ile veya direkt perakende firmaları tarafından satılabilmektedir. Finlandiya'ya ithal edilen çeşitli malların ticaretinden sorumlu, sayıları 12.000 bulan ithalatçı ve toptancı şirketler, 41 adet ticaret birliğinin merkezi örgütü olan Finlandiya Ticaret Federasyonunun (Federation of Finnish Commerce and Trade) üyesidir. Finlandiya Ticaret Odasının üyeleri, elektronik ve bunların aksamı ve parçaları, ilaçlar ve sağlık bakım ürünleri, teknik ürünler, makineler, hammaddeler ve kimyasallar gibi alanlarda özellikle güçlüdür.

Toptancı firmaların fonksiyonu ithalatı gerçekleştirmek, depolamak ve pazarlamak olarak sıralanmaktadır. Bazı hallerde toptancı firmalar mal taleplerini ajans firmalardan da karşılamaktadırlar.

Acente ve Distribütörlerin Kullanımı

Finli ajans firmalar piyasanın durumu ve dağıtım kanalları konusunda gerekli bilgi birikimine sahiptir. Ayrıca, ithal edilecek ürünün Finlandiya piyasasında pazarlanabilmesi için gerekli paketleme ve işaretleme ile ilgili bilgilere de haizdirler. Söz konusu acentalar sağladıkları hizmetin maliyetine göre değişen bir ücret talep etmektedirler.

Finlandiya Dış Ticaret Ajansları Birliği: <http://www.agenttiliitto.fi>

Finlandiya'lı acentaların büyük bir çoğunluğu, farklı ürünlerde 18 bölümü bulunan Finlandiya Dış Ticaret Ajansları Birliğinin üyesidir. Bu acentalar, çoğunluğu tekstil, konfeksiyon, mobilya ve hammadde sektörlerinde faaliyet gösteren göreceli olarak küçük özel firmalardır.

Özel bir acenta veya distribütör, karşılaştırmalı olarak küçük bir piyasa büyüklüğüne sahip olan Finlandiya'da genellikle tüm ülkeyi kapsayan bir şekilde faaliyet gösterebilmektedir.

Kamu İhaleleri

Kamu Alımları ve İhale İlanları :

Avrupa Birliği'nin yayın bürosunun (European Community, Publications Office TED, Tenders Electronics Daily) <http://ted.europa.eu> adlı internet sitesinde yayımlanan özet ihale ilanlarına <http://www.dgmarket.com.tr> adlı internet sitesinden ulaşmak mümkün bulunmaktadır. Söz konusu özet bilgilere ulaşabilmek için ücretsiz kayıt yaptırmak, tam ihale metnine ulaşabilmek için ücretli kayıt yaptırmak gerekmektedir.

-Credita/Edita Publishing Oy (<http://www.credita.fi/ohjeet/yleiskuvas.php#sisalto>): Değeri 5.278.227 Euro'nun üzerinde olan tüm ihalelerin yanısıra tüm kamu alımlarıyla ilgili duyurular ücret karşılığı temin edilebilmektedir.

-Julma/Julkiset Hankinnat Dergisi

(<http://www.hankintailmoitukset.fi/fi/>): Değeri 5.278.227 Euro'nun altında olan ihalelerin yayımlandığı bir internet sitesidir.

Finlandiya'nın Kamu Alımları İle İlgili Her Türlü Bilgi (Süreç, Alım Türleri, Mevzuat) Bilgi: <http://www.tem.fi/>

Sağlık Turizmi:

Finlandiya'daki kamu sağlık sigorta kapsamı oranı %100'dür. Her Fin vatandaşı ve ülkede daimi ikamet eden herkes , Finlandiya Ulusal Sağlık Sigortası'na tabiidir.

Planlı tedavi amacıyla ülkeden yurt dışına seyahat eden kişi sayısı ile ilgili net bir istatistiki rakam olmamakla birlikte; 2011 yılında nüfusun yalnızca % 1,5-2'sinin sağlık turizmi almak için yurt dışına çıktığı tahmin edilmektedir. Finlandiya'da sağlık turizmi alan hastaların %20'si spa/termal turizm ve aynı zamanda golf turizmden faydalanmaktadır .

Ülkemizin termal turizm potansiyeli kullanılarak, bu alanda gelişim gösterilip daha fazla sayıda Finli turist çekilebilir. Finlandiya'da ki hastaları sağlık turizmine iten birinci ve en önemli faktör tedavinin sağlanması sürecinde uzun bekleme sürelerinin olmasıdır. İskandinavya ülkeleri arasında hastanın tedaviyi bekleme süresi (maksimum toplam 6 ay) en fazla Finlandiya'dadır. Bu bakımdan Türkiye bulunan hastanelerden sıra beklemeden sağlanacak olan tedavi önemli bir fırsat oluşturmaktadır.

Tıp Turizmi (Hastanelerde tedavi ve ameliyat vb. işlemler) alanı düşünüldüğünde Finli hastalar "Planlı tedavi" kapsamında en çok 'Kozmetik cerrahi' ve 'Dış Hekimliği' için yurt dışına çıkmaktadırlar. Fin hastalarının yurtdışında planlı tedavi için tercih ettikleri ilk 5 ülke arasında ; İsveç, Estonya, İspanya, Tayland ve Litvanya gelmektedir.

Finlandiya nüfusunun %27,7' sinin 65 yaş üzerinde olması ve 2020 yılında bu rakamın % 36,8'i aşacağı fikrinden yola çıkılarak ülkede artan yaşlı bakımı ve sağlık hizmetleri ihtiyacı, sağlık turizmi ihtiyacını arttıracaktır. Bu durum, Finlandiya'nın Türkiye'den sağlık turizmi alması açısından önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Yurt dışına sağlık turizmi için giden yaşlılarla yapılan ankete göre ülke yaşlılarının %25 yerel gazete ve dergilerden %20'si internetten ve % 17'si de turizm acentalarından gidecekleri ülkenin turizm ortamıyla ilgili bilgi almaktadırlar. Bu bağlamda yerel gazete ve dergilere verilecek olan turizm ilanları ve ülkemiz yaşlı turizmi ile ilgili yazılacak olan tanıtıcı makalelerin artması ülkemizden sağlanacak sağlık turizmi potansiyelini hiç şpheziz arttıracaktır (Kaynak: Helsinki Ticaret Müşavirliği).

Yıl İçinde Açılan Fuarlar

Aşağıda iletişim adresleri verilmekte olan Finlandiya'daki yerel fuar organizatörleri web sayfalarından İngilizce olarak detaylı bilgi alma imkanı bulunmaktadır.

The Finnish Fair Corporation (Helsinki): www.finnexpo.fi, E-mail: info@finnexpo.fi

The Helsinki Fair Ltd. Wanha Satama : www.wanhasatama.com, E-mail: info@wanhasatama.com

Tampere Trade Fairs (Tampere): www.tampereenmessut.fi, E-mail: info@tampereenmessut.fi

Turku Fair and Congress Center (Turku): www.turunmessukeskus.fi, E-mail: info@turunmessukeskus.fi

Jyväskylä Fair Ltd. (Jyväskylä): www.jklfairs.fi, E-mail: info@jklmessut.fi

Lahti Fair Ltd. (Lahti): www.lahdenmessut.fi, E-mail: helpdesk@lahdenmessut.fi

North Finland Fair:www.pohjois-suomenmessut.fi, E-mail:aila.jaaski@pohjois-suomenmessut.fi

Oy Finn-Nolia Ab (Vaasa): www.finn-nolia.fi, E-mail:info@finn-nolia.fi

nISAN

DANiMARKA

Danimarka

GENEL BİLGİLER

COĞRAFI KONUM

Danimarka, Almanya'nın kuzeyindeki Jutland yarımadası ile 406 adadan oluşan 43.075 km² büyüklüğünde bir ülkedir. Sadece Almanya ile ortak kara sınırı bulunan Danimarka, kuzey ve doğusundaki Baltık Denizi'yle İsveç ve Norveç'ten ayrılmaktadır. Başkenti Kopenhag, ülkenin doğusundaki Zealand adasında olup, deniz kıyısında bulunmaktadır. Danimarka'ya bağlı olan Grönland ve Faroe Adaları, özerk yönetime sahiptir.

SIYASİ VE İDARİ YAPI

Danimarka, 9. ve 11. yüzyıllar arasında merkezi Jutland adasında olan güçlü bir Viking krallığıyla tarih sahnesinde ilk olarak ismini duyurmuştur. Kraliçe I. Margerethe yönetiminde Danimarka 16.ncı yüzyılda Norveç, İsveç, İzlanda, Faroe Adaları, Schleswig-Holstein ve Grönland'ı elinde bulunduran büyük bir güç durumuna gelmiştir. Krallık 1600'lerden itibaren çöküşe geçmiştir. 1658'de İsveç, 1814'de Norveç ayrılmıştır. İzlanda ise yalnızca sembolik olarak Taç'a bağlı kalmış, 1944'te bağımsız olmuştur.

Bu arada Avrupa genelinde olduğu gibi Danimarka'da da Liberal hareket ortaya çıkmış ve bunun giderek güçlenmesi neticesinde 1849'da, mutlak monarşiye son verilmiş ve meşruti krallığa geçilmiştir. Tarihindeki iniş çıkışlara ve büyük toprak kayıplarına rağmen 1000 yıldır bağımsızlığını koruyabilen ülke İkinci Dünya savaşında Almanya'nın işgaline uğramıştır. Kraliçe Margrethe II 1972'den beri dünyanın en eski krallığının başında bulunmaktadır. Danimarka, tarihi, ekonomik ve coğrafi nedenlerle hem Nordik, hem Avrupa Birliği ülkeleriyle yakın ilişkiler içinde olmuş, bununla birlikte büyük komşularının arasında bir denge arayışının doğal sonucu olarak transatlantik ilişkilerin de güçlü bir savunucusu olmuştur. Ülke 1973 yılından beri Avrupa Birliği üyesidir.

Yasaları, Hükümet ve Millet Meclisi yapar. Hükümet ve kamu idaresi yasaları uygular. Sözelimi yurttaşların kendi aralarındaki anlaşmazlıklarda, ya da yurttaşlarla özel şirketler arasındaki anlaşmazlıklarda, veya yurttaşlar ile devlet makamları arasındaki anlaşmazlıklarda, yargılama ve ceza verme yetkisi mahkemelerindedir. Mahkemeler, Şehir Mahkemeleri, Adliyeler ve Yargıtay'dan oluşmaktadır.

Ulusal parlamento "Folketinget", Millet Meclisi, değişik politik partilere mensup 179 üyeden oluşmaktadır. Milletvekilleri dört yıl için seçilirler. Millet Meclisi'nin 2 üyesi Gronland'dan, 2 üyesi de Faroe adalarından seçilmektedir. Halk idaresinin en önemli belirleyicisi, saydam ve anlaşılır olmasıdır. Bundan ötürü Millet Meclisi'ndeki görüşmeler kamuya açıktır. Politik sistem, seçmenler tarafından eş zamanlı olarak, basın aracılığı ile denetlenir ve eleştirilir.

Hükümet bir veya bir kaç partiye mensup bakanlardan oluşur ve başbakan tarafından yönetilir. Millet Meclisi'nde bulunan bir çoğunluk, hükümete güvensizlik duyuyorsa, bu durumda hükümet istifa etmek veya seçimlere gitmek zorundadır. Bakanlar Başbakan tarafından belirlenir. Bakanlar,

belediyeler ve eyalet belediyeleri ile birlikte yürütme gücünün bir parçasıdır. Hükümetin ve bakanlıkların en önemli görevi, yasaları hazırlamak ve düzenlemektir.

NÜFUS VE İŞGÜCÜ YAPISI

Toplam nüfus 5,6 milyon kişi olup yıllık ortalama nüfus artışı % 0,4'dür. Nüfusun en yoğun olduğu şehirler Kopenhag, Harning, Aarhus, Odense ve Aalborg'dur. 2019 yılında ülkenin nüfusunun 5,75 milyon kişiye ulaşacağı tahmin edilmektedir. Yaşanacak artışta ülkeye yönelik göçlerin de etkili olacağı düşünülmektedir. Düşük doğum hızına bağlı olarak önümüzdeki dönemde 14 yaş altı grubun kişi sayısının aynı düzeyde kalması beklenmektedir. Diğer taraftan emekli sayısında ise artış yaşanacaktır.

Yaklaşık 5,6 milyon olan toplam nüfusun 3,6 milyonu iktisadi olarak aktif nüfus grubuna (16-66) katılmaktadır. Nüfusun % 17,4'ü 0-14 yaş grubunda, % 18,3'ü ise 65+ yaş grubunda yer almaktadır.

Diğer birçok Avrupa ülkesinden farklı olarak Danimarka'daki temel çalışma kuralları kanunlarla değil, işçi ve işveren örgütleri arasındaki anlaşmalar ile düzenlenmektedir. Bu anlaşmalar asgari ücret, grev hakkı ve izin süreleri gibi konuları da kapsayacak kadar geniş bir içeriğe sahiptir. Danimarkalı çalışanların %80'i sendikalıdır. İşçi ve işveren arasındaki anlaşmazlıklar "Sanayi Mahkemeleri"nde çözümlenmektedir.

DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ

Danimarka, enerjisini Kuzey Denizindeki petrol ve doğal gaz rezervleri, kömür ithalatı ve rüzgar enerjisinden sağlamaktadır. Teknolojik gelişmeler ışığında jeotermal enerji, güneş enerjisi gibi kaynaklar da yaratılmaya çalışılmakta ancak bu kaynaklar oldukça düşük seviyelerde kalmaktadır. Kömür, elektrik üretimi açısından büyük önem arz etmekte, maliyet ve nitelik hususları göz önünde bulundurularak genellikle Avrupa dışındaki ülkelere ithal edilmektedir.

Kuzey Denizinde gerçekleştirilen petrol ve doğal gaz üretimi iç talebi karşılamamanın yanı sıra ihracatta da büyük önem arz etmekte ve 1990'lar sonrasında kaydedilen cari işlemler fazlasına büyük katkı yapmaktadır. Doğal gaz için en önemli ihraç pazarları İsveç ve Almanya'dır. Bununla beraber, Danimarka Batı Avrupa'da Norveç ve İngiltere'den sonra üçüncü büyük petrol üreticisidir. Bu alanda faaliyet gösteren dört şirket Maersk Oil and Gas AS, Statoil Exploration and Production AS, Amerade Hess ApS, Dansk Olie og Naturgas'dır.

Bunun yanı sıra, rüzgar enerjisi alanında dünyadaki sayılı ülkeler arasında yer alan Danimarka, rüzgar enerjisi sektörü ihracatında önemli düzeyde gelire sahiptir. İç pazarda da büyük ilerleme kaydeden sektörde, işgücü arzının yetersizliği ilerisi için mevcut büyümenin ve karlılığın korunabilmesini zorlaştırmaktadır. Rüzgar enerjisi üretimi alanında dünya ölçeğinde rekabet gücüne sahip olunması Danimarkalı firmaların diğer ülkelerde yatırım şansını arttırmakta; bu amaçla da çevreye duyarlılık konusu gerek iç kamuoyunda gerekse dünya boyutunda çeşitli toplantılar vesilesiyle gündeme getirilmektedir.

GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Danimarka Krallığı
Nüfus	5,7 milyon (2016)
Dil	Danimarkaca

	2013a	2014a	2015a	2016a	2017b	2018c
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	344	353	302	307	328	350
Reel Büyüme Oranı (%)	0.9	1.6	1.6	1.7	2.4	2.3
Kişi Başına GSYİH (\$, PPP)	46.537	47.727	48.934	49.986	51.910	54.182
Özel Tüketim Harcamaları (% reel değişiklik)	0.3	0.9	1.6	2.0	2.3	2.1
Kamu Harcamaları (% reel değişiklik)	-0.1	1.9	1.1	-0.8	1.3	1.0
Gayrisafi Sabit Yatırımlar (% reel değişiklik)	2.7	3.1	3.1	5.4	2.6	3.7
İşsizlik Oranı (% , ort.)	5.8	5.0	4.6	4.2	4.2	4.1
Enflasyon Oranı (% , ortalama)	0.8	0.6	0.5	0.2	1.2	1.7
Kredi Faiz Oranı (% , ort.)	4.0	3.6	3.4	3.3	2.9	3.6
Dkr:US\$ (ort)	5.62	5.62	6.72	6.73	6.57	6.35
İhracat (fob, milyar dolar)	112	120	103	103	116	124
İthalat (fob, milyar dolar)	100	104	88	87	94	99
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	12	16	15	16	22	26
Cari işlem dengesi (milyar dolar)	24	31	26	22	28	25
Bütçe Açığı (% GSYİH)	-1.2	1.1	-1.8	-0.6	-0.6	-1.3
Kamu Borçları (% GSYİH)	44	43.9	39.5	37.7	34.9	34.7

Yüz ölçümü	43.075 km2
Başkent (nüfus)	Kopenhag (591.000)
Başlıca Kentler (nüfus)	Frederiksberg (104.000), Gentofte (75.000),
Yönetim Şekli	Anayasal Monarşi
Devlet Başkanı	Kraliçe Margrethe II
Başbakan	Lars Lokke Rasmussen
Para Birimi	Krone (Dkr)

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

Temel Ekonomik Göstergeler

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

a: Gerçek b: Tahmin, c: Öngörü

EKONOMİK YAPI

2015 yılında 301 milyar dolar olan nominal GSYİH'nın 2016 yılında 306.7 milyar dolar, 2017 yılında 324 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir. (IMF World Economic Outlook Database October 2017),

2016 yılında nominal GSYİH büyüklüğü açısından 35. sırada (193 ülke arasında) (IMF)

Nominal GSYİH'sının 2018 yılında ise 351milyar dolara çıkması beklenmektedir. (IMF),

Kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla cari fiyatlarla 2016 yılında 53.744 dolar ile 9. sırada dır. (IMF)

2015 yılında büyüme oranı %1.6 gerçekleşmiş, 2016 yılında 1.6 oranında, 2017 yılında 1.9 olacağı öngörülmektedir. (IMF)

2016 yılında tüketici fiyatları enflasyonu %0.2 oranında gerçekleşmiştir.

Bütçe açığının GSYİH'ya oranı 2016 yılında %0.6'dır. 2017 yılında yine %0.6 olacağı öngörülmektedir.

2016 yılında % 4.2 olarak gerçekleşen Danimarka'daki işsizlik oranının, 2017 yılında yine aynı oranda olacağı tahmin edilmektedir. (EIU)Tüm sanayileşmiş ve teknolojik açıdan gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Danimarka ekonomisi de hizmet sektörünün öne çıktığı bir ekonomik yapı arz etmektedir. 1990'lı yıllarda gelişen hizmet sektöründe en önemli faaliyet alanları bankacılık ve finans ile bilgi ve haberleşme teknolojileri olup, önümüzdeki yıllarda da anılan sektörlerin ekonominin lokomotifi olma konumunu sürdürmeleri beklenmektedir. Halihazırda ülke nüfusunun yarısı hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.

GSYİH'da tarımın payı % 1,5, sanayinin payı % 23,4 ve hizmet sektörünün payı % 75,7'dir. (EIU)

Danimarka gelişmiş bir altyapıya, liberal dış ticaret ve yatırım politikasına ve iyi yetişmiş işgücüne sahip ülkelerden biridir.

Sanayileşme 1960'larda hız kazanmış, 1970'lerde Kuzey Deniz'indeki petrol ve doğal gaz rezervlerinin işletilmeye başlamasıyla birlikte sanayi ürünleri ihracattaki en önemli sektör konumunu almıştır. Sanayileşmenin ilk döneminde gıda, özellikle balık işleme ile bu ürünlerin işlenmesinde kullanılan makinelerin üretimi ana sektörler olmuş, son yıllarda ise eczacılık ürünleri (özellikle ensülin), rüzgar türbinleri alanında Danimarka, dünyadaki en önemli üretici konumuna gelmiştir. Biyoteknoloji, bilgi teknolojileri ve yazılım, gıda ve içecekler, çevrenin korunmasına ve enerji tasarrufuna yönelik sektörler de gelişme görülen sanayi alanlarıdır.

Kimya sanayi, bilgi teknolojileri ve biyoteknoloji alanlarında Danimarka dünyada önemli bir konuma sahiptir.

Mühendislik, gıda işleme, eczacılık ürünleri ve bira sektörü Danimarka'daki başarılı sanayi kolları arasındadır. Son dönemde yaşanan küresel krizin ciddi etkilerine rağmen Danimarka ekonomisi halen oldukça düşük seyreden enflasyonu, istikrarlı maliye politikaları sonucunda fazla veren bütçesi ve cari işlemler dengesi ile oldukça olumlu bir görünüm sergilemeye devam etmektedir.

Danimarka'nın dünyadaki en gelişmiş ülkeler arasında yer almasının arkasında yatan en önemli faktör, Danimarka firmalarının yarattığı yüksek orandaki katma değerdir. Söz konusu katma değer işgücü ücretlerini ve üretim sürecinde sermayeden sağlanan karı ifade etmekte olup, söz konusu gelir üzerinden alınan vergi de Danimarka'nın bir refah devleti olabilmesini sağlayan en önemli yapı taşlarından birini oluşturmaktadır.

EKONOMİK PERFORMANS

Danimarka Avrupa Birliği Ülkeleri içinde Maastricht kriterlerine en kolay uyum sağlayan ülkelerden biri olmuştur. Ülkenin genel ekonomi politikası denk bütçe, sağlıklı kamu finansmanı, düşük oranlı enflasyon, istikrarlı para birimi ve daha fazla istihdam amacına yöneliktir.

Tüm batı Avrupa ülkeleri arasında en yüksek yaşam standardına sahip ülkelerden biri olan Danimarka, aynı zamanda gelirin en eşit şekilde bölüşüldüğü ülkelerin başında gelmektedir. 2015 yılında büyüme oranı %1.6 gerçekleşmiş, 2016 yılında 1.6 oranında, 2017 yılında 1.9 olacağı öngörülmektedir. (IMF)

EKONOMİ POLİTİKALARI

Danimarka ekonomisi 1990'lı yıllardan itibaren mortgage kredi sistemi, özel sektörü destekleyici vergi reformları, istihdam hayatındaki düzenlemeler sonucu büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Telekomünikasyon ve enerji sektörlerinde yapılan özelleştirmeler sonucunda da ürün pazarlarında rekabet oldukça yoğunlaşmıştır. Son dönemde ise vergi artışlarının durdurulması, istihdamı teşvik etmek amacıyla gelir vergisindeki indirimler, refah düzeyinde herhangi bir kısıtlama olmadan merkezi ve yerel yönetimlerde verimliliği artırarak kamu harcamalarının azaltılması, ar-ge faaliyetlerinin teşviki, inşaat sektörü yatırımları ve çevre dostu politikalarının desteklenmesi Danimarka ekonomisinde önemli rol oynamaktadır.

ENFLASYON

Danimarka'nın 2011-2015 yılları arası enflasyon oranı % 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Zayıflayan yerel talep, ücretlerde artışın düşük düzeyde olması, dünya piyasalarında meta fiyatlarının gerilemesi ülkedeki enflasyon oranını da baskı altında tutmaktadır. 2015 yılı enflasyon oranı ortalama olarak % 0,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.2016 için ortalama enflasyon % 0,2 oranında gerçekleşmiştir.

Türkiye-Danimarka Ticaretinin Seyri (Bin dolar)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2006	827.061	445.671	1.272.732	381.390
2007	1.008.508	656.112	1.664.620	352.395
2008	953.437	902.014	1.855.451	51.424
2009	678.893	585.094	1.263.987	93.799
2010	765.081	678.757	1.443.838	86.324
2011	880.920	732.781	1.613.701	148.139
2012	985.099	720.889	1.705.987	264.210
2013	1.005.180	818.545	1.823.725	186.636
2014	1.076.621	1.034.792	2.111.413	41.829
2015	901.761	806.493	1.708.253	95.268
2016	947.464	910.557	1.858.021	36.907
2016 / (1-10)	767.803	776.218	1.544.021	-8.416
2017 / (1-10)	796.758	670.066	1.466.824	126.692

Kaynak:Trade Map

Türkiye'nin Danimarka'ya İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2014	2015	2016
8703	BİNEK OTOMOBİLLERİ VE ESAS İTİBARIYLA İNSAN TAŞIMAK ÜZERE İMAL EDİLMİŞ DİĞER MOTORLU TAŞITLAR (YARIŞ	119	132	127
6204	KADINLAR VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ELBİSE, ETEK, PANTOLON ETEK, VB.(YÜZM	91	74	91

6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (YÜZME KİY	85	79	90
6109	TİŞÖRTLER, FANİLALAR, ATLETLER, KAŞKORSELER VE DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME VEYA KROŞE)	120	84	77
8704	EŞYA TAŞIMAYA MAHSUS MOTORLU TAŞITLAR	79	70	68
6110	KAZAKLAR, SÜVETERLER, HIRKALAR, YELEKLER VE BENZERİ EŞYA (ÖRME VEYA KROŞE)	51	40	39
6104	KADIN VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ETEK, PANTOLON, VB. (ÖRME VEYA KROŞE)(YÜ	49	42	38
6106	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN BLUZLAR, GÖMLEKLER, GÖMLEK-BLUZLAR (ÖRME VEYA KROŞE)	30	20	21
8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR VE DİĞER SOĞUTUCU VE DONDURUCU CİHAZLAR VE ISI POMPALARI	18	15	17
6115	KÜLOTLU ÇORAPLAR,TAYTLAR, KISA VE UZUN KONÇLU ÇORAPLAR, SOKETLER, DERECELİ OLARAK BASKI YAPAN ÇORAPL	24	16	15
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	17	13	14
6206	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN BLUZLAR, GÖMLEKLER VE GÖMLEK-BLUZLAR	10	12	13
8702	10 VEYA DAHA FAZLA KİŞİ TAŞIMAYA MAHSUS (SÜRÜCÜ DAHİL) MOTORLU TAŞITLAR	4	5	11
6006	DİĞER ÖRME VEYA KROŞE MENSUCAT	12	9	9
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	25	12	8
8450	EV VEYA ÇAMAŞIRHANE TİPİ YIKAMA MAKİNALARI (YIKAMA VE KURUTMA TERTİBATI BİR ARADA OLANLAR DAHİL)	4	6	8
7013	SOFRA, MUTFAK, TUVALET, YAZIHANE, EV TEZYİNATI VE BENZERİ İŞLER İÇİN CAM EŞYA	13	8	8
8504	ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, STATİK KONVERTÖRLER (ÖRNEĞİN; REDRESÖRLER) VE ENDÜKTÖRLER	2	2	8
6004	DİĞER ÖRME VEYA KROŞE MENSUCAT (EN>3CM, ELASTOMERİK/KAUÇUK İPLİK=>%5) (6.1 POZİSYONUNDAKİLER HARİÇ)	5	5	8
7607	ALUMİNYUMDAN YAPRAK VE ŞERİTLER (KALINLIK <= 0, 2MM)	8	6	7

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Danimarka'dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2014	2015	2016
8502	ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM (ELEKTROJEN) GRUPLARI VE ROTATİF ELEKTRİK KONVERTÖRLERİ	165	110	263
3004	TEDAVİDE VEYA KORUNMADA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIŞ)	143	142	139

7204	DÖKME DEMİRİN, DEMİRİN VEYA ÇELİĞİN DÖKÜNTÜ VE HURDALARI VEYA BUNLARIN ERİTİLMESİ İLE ELDE DİLMİŞ KÜ	263	96	115
3507	ENZİMLER, MÜSTAHZAR ENZİMLER	61	51	52
8504	ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, STATİK KONVERTÖRLER (ÖRNEĞİN; REDRESÖRLER) VE ENDÜKTÖRLER	6	8	20
8481	BORULAR, KAZANLAR, TANKLAR, DEPOLAR VE BENZERİ DİĞER KAPLAR İÇİN MUSLUKLAR, VALFLER (VANALAR) VE BEN	16	13	17
3002	İNSAN KANI, HAYVAN KANI, SERUM, AŞI, TOKSİN VB. ÜRÜNLER	12	15	14
8412	DİĞER MOTORİAR VE KUVVET HASII EDEN MAKİNALAR	7	1	13
9021	ORTOPEDİK CİHAZLAR; CEBİRELER, KIRIKLAR İÇİN CİHAZLAR VB; PROTEZ ORGANLAR; İŞİTME CİHAZLARI, VÜCUT İ	12	10	11
1209	EKİM AMACIYLA KULLANILAN TOHUM, MEYVE VE SPORLAR	9	8	9
8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR VE DİĞER SOĞUTUCU VE DONDURUCU CİHAZLAR VE ISI POMPALARI	8	9	8
8438	YİYECEK VE İÇECEKLERİN SINAİ AMAÇLARLA HAZIRLANMASI VEYA İMALİNE MAHSUS MAKİNA VE CİHAZLAR	7	20	8
8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR (ÖLÇÜ TERTİBATI OLSUN OLMASIN) VE SIVI ELEVATÖRLERİ	20	12	8
9018	TIPTA, CERRAHİDE, DIŞÇİLİKTE VE VETERİNERLİKTE KULLANILAN ALET VE CİHAZLAR	8	7	7
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	8	8	6
8419	ISI DEĞİŞİKLİĞİ YÖNTEMİ İLE MADDELERİ İŞLEMELİK İÇİN CİHAZLAR, ELEKTRİKLİ OLMAYAN ŞOFBENLER VEYA DEPOL	15	10	6
3926	PLASTİKTEN DİĞER EŞYA	6	7	6
8479	KENDİNE ÖZGÜ BİR FONKSİYONU OLAN DİĞER MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR	7	9	6
1003	ARPA	0	6	5
1107	MALT	4	7	5

Kaynak: Trademap

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

DAĞITIM KANALLARI

Danimarka'daki dağıtım kanalları ürüne göre farklılık arz etmektedir. Sermaye malları ve sanayi hammaddeleri satış acenteleri, yüksek teknoloji ürünler iştirakler, tüketim malları ithalatçı acenteler ve distribütörler, gıda dışı perakende ürünleri zincir mağazalar tarafından dağıtılmaktadır.

Günümüz modern iletişim teknikleri aracı kişilere/kurumlara ihtiyacı ortadan kaldırmışsa da Danimarkalı firmalar halen yurt dışından doğrudan almak yerine yerel acente ve distribütörler aracılığıyla iş yapmayı tercih etmektedirler. Doğrudan alım sisteminin gelişimine yönelik olarak yavaş bir gelişme göze çarpmaktadır. Bununla beraber, yabancı firmaların ülkede ofis açmalarına yönelik bir eğilimin varlığı da dikkati çekmektedir.

Danimarka'ya ihracatımızın yoğun olduğu gıda alanındaki perakende sektörüne bakıldığında, Coop Denmark ve Dansk Supermarked olmak üzere iki büyük perakende zinciri dikkati çekmektedir., Son yıllarda yeni firmaların

çeşitli ortaklıklar yoluyla pazara girmesi sonucunda özellikle düşük fiyatlı ürünlere yönelik perakende piyasasında rekabetin artması beklenmektedir.

Gıda ürünlerinin bazı kesimlere dağıtımı, bağımsız ya da büyük perakende zincirleri ile entegre olmuş toptancılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Genellikle bu toptancılar aynı zamanda ithalatçı konumundadırlar. Birçok büyük perakende zinciri ithalatlarını kendileri gerçekleştirmektedir. Buna ilave olarak orta ölçekli bazı toptancılar daha çok yeni gelişmekte olan etnik ve organik gıda piyasasında faaliyetlerini yoğunlaştırmaktadırlar.

TÜKETİCİ TERCİHLERİ

Danimarka'da tüketici tercihlerinde demografik durum büyük önem arz etmektedir. Son yıllarda yaşanan nüfusun etkisiyle tüketiciler özellikle sağlıklı ürünlere yönelmektedir. Bunun yanında artan gelir durumu, hane halkı sayısı ve çocuklu aile sayısının az oluşu kişisel harcamaları da arttırmaktadır. Özellikle tek kişilik hane halkı sayısının fazla olması nedeniyle eve yapılan harcamaların oranı yüksektir. Bunun yanında çalışan kadın nüfusunun fazla olması pratik ve dayanıklı ürünlere olan talebi arttırmıştır.

Danimarkalı tüketicilerin teknolojik ürünlere ve teknolojinin kullanıma yakınlığı fazladır. Alışverişte e- ticaretin kullanımı ise her geçen gün artmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

İthalatçıyla ilk defa bağlantıya geçmek için ilk adım olarak tercihan numune ve katalogla birlikte bir ihracat teklifi gönderilmelidir. Teklifte en iyi fiyat verilmelidir. İletişim bilgilerinin yanlış verilmesi kötü bir izlenim verebilmekte ve ithalatçının ilgisi kaybolmaktadır. Öte yandan, ithalatçılar ihracatçının internet sayfası olmasına önem vermektedirler. Tüm pazarlama bilgilerinin ve internet sitesinin İngilizce olması gerekmektedir.

İhracatçı firmanın, görüşmede fiyat, kalite, teslim süresi gibi tüm ilgili sorulara cevap verebilmesi için hazırlıklı olması gerekmektedir. İhracatçı, iş bağlantısı kurulmadan önce ithalatçı ile çok sayıda görüşme yapmak zorunda kalabilir. Bu nedenle, ilk görüşmede çok şey beklenmemelidir.

Ürün, ithalatçının doğrudan iş alanına giriyorsa, ithalatçı numune ve somut teklifler olmayınca görüşme için isteksiz davranmaktadır. Danimarkalı işadamları genel olarak sonuç odaklıdır ve kendi konularına hakimdirler.

Sevkiyat ile ilgili güvenilirlik ve taahhüdü yerine getirmek büyük önem taşımaktadır. Danimarkalı ithalatçılar, kısa dönemlerle çalışmaktadırlar ve siparişin anlaşmaya varılan sürede, miktarda teslim edilmesini beklemektedirler. İhracatçının sevkiyatı zamanında ve güvenilir bir şekilde teslim etmesi fiyat kadar önemli bir rekabet avantajı sağlamaktadır. Yeni iş ilişkilerinin geleceği, bu nedenle yerine getirebileceği gerçekçi bir teslim süresini tayin etmeye bağlı olacaktır. İşbirliğinin kurulmasından önce, ihracatçının gerçekçi bir teslim süresi belirlemesi zorunlu gözükmektedir. Sözleşmede yer almayan gecikme ve ürüne yönelik tolerans, çok sınırlıdır ve siparişin iptal edilmesine neden olabilmektedir.

Ürünlerin Danimarka'ya nakliyesi önemli bir gider kalemidir. Güvenli ve zamanında sevkiyat ve maliyeti önemli olduğundan en iyi ulaştırma aracını seçmek önem arz etmektedir. Son on yılda, Danimarka'da "politik tüketiciler" olarak adlandırılan gittikçe büyüyen tüketici grubu, ithalatçı ve üreticilerden gelişmekte olan ülkelerden ithal edilen ürünlerin üretiminde çocuk işçi çalıştırılmamasını, endüstriyel kirliliğe ve çevreye zarar vermemesi konusunda garanti istemektedirler. Bu nedenle, Danimarkalı ithalatçılar, gelişmekte olan ülkelerdeki tedarikçilerden söz konusu konularda garanti vermesi konusunda bir sözleşme imzalanmasını talep edebilmektedirler.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Danimarkalıların mesai süreleri, diğer ülkelere göre daha kısadır. Standart çalışma süresi haftada 37 saattir. 3 haftası yaz aylarında olmak üzere yılda 5 hafta zorunlu tatil bulunmaktadır. Sömestir tatilleri Haziran 20 ile Ağustos 8 arasında olmaktadır ve işler bu dönemde yavaşlamakta ve bazı firmalar kapalı olmaktadır. Sömestir ve yaz tatilinde (Haziran-Ağustos başlangıcı) ve Paskalya zamanında iş ziyaretleri yapılmaması tavsiye edilmektedir. Resmi tatillerle ilgili bilgiler ekte yer almaktadır.

Danimarkalı işadamları başlangıçta biraz resmi görünmekle birlikte, bir süre sonra daha samimi iletişim kurulabilmektedir. Bununla birlikte, görüşmeler sonuç odaklı yürütülmektedir. Karşılaşma ve ayrılışlarda tokalaşma kullanılmaktadır. İş kabulleri daha çok öğleyin yapılmakta, nadiren akşam tercih edilmektedir. İş yaşamında, kurallar ilişkilerin önünde gelmektedir. Kişisel ve profesyonel ilişkiler arasında belirgin bir fark bulunmaktadır. Danimarkalılar, ticari ortaklarını kişisel olarak tanıma konusunda pek istekli olmamaktadırlar. Ancak bu ticaret yapmak istemedikleri anlamına gelmemektedir. Danimarkalılar iş görüşmelerinde dakikliğe önem vermektedirler. Dakik olmak saygılı bir davranış ve verimli bir iş ortağı olarak algılanmaktadır. Randevuya geç kalmak karşı tarafın zamanına saygı gösterilmediği anlamına gelmektedir. Bu konudaki kültürel farklılıklara pek hoşgörür gösterilmemektedir. Randevulara, toplantılara zamanında gelmek ürünlerinde zamanında teslim edileceği imajını vermektedir.

Danimarkalılar görüşmelerde ne beklediklerini ve ne tür bir katkıları olacakları konusunda çok açık ve net davranmaktadır. İhracatçı firmaların karşılayamayacakları veya yerine getiremeyecekleri taahhütte bulunmamaları gerekmektedir. Danimarkalılar varılan mutabakatın yazıya dökülmesini tercih etmektedirler. Sözleşme imzalandıktan sonra yükümlülükleri mutlaka yerine getirmek gerekmektedir. İş görüşmelerinde hediye vermek pek yaygın değildir. Hediye verilecekse, maddi değeri düşük hediyelerin verilmesi önerilmektedir.

Para Kullanımı

Para birimi olarak, Danimarka Kronu kullanılmaktadır. 1 Danimarka Kronu, 100 Öre'den oluşmaktadır. Madeni paralar, 25 öre, 50 öre, 1,2,5,10 ve 20 Kron olarak basılmaktadır. Banknotlar ise, 50,100,200,500 ve 1000 Kron olarak mevcuttur. Visa, Mastercard ve American Express, Diners Club gibi belli başlı kredi kartları rahatlıkla ve oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte, bilhassa küçük dükkanlar kart kabul etmeyebilmektedir. Ayrıca, Danimarka'ya özgü bir debit/kredi kartı sistemi olan "Dankort"lar dışındaki kartlara çoğu işyeri işlem başına % 3 ile 5 oranında faiz uygulamaktadır. Çek kullanımıyla yapılan ödemelerde, kullanım bedeli olarak 4,- DKK ilave ücret tahsil edilmektedir. Yabancıların çekleri çoğunlukla kabul edilmemekle birlikte, bunların büyük bankalar tarafından nakde çevrilmesi imkanı vardır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise, altı ay içinde üç ayı aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır. AB ve Schengen Anlaşması taraf ülkeleri vatandaşlarının ülkeye girişinde vize istenmemektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

1 Ocak (Yeni yıl), 1-2-5 Nisan(Paskalya), 30 Nisan (Dini Bayram), 13 Mayıs(Dini tatil), 24 Mayıs(Dini tatil), 5 Haziran(Ulusal Gün), 24 Aralık(Noel arifesi), 25 Aralık(Noel), 26 Aralık(Noel sonrası) Danimarka'da resmi tatil günleridir.

Danimarka'da, ülkemizde olduğu gibi, Pazartesi-Cuma günlerini kapsayan hafta içindeki beş gün iş günlerini, Cumartesi ve Pazar günleri ise resmi tatil günlerini oluşturmaktadır.

Danimarka'daki özel işyerleri ve mağazalar genellikle, hafta içi günlerde 09.00-18.00 saatleri arası açık olup, Cumartesi günleri anılan işyerlerinin kapanış saatleri 16.00 ila 17.00 olarak değişmektedir. Pazar günleri ise, "Kiosk" olarak adlandırılan küçük marketler dışındaki tüm mağaza ve işyerleri kapalı kalmaktadır. Bu ülkede, kamu kurumlarının tamamında ve özel sektörün çok büyük bir bölümünde, hafta içi çalışma saatleri 09.00-17.00 olarak belirlenmiş iken, Cuma günleri resmi daireler dahil olmak üzere, söz konusu kurum, kuruluş ve işyerlerinin büyük bölümü 09.00-15.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

Kullanılan Lisan

Danca Danimarka'da konuşulan, İskandinavca olarak da bilinen Kuzey Cermen dil ailesinden bir dildir.

Danimarka, Noveç, İsveç, Finlandiya ülkelerinde daha çok İskandinavca olarak bilinir.

Dünya çapında, 5.5 milyon kişi tarafından konuşulur. Bunların çoğu Danimarka ve Almanya'nın Danimarka sınırında yaşar. Ayrıca Danimarka'nın eski sömürgeleri olan İzlanda, Grönland ve Faroe Adalarındaki okullarda da zorunlu ikinci dil olarak öğretilir.

Ulaşım

Danimarka'da ulaşım imkanları oldukça gelişmiş ve çok çeşitlidir. İyi yapılmış yollar, hızlı dizel trenleri, çok sayıda köprüsü ve adalar arası işleyen feribotları bulunmaktadır. Falster ve Seeland adalarını birbirine bağlayan köprü olan "Great Belt" köprüsü Avrupa'nın en uzun köprülerinden biridir. Danimarka'da bisiklet ile ulaşım çok yaygındır ve anayolların yanı sıra, özel bisiklet yolları bulunmaktadır.

Toplam 92 adet sivil havaalanına sahip olan Danimarka'da hava trafiğinin en yoğun olduğu alanlar, başta Kopenhag olmak üzere, Aarhus, Aalborg ve Billund havaalanlarıdır. Türk Hava Yolları, Kopenhag'la İstanbul arasında, hem kış, hem de yaz döneminde karşılıklı olarak haftada 7 sefer (her gün) düzenlemektedir. Yaz aylarında ise Kopenhag ile Ankara arasında haftada üç sefer doğrudan uçuş yapılmaktadır. En önemli limanları ise Kopenhag, Aarhus, Esbjerg'dir. Gelişmiş bir raylı ulaşım sistemine sahip olan Danimarka'daki Kopenhag metrosu da dünyanın en iyi metroları arasında gösterilmektedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik ölçü sistemi kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Danimarka ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için uluslar arası telefon kodu +45'dir.

MAYIS

PORTEKİZ

PORTEKİZ

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Portekiz Cumhuriyeti
Nüfus	10.270.000
Dil	Portekizce
Din	Katolik
Yüzölçümü	92.090 km ²
Başkent	Lizbon
Yönetim Şekli	Cumhuriyet; Parlamenter Demokrasi
Para Birimi	Avro (€)

Kaynak: IMF

Coğrafi Konum

Portekiz, ya da resmî adıyla Portekiz Cumhuriyeti (Portekizce: República Portuguesa) Avrupa'nın güneybatısında İber Yarımadası üzerinde yer alan, Avrupa Kıtası'nın en batıdaki ülkesidir. Portekiz kuzeyden ve doğudan İspanya, güneyden ve batıdan da Atlas Okyanusu ile çevrilidir. Atlas Okyanusu'nun kuzey yarımküredeki bölümünde bulunan Azorlar ve Madeira takımadaları özerk yönetimleriyle birlikte Portekiz'in bir parçasıdır.

Portekiz'in anakarada bulunan toprakları, en büyük nehri olan Tejo Nehri ile ikiye bölünür. Kuzey kısmı içeride düzlükler barındıran ve dört yerde kesintiye uğrayarak tarıma elverişli alanlar yaratan dağlık bir bölgedir. Tejo Nehri ile Algarve arasındaki güney kısmı genelde serin ve yağmurlu bir iklime sahip kuzeyden daha ılık ve kuru bir iklime sahip ovalardan oluşur. Alentejo'dan dağlarla ayrılan Algarve bölgesi ise Fas ve Güney İspanya'ya benzer bir Akdeniz iklimine sahiptir.

Portekiz, Akdeniz iklimine sahiptir. Avrupa'nın en sıcak ülkelerinden biri olan Portekiz'in anakaradaki topraklarında yıllık ortalama sıcaklık kuzeyde 15 °C ve güneyde 18 °C'dir. Madeira ve Azor Adaları sıcaklık aralığı daha dardır. Bahar ve yaz mevsimlerinde güneşli, sonbahar ve kış mevsimlerinde yağmurlu ve rüzgârlıdır.

Siyasi ve İdari Yapı

Portekiz, parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Dört ana yönetim bileşeni; Cumhurbaşkanı, Parlamento, Hükümet (Başbakan başkanlığında) ve mahkemelerdir. Anayasaya göre yasama, yürütme ve yargı dalları arasında güçler ayrılığı ilkesi vardır.

Cumhurbaşkanı beş yıllık bir süre için seçilir ve icra yetkisi olmayan bir denetim rolü üstlenmektedir. Meclis dört yıllık dönem için seçilmiş olan 230 milletvekilinden oluşmaktadır.

Ulusal ve bölgesel hükümetler (Azorlar ve Madeira özerk bölgeler) ve Portekiz parlamentosu iki siyasi parti hakimiyeti altındadır. Söz konusu partiler, Sosyalist Parti ve Sosyal Demokrat Parti'dir. Azınlık partileri Unitarian Demokratik Koalisyonu (Portekiz Komünist Partisi ve Çevreci Parti "Yeşiller"), Bloco de Esquerda (Sol Blok) ve CDS-PP (Popüler Parti) de parlamento ve yerel yönetimlerde temsil edilmektedir.

Portekiz, 308 belediye (Portekizce: çoğul/ tekil: concelho / concelhos) ve 4.000'den fazla bucak adı verilen (Portekizce: çoğul/ tekil: freguesia / freguesias) idari bir yapıya sahiptir. Belediyeler idari açıdan altbölge ve bölgelere bağlanır. 1976 yılından beri en üst idari yapı "Anakara Portekizi" ile Azorlar ve Madeira özerk bölgeleridir. Anakara Portekizi'ndeki belediyeler 18 bölge altında toplanmıştır. Söz konusu bölgeler şunlardır: Aveiro, Beja, Braga, Bragança, Castelo Branco, Coimbra, Evora, Faro, Guarda, Leiria, Lizbon, Portalegre, Porto, Santarém, Setúbal, Viana do Castelo, Vila Real ve Viseu (Her bölgenin başkenti aynı ismi taşımaktadır). Adalarda bölgesel hükümetler mevcuttur.

Avrupa Birliği'nin istatistikler için Bölge Birimleri sistemi de kullanılmaktadır. Bu sisteme göre Portekiz, 7 bölge (Azorlar özerk bölgesi, Alentejo bölgesi, Algarve bölgesi, Orta bölge, Lizbon bölgesi, Madeira özerk bölgesi ve Kuzey bölge) ve bu bölgelere ait 30 alt bölgeye bölünmüştür.

Nüfus ve İstihdam

Ülke nüfusu 2017 yılı itibarıyla 10,3 milyon olarak bildirilmektedir. Kıyı şeridinde özellikle Lizbon ve Porto'da nüfus yoğunluğu fazladır.

Portekiz'de işsizlik oranı ekonomik krizin hissedilmeye başlandığı 2008 yılından bu yana hızla yükselmektedir. Gerek ülkenin iç dinamikleri gerek Euro bölgesindeki olumsuz gelişmeler işsizlik oranının yükselmesine sebep olmaktadır.

Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranı 2017 yılında %9,9 olup dünyada işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 57. yer almaktadır. İş aramayanlar ve eksik istihdamı (kapasitesinin altında çalışanlar) ekleyince ülkedeki işsiz nüfusu 1,2 milyonu bulmaktadır. İşsizlerin %53,7'sini 25-44 yaş grubu ve %53'ünü 1 yıldan fazla süredir iş arayanların oluşturmaktadır.

Doğal Kaynaklar

Madenler açısından zengin bir ülke olan Portekiz'de bakır, tungsten, demir ve kalay rezervleri bulunmaktadır. Ülke aynı zamanda dünyadaki en büyük doğal taş üreticilerinden biridir. Doğal taş sektöründeki en önemli ürün mermer olup, Portekiz dünyanın en büyük mermer ihracatçılarından biridir. Ülkede uranyum rezervleri de bulunmaktadır.

Portekiz'in koruma alanları; bir milli park (Parque Nacional), 12 doğal park (Parque Natural), 9 doğal rezerv (Reserva Natural), 5 doğal anıt (Monumento Natural) ve 7 korumalı alandan (Paisagem Protegida) oluşmaktadır. İklim ve coğrafi çeşitlilik ülke florasını şekillendirmektedir.

Ormanlar göz önüne alındığında özellikle ekonomik nedenlerden dolayı çam ağacı (özellikle Pinus pinaster ve Pinus pinea türleri), kestane ağacı (Castanea sativa), mantar meşesi (Quercus suber), pırnal (Quercus ilex), Portekiz meşesi (Quercus faginea) ve okaliptüs (Eucalyptus Globulus) çok yaygındır.

Ülke petrol, doğal gaz ve kömür kaynakları bakımından büyük oranda dışa bağımlıdır. Ancak son yıllarda yenilenebilir enerjiden elektrik üretimi konusunda gelişme göstermiştir. Ülke konumu gereği rüzgâr ve güneş enerjisi gibi alternatif enerji kaynakları üzerine yatırım yapmaktadır. Ülkede üretilen elektriğin %63'ü yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmektedir. Portekiz rüzgar enerjisi sektörü son on beş yılda oldukça büyümüştür. Ülkede tüketilen elektriğin %24'ü rüzgar enerjisinden elde edilmektedir ki bu oran dünyadaki en yüksek oranlardan biridir.

2017 yılında 6.024 MW hidro (5.360 MW büyük barajlarda), 5.033 MW rüzgar, 566 MW biyokütle, 474 MW PV ve 29 MWE jeotermal enerji kapasitesi mevcuttur. Elektrik ihtiyacının %95'i yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmiştir.

2020 yılına kadar son enerji tüketiminde yenilenebilir enerjinin payının %31'e çıkması hedeflenmektedir. Bu hedefe elektrik ihtiyacının %59,6'sının, ısıtma ve soğutma ihtiyacının %35,9'unun ve ulaşım sektörü ihtiyacının %11,3'ünün yenilenebilir enerji tarafından sağlanması beklenmektedir.

Önemli bilgiler:

- Dünyanın en gelişmiş güneş paneli fabrikası ve dünyanın en büyük güneş enerji panellerinden biri Portekiz'de bulunmaktadır.
- Çatılarda kullanılacak güneş kiremitleri geliştirilmektedir.
- Portekiz'in Renault-Nissan'ın yeni elektrikli araçlarını kabul eden ilk ülkelerden biri olması beklenmektedir.
- Portekiz firması CaetanoBus tam elektrikli otobüs geliştirmektedir.
- Portekiz, hidroelektrik ve rüzgar enerjisi sayesinde ithal ettiğinden daha fazla enerjiyi ihraç etmektedir.
- Enerji sektörünün 2020 yılına kadar 121 bin kişiye iş olanağı sağlaması beklenmektedir.

GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2016a	2017a	2018b	2019b	2020b	2021b	2022b	2023b
GSYİH (Cari Fiyatlar -milyar \$)	205,27	218,06	248,89	260,35	271,83	281,74	291,99	301,78
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	1,62	2,67	2,4	1,8	1,5	1,2	1,2	1,2
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)	19 880	21 161	24 237	25 440	26 652	27 718	28 823	29 891
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	0,64	1,56	1,6	1,6	1,9	1,9	2,1	2,1
Nüfus (Milyon)	10,33	10,31	10,27	10,23	10,2	10,17	10,13	10,1

Cari İşlemler Dengesi (milyar \$) 1,22 0,99 0,56 -0,36 -1,34 -2,52 -3,4 -4,25

Kaynak: IMF, Nisan 2018, a Gerçekleşen, b Tahmin

Ekonomik Yapı

Portekiz 1986 yılında Avrupa Topluluğu'na katılmasıyla giderek artan bir şekilde hizmet sektörü odaklı hale gelmiştir. 1960 yılında tarım, ormancılık ve balıkçılık GSYİH'nin %24'ünü oluştururken, 2017 yılında sadece %2,4'ünü oluşturmuştur. Sektör toplam işgücünün %7,5'ini istihdam etmektedir. Sanayi, inşaat, enerji ve su sektörleri GSYİH'nin %21,9'unu oluşturmakta ve işgücünün %24,5'ini barındırmaktadır. Hizmet sektörü ise GSYİH'nin %75,8'ini ve işgücünün %68,1'ini oluşturmaktadır. Portekiz'in coğrafi konumu da hizmet sektörünün büyümesini sağlamaktadır. Turizm endüstrisi hizmet sektörüne katkı sağlamaktadır.

Hizmet sektörüne yoğunlaşmanın dışında, modernizasyon sürecine giren üretimde kayda değer değişiklikler yaşanmıştır. Geleneksel üretim sektörleri büyük oranda yerini daha fazla teknoloji içeren ve ülke ekonomisinin büyümesine katkıda bulunan otomotiv ve oto yan sanayi, elektronik, enerji, ilaç ve yeni teknoloji gibi yeni sektörlerle bırakmıştır.

Portekiz'in coğrafik konumu da hizmet sektörünün büyümesine katkıda bulunmaktadır. Ilıman Akdeniz iklimi ve geniş sahilleri turizm sektörünün gelişmesini sağlamaktadır.

Ekonomi Politikaları

1990'lı yıllarda ekonomik politikaları daha çok AB'nin Ekonomik ve Parasal Birliği (EMU) için yakınsaklık kriterlerine göre belirlenmiştir. Takip edilen kriterler sonucunda Ocak 1999'da Portekiz de avronun kurucu ülkeleri arasında yer almıştır. Ancak, düşük faiz oranları tüketici ve iş güveninde bir dalgalanmaya ve kredi, yatırım, tüketim ve devlet vergi gelirlerinde bir patlamaya yol açmıştır. Bu durum hayali bir servet etkisi doğurmuştur. Hükümet, kamu harcamalarını ve yatırımlarını artırmaya devam ederken en çok ihtiyaç duyulan yapısal reformları erteleme yoluna gitmiştir.

Hükümetin ekonomik politikası AB/IMF kurtarma programındaki koşullara göre şekillenmiş durumdadır. Hükümet sözkonusu programa uyum sağlamak üzere her ne kadar bazı alanlarda çok zor olsa da agresif önlemler almaya niyetlidir. Ciddi mali konsolidasyon süreci dışında, işgücü piyasasının daha esnek hale gelmesi, kapalı ürün pazarları ve korunan mesleklerin açılması ve kamu sektöründe daha geniş özelleştirmeler zorunlu yapısal ekonomik reformlardır. Sağlık sisteminin gereksiz yere kullanılmasının azaltılması ve devlet desteğinin azaltılması için hastalardan alınan katkı paylarının artırılması, ilaç şirketleriyle olan anlaşmaların tekrar müzakere edilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha uzmanlaşmış merkezlere taşınması sözkonusudur. Eğitim alanında da tıpkı sağlık alanında olduğu gibi maliyet düşürücü önlemlere yönelme ve okulları birleştirerek verimliliği artırma yoluna gidilmektedir. Yargı reformlarıyla sistemdeki verimliliği artırma yoluyla birikmiş işlerin temizlenmesi hedeflenmektedir. Enerji, ulaştırma ve haberleşme alanlarında da bir dizi özelleştirmeler sürdürülmektedir.

Üç yıllık programın sonucunda, ülke ekonomisi birdizi makroekonomik dengesizliklerin düzeltilmesi ve birçok alanda yapısal değişikliği içeren önlemlerin uygulanmasıyla önemli gelişme sağlamıştır. Portekiz Merkez Bankası'na göre, ekonomide küresel hedeflere ulaşılmıştır. Örneğin; net finansman kapasitesinde (2010-2014 döneminde yaklaşık %8) dışarıya göre IMF ile uyumlu bir şekilde önemli yapısal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Aynı zamanda devam eden bütçe konsolidasyonu, kaynakların ticari sektörler'e transferi gibi birçok unsur sürdürülebilir büyümeye katkı sağlamaktadır.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Portekiz kamu açığını düşürmeyi hedeflemektedir. Söz konusu önlem, hane halkı borçluluğu, yüksek işsizlik, düşük rekabet gücü ve küresel ekonomik krizle birlikte daha zorlu hale gelmektedir. Finansal piyasalardan gelen yoğun baskıyla hükümet bütçe açığını azaltma çabalarını hızlandırmış olup, vergi oranlarını artırma ve harcamaları kısma yoluna gitmiştir. Ülkede borçlanma maliyetleri riski hızla yükselmektedir ve ödenmeyecek seviyelere gelmesi beklenmektedir. Portekiz, avro bölgesinde en çok sorun yaşayan ülkeler arasında varlığını sürdürmektedir.

Portekiz 2018 yılı cari fiyatlara göre, 248,9 milyar \$ olacağı tahmin edilen GSYH'nın 2019 yılında 260,4 ve 2023 yılında 301,8 milyar \$ olması beklenmektedir. 2018 yılı itibariyle 191 ülke arasında dünyanın 45. büyük ekonomisi olmuştur.

2017 yılında % 2,67 oranında büyüyen Portekiz ekonomisi, 2018 yılında %2,4 oranında, 2019 yılında %1,8 oranında büyümesi beklenmektedir. Reel büyüme özel tüketimin ve yatırımların beklenenden fazla büyümesi ile açıklanmaktadır. Düşük petrol fiyatları ve işsizliğin biraz düşüşü bastırılmış olan harcamaları teşvik etmeye devam edeceği öngörülmektedir.

DIŞ TİCARET

Ülkenin Dış Ticareti (milyon dolar)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İhracat	59.588	58.141	62.794	63.834	55.259	55.677	62.184
İthalat	82.924	72.506	75.714	78.396	66.871	67.632	77.853
Hacim	142.512	130.647	138.508	142.230	122.139	123.309	140.037
Denge	-23.335	-14.366	-12.920	-14.562	-11.612	-11.954	-15.668

Kaynak: www.trademap.org

Portekiz'in İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER
	TOPLAM
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar

8703 Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)

6403 Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar

4802 Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt

4011 Kauçuktan yeni dış lastikler

9401 Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları

6109 Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)

3004 Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)

2204 Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm sırası

9403 Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları

8544 İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar

3920 Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)

8480 Metal dökümhaneleri için dereceler; döküm plakaları; döküm modelleri; metallere, karbürler, cam, plastik vb için kalıplar

8527 Radyo yayınlarını alıcı cihazlar (ses kayıt veya sesi tekrar vermeye mahsus cihaz veya saatle birlikte olsun olmasın)

8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar

4703 Sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru

1509 Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)

6302 Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri

2402 Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar

4504 Aglomere mantar ve aglomere mantardan eşya

4503 Tabii mantardan eşya

7308 Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.

8537 Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları

3926 Plastikten diğer eşya

7010 Camdan damacana, şişe, kavanoz, çanak, ilaç tüpleri, serum ampülleri ve diğer kaplar

6110 Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)

8526 Radar cihazları, hava-deniz trafiğine yardımcı telsiz cihazları ve uzaktan kumanda etmeye mahsus telsiz kontrol cihazları

3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)

7214 Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar (dövülmüş, sıcak haddelenmiş, haddeleme işleminden sonra burulmuş olanlar dahil)

3909 Amino reçineler, fenolik reçineler, poliüretanlar (ilk şekillerde)

9029 Devir, üretim sayaçları, taksimetreler, milometreler, pedometreler, vb.; hız göstergeleri ve takometreler; stroboskoplar

2901 Asiklik hidrokarbonlar

2716 Elektrik enerjisi

6203 Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)

8542 Elektronik entegre devreler

6204 Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)

8481 Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar

2603 Bakır cevherleri ve konsantreleri

8536 Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)

Kaynak: www.trademap.org

Portekiz'in İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	TOPLAM İTHALAT
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	
8542	Elektronik entegre devreler	
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	
8529	Sadece veya esas itibariyle 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik \geq 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	
0303	Balıklar (dondurulmuş)	
8701	Traktörler	
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	

7210 Demir veya alaşimsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)

0201 Sığır eti (taze/soğutulmuş)

3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)

3815 Reaksiyon başlatıcılar, hızlandırıcılar, katalitik müstahzarlar

7204 Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler

8544 İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar

1005 Mısır

3926 Plastikten diğer eşya

9018 Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar

0305 Balıklar (kurutulmuş, tuzlanmış, salamura edilmiş veya tütsülenmiş)

1509 Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)

3002 İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler

0302 Balıklar (taze veya soğutulmuş)

1905 Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamüller, hosti, boş ilaç kapsülü mühür güllacı, pirinç kağıdı vb

0307 Yumuşakçalar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış vs.)

8536 Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)

8481 Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar

5205 Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)

6204 Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)

8528 Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları

Kaynak: www.trademap.org

Başlıca Ülkeler İtibariyle Dış Ticaret

Ülkelere Göre İhracat (1.000 dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İHRACAT	55.258.687	55.676.836	62.184.359	100
1	İspanya	13.827.446	14.567.161	15.667.248	25,2
2	Fransa	6.693.022	7.012.660	7.771.105	12,5
3	Almanya	6.523.936	6.481.146	7.050.309	11,3
4	İngiltere	3.725.385	3.917.423	4.119.608	6,6

5	ABD	2.847.100	2.728.367	3.211.027	5,2
6	Hollanda	2.208.276	2.073.983	2.495.563	4
7	İtalya	1.760.287	1.915.741	2.193.330	3,5
8	Angola	2.328.627	1.663.004	2.021.466	3,3
9	Belçika	1.258.162	1.347.919	1.442.786	2,3
10	Gemi mağazaları ve bunkerler	995.560	778.156	1.094.315	1,8
11	Brezilya	630.835	596.206	1.079.775	1,7
12	Çin	930.494	748.948	952.589	1,5
13	Fas	755.237	789.847	820.937	1,3
14	Polonya	613.590	637.027	716.198	1,2
15	İsviçre	508.929	591.983	654.349	1,1
...
18	Türkiye	402.492	467.668	439.418	0,7

Kaynak: www.trademap.org

Ülkelere Göre İthalat (1.000 dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İTHALAT	66.870.946	67.631.780	77.852.859	100
1	İspanya	22.084.025	22.155.804	24.911.182	32
2	Almanya	8.612.543	9.140.818	10.677.172	13,7
3	Fransa	4.944.156	5.262.674	5.776.009	7,4
4	İtalya	3.618.317	3.709.194	4.243.330	5,5
5	Hollanda	3.415.073	3.452.884	4.168.867	5,4
6	Çin	1.970.979	2.012.714	2.307.830	3
7	Belçika	1.881.070	1.907.256	2.153.704	2,8
8	İngiltere	2.105.857	2.089.329	2.100.959	2,7
9	Rusya	706.207	1.313.256	1.773.838	2,3
10	Brezilya	953.436	1.166.547	1.378.638	1,8
11	ABD	1.071.284	971.572	1.122.506	1,4
12	Polonya	649.211	807.035	956.291	1,2
13	Azarbeycan	463.354	503.522	779.017	1

14	Türkiye	495.442	585.513	745.872	1
15	İsveç	715.356	759.608	730.399	0,9

Kaynak: www.trademap.org

TÜRKİYE İLE TİCARETİ

Genel Durum

Ülkemizin Avrupa Birliği ile 1996 yılı başından itibaren uygulamaya koyduğu Gümrük Birliği'nin beklenen bir sonucu olarak, Türkiye ile Portekiz arasındaki ticaret hacmi sürekli olarak artma eğilimindedir.

Türkiye- Portekiz Dış Ticaret Seyri

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2005	395.538	398.003	793.542	-2.465
2006	562.721	381.858	944.579	180.863
2007	550.527	406.570	957.097	143.957
2008	540.744	479.850	1.020.594	60.893
2009	409.149	417.988	827.137	-8.839
2010	465.228	503.658	968.886	-38.430
2011	445.740	606.557	1.052.296	-160.817
2012	441.102	644.369	1.085.471	-203.266
2013	616.913	680.055	1.296.968	-63.142
2014	557.503	762.684	1.320.187	-205.180
2015	558.315	640.306	1.198.622	-81.991
2016	649.735	658.281	1.308.016	-8.547
2017	811.434	684.347	1.495.781	-127.087
2017 (Ocak-Mart)	229.646	153.273	382.919	76.373
2018 (Ocak-Mart)	280.900	156.794	437.693	124.106

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Portekiz'e İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP No	Ürün Adı	2015	2016	2017	Değişim % (2016-
---------	----------	------	------	------	------------------

2017)

Genel Toplam		558.357	651.097	811.434	25
1	8703 Otomobil, steysin vagonlar, yaris arabaları	81.931	132.446	178.460	35
2	5205 Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	71.964	63.640	75.178	18
3	7208 Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	30.375	41.141	66.237	61
4	8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	33.676	44.836	48.883	9
5	9999 Başka yerde belirtilmemiş ürünler	22.169	11.631	26.088	124
6	2836 Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	4.932	12.656	20.667	63
7	0302 Balık (taze/soğutulmuş)	6.102	13.724	18.277	33
8	4805 Diğer sıvanmamış kağıt/kartonlar (rulo veya tabaka)	2.223	10.900	16.697	53
9	8418 Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	11.501	11.497	12.482	9
10	7213 Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	69	11.206	11.262	1
11	8702 Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	9.162	10.110	10.206	1
12	8450 Çamaşır yıkama makineleri	11.765	11.019	9.966	-10
13	7210 Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	.67	0	9.271	100
14	5402 Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	9.662	9.267	9.173	-1
15	7606 Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	6.246	6.544	8.303	27
16	4104 Sığır ve at cinsi hayvanların dabaklanmış derileri	7.485	9.378	7.184	-23
17	8708 Kara taşıtları için aksam, parçaları	8.214	6.359	7.084	11
18	8701 Traktörler	5.044	6.644	6.611	-1
19	3920 Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	3.470	4.099	6.149	50
20	7217 Demir/alaşimsız çelikten teller	4.811	3.123	5.754	84
21	5209 Pamuk men (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2 den fazla)	5.909	5.374	5.643	5
22	2506 Kuvars (tabii kumlar hariç)kuvarsit	3.603	4.552	5.599	23
23	8544 İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	3.179	3.131	5.399	72
24	4016 Vulkanize kauçuktan diğer eşya	6.082	4.590	5.370	17
25	5407 Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	3.309	4.125	4.957	20
26	7013 Masa, mutfak, tuvalet, ev tezyinatı vb için cam eşya	5.930	5.482	4.920	-10

27	4011 Kauçuktan yeni dış lastikler	2.854	2.719	4.906	80
28	8716 Taşıtlar için römorklar, yarı römorklar vb. ile aksam-parçaları	184	5.082	4.473	-12
29	8422 Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. işler için makine, cihaz	1.781	2.842	4.423	56
30	7306 Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	3.538	2.567	4.364	70
31	6204 Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	4.139	3.646	4.148	14
32	2814 Saf amonyak/amonyağın sulu çözeltileri	0	0	3.967	100
33	5603 Dokunmamış mensucat (emdirilmiş)	3.006	2.720	3.781	39
34	3907 Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	2.776	3.368	3.769	12
35	5509 Sentetik devamsız liften iplik (dikiş hariç) (toptan)	4.140	4.736	3.745	-21
36	9401 Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	2.064	2.929	3.721	27
37	8456 Maddenin aşındırılarak işlenmesine mahsus makineler	2.037	2.228	3.649	64
38	7216 Demir/alaşimsız çelikten profil	9.016	7.478	3.572	-52
39	2917 Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	1.944	1.441	3.482	142
40	8703 Ateşli silahların aksam-parçaları, teferruatı	3.150	2.564	3.422	33

Kaynak: Trade Map

Türkiye'nin Portekiz'den İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP No	Ürün Adı	2015	2016	2017	Değişim % (2016-2017)
	Genel Toplam	640.323	658.282	684.347	4
1	4802 Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	82.810	133.563	125.233	-6
2	4703 Sodalı ve sülfatlı odun hamuru	46.795	57.322	54.974	-4
3	8527 Radyo-telefon, radyo-telgraf, radyo yayınları alıcı cihazları	37.567	36.470	36.574	0.3
4	8708 Kara taşıtları için aksam, parçaları	35.949	31.822	26.112	-18
5	8544 İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	11.410	15.807	25.552	62
6	8537 Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	20.683	20.387	20.885	2.4
7	3909 Amino reçineler, fenolik reçineler, poliüretanlar (ilk şekilde)	22.913	18.996	18.935	-0

8	3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	12.225	23.607	17.225	-27
9	6403 Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	12.399	11.083	15.101	36
10	4011 Kauçuktan yeni dış lastikler	6.333	8.733	12.364	42
11	4704 Sülfürlü kimyasal odun hamuru	0	0	11.433	100
12	6109 Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	11.057	10.451	10.656	2
13	4707 Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	471	2.105	10.566	402
14	8528 Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	11.771	9.110	9.835	8
15	9401 Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	2.480	4.521	9.249	105
16	2707 Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürün	7.170	7.129	9.234	30
17	2902 Siklik hidrokarbonlar	8.155	6.474	8.967	39
18	3921 Plastikten diğer levhalar, yaprak, pelikül, varak ve lamlar	4.307	6.544	8.930	36
19	2710 Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	8.984	12.021	8.834	-27
20	8507 Elektrik akümülatörleri, separatörleri	5.682	6.606	8.451	28
21	3806 Kolofanlar, reçine asitleri, türevleri, esans ve yağları	6.097	4.139	8.322	101
22	8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.564	129	7.185	5.469
23	8414 Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	19.005	10.095	6.510	-36
24	5501 Sentetik lif demetleri	1.803	3.617	6.248	73
25	3926 Plastikten diğer eşya	4.551	5.444	5.964	10
26	6110 Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	4.383	4.275	5.727	34
27	5903 Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış mensucat	4.032	5.158	5.564	8
28	3506 Diğer müstahzar tutkallar, yapıştırıcılar	3.988	4.142	5.254	27
29	8536 Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	6.552	4.605	4.612	0.2
30	8712 Bisiklet; motorsuz (üç tekerlekli dahil)	1.876	2.345	4.350	86
31	9029 Diğer (devir, üretim, mesafe, hız vb.) Sayaçlar	3.490	3.703	3.929	6
32	6805 Tabii/suni aşındırıcı toz/küçük taneler	2.490	2.603	3.902	50
33	7215 Demir/çelik çubuklar (diğer)	2.981	2.190	3.715	70
34	1209 Ekim amacıyla kullanılan tohum, meyve ve sporlar	.0	719	3.664	410
35	8443 Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	819	2.167	3.516	62
36	6204 Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	2.356	2.648	3.481	31

37	8525	Radyo/televizyon yayını için verici cihazlar; televizyon, dijital, görüntü kayded	2.079	2.895	3.442	19
38	3804	Odun hamurundan arta kalan lesivler-linyo sülfonatlar dahil	132	1.860	3.200	72
39	3924	Plastikten sofrta, mutfak ve diğer ev eşyası, tuvalet eşyası	6.058	5.023	3.190	-36
40	8482	Her nevi rulmanlar	2.859	2.527	3.169	25

Kaynak: Trade Map

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması (16 Aralık 1994)

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (19 Aralık 2003)

Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması (1 Haziran 2006)

Pazar ile İlgili Bilgiler

Dağıtım Kanalları

Portekiz'de nüfus daha çok sahil boyunca yoğunlaşmıştır. Büyük dağıtım merkezleri kuzeyde Porto ve güneyde Lizbon'da olmasına rağmen, Braga (Porto'nun kuzeyi) ve Setubal (Lizbon'un güneyi)'de son yıllarda bölgesel merkezler faaliyete geçmiştir. Lizbon Portekiz nüfusunun %21'ini oluşturmakta ve nüfusun %63'ü hizmet sektöründe ve %33'ü sanayide istihdam edilmektedir. Büyük sanayiler ve merkez ofisleri Lizbon'dadır. Çoğu finansal kuruluş da merkez olarak başkenti seçmiştir. Lizbon bölgesi ülkedeki en satın alma gücünün en yüksek olduğu bölgedir. Ancak çoğu metropolitan şehir gibi trafik ve yükselen fiyatlar sorun oluşturmaktadır.

Porto en dinamik sanayi gelişme bölgesidir. Portekiz nüfusunun %16'sı burada yaşamakta olup, satın alma gücü yüksektir. İthalatçı ve dağıtıcıların çoğunun Porto'da ofisleri mevcuttur.

Portekiz göreceli olarak küçük bir ülke olduğu için satış kanallarının çoğu tüm ülkeyi kapsamaktadır. Dağıtım merkezleri Porto ve Lizbon'da yoğunlaşmakla birlikte, büyük ithalatçı ve toptancıların çoğunun satış ofisleri ve/veya acenteleri diğer şehir ve kasabalarda Madeira ve Azorlar dahil faaliyet göstermektedir.

Kaynak: Doing Business In Portugal

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Portekiz pazarına girecek firmaların AB ambalajlama ve etiket standartlarına uyması gerekmektedir. İlaç, deterjan, tütün, gübre, alkollü içecek ve koruyucu ve renklendirici içeren gıda maddeleri için özel gereklilikler olabilmektedir. Ayrıca tehlikeli veya toksik ürünlerin ambalaj ve etiketinde de özel gereklilikler mevcuttur.

Takı ve diğer altın eşyaların, gümüş veya platin malzemelerin Porto veya Lizbon'daki ayar ofisleri tarafından ayarı belirlenmeli ve ayar damgası vurulmalıdır. Bu tür malzemelerin ithalatı ayar ofisine kayıtlı sınırlı firma ya da kişi tarafından gerçekleştirilebilmektedir.

AB'nin zorunlu ve gönüllü uygulamalarının dışında, Portekiz'de gönüllü etiketleme kurallarını geçerliliğini korumaktadır. Bu kurallar tüketiciler tarafından kabul görmüş olduklarından pazarlama amacıyla vazgeçilemez hale gelmişlerdir. Portekiz'de etiketleme giderek artan bir şekilde hatta promosyon ürünleri dahil daha bilgilendici hale gelmiştir. Etiketler sessiz satış temsilcileri gibi çalıştıklarından, rekabet ortamında önemini korumaktadır.

2010 yılından itibaren tüm etiketlerde metrik birim sisteminin kullanılması gereklidir.

Her üründe bulunması gereken temel etiket gereklilikleri aşağıda verilmektedir:

Ürünün menşei

Dil (Etikette Portekizce olmalıdır)

Marka Adı

Ürünün içeriği

Kullanım Şekli

Gerekli tarihler

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Portekiz'de, modern satış teknikleriyle, geleneksel uygulamalar bir arada kullanılmaktadır. Modern satış tekniklerini genel olarak kabul edilen ve etkili tekniklerdir. Ancak geleneksel değerlere saygı da devam etmektedir. Birçok iş adamı kişisel teması ve el sıkışmayı gayri resmi bir sözleşme olarak görmektedir. Ancak resmi sözleşme prosedürlerine de alışkındırlar.

Hipermarketlerden ve alışveriş merkezlerinden doğrudan satışlar yaygındır. Tüketim malları için satışta belirleyici faktörler; fiyat, kalite, marka veya ürünün yenilikçi özellikleri olabilmektedir. Bununla beraber, kurumsal alıcı kalite ve fiyat konusunda oldukça bilinçlidir. İhalelerde fiyat ön planda gelmekte, kalite ise ikinci planda kalmaktadır.

Kamu İhaleleri

Portekiz'de ve diğer Avrupa ülkelerinde açılan ihalelerle ilgili arama yapmak ve bilgi almak için:

<http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do> adresinde yer alan "AB Ülkeleri Kamu İhaleleri Elektronik Veritabanı"ndan (Tenders Electronic Daily-TED) ücretsiz yararlanılabilir.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Portekiz iş dünyası oldukça resmidir. Doktor, mühendis ve mimar gibi resmi unvanlar oldukça sık kullanılmaktadır. Görüşülen kişinin unvanını sormak ve soyadından önce kullanmak önem arz etmektedir. Kırmızı mürekkeple yazmak hakaret olarak kabul edilir ve bu nedenle iş dünyasında kullanılmaz. Tanışmalarda el sıkışmak uygun bir davranış olarak nitelendirilmektedir.

Nezaket, iş ve diğer alanlarda beklenmektedir. Randevu zamanına uyarlar ve aynı davranışı karşıdan da beklerler. Birçok Portekizli iki hatta genellikle üç dil konuşmaktadır. Anadilden sonra İngilizce gelmektedir.

Kaynak: Doing Business in Spain

Para Kullanımı

1 Mart 2002 tarihinden itibaren de tüm ödemelerde sadece avro geçerlidir.

Portekiz'de başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve Portekiz Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış geçici giriş veya oturma vizeleridir.

Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

2016 yılı resmi tatil günleri: Yeni Yıl (1 Ocak), Kutsal Cuma (25 Mart), Paskalya (27 Mart), Özgürlük Bayramı (25 Nisan), İşçi Bayramı (1 Mayıs), Katolik Yortusu (26 Mayıs), Portekiz (Milli) Günü (10 Haziran), Meryem Ana'nın Göğe Yükselmesi (15 Ağustos), Cumhuriyet Günü (5 Ekim), Azizler Yortusu (1 Kasım), Özgürlük Günü (1 Aralık), Meryem Ana'nın Günahsızlığı Yortusu (8 Aralık), Noel (24- 25 Aralık)

Çalışma saatleri 09.00-18.00 saatleri arasındır. Dükkanlar 09.00-19.00 saatleri arasında ve alışveriş merkezleri 10.00-23.00 saatleri arasında açıktır.

Kullanılan Lisan

Birçok Portekizli iki hatta üç dil bilmektedir. Portekizceden sonra İngilizce tercih edilmektedir.

Ulaşım

Türk Hava Yolları'nın haftanın dört günü (salı, perşembe, cuma, pazar) saat 10.20'de İstanbul- Lizbon seferleri mevcuttur. Yine aynı günlerde saat 14.10'da Lizbon-İstanbul dönüş seferleri mevcuttur.

Yerel Saat

Portekiz, Greenwich'le aynı saat dilimindedir (GMT). Yani Türkiye'den 2 saat geridedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Ülkede metrik sistem kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Portekiz ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için öncelikle uluslararası telefon kodu +351 tuşlandıktan sonra 9 haneli telefon numarası girilir.

HAZIRAN

İSPANYA

İSPANYA

Coğrafi Konum

Yüzölçümü 504.782 km² olan İspanya, Avrupa Birliği'nin ve Batı Avrupa'nın Fransa'dan sonra en büyük ikinci ülkesi olarak Avrupa kıtasının güneybatısında bulunan İber Yarımadası'nda yer almaktadır. Bu yarımada'nın dışında Akdeniz'deki Balear Adaları, Afrika'nın kuzeyindeki Ceuta ve Melilla şehirleri ve Atlantik Okyanusu'ndaki Kanarya Adaları da İspanya ulusal sınırları içindedir. İspanya batıda yine İber Yarımadası'nda bulunan Portekiz, kuzeyde Fransa, ve güneyde Birleşik Krallık'a bağlı Cebelitarık ile komşudur.

Ülkenin başlıca şehirleri, başkent Madrid, Barselona, Valensiya, Seville, Zaragoza ve Malaga olarak sıralanabilir.

Batı Avrupa'nın neredeyse en geniş topraklarına ve en az nüfus yoğunluğuna sahip ülkesi olan İspanya'da iklim ve coğrafya oldukça değişken bir yapı sergilemektedir. Deniz seviyesinden 610 metre yüksekte olan Meseta Platosu, gerek çorak toprakları gerekse kötü iklim koşullarından dolayı Avrupa'nın en verimsiz alanlarından biridir. Bununla beraber, başkent Madrid ekonomik olmaktan çok politik nedenlerle bu platonun merkezine kurulmuştur.

Ülke nüfusu ve ekonomik faaliyetler çoğunlukla ülkenin sahil bölgelerinde ve ülkeyi kesen iki önemli nehrin etrafındaki vadilerde yoğunlaşmıştır. Bu nehirler kuzeyde Ebro ve güneyde Guadalquivir nehirleridir. Ebro nehri, Akdeniz'e dökülürken denizciliğe elverişli tek nehir olan Guadalquivir Sevilla şehrinden geçer.

Avrupa'da İsviçre'den sonra ikinci en dağlık ülke olan İspanya'da, plato ve yüksek ovaları çevreleyen dağların batı kesimleri hariç, yarımada'nın beşte ikisinden fazlasını sıradağlar kuşatır.

Ülkenin kuzeybatı bölgesinde Kuzey Atlantik etkisiyle yağışlar bol ve iklim ılımandır. Akdeniz sahillerinde ise kışlar ılık ve yağışsız, yazlar sıcak geçer. Kuzey doğu sahillerinde yaz yağışları yeterli düzeydeyken güney doğu sahillerinde yağışların yetersizliği özellikle meyve üretiminin yoğun olduğu bu bölgede sulama sistemlerine başvurulması gereğini doğurmaktadır. Guadalquivir nehrinin geniş tarım alanları sağladığı güney İspanya'da da yağışların az olmasından dolayı sık sık kuraklıklar yaşanmaktadır. Ülkenin iç kısımlarında ve 1.200 metreyi aşan dağlık kesimlerde kara iklimi yaşanır. Diğer taraftan, Kanarya Adaları'nda tropikal bir iklim hakimdir.

Siyasi ve İdari Yapı

İspanya Anayasal Parlamenter Monarşi ile yönetilmektedir. Devlet başkanı Kral Felipe VI. 'dir. Yasama, Temsilciler Meclisi (Congreso de los Diputados) ve Senato (Senado) olmak üzere İki Kamaralı Ulusal Meclis (Cortes Generales)'ten oluşmaktadır. Yürütme Başbakan ve Bakanlar Kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir.

İspanya Meclisi, 350 milletvekili ve 264 senatörden oluşur. Ülkede her dört yılda bir seçim yapılır. Başbakan Kongre tarafından seçilmektedir.

Ülke; kentler, eyaletler ve özerk bölgelere ayrılmıştır. İspanya'da idari açıdan 17 özerk bölge (Endülüs, Aragon, Asturya, Kastilya-La Mancha, Valensiya, Extremadura, Galiçya, Rioja, Madrid, Murcia, Navarra, Balear Adaları, Bask Ülkesi, Kanarya Adaları, Kantabriya, Kastilya ve Leon ve Katalunya) ile Kuzey Afrika kıyısında 2 özerk şehir (Ceuta ve Melilla) bulunmaktadır. Yedi özerk bölgenin her biri (Asturias, Balearic Adaları, Cantabria, La Rioja, Madrid, Murcia, ve Navarre) aynı zamanda bir ildir. Her özerk bölge kendi yasalarını uygular. Devlet bunları tanımının yanısıra kendi yasal düzenlemesinin bir parçası olarak korumaktadır.

General Franco'nun, 1975 yılındaki ölümüne kadar süren diktatörlüğünün ardından İspanya'nın ilk demokratik seçimleri Haziran 1977'de gerçekleştirilmiş ve Merkezi Demokratik Birlik (Union of the Democratic Centre/UDC) iktidara gelmiştir. 1982 yılından 1990'ların başına kadar süren İspanyol Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) iktidarında ülkenin demokratik kurumları sağlamlaştırılmış, uluslararası platformda ülkenin statüsü güçlendirilmiş ve Avrupa Topluluğu'na (bugünkü AB) üye olunarak ülke ekonomisinde büyük gelişme sağlanmıştır. Bununla beraber 1990'lı yılların başında yaşanan bir dizi siyasi ve mali kriz, Parti'nin 1993 seçimlerinde mutlak hakimiyetini yitirmesine sebep olmuştur. PSOE, yine de azınlık hükümeti olarak 1996 yılına kadar iktidarda kalmıştır.

1996 yılının Mart ayında gerçekleştirilen seçimler, İspanya siyasi hayatında yeni bir dönemin başlangıcıdır. Jose Maria Aznar başkanlığındaki orta sağ eğilimli Halkçı Parti (PP) bu seçimle iktidara gelmiş, 1996-2000 döneminde azınlık hükümetini kurmuş, 2000 yılı Mart ayında yapılan seçimlerde de bu kez bir çoğunluk hükümeti oluşturarak yeniden iktidara gelmiştir.

Nisan 2004'te yapılan seçimleri kazanan Sosyalist İşçi Partisi'nin (PSOE) Mart 2008'de yapılan seçimleri kazandığında 4 yıl daha iktidarda kalacağı beklenmekteydi. Ancak 20 Kasım 2011'de yapılan erken genel seçimlerde sağ görüşlü Halk Partisi (PP) tarihi bir zafer kazanarak tek başına iktidara gelirken, sosyalistler demokrasi tarihindeki en kötü sonuçlarını aldı.

İspanya'da 2004 yılından bu yana, iki dönemdir süren sosyalistlerin iktidarına son veren PP, 2000 yılında, Jose Maria Aznar döneminde elde ettiği 183 milletvekilini geçmeyi başardı. PP, İspanya demokrasi tarihinde ilk defa bu seçimlerde, 350 sandalyeden oluşan mecliste 186 sandalyeye sahip oldu.

Bu seçimlerde aday olmayan Başbakan Jose Luis Rodriguez Zapatero'nun yerine eski İçişleri Bakanı Alfredo Perez Rubalcaba'yı başbakan adayı olarak gösteren Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) ise, İspanya demokrasi tarihindeki en kötü seçim sonucunu aldı. Son seçimlerde 169 milletvekiline sahip olan PSOE, son seçimler sonrasında 110 milletvekiline düştü. PSOE bu zamana kadarki seçimlerde en kötü sonucu 118 milletvekiline sahip olduğu 1977 yılında almıştı.

Nüfus ve İstihdam

İspanya Ulusal İstatistik Ofisi (INE) verilerine göre 01.01.2016 itibariyle ülke nüfusu 46,44 milyondur. Yabancı nüfus 4,4 milyondur. Ülkeye yönelik göçler İspanya'nın nüfus profilini hızla değiştirmektedir. Nüfusun %49'u erkek ve %51'i kadındır. Nüfus ülke içinde eşit

olmayan bir şekilde dağılarak, büyük şehirlerde ve kıyı şeridinde yoğunlaşmıştır. Nüfusun %79'u şehirlerde yaşamaktadır.

İspanya, Batı Avrupa'nın en geniş arazili ve en düşük nüfus yoğunluğuna sahip ülkelerinden biridir. Ülkenin genel nüfus yoğunluğu, kilometrekareye 93 kişi düzeyindedir. Nüfusun dağılımı, ülkedeki ekonomik ve siyasi dengeleri belirlemede önemli rol oynamaktadır. Ülke topraklarının %52'sini oluşturan 4 bölgede (Aragon, Castilla y Leon, Castilla-La Mancha ve Extremadura) nüfus yoğunluğu kilometrekareye 30 kişiden azdır. Özellikle kırsal alanlardan şehirlere doğru göçlere bağlı olarak bu dört bölge ülke toplam nüfusunun %15'ini barındırmaktadır. Bölgenin bu özelliğinin tek istisnası, siyasi nedenlerle ülkenin merkezine inşa edilmiş olan Madrid ve çevresidir. Bu bölge, ülkede nüfusun en yoğun olduğu yerdir.

6- 16 yaşları arasındaki çocuklar için eğitimin zorunludur. Üniversite öğrencilerinin sayısı ise sürekli artış göstermektedir. Ülkede toplam 73 üniversite bulunmakta olup 23 tanesi özel okuldur. Öğrencilerin %90'ı devlet üniversitelerine devam etmektedir.

Ülke nüfusunun % 75,6'sı Katolik'tir. Ülke genelindeki resmi dil İspanyolca (Kastilyano)'dır. Ancak Katalanca, Baskça ve Galiçyaca da özerk bölgelerde (Katalonya, Bask Bölgesi, Galiçya, Valensiya, Navarra ve Balear Adaları) resmi dil olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte Valensiya Bölgesi'nde Katalanca'nın bir bask lehçesi olan Valensiyaca konuşulmaktadır.

İspanya'nın 2015 yılında 22,922 milyonluk işgücüne sahip olduğu ve bunun çoğunluğunu genelde orta yaş grubunun oluşturduğu görülmektedir. İşgücünün %46'sı kadın ve %54'ü erkektir. İspanya'da istihdam edilenlerin sektörlere göre dağılımı şu şekildedir: %76,3'ü hizmetler, % 13,72'si sanayi, %5,73'ü inşaat, ve %4,24'ü tarım. İşsizlik %22,06 olarak gerçekleşmişken; erkek işsizliği %20,77 ve kadın işsizliği %23,55 olarak kaydedilmiştir. İşsizliğin artmasındaki en önemli neden inşaat, tarım ve sanayi sektörlerinin daralmasıdır.

Otonom bölgelerdeki işsizlik ise %13,83 (Navarra) ile %31,54 (Andalucia) arasında değişmektedir. Aragon'da %16,29, Katalunya'da %18,6 ve Madrid'de işsizlik oranı %17,06'dır.

Doğal Kaynaklar

İspanya, Avrupa'nın doğal ve yaban hayatın en çeşitli olduğu alanlara sahiptir. İklim ve fiziksel güzellik özellikle Akdeniz kıyılarında ve adalarda dinamik bir turizm sektörüne katkıda bulunmaktadır. Ancak, Akdeniz sahillerinin fazla gelişmesi doğal kaynaklara zarar verdiği tartışmasını da beraberinde getirmektedir. Ülke topraklarının yaklaşık% 10'u verimli, % 45'i orta verimlilikte, % 35'i düşük verimlilikte ve verimsiz, % 10'u kayalıktır. Yağışların az ve düzensiz olduğu Akdeniz kıyılarında kullanılan yoğun tarım tekniklerinin de etkisi ile toprak erozyonu ülkenin en önemli çevre sorunlarından biri haline gelmiştir. Ülke topraklarının %30'u ekilebilir alan, %8'i daimi ekilen alan, %13'ü çayır ve mera ve %33'ü de ormanlarla kaplıdır.

İspanya önemli petrol ve gaz kaynaklarına sahip olmamakla birlikte Batı Avrupa'nın mineral doğal kaynaklar açısından en zengin ülkesi konumundadır. Demir-dışı ve kıymetli metal üretiminde Avrupa'nın en önemli üreticisidir. 100'e yakın mineral ve maden rezervinin bulunduğu İspanya bunlardan 18'inde önemli miktarda üretim yapmaktadır. Bu metal ve mineraller; bakır, altın, demir, kurşun, çinko, alüminyum, magnezyum, civa,

potasyum, flor, bentonit, kükürt, deniz ve kaya tuzu, kalay, kireçtaşı, tungsten ve kuvarsdır. Ülkenin kömür madenleri ve demir cevheri yatakları kuzeyde (Asturya, Kantabriya ve Bask), önemli civa rezervleri güneybatıda Almaden yakınlarında ve bakır ve kurşun yatakları da Andaluçya'da bulunmaktadır. Asturya'daki altın madeni Avrupa'daki en büyük altın madenlerinden biridir. İspanya aynı zamanda granit ve mermerde dünyanın önde gelen üreticilerinden biridir. Üretim talebin kat kat üzerinde olduğundan ihracatı da yapılmaktadır.

İspanya, petrol ve doğal gaz ihtiyacının %99'u ve kömür ihtiyacının %70'i için ithalata bağımlı bir ülkedir. Diğer taraftan çok yavaş ama istikrarlı bir yeniden yapılanma süreci içinde bulunan ülke içi kömür üretim sektörü rekabetçi olmayan yapısı ile ancak devlet desteği ile ayakta durmaktadır.

Diğer taraftan, enerjinin daha etkin kullanımının sağlanması yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Rüzgardan yararlanarak enerji üretiminin yapıldığı parkların sayısı son yıllarda hızla artmış, ülke bu açıdan Avrupa'nın önde gelen enerji üreticileri arasında Almanya'dan sonra ikinci sırayı almıştır. Dünya sıralamasında ise ABD başta olmak üzere Almanya'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır.

Doğal kaynaklar "Regalia İlkesi" düzenlemesi çerçevesinde devletindir. 21 Temmuz 1973 tarihli Madencilik kanunu ve 7 Kasım 1998 tarihli "Hidrokarbon Kanunu" mineral endüstrisini düzenlemektedir. Sanayi Ticaret ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bulunan Enerji Politikası ve Madencilik Genel Müdürlüğü sözkonusu kanunları uygulamaktadır. İspanya Madencilik ve Jeoloji Enstitüsü başlıca madencilik kuruluşlarından biridir. 2002 ve 2004 yıllarında sektördeki devlet ve özel sektör monopollerinin aşamalı olarak kaldırılması ve liberalleşme yönünde önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Kaynaklar: <http://www.technologyreview.com/microsites/spain/index.aspx>

<http://www.energy.eu/>

TÜRKİYE- İSPANYA TİCARETİ

TÜRKİYE- İSPANYA TİCARETİ

Türkiye-İspanya Ticaretinin Seyri

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2005	3.010.857	3.555.106	6.565.963	-544.249
2006	3.720.458	3.832.589	7.553.047	-112.132
2007	4.579.995	4.342.994	8.922.988	237.001
2008	4.047.267	4.548.182	8.595.449	-500.915
2009	2.823.657	3.776.917	6.600.575	-953.260
2010	3.536.205	4.840.062	8.376.267	-1.303.857
2011	3.917.559	6.196.452	10.114.01 1	-2.278.893
2012	3.717.345	6.107.987	9.825.333	-2.390.642
2013	4.334.196	6.417.719	10.751.91 5	-2.083.524
2014	4.749.584	6.119.940	10.869.52 4	-1.370.355
2015	4.742.270	5.588.524	10.330.79 3	-846.254
2016	4.988.483	5.679.305	10.667.78 8	-690.822
2017	6.307.792	6.373.036	12.680.82 8	-65.244
2017/ 4	1.999.824	1.890.607	3.890.431	109.217
2018/ 4	2.563.192	2.161.822	4.725.014	401.370

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin İspanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

GTİP No	Ürün Adı	201 5	201 6	201 7	Değişim % (2016-2017)
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	494	646	905	40

6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	379	390	546	40
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	218	238	301	27
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	231	267	286	7
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri- genişlik 600mm. Fazla	51	112	269	140
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	224	220	242	10
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	206	171	195	14
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	163	47	193	306
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	185	187	183	-2
6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	152	168	157	-7
6206	Kadın/kız çocuk için gömlek, bluz, vs.	126	120	154	28
6205	Erkek/erkek çocuk için gömlek	94	101	128	28
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	65	47	99	111
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	82	72	81	12
8450	Çamaşır yıkama makineleri	77	83	79	-5
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	61	64	78	22
1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	0	10	69	610
8701	Traktörler	11	65	68	5
6115	Çorap; külotlu, kısa; uzun konçlu, soketler (örme)	45	48	53	12
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	43	38	52	39
8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. İşler için makine, cihaz	44	46	51	11
2529	Feldispat; lösit; nefelin ve siyenit nefelin; florspat	25	34	49	45
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	24	44	46	5
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	1	4	42	1.081

3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	33	34	41	20
6106	Kadın/kız çocuk için bluz, gömlek, gömlek; bluz (örme)	37	44	41	-7
2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	19	15	40	159
2836	Balıklar (dondurulmuş)	43	50	40	-21
7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	32	37	40	8
6103	Erkek/erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	32	33	38	15
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	29	31	37	20
5515	Diğer devamsız sentetik liften dokumalar	29	33	33	0
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet, mutfak bezleri	23	25	32	25
8403	Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları	26	32	30	-4
0302	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	29	22	29	33
5209	Pamuk men (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2 den fazla)	25	34	27	-19
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	39	24	27	16
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	36	36	27	-26
6105	Erkek/erkek çocuk için gömlek (örme)	11	17	27	53
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	16	24	26	9

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin İspanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

GTİP No	Ürün Adı	2015	2016	2017	Değişim % (2016-2017)
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	1.277	1.493	1.272	-15
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	129	0	273	91.664
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	273	258	256	-1

2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	145	266	189	-29
2902	Siklik hidrokarbonlar	137	134	174	30
7901	İşlenmemiş çinko	89	72	136	89
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	118	103	128	24
7403	Arıtılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	224	123	124	1
8603	Kendinden hareketli demiryolu tramvay vagonları	0	12	119	885
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	25	76	115	52
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	112	106	104	-2
7213	Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	117	91	93	2
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	79	90	88	-2
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	61	5	84	1.715
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	55	82	78	-4
9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	21	38	77	104
7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulü (600mm den geniş)	63	58	72	25
8502	Elektrojen grupları, rotatif elektrik konvertisörleri	127	189	71	-62
7216	Demir/alaşımsız çelikten profil	72	57	66	16
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	46	56	66	17
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri- genişlik 600mm. Fazla	16	21	64	200
7225	Alaşımlı çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	27	24	62	159
3904	Vinil klorür/halojenli diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)	50	63	59	-6
0102	Canlı büyükbaş hayvanlar	0	0	58	58
2917	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	57	43	50	18
4703	Sodalı ve sülfatlı odun hamuru	15	28	49	76
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid	52	41	48	17

	reçineler vb (ilk şekilde)				
3207	Balıklar (dondurulmuş)	38	38	45	20
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	53	30	44	47
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	27	38	44	14
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	1	5	43	692
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	39	37	41	10
3909	Amino reçineler, fenolik reçineler, poliüretanlar (ilk şekilde)	38	30	41	39
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	16	14	36	153
8536	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	25	26	31	19
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	29	29	31	6
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	26	28	31	11
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	26	26	30	18
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	27	41	30	-27
3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici	19	30	30	-2

Kaynak: Trademap

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokollar

İkili Hava Ulaştırması Anlaşması (15 Temmuz 1975)

Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması (6 Şubat 1992)

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (15 Şubat 1995)

Türkiye İspanya Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması (3 Mart 1998)

Ekonomik ve Mali İşbirliği Mutabakat Zaptı (13 Ocak 1998)

Türkiye İspanya Ortak Çalışma Grubu Toplantısı Mutabakat Zaptı
(26 Eylül 1998)

Türkiye İspanya KEK I. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı (28
Ekim 1998)

Türkiye İspanya KOBİ'lere İlişkin Konularda İşbirliği Mutabakat
Zaptı (28 Ekim 1998)

Yeniden Yapılanma İçin Mali İşbirliği Mutabakat Zaptı (30 Kasım
1999)

Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması (18 Aralık 2003)

Türkiye-İspanya Yatırım İlişkileri

Türkiye'nin toplam kayıtlı sermaye ihracatı içinde İspanya, firma sayısı açısından 35., sermaye miktarı açısından 43. sırada yer almaktadır. 1999 yılı sonunda Türkiye'den İspanya'ya toplam kayıtlı sermaye ihracı 12.800 dolar iken, 2007 yılı sonu itibariyle sermaye ihracı 5,6 milyon dolara çıkmıştır. Benzer şekilde, 1999 yılında İspanya'da yerleşik Türk firma sayısı 3 iken, 2007 yılı sonunda 9'a yükselmiştir. Sermaye miktarı açısından Türk yatırımlarının % 59,1'i ticaret, % 22,7'si imalat ve %18,1'si ulaştırma sektöründe gerçekleştirilmiştir. 2002- 2011 yılları arasında İspanya'daki doğrudan yabancı yatırım stoğu 19 milyon dolardır. 2011 yılı doğrudan Türk yatırımları 6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2002-2011 yılları arasında Türkiye'deki İspanyol yatırım stoğu 4,1 milyar dolardır. 2011 dönemindeki yatırım ise 2,3 milyar dolardır.

İspanya'daki Türk yatırımları ağırlıklı olarak ticaret ofisleridir. Üretime yönelik en önemli yatırım Borusan Mannesman tarafından yapılan spiral boru fabrikası yatırımdır. İspanya'da yerleşik Türk firmaları Borusan, Nuh Çimento, Sabancı Holding, Arçelik, Vestel, Sarar, Hidromek, Poseidon, Atateks ve Entes'tir.

Türkiye İspanya Hükümeti tarafından ticaret ve yatırımda öncelikli ülkeler arasına seçilmiştir. İspanya Devlet Ticaret Sekreterliği tarafından yapılan bir değerlendirme ile Pazar Geliştirme Planı'na önceden seçilmiş olan ABD, Meksika, Fas, Cezayir, Brezilya, Çin, Hindistan, Rusya ve Japonya'nın yanı sıra ülkemiz ve Güney Kore'nin de eklenmesine karar verilmiş ve listede yer alan ülke sayısı 11'e çıkmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) verilerine göre Türkiye'nin İspanya'ya 2014 yılında doğrudan yabancı sermaye akışı 18 milyon dolar ve İspanya'dan Türkiye'ye yabancı sermaye akışı 74 milyon dolardır. 2007 Ocak – 2015 Ağustos dönemi verilerine göre: Türkiye'de yerleşik kişilerin İspanya'daki doğrudan yatırımlarının tutarı toplam 139 milyon dolar; İspanya'nın Türkiye'deki yatırımları toplamı 6.875 milyon dolardır. 2015 yılı itibariyle Türkiye'deki İspanyol sermayeli şirketlerin toplam sayısı 597'ye ulaşmıştır.

Ülkemizdeki İspanyol yatırımlarının sektörel dağılımına bakıldığında, toplam İspanyol yatırımlarının %81,3'ünü makineler, endüstriyel ekipman ve metalurjinin oluşturduğu görülmektedir. Turizm ve gıda işleme sektörleri ise kalan %18,7'lik bölümü oluşturmaktadır.

Türkiye, İspanya'nın en fazla yatırım yaptığı onuncu ülkedir. Ülkemizdeki İspanyol firmalarının listesine www.spainbusiness.gen.tr adresinden ulaşılabilir. 2008 yılında ülkemize yönelik İspanyol yatırımlarının maden, fabrikasyon, inşaat, otomotiv, turizm ve emlak sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Yatırımların artışında turizm sektörüne yönelen firmaların emlak yatırımları ve faiz-borsa kazançları nedeniyle ülkemize yönelen İspanyol fonlarının artmasının da etkisi bulunmaktadır.

Türkiye'de yatırım yapan başlıca İspanyol firmalar ELIOP (otomatik kontrol sistemleri), TEKA (mutfak mobilyası), ROCA (banyo malzemeleri ve seramik fayans), TECASA (ısıtma sistemleri), FAGOR (sanayi mutfakları), MANTEROL (battaniye), MANGO ve ZARA (konfeksiyon), DIA (gıda-süpermarket), GREFUSA (kuruyemiş ve aperiatifler), AGRUCAPERS (kapari-turşu), SOL, BARCELO ve RIU (çeşitli oteller zinciri), MAPFRE (sigortacılık), BAMESA (metalürji), ORMAZABAL (elektrik sektörü) ve MIRALBUENO (otomotiv sektörü), ANTOLÍN (otomotiv aksesuarı), SEAT (otomotiv), OHL (tren projeleri) olarak sıralanabilir. Ayrıca İspanya'nın dördüncü büyük finansal grubu olan Banco Sabadell Türkiye'deki ilk İspanyol bankası olarak bir temsilcilik açmıştır.

Kaynaklar: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)

T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

www.ispanyaticaret.org.tr

T.C. Ekonomi Bakanlığı

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

Bu bölümde fikri, sınai mülkiyet hakları, dağıtım kanalları, tüketici tercihleri, ambalaj, paketleme ve etiketleme, satış teknikleri ve satışı etkileyen faktörler, fiyatlandırma ve ödeme koşulları, kamu ihaleleri gibi pazar ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İspanya, Endüstriyel Mülkiyetin Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'ne taraf olmanın yanı sıra Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. Ülkede 1986 yılında çıkarılan kanunla fikri mülkiyet konuları Avrupa Patent Sözleşmesi (Münih Sözleşmesi) ile uyumlandırılmıştır. Patent İşbirliği Anlaşması (PCT) ve Madrid Protokolü'ne de taraf olan İspanya'da, 1988 yılında çıkarılan Ticari Marka Kanunu ve Fikri Mülkiyet Kanunu ile markalar ve telif hakları korunmakta ve AB uygulamalarına uyum sağlanmaktadır.

Diğer taraftan AB ülkelerindeki markaların denetimini yaparak iç piyasanın uyumunu sağlayan İç Piyasa Standardizasyon Ofisi (OHIM) 1996 yılından bu yana İspanya Alicante'de faaliyetlerini sürdürmektedir.

- OFICINA DE ARMONIZACIÓN DEL MERCADO INTERIOR-OAMI
(İç Piyasa Standardizasyon Ofisi-OHIM/Avrupa Birliği'ne bağlı topluluk ticari markalarının tescil bürosu) <https://euipo.europa.eu/>

Dağıtım Kanalları

İspanyol ekonomisinin büyümesine paralel olarak özellikle tüketici piyasasında dağıtım kanallarının önemi artmıştır. Toptancıların, perakende mağazaların, ülkede sayıları giderek artan büyük çok uluslu süpermarketlerin ve merkezi satın alma birimlerinin (central

purchasing units) tercih ettikleri yeni ve karmaşık metotlara kadar dağıtım kanalları sektörü büyük gelişme göstermiştir.

İspanya'daki ticari dağıtım yapısı, çok önemli bir teknolojik değişime uğramış, self-servis satış teknikleri hızla gelişmiştir. Dağıtım sektörü, ülkede değişik satın alma kalıplarındaki tüketici gruplarına hizmet veren kuruluşların ortaya çıkmasıyla daha da büyümüştür.

Diğer batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi İspanya'da da fiyat, satın alma kararının en önemli belirleyicisi olma özelliğini korumaktadır. Bununla beraber, maliyet, kredi ve ödeme koşulları ile satış sonrası hizmetler de, ülkede faaliyet göstermek isteyen firmaların pazarlama alanında başarılı olabilmesinde çok büyük rol oynamaktadır.

Ülke piyasasında, en önemli rakipler diğer AB ülkeleri, ABD ve Japonya'dır. Bu ülkelerin ürünlerinin yüksek teknoloji içermesi ve kalite düzeyinin yüksek olması, ayrıca AB kaynaklı ihracatların hükümetler tarafından ticareti geliştirme faaliyetleri kapsamında desteklenmesi, ödeme koşullarında esneklik ve satış sonrası hizmetler sağlanması, ortak promosyon faaliyetleri gerçekleştirilmesi ve ürünlerin yerel piyasa ihtiyaçlarına göre uyumlandırılması İspanya piyasasında rekabeti artıran faktörler olarak ön plana çıkmaktadır.

Büyük mağazalar ve hipermarketler, İspanya'daki perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır. Hipermarketler, uyguladıkları geleneksel piyasa fiyatlarıyla pazar paylarını arttırmışlardır. Ayrıca, 1980'li yılların başından bu yana, özellikle büyük şehirlerdeki alışveriş merkezleri hem sayı olarak artmış, hem de ürün yelpazesinin çeşitliliği bakımından gelişmiştir.

Bunlara ilave olarak ülkede son yıllarda, çeşitli sektörlerde uzmanlaşmış büyük süpermarketler ile franchising şeklinde faaliyet gösteren fabrika çıkış mağaza zincirlerinin sayısı da artmaktadır.

İspanya piyasası, Madrid ve Barselona merkezinde faaliyet gösteren bir dizi bölgesel piyasadan oluşmaktadır. Dağıtıcılar, aracılar, yabancı temsilcilikler ve devlet kontrolündeki birimlerin büyük çoğunluğu bu iki merkezde faaliyet göstermekte, bunların dışında kalan bölgelerde faaliyet gösteren aracı ve şubeler ise tedariklerini çok büyük ölçüde bu iki merkezden sağlamaktadır. Dolayısıyla ülkede faaliyet göstermek isteyen yabancı firmaların başarı sağlaması, yine bu iki merkezde temsilcilik açmak ya da bir dağıtıcı veya aracı ile anlaşma yapma yoluyla mümkün olabilmektedir. Bununla beraber, bu bölgeler dışında kalan alanlarda imalat yapanlara sağlanan teşviklere bağlı olarak son yıllarda yatırım yapmak için diğer bölgeleri tercih eden firmalar görülmektedir.

İspanya gıda sektöründe, franchising yöntemi ile çalışan restoran zincirleri, "self-servis" türü işletmeler ve özellikle süpermarket ve hipermarketlerin sayısında son yıllarda kayda değer artış görülürken, geleneksel gıda satış mağazalarının sektördeki pazar payları gittikçe azalmaktadır.

Ülkede, önümüzdeki yıllarda, küçük ölçekli satış birimlerinin yerini, doğrudan eve satış (kapıdan satış) ile indirimli veya 24 saat hizmet veren mağazalar yoluyla perakende satış ve dağıtım yapan kuruluşların alması beklenmektedir.

Tüketici Tercihleri

Ülkede bölgesel ekonomik ve kültürel farklılıklar ile dil farklılıkları, tüketicilerin satın alma davranış ve alışkanlıklarının yanı sıra dağıtıcıların satın alma kararları ile pazarlama tekniklerini de etkilemektedir.

İspanya'da başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır.

İspanyol tüketiciler arasında satış sonrası hizmetlere yönelik talep giderek artmaktadır. Ülkede halen tüm teknik özellikli ürünler ile bazı tüketim malları için satış sonrası hizmetler sunulmaktadır.

İspanya Tüketici Eğilimleri Analizi

Ekonomik krizin İspanyol tüketiciler üzerindeki etkisi büyük etkisi olmuştur. Tüketicilerin alışveriş alışkanlıkları değişmiş ve tüketiciler daha az alışveriş yapar durumdadır.

Kriz sırasında tüketicilerin değişen davranışlarına örnek olarak daha ihtiyatlı kredi kartı alımları verilebilir. Kriz öncesinde İspanyol tüketicilerin kredi kartlarını çok fazla kullandıkları ve yeni kredi kartı aldıkları göz önüne alındığında krizin bu davranış üzerindeki önemli etkisinden söz etmek mümkündür.

Birçok İspanyol tüketici ekonomik durum iyileştiğinde daha az tasarrufa gideceklerini belirtmektedir. Bununla beraber toplumun %43'ü faturalarında tasarrufa gitmeye devam edeceklerini belirtirken, %36'sı sadece telefon faturalarında tasarrufa gideceklerini ifade etmektedir. Toplumun %36'sı daha ucuz ürünleri almaya devam edeceklerini, %30'u daha az giyim eşyası alacağını belirtmektedir. Ulaşım konusunda ise toplumun %18'i kendi arabalarını kullanmaktan ziyade daha sık toplu taşımayı kullanmayı planladığını beyan etmektedir.

Ekonomik kriz tüketicilerin alışveriş alışkanlıklarının da katma değerli ve fonksiyonel ürünleri tercih etmeleri yönünde değiştirmiştir. Sonuç olarak piyasaya sürülen yeni ürünler de bu yeni tüketicileri hedef almaktadır. Kozmetik sektörü de tüketici beklentileri doğrultusunda ürünlerini "fonksiyonel kozmetik ürünleri" şeklinde adapte etmişlerdir.

Harcanabilir gelirdeki tasarruf oranları %10'lardan yaklaşık %15'lere çıkmıştır. Tüketici güveninin azalmasıyla birlikte tasarruf oranının daha da artması beklenmektedir.

Büyük perakende zincirleri durgunluğun etkilerini yumuşatmak için sürekli yeni ve yenilikçi hizmetler sunmaktadır. Örneğin, bazı firmalar tüketicilerin ilgisini çekmek amacıyla şarap tadım etkinlikleri ve şarap imalathanelerine gezi düzenlemişlerdir.

Düşünmeden yapılan alışverişler de krizden önemli ölçüde etkilenmiştir. Tüketiciler günlük olarak ne kadar harcadıklarının bilincindedirler. Markalı ürünler daha az tercih edilirken, özellikle marketlerin kendi özel markaları fiyat avantajı nedeniyle daha çok tercih edilmektedir. İnsanlar profesyonel tamircilere para ödemek yerine kendi tamiratlarını kendileri yapma eğilimine girmişlerdir. Hazır yemekler de krizden büyük ölçüde etkilenmişlerdir çünkü tüketiciler daha ucuz ve sağlıklı olan evde kendi yemeklerini kendileri pişirme eğilimine girmişlerdir. Ekonomik kriz katalizör görevi görerek tüketici alışkanlıklarını değiştirmiştir ve krizden toparlanma sağlansa bile tüketici alışkanlıklarının kolay kolay değişmesi beklenmemektedir.

Harcanabilir gelir azaldıkça tüketiciler satın alma kararlarında daha seçici davranmaktadır. Kriz dönemi boyunca tüketiciler moda ürünleri pek tercih etmemektedirler. Bunun yerine ne kadar harcadıkları konusunda daha bilinçli olup, harcamalarını daha fonksiyonel ve sağlıklı

ürünlere yöneltilmektedirler. Yeni tüketici eğilimlerinden faydalanan pazar bölümleri; indirim mağazaları, sağlıklı ve organik gıda ürünleri ve DIY (Do It Yourself) ürünlerdir. DIY ürünler; yapı malzemeleri, hırdavat, elektrik malzemeleri, el aletleri ve aksesuarları, elektrikli el aletleri ve aksesuarları, boya/ev dekorasyon, duvar/pencere kaplamaları, sıhhi tesisat/ısıtma/soğutma, doğrama/kapı/pencere, mutfak ve banyo ürünleri, bahçe bakımı, barbekü ve diğer bahçe ürünleri bahçe ürünleri, bahçe ürünleri, bahçe yapıları, vb. sadece profesyonel olmayan kullanıcılar tarafından perakende olarak satın alınan ürünler olarak tanımlanmaktadır.

İspanyol tüketicisi DIY (Do It Yourself) ürünlerde kalite ve yenilikçilik yerine fiyatı ön planda tutmaktadır ve önümüzdeki dönemde söz konusu ürünlere olan eğilimin artması beklenmektedir.

Taze gıda ürünlerine olan talebin sağlıklı yaşam eğilimi doğrultusunda artması beklenmektedir. İspanyolların tasarruf yapabildiği her yerde tasarruf yapma eğilimi evde yemek pişirme eğilimlerini canlandırmıştır. Hazır gıdanın türüne göre değişmekle beraber İspanyolların yarısı hazır gıdaları düzenli olarak tüketmektedirler. Kriz öncesinde zaman darlığı hazır yemeklere olan talebin nedeni olurken, işsizliğin artmasıyla evde zaman geçiren kişi sayısının artmasıyla evde yemek pişirme eğilimi artmış ve bu durum hazır gıdalara olan talebi düşürmüştür.

Almanya'daki ortaya çıkan EHEC mikrobi üzerine Rusya, AB ülkelerinden her türlü sebze ithalatını yasaklamıştır. AB Komisyonu, İspanya'dan gelen salatalıklarda bir problemin olmadığı ortaya çıkınca sağlık ikazını kaldırmıştı. Almanya'da yapılan testlerde salatalıklarda bulunan bakterilerin, EHEC mikropları olmadığı tespit edildi. İspanya'da yapılan testlerde hastalığa neden olan mikropların salatalıklarda bulunmadığı ortaya çıkmıştı. Bu gibi krizler de tüketici tercihlerini etkilemekte ve dış ticarete de yansımaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ülkede AB tarafından belirlenen zorunlu ve isteğe bağlı etiketleme kurallarının yanı sıra ulusal düzeyde isteğe bağlı etiketleme kuralları da uygulanmaktadır. Bu nedenle etiketleme ve belgeleme yükümlülüklerine ilişkin mevzuatın karmaşıklığı ve sık sık değişmesinden dolayı nakliye öncesinde ithalatçılardan uygun belgeleri talep etmek faydalı olacaktır.

AB belirli ürünlerin standart miktarda ambalajlanması için düzenleme yapmıştır. 80/232/EC nolu Konsey Direktifi ürün ambalajlarının sahip olması gereken boyutları düzenlemektedir. İlgili direktife

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980L0232:EN:HTML> adresinden ulaşılabilir.

Etiketleme veya test yükümlülüklerine tabi olan belirli ürün kategorileri bulunmaktadır. Bunlardan başta geleni gıda ürünleridir. Neredeyse her türlü gıda ürünü için hazırlama, saklama ve atık maddelerine ilişkin standartlar Sağlık Bakanlığı (The Directorate General of Health) tarafından belirlenmektedir. Bu ürünleri taşıyan konteynerlerin üzerinde, ürünün özelliklerini, içeriğini, ağırlık ve hacmini, üretim, paketleme, son kullanma vb. tarihlerini, saklama koşullarını, menşe ülkesini, üretici bilgilerini içeren etiketler bulundurulması zorunludur. Eğer orijinal etiket İspanyolca değilse, aynı bilgileri içeren İspanyolca bir etiketin hazırlanarak konteyner üzerine yapıştırılması gerekmektedir. Diğer taraftan süt

ürünleri, margarin, çikolata ve sabunlar için daha teknik bazı etiketleme yükümlülükleri bulunmaktadır. Şarap ve diğer alkollü içecekler ise İspanyol standartlarıyla uyumlu olmalıdır.

İspanya'nın gerek gümrük, gerekse satış noktası düzenlemeleri, tüm tekstil ve hazır giyim ürünlerinin İspanyolca etiket taşımasını zorunlu tutmaktadır. Standart İspanyol tekstil kodu ve içerik de etikette belirtilmelidir. 1987 yılında çıkarılan bir kararname ile düzenlenen mevzuat çerçevesinde, tekstil içeriği, paketlenme ve etiketleme yükümlülükleri çok spesifik ve geniş kapsamlı belirlenmiştir.

İlaç, eczacılık ve kozmetik ürünleri, ülkeye girişten önce Sağlık Bakanlığı'nın teknik gözetimine ve tesciline tabidir. Gıda ürünlerinde olduğu gibi bu ürünlerde de kimyasal bileşimi içeren çok detaylı etiketleme yükümlülükleri bulunmaktadır.

Ülkeye ithal edilen gübreler, yerel Tarım Bakanlığı Ofisi tarafından kaydedilmektedir. Bu ürünlerin ülkeye girişi sırasında gümrüklerde gözetim ve kontrolü yapılmaktadır. Yine bu ürünlerle ilgili olan reklam ve tanıtım amaçlı tüm basılı materyal Tarım Bakanlığı tarafından onaylanmalı ve İspanyolca olarak hazırlanmalıdır.

Ülkeye ithal edilen değerli madenler İspanyol Garanti Bürosu tarafından değerlendirilip etiketlenmektedir. Diğer taraftan ithal edilen ateşli silahlar, motorlu taşıtlar, dış lastikler ve iç tüpler de çeşitli etiketleme yükümlülüklerine tabidir. Ayrıca tarım ürünleri konusundaki tüm paketlenme, ambalaj ve etiketleme yükümlülükleri AB mevzuatı ile uyumludur, ancak etiketler İspanyolca olarak hazırlanmalıdır.

AB henüz zorunlu tutmamakla birlikte, Çevre Etiketleri (Eco-labelling) İspanya'da tercih edilmektedir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi aşağıdaki web sayfalarından alınabilir.

<http://ec.europa.eu/comm/environment/>

http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/index_en.htm

Kaynak: Doing Business in Spain

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Yakın zamana kadar İspanya piyasasında müşteri memnuniyeti çok büyük önem arz eden konular arasında yer almamakla beraber, özellikle yabancı firmaların pazara girişiyle bu durum değişmiştir. Ülkede 1994 yılından bu yana tüketiciyi koruma mevzuatı uygulanmaktadır. Özellikle büyük miktardaki satışlarda kişisel ilişkiler fiyat ve kalitenin bile önüne geçebilen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkede genellikle satın alma kararları firmaların yöneticileri tarafından verilmekte, bu yöneticiler karar alırken çeşitli bölümlerin fikrini almak istediğinden işlemler uzun zaman alabilmektedir.

Ülkede büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve hipermarketler tarafından, alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla, "müşteri sadakati" ve bağımlılık yaratma çalışmaları yapılmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, telefonla pazarlama ve elektronik ticaret gibi yeni satış teknikleri giderek yaygınlaşmaktadır.

Fiyatlandırma ve Ödeme Koşulları

Ülkede fiyatlandırma için klasik yöntemler kullanılmaktadır. Ancak kar marjları nispeten yüksek tutulmaktadır. Ödemeler genellikle 30, 60 veya 90 günlük vadelerle

gerçekleştirilmektedir. Ancak büyük şirketler ve perakendeciler pazarlık yöntemiyle bu süreyi 6 aya kadar uzatabilmektedir.

Ülkeyle iş yapacak firmaların, avro kullanımına ve gerektiğinde isteğe bağlı olarak avro cinsinden fiyatlandırmaya hazırlıklı olmaları gerekmektedir.

Kamu İhaleleri

İspanya'da tüm yetkili idari birimler 1995 yılında çıkarılan mevzuata uygun prosedürleri takip etmek zorundadır. İhale açmaya yetkili birimler, merkezi hükümet (Bakanlıklar ve Müsteşarlıklar), otonom komiteler (yerel hükümetler), yerel belediyeler ve devlete ait şirketlerdir.

Bütün talepler İspanyol Resmi Gazetesi'nde yayımlanmaktadır. Hükümet projelerine teklif verilmesi için yayımlanan davetiyelerin ihale tarihinden en az 26 gün önce yayımlanması gerekmektedir. Ayrıca 4,5 milyon dolar üzerindeki ihalelerin ilamları en az 40 gün önce AB bülteninde yayımlanmaktadır. 12 milyon avro ve üstü anlaşmaların Bakanlar Konseyi tarafından onaylanması gerekmektedir.

Kamu ihalelerine katılacak yerli ya da yabancı tüm şirketlerin, Ekonomi Bakanlığı'na kaydettirilmesi gerekmektedir. Ekonomik/mali ve teknik yeterliliği olan tüm firmalar ihalelere katılabilir. Bunu kanıtlamak için şirketin nakit akışı, geçmiş deneyimleri, defterleri, teknik ekipmanı, makineyi ve malzemeyi ya da akademik unvan, deneyim vb. belgelemek gereklidir.

Ülkede kamu ihaleleri açık, sınırlı ya da pazarlık usulünde gerçekleştirilebilmektedir. Açık ihalelerde tüm koşullar ve imkanlar ilgili tüm firmalar açık olacak şekilde duyurulmaktadır. Sınırlı ihalelerde 5 ile 20 arasında değişen sayılarda şirket, ihaleye uygun olup olmadıklarını belgelemeye davet edilerek sonra ihale gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla bu tür ihalelere yabancı firmaların katılması daha zor olmaktadır. Pazarlık usulünde gerçekleşen ihalelere ise en az 3 firma davet edilmektedir. Ancak bazı özel ya da acil durumlarda, ihaleler için başka prosedürler izlenebilmektedir.

İspanyol kamu ihalelerine katılmak isteyen firmalar, ilgili tüm belgeleri İspanyol Konsolosluk'u'nda onaylattırılmalıdır. Mevzuata göre bu firmaların mutlaka İspanya'da bayi, şube, distribütör, acente vb. gibi yasal bir varlığı bulunmalıdır. Herhangi bir uyuşmazlık halinde yetkili kurum İspanyol mahkemeleridir. Ülkede tahkim uygulaması bulunmamaktadır.

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

TEMMUZ

İRLANDA

İRLANDA

GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Adanın toplam yüzölçümü 84.421 km² olup, İngiltere idaresinde bulunan Kuzey İrlanda'nın yerleşik olduğu alan ise 14.139 km²'dir. Yaklaşık 362 km. uzunluğunda ve 225 km. genişliğinde bir ada devleti olan İrlanda Cumhuriyeti'nin yüzölçümü 70.280 km² olarak ölçülmektedir. İrlanda'nın kuzeyinde İngiltere ile 360 km.lik bir sınırı bulunmaktadır. Solunda Atlantik Okyanusu, sağında ise İrlanda Denizi yer alan İrlanda Cumhuriyeti'nin kıyılarının toplam uzunluğu 1.448 km.dir.

İrlanda, merkezinde kalker düzlükler bulunan, kıyılarda ise tepe ve dağlarla çevrili bir adadır. Adada çok yüksek dağlar bulunmamakta olup en yüksek noktası 1.041 metre ile ülkenin güneybatısında yer alan Kerry bölgesindeki Carrauntoohil'dir. Yine aynı bölgede bulunan Beenkeragh (1.010 metre), Caher (1.001 metre) ve Brandon Dağı (951 metre)'nin yanısıra, Wicklow bölgesinde yer alan Lugnaquilla (924 metre), Tipperary bölgesinde bulunan Galtymore (917 metre), Down bölgesindeki Donard (850 metre), Mayo'da yer alan Mweelrea (814 metre) ve Donegal'deki Errigal (749 metre) İrlanda'nın diğer yüksek dağları arasında yer almaktadır.

Kıyılar, girintili çıkıntılı olup, pek çok irili ufaklı doğal liman bulunmaktadır. Batı kıyısı açıklarında, başta Aran, Blasket, Achill ve Clare adaları olmak üzere pek çok büyüklü küçüklü ada yer almaktadır. İç kısımlarda ise irili ufaklı pek çok göl bulunmakta olup en büyükleri Derry'de yer alan Neagh (381 km²), Galway'de bulunan Corrib (176 km²), Clare'de yer alan Derg (118 km²), Fermanagh'da bulunan Erne (112 km²) ve Westmeath'de yer alan Ree (105 km²) gölleridir.

İrlanda'nın en uzun ırmağı olan Shannon, ülkenin kuzey iç kesimlerinden başlayıp, güney ve güneybatı istikametinde yaklaşık 360 km. Aktıktan sonra, batı kıyılarında denize boşalmaktadır. Diğer büyük nehirler arasında Barrow (192 km.), Suir (184 km.) ve Blackwater (168 km.)'ı saymak mümkündür. Doğuda Liffey nehri Dublin Körfezi'nde denize akmaktadır. Ayrıca, Cork'ta Lee ırmağı, Derry bölgesinde ise Foyle nehri akmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

İrlanda parlamenter demokrasi ile idare edilmektedir. Hukuki düzenin temelini içtihatlar ve Anayasa uyarınca Parlamento tarafından çıkartılan yasalar teşkil etmektedir. Ayrıca, AB tarafından çıkartılan mevzuat da İrlanda'da yürürlükte kabul edilmektedir.

İdari sistem güçler ayrılığı esasına dayanmaktadır. Cumhurbaşkanı, Ulusal Meclis ve Hükümetin yetkileri ile yargının yapısı ve güçleri Anayasa ile belirlenmiştir.

Cumhurbaşkanı devletin başıdır. Cumhurbaşkanı, doğrudan halk tarafından seçilmekte, 7 yıl için göreve gelmekte ve bir defaya mahsus olmak üzere yeniden seçilebilmektedirler. Cumhurbaşkanı'nın yetkileri daha çok sembolik olup yetkilerinin büyük bir bölümü, ancak Hükümetin tavsiyesi üzerine uygulanabilme özelliğine sahiptir. Mevcut Cumhurbaşkanı Michael D. Higgins 11 Kasım 2011 tarihinde seçilmiştir.

İrlanda'nın Anayasası, hükümetin yetkilerini belirlemekte, hem Cumhurbaşkanı'nın, hem de Parlamento'daki her iki Meclisin (Temsilciler Meclisi ve Senato) yetkilerini ve görevlerini düzenlemektedir. Ayrıca, mahkemelerin yapısı ve yetkileri ile temel vatandaşlık hakları da Anayasa'da yer almaktadır.

Ulusal Meclis iki kanatlı olup, Millet Meclisi'nde (Dail) 166 milletvekili, istişari yetkilere sahip Senato'da (Seanad) ise 60 Senatör bulunmaktadır. Millet Meclisi seçimleri her beş yılda bir 41 seçim çevresinde yapılmakta olup, son genel seçimler Şubat 2011 tarihinde yapılmıştır. Senato'nun 11 üyesi Başbakan tarafından önerilmekte, 43'ü beş ayrı mesleki panel tarafından (kültür-egitim, tarım, istihdam, ticaret-sanayi ve idari), 6'sı ise üniversiteler tarafından seçilmektedir. Senato yasa önerebilmek veya yasalarda değişiklik yapabilmekle birlikte, Ulusal Meclisin bunları reddetme hakkı da bulunmaktadır.

Yasa tasarıları Senato ya da Temsilciler Meclisi tarafından verilebilmektedir. Uygulamada genellikle, Kabine tarafından hazırlanan yasa tasarıları Temsilciler Meclisi'nde görüşülmekte, daha sonra incelenmek üzere Senato'ya gönderilmektedir. Senato 90 gün içerisinde yasa tasarısı hakkındaki görüşlerini (onaylama, değişiklik önerme, reddetme) bildirmek durumundadır. Temsilciler Meclisi, Senato'nun red görüşünü dikkate almama yetkisine sahiptir. Senato'nun, Temsilciler Meclisi ile paylaştığı diğer yetkileri de mevcuttur.

Hükümetin başı Başbakan'dır (Taoiseach). Hükümette bir Başbakan Yardımcısı (Tánaiste) bulunmaktadır. Başbakan, Başbakan Yardımcısı ve Maliye Bakanı, Temsilciler Meclisi üyesi olmak durumundadır. Senato çoğunluğunun desteğini kaybeden Başbakan istifa etmek durumundadır. Hükümet 15 Bakandan oluşmaktadır. Bunlara ilaveten, Başbakanlık veya ilgili Bakanlıklar nezdinde görevlendirilen Devlet Bakanları bulunmaktadır. Ekonomik kriz nedeniyle Hükümet tarafından 2009 yılı Nisan ayında hazırlanan ve kabul edilen Tasarruf Tedbirleri kapsamında sözkonusu Devlet Bakanlığı sayısı 20'den 15'e indirilmiştir. Yürütme yetkisi Hükümet tarafından veya Hükümetin yetki vermesi sonucunda uygulanmaktadır. Hükümet Temsilciler Meclisi'ne karşı sorumludur.

İrlanda'da ekonomik kriz nedeniyle alınan erken seçim kararı sonucunda 25 Şubat 2011 tarihinde gerçekleştirilen genel seçim sonucunda sandıktan birinci parti olarak çıkan Fine Gael partisinin lideri Enda Kenny, Başbakan-"Taoiseach" (İrlandaca hükümet başkanı anlamına gelmektedir) seçilmiştir. İrlanda Parlamentosu (Dail), Fine Gael partisinden Sean Barrett'ı Meclis Başkanı seçmiştir. Cumhurbaşkanı Mary McAleese'nin hükümet kurma yetkisini Başbakan Enda Kenny'ye resmen vermesi ile Fine Gael ve İşçi Partisi tarafından 9 Mart 2011 tarihinde koalisyon hükümeti kurulmuştur.

Nüfus ve İstihdam

İrlanda İstatistik Kurumu verilerine göre 2016 yılında yapılan sayım sonucunda toplam nüfus 4,76 milyon kişiye ulaşmış olup, nüfusun büyük bir bölümü ülkenin doğu ve güney kesimlerinde yaşamaktadır. Nüfusun 2018 yılında 4,9 milyon olması beklenmektedir. Nüfus artışı doğum oranının yüksekliği kadar AB ülkelerinden özellikle Polonya, Litvanya ve Letonya gibi Baltık ülkelerinden gelen yabancı göçmenlerden kaynaklanmaktadır.

Günümüzde nüfusun yoğun olarak yerleştiği şehirler; Dublin bölgesi (Dublin, Dun Laoghaire- Rathdown, Fingal ve Güney Dublin) (1.270.603 kişi), Cork (118.912 kişi), Galway (75.414 kişi), Limerick (56.779 kişi) ve Waterford (46.747 kişi)'dir. Yapılan çalışmalar, İrlanda nüfusunun %60'ının, Dublin ve civarındaki 100 km.lik bir alanda yoğunlaştığını göstermektedir.

İrlanda nüfusu oldukça karma bir yapıya sahiptir. Yabancı nüfusta 188 ülkeden göçmen bulunmaktadır. Bununla beraber yabancı nüfusun %82'si sadece 10 ülkeden gelmektedir: İngiltere, Polonya, Litvanya, Nijerya, Letonya, ABD, Çin, Almanya, Filipinler ve Fransa.

Nüfus artışında İrlanda AB ülkeleri arasında birinci sıradadır. Bu artışın 2/3'ü yabancı göçmenlerden kaynaklanmaktadır. İrlanda'ya göç gelenlerin yaklaşık yarısı (%48'i) AB'ye yeni üye ülkelerden (Polonya, Romanya, Litvanya) olmuştur.

Yabancı nüfusun hızlı artış oranı ve İrlanda'nın aslında çok uzun yıllar dışa göç veren bir ülke olması nedeniyle göç alma konusunda çok fazla deneyiminin bulunmamasıyla da bağlantılı olarak, mevcut yabancı uyruklu nüfusun varlığı bazı konularda özel dikkat gerektirmeye başlamıştır. Bu itibarla, altyapı (ulaştırma, mesken, vb.) ve eğitim gibi konularda yabancı nüfusun ihtiyaçlarını göz önünde tutan özel önlemler alınmaya başlanmıştır.

Nüfus yoğunluğu 63 kişi/km² ile Avrupa ortalamasının oldukça altında seyretmektedir. Toplam nüfusun yaklaşık üçte ikisi (%66,4) 15-64 yaş arasında, %21,6'sı 15 yaş altında ve %12'si 65 yaş ve üzerindedir.

İrlanda nüfusunun yaklaşık %45'i genç nüfus olup, genç, eğitilmiş ve dinamik bir işgücü bakımından İrlanda'ya avantaj sağlamaktadır. İrlanda Avrupa'nın en genç nüfusa sahip olan ülkesidir. Buna ek olarak, İrlanda'daki işgücünün rekabet edebilirliği (eğitim düzeyi, yaş ortalaması, İngilizce konuşması vb. unsurların etkisiyle) Batı ülkeleri arasında son derece yüksektir. 65'in üzerinde bulunan nüfus oranı itibarıyla Avrupa'daki en düşük orana sahip olan İrlanda, benzer şekilde toplam bağımlı nüfus oranı (15'ten küçük ve 65'den büyük olan nüfusun toplamı) bakımından da en düşük orana sahip bulunmaktadır. Bir diğer ifade ile İrlanda, ekonomik bakımdan Avrupa'nın en aktif nüfusuna sahiptir.

İrlanda, İngilizce konuşan, genç ve dinamik bir işgücü piyasasına sahiptir. Nüfusun yapısı nedeniyle, bu durumun öngörülebilir gelecekte de devam edecek olması uluslararası firmaların İrlanda'yı seçmeleri açısından çekici bir ortam yaratmaktadır.

IMD World Competitiveness Yearbook tarafından yapılan 2016 yılı göstergelerine göre İrlanda rekabet performansında 16. sırada, 2015 yılı sıralamasında ise 7. sırada yer almıştır.

AB'nin 2004 yılındaki genişlemesi sonucunda üye olan 10 yeni ülke vatandaşlarına çalışma izni tanıyan üç ülke arasında yer alan İrlanda, bu ülkeler kaynaklı işgücü göçünden oldukça etkilenmiştir. Yüksek eğitim düzeyli kalifiye işgücünün yanısıra, emek yoğun sektörlerde çalışmak üzere İrlanda'ya gelen yabancı işgücü de önemli yer tutmaktadır. Çalışma izninin tanınması sonrasında beklenmedik oranda göç alan İrlanda, bu deneyimiyle bağlantılı olarak ve mevcut yabancı nüfusun topluma entegre edilmesi çalışmalarına ağırlık vereceğini belirterek, 1 Ocak 2007 itibarıyla üye olan Romanya ve Bulgaristan vatandaşlarına çalışma izni tanımamıştır. Bununla birlikte, bu ülkeler vatandaşlarının yapacakları istihdam izni başvurularının öncelikli olarak değerlendirilmeye alınacağı belirtilmiştir.

İrlanda, Avrupa'daki en uzun çalışma süresine sahip ülkeler arasında bulunmaktadır. Yıllık 20 işgünü izne ek olarak sadece 9 gün ulusal tatil mevcut olup toplam tatil sayısı 29 gündür. Buna mukabil, Avrupa ortalaması 36 gün düzeyinde seyretmektedir. Ayrıca haftalık çalışma süresi, 48 saat/hafta ve 12 saat/hafta fazla mesai olarak saptanmış ise de ortalama çalışma süresi 39 saat/hafta'dır.

İrlanda, İngilizce konuşan, genç ve dinamik bir işgücü piyasasına sahiptir. Nüfusun yapısı nedeniyle, bu durumun öngörülebilir gelecekte de devam edecek olması uluslararası firmaların İrlanda'yı seçmeleri açısından çekici bir ortam yaratmaktadır.

Doğal Kaynaklar

İrlanda topraklarının yaklaşık üçte ikisi çayır ve meralardan meydana gelmektedir. Ormanlık alan çok azdır. En çok rastlanan ağaçlar meşe, dişbudak ve akağaçtır.

İrlanda zengin mineral yataklarına sahip bulunmamaktadır. Bununla birlikte, dünyanın en büyük çinko/kurşun yatakları arasında yer alan bir rezerv, Meath bölgesinde yer alan Navan yakınlarında yer almaktadır. 1970'lerde keşfedilen bu yataklar madencilikte bir sıçrama yaratmıştır. Ülkenin diğer madenleri arasında bakır, alçıtaşı, kireçtaşı, dolomit, ayrıca az miktarda gümüş, sülfür ve barit bulunmaktadır.

Düşük kaliteli kömür yatakları bulunmakta ise de ülkede daha çok turba bulunmakta ve yakıt olarak da kullanılmaktadır. Turbanın kaynağını çürümüş bitkiler teşkil etmektedir. Çürümüş bitkilerden oluşan tabakanın kalınlığı birkaç santimetre ile 15 metre arasında değişmekte olup, İrlanda topraklarının yaklaşık 1/10'unu oluşturmaktadır.

Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

AB, DTÖ, BM, Avrupa Konseyi, IMF, FAO, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA), Avrupa Kalkınma Bankası (EBRD), ILO, OECD, Dünya Sağlık Örgütü (WHO), UNCTAD, UNIDO, UNESCO.

GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

İrlanda, 1995-2006 döneminde ortalama %6 oranında bir ekonomik büyüme hızı yakalamıştır. 2006 yılındaki güçlü ekonomik performans ile 86.700 net istihdam artışı gerçekleşmiş, 2007 yılında %5,6'lık bir büyüme ile 1990'lı yıllardan itibaren tarım ve geleneksel imalat sanayine dayalı ekonomiden yüksek teknolojik ürünlerin ve uluslararası hizmet ticaretinin artan bir şekilde gerçekleştirildiği bir ekonomiye geçilmiştir. Ancak, 2008 yılında ABD ve Avrupa'da başlayan ekonomik krizle beraber İrlanda'nın ekonomik büyümesi 2009 yılında % 5.5 oranında düşmüştür. 2013 yılından itibaren büyüme başlamış 2013 yılında %1,1 büyüme kaydetmiştir. 2014 ve 2015 yıllarında sırasıyla %8,5 ve %26,3 oranında büyüme gerçekleşmiştir. 2016 yılı tahmini büyüme oranı ise %4,9'dur.

Bir dönem ekonominin en önemli sektörü olan tarımın payı halihazırda çok azalmış olup, mevcut durumda sanayi GSYİH'nın yaklaşık %30'unu (yapı ve inşaat dahil) teşkil etmektedir. İhracat ve yabancı yatırımlardaki yükseliş ekonomik büyümede rol oynamaya devam etmektedir. Hizmet sektörü GSYİH'nın %67'sini oluştururken, tarım % 3'ünü oluşturmaktadır.

İrlanda'nın toplam bilgi yatırımı (Ar-Ge harcamaları, yazılım yatırımı ve üst düzey eğitim), geçtiğimiz 10 yılda %10 oranında artış göstermiş, aynı dönemde OECD ve AB ülkelerindeki artış düzeyi ise yaklaşık %3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

IMD, İrlanda ekonomisinin güçlü yönleri olarak Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, ülkeye gelen ve ülkeden çıkan yatırımların oranı, kurumlar vergisi ve yatırım teşvikleri unsurlarını vurgulamıştır.

Ancak, kriz öncesinde ekonominin büyük ölçüde inşaat sektöründeki büyümeye bağlı olması ve İrlanda'nın rekabet gücünün giderek azalması, ekonominin karşı karşıya olduğu ulusal riskler olarak ortaya çıkmış, giderek artan global dengesizlikler, mali piyasalardaki olumsuzluklar gibi uluslararası ortamdan kaynaklanan riskler de eklenerek İrlanda'da 2008 yılında yaşanan ekonomik krizin etkisini oldukça artırmıştır.

İrlanda'nın önemli ihraç pazarlarında (özellikle Euro alanı dışındaki ülkeler) talep daralmasının yaşandığı dönemlerde, büyüme ağırlıklı olarak ihracat performansına bağlı olmaktadır.

Ekonomi Politikaları

Ekonomi politikaları önceki hükümetle AB, IMF ve Avrupa Merkez Bankası'nın arasında yapılan 85 milyar Avroluk kurtarma kredisi paketi çerçevesinde şekillenmektedir. Mevcut hükümet tasarruf tedbirlerini ve çeşitli yapısal ve finansal reformları içeren bir program uygulamaktadır. Söz konusu kredi paketinin temel hedefleri 2010 yılında %32,1 olan bütçe açığı'nın GSYİH'ye oranı 2015 yılında %1,9'a çekilerek, rekabeti canlandırılmış ve bankacılık sistemi sağlamlaştırılmıştır. Bütçe açığı'nın GSYİH'ye oranının %3'ün altına düşürülerek hedeflere ulaşılması sonucunda, Haziran 2016'da Komisyon resmen aşırı bütçe açığı prosedürlerini kapatmıştır. 2017 yılı sonunda da bütçe açığı'nın %3'lük limit civarında kalacağı öngörülmektedir.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

2011 yılının ilk yarısındaki ihracat odaklı ekonomik canlanma, üçüncü çeyrekte iç talebin düşmesi ve ihracat artışının yavaşlaması nedeniyle negatife dönmüştür. İhraç mallarına yönelik talebin iç talepteki gerilemeyi telafi

edecek düzeyde olmasının beklenmediği öngörülmektedir. 2012 yılında % 0,9'luk büyüme gerçekleşirken 2013 yılında büyüme (Gayri Safi Yurt içi Hasıla) %1,1 oranında gerçekleşmiştir. Ancak, büyümenin 2016 yılında çok büyük bir sıçrayış gerçekleştirerek %26,3 olmuştur. Büyümede yabancı çok uluslu şirketlerin merkezlerinin İrlanda'da bulunması (vergi açısından) etkilidir. Bu durum Merkez İstatistik Ofisi'nin 2015 yılı reel GSYİH büyüme oranını %7,8'den %26,3'e revize etmesine neden olmuştur. Sözkonusu revizyon İrlanda'nın gayrisafi hasılasına etki etmiştir ancak İrlanda'da gerçekleşen aktiviteler sonucu oluşmamıştır. Örneğin, vergi mükellefiyetlerini değiştirmek ve azaltmak için yabancı bir şirketin çokuluslu bir şirket tarafından satın alınması, uçak kiralanması ve varlık transferi gibi faktörler ülke GSYH büyümesi üzerinde etkili olmuştur. Bu tarz durumların bir kerelik olacağı düşünüldüğünden 2016 yılındaki büyümenin nispeten yavaş olması ve %3,7 olması öngörülmektedir. Gelecek dönemde belirsiz dış ekonomik koşulların da etkisiyle özellikle İngiltere'nin AB'den çıkma yönünde referandum sonucu ve Çin ekonomisindeki düşüşün 2018 ve 2019 yıllarında büyümeyi etkileceği tahmin edilmektedir. 2017-21 döneminde yıllık %3,2 oranında büyüme kaydedileceği öngörülmektedir.

Enflasyon

Küresel petrol fiyatlarındaki 2014 yılı ortalarındaki düşüş nedeniyle tüketici fiyat enflasyonu düşüş göstermiştir. Avronun sterlin karşısında değer kazanmasıyla tüketici fiyatlarındaki düşüş 2015 yılında da devam etmiştir. Dolayısıyla 2014 yılındaki %0,3 olan tüketici fiyat enflasyonu 2015 yılında %0 olarak gerçekleşmiş ve 2016 yılı tahmini ise -%0,1'dir. Uluslararası ürün fiyatlarının şu anki düşük seviyesinden toparlanması ve sterlinin de dengeye gelmesini takiben tüketici fiyat enflasyonunun 2019-21 döneminde yıllık %1,5 artış göstermesi öngörülmektedir.

DIŞ TİCARET

Ülkenin 2016 yılı dış ticaret hacmi 203 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup, ülke sürekli dış ticaret fazlası vermektedir.

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti (milyon dolar)

	2012	2013	2014	2015	2016
İhracat	117.770	115.323	118.287	124.671	128.123
İthalat	63.223	65.951	71.049	77.760	75.396
Hacim	180.993	181.274	189.336	202.432	203.519
Denge	54.547	49.373	47.238	46.911	52.728

Kaynak: Trade Map

İrlanda, 2016 yılında 128 milyar dolarlık ihracat ve 75 milyar dolar ithalat geliştirmiştir.

İrlanda ihracatındaki ilk beş ülke sırasıyla; ABD, İngiltere, Belçika, Almanya, İsviçre, (Trade Map)

İrlanda'nın ilk beş tedarikçi ülkesi sırasıyla; İngiltere, ABD, Fransa, Almanya, Hollanda, (Trade Map)

İrlanda'nın ihracat ve ithalat kalemleri benzerlik göstermektedir. Geleneksel sanayi ürünlerinin çoğunda iç talep ithalatla karşılanmaktadır.

Ülkenin İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

		2014	2015	2016	% Değişim (2015-2016)	% Pay 2016
GTIP No	Tüm Ürünler	118.287	124.671	128.123	3	100
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	19.662	21.874	19.796	-9	15
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	13.926	13.571	14.369	6	11
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	5.961	8.721	10.748	23	8
3302	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar	8.307	8.150	8.044	-1	6
8542	Elektronik entegre devreler	723	1.521	6.158	305	5
9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb; protez organlar; işitme cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	4.865	4.812	5.340	11	4
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	4.386	5.657	5.257	-7	4
2935	Sülfonamidler	3.357	4.176	4.880	17	4
2934	Nükleik asitler ve bunların tuzları; diğer heterosiklik bileşikler	4.479	3.700	4.482	21	3
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	170	5.734	3.542	-38	3
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	3.739	3.545	3.195	-10	2
3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar, kimya ve bağlı sanayide kull. diğer kimyasal ür.	2.688	2.262	2.214	-2	2
1901	Malt hülasesi; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	2.224	2.003	2.167	8	2
0201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	2.027	1.759	1.808	3	1
2922	Oksijen gruplu amino bileşikleri	1.237	1.308	1.355	4	1
9001	Optik lifler, demetleri, kabloları; polarizan maddeler; mercekler (kontakt lensler dahil), prizmalar, aynalar vb eleman	1.342	1.148	1.234	7	1
9999	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen eşya	1.653	1.313	1.136	-13	1
2937	Hormonlar, prostaglandinler, thromboxanlar ve bunların öncelikle hormon olarak kullanılan türevleri	1.722	1.139	1.046	-8	1

3822	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan reaktifler	829	819	979	20	1
2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	851		869		1
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar vb	798	11	784	7.046	1
0406	Peynir ve pıhtılaştırılmış ürünler	1.000	5	767	16.264	1
3006	Tarifenin başka yerinde yer almayan eczacılık eşyası ve müstahzarları	988	6	738	12.286	1
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksam-parça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb)	868	4	731	20.444	1
1602	Hazırlanmış veya konserve edilmiş et, sakatat veya kan	918	3	730	27.296	1
0405	Sütten elde edilen yağlar, sürülerek yenilen süt ürünleri	746	3	655	20.294	1
9027	Fiziksel-kimyasal analiz alet-cihazlar; akışkanlık, genleşme vb ölçü cihazlar; ısı-ışık-ses ölçme cihazları; mikrotomlar	574	0	559	115.983	0
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	542	1	528	45.828	0
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	938	4	525	12.436	0
0203	Domuz eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	470	4	483	11.013	0
2941	Antibiyotikler	549	1	480	58.512	0
2818	Suni korundum, alüminyum oksit ve alüminyum hidroksit	630	3	479	15.475	0
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	161	2	469	24.204	0
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	539	2	398	21.061	0
8525	Radyo veya televizyon yayınlarına mahsus verici cihazlar, televizyon kameraları, dijital ve görüntü kaydedici kameralar	217	3	363	11.712	0
8427	Forkliftler; kaldırma ve elleştirme tertibatı olan diğer yük arabaları	270	1	359	24.856	0
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	282	3	352	13.410	0
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamüller, hosti, boş ilaç kapsülü mühür güllacı, pirinç kağıdı vb	378	2	342	14.925	0

2932	Sadece oksijenli heterosiklik bileşikler	227	1	334	36.194	0
9031	Diğer ölçme veya muayene alet, cihaz ve makinaları; profil projektörleri	317	1	331	28.813	0

Kaynak: Trade Map

Ülkenin İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

		2014	2015	2016	% Değişim (2015-2016)	% Pay 2016
GTİP No	Tüm Ürünler	71.049	77.760	75.396	-3	100
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	951	12.677	12.646	0	17
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	3.216	3.614	2.891	-20	4
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	2.220	2.521	2.738	9	4
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	2.345	2.642	2.543	-4	3
9999	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen eşya	2.992	1.763	2.087	18	3
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	817	1.026	2.035	98	3
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4.319	2.473	1.994	-19	3
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	1.627	1.609	1.520	-6	2
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1.250	1.325	1.302	-2	2
2934	Nükleik asitler ve bunların tuzları; diğer heterosiklik bileşikler	837	895	1.094	22	1
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	2.114	1.549	1.075	-31	1
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	1.214	1.294	1.056	-18	1
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksam-parça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb)	1.518	1.401	968	-31	1
3003	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karıştırılmış ilaçlar (dozsuz)	563	704	941	34	1
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.698	1.280	800	-38	1

9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb; protez organlar; işitme cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	665	628	688	10	1
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	495	619	636	3	1
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamüller, hosti, boş ilaç kapsülü mühür güllacı, pirinç kağıdı vb	558	534	534	0	1
8542	Elektronik entegre devreler	521	520	515	-1	1
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar vb	245	351	470	34	1
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	457	443	428	-3	1
2924	Karboksiamid gruplu bileşikler, karbonik asidin amid fonksiyonlu bileşikleri	413	412	400	-3	1
3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları	411	376	399	6	1
2937	Hormonlar, prostaglandinler, thromboxanlar ve bunların öncelikle hormon olarak kullanılan türevleri	413	487	380	-22	1
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	434	324	358	11	0
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	343	341	356	4	0
2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	375	351	356	1	0
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	360	336	334	0	0
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	327	302	332	10	0
1602	Hazırlanmış veya konserve edilmiş et, sakatat veya kan	330	329	326	-1	0
3926	Plastikten diğer eşya	346	316	324	2	0
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	290	275	300	9	0
3822	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan reaktifler	287	275	299	9	0
3302	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar	277	259	299	15	0
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)			291		0
2922	Oksijen gruplu amino bileşikleri	3	2	290	17.772	0
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	3	2	290	12.117	0

0101	Canlı atlar, eşekler, katırlar ve bardolar	1	1	289	36.143	0
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)		1	279	47.986	0
2935	Sülfonamidler	2	1	277	22.059	0

Kaynak: Trade Map

Ülkenin İhracatında Başlıca Ülkeler (milyon dolar)

	2014	2015	2016	Pay 2016 %	Değişim % (2015-2016)
Dünya	118.287	124.671	128.123	100,0	2,8
ABD	26.307	29.792	33.215	10,8	11,5
İngiltere	17.832	17.251	16.329	5,3	-5,3
Belçika	15.656	16.129	16.255	5,3	0,8
Almanya	7.777	8.293	8.406	2,7	1,4
İsviçre	6.979	6.762	6.915	2,2	2,3
Hollanda	4.497	5.531	6.529	2,1	18,1
Fransa	6.209	5.409	5.402	1,7	-0,1
Çin Halk Cumhuriyeti	1.978	1.836	3.341	1,1	81,9
İspanya	3.260	4.460	3.198	1,0	-28,3
Japonya	2.339	4.315	3.118	1,0	-27,7
İtalya	2.792	2.824	2.627	0,9	-7,0
Avustralya	930	1.026	1.642	0,5	60,0
İsrail	497	966	1.637	0,5	69,6
Polonya	1.267	1.317	1.536	0,5	16,6
Meksika	1.615	1.547	1.504	0,5	-2,8
Güney Kore Cumhuriyeti	618	574	987	0,3	71,9
Kanada	959	988	985	0,3	-0,3
Suudi Arabistan	1.011	1.108	905	0,3	-18,3
İsveç	985	1.109	850	0,3	-23,3
Hong Kong	824	695	720	0,2	3,6
Danimarka	785	671	675	0,2	0,7
Singapur	745	673	651	0,2	-3,2
Türkiye	591	712	571	0,2	-19,9
Portekiz	471	451	456	0,1	1,1

BAE	475	489	424	0,1	-13,2
Çek Cumhuriyeti	619	455	408	0,1	-10,2
Rusya Federasyonu	959	409	400	0,1	-2,2
Avusturya	471	465	380	0,1	-18,3
Macaristan	326	355	326	0,1	-8,2
Hindistan	330	671	324	0,1	-51,7
Romanya	474	383	307	0,1	-19,9
Yunanistan	364	322	302	0,1	-6,3
Finlandiya	423	335	281	0,1	-16,1
Norveç	424	332	280	0,1	-15,6
Nijerya	450	341	280	0,1	-17,9
Brezilya	339	269	251	0,1	-6,8
Güney Afrika	370	300	248	0,1	-17,2
Mısır	221	338	244	0,1	-27,9
Tayvan	194	188	238	0,1	26,4
Malezya	288	267	237	0,1	-11,1

Kaynak: Trade Map

Ülkenin İthalatında Başlıca Ülkeler (milyon dolar)

	2014	2015	2016	Pay 2016 %	Değişim % (2015-2016)
Dünya	71.049	77.760	75.396	100,0	-3,0
İngiltere	22.898	19.958	22.333	29,6	11,9
ABD	7.706	12.114	11.217	14,9	-7,4
Fransa	3.351	9.624	9.010	11,9	-6,4
Almanya	5.641	6.519	7.810	10,4	19,8
Hollanda	3.503	2.958	3.687	4,9	24,6
Çin Halk Cumhuriyeti	4.467	4.764	3.074	4,1	-35,5
Belçika	1.474	1.425	1.860	2,5	30,6
İsviçre	1.660	1.501	1.667	2,2	11,1
İtalya	1.219	1.330	1.603	2,1	20,6
İspanya	1.153	1.065	1.277	1,7	19,9

Norveç	1.243	1.336	1.240	1,6	-7,2
Japonya	2.333	2.021	672	0,9	-66,8
Çek Cumhuriyeti	528	570	589	0,8	3,4
Singapur	464	467	586	0,8	25,5
Kanada	474	530	564	0,7	6,3
Danimarka	558	501	543	0,7	8,3
Hindistan	533	559	520	0,7	-6,9
Polonya	574	596	519	0,7	-12,9
Güney Kore Cumhuriyeti	640	645	453	0,6	-29,8
Türkiye	577	551	402	0,5	-27,0
İsveç	665	546	400	0,5	-26,8
Özel Kategoriler	0	0	392	0,5	-
Tayvan	324	408	335	0,4	-18,0
Meksika	415	404	307	0,4	-24,0
Finlandiya	185	188	286	0,4	51,9
Tayland	538	634	270	0,4	-57,4
Avusturya	281	291	267	0,4	-8,1
Arjantin	279	227	244	0,3	7,4
Portekiz	216	227	238	0,3	4,7
Malezya	304	310	225	0,3	-27,2
Rusya Federasyonu	300	177	203	0,3	14,9
Brezilya	211	526	175	0,2	-66,8
Gine	141	162	153	0,2	-6,1
Macaristan	163	123	151	0,2	22,6
Bangladeş	175	189	128	0,2	-32,6
Avustralya	106	112	119	0,2	6,8
Hong Kong	142	120	100	0,1	-16,6
İsrail	140	129	98	0,1	-24,7
Vietnam	149	160	94	0,1	-41,5
Filipinler	112	124	92	0,1	-25,3

Kaynak: Trade Map

Türkiye ile Ticaret

Türkiye- İrlanda dış ticaret hacmi 2016 yılında 1,3 milyar dolar düzeyindedir. 2016 yılı itibariyle İrlanda'ya ihracatımız 495 milyon dolar, ithalatımız ise 824 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

Türkiye-İrlanda Dış Ticareti

Yıl	İhracat \$ / Bin	İhracat Değişim %	Genel İhracata Oranı %	İthalat \$ / Bin	İthalat Değişim %	Genel İthalata Oranı %	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2005	404.607	-6,7	0,55	724.851	3,5	0,62	1.129.458	-320.244
2006	575.374	42,2	0,67	802.079	10,7	0,57	1.377.453	-226.704
2007	637.455	10,8	0,59	862.434	7,5	0,51	1.499.889	-224.979
2008	663.903	4,1	0,50	973.193	12,8	0,48	1.637.096	-309.290
2009	289.293	-56,4	0,28	815.650	-16,2	0,58	1.104.943	-526.357
2010	339.265	17,3	0,30	873.961	7,1	0,47	1.213.227	-534.696
2011	354.004	4,3	0,26	839.241	-4,0	0,35	1.193.245	-485.238
2012	347.392	-1,9	0,23	845.458	0,7	0,36	1.192.849	-498.066
2013	379.648	9,3	0,25	830.413	-1,8	0,33	1.210.061	-450.765
2014	470.907	24,0	0,30	894.001	7,7	0,37	1.364.909	-423.094
2015	466.754	-0,9	0,32	840.352	-6,0	0,41	1.307.107	-373.598
2015 / (1-12)	466.754	-0,9	0,32	840.352	-6,0	0,41	1.307.107	-373.598
2016 / (1-12)	494.938	6,0	0,35	824.413	-1,9	0,42	1.319.351	-329.474

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin İrlanda'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP No	Ürün Adı	2014	2015	2016	Değişim % (2015-2016)	% pay (2016)
	Tüm Ürünler	471	467	495	6,04	100
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	113	113	132	17,11	26,74
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	48	63	42	-32,45	8,58
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	26	24	32	31,79	6,41
8906	Diğer deniz taşıtları (savaş gemileri ve kurtarma gemileri dahil, kürekli olanlar hariç)		21	21	0,03	4,25

4819	Kağıttan, kartondan, selüloz vatkadan veya selüloz lif tabakalarından kutu, mafhaza, torba vb.	12	11	13	17,70	2,64
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	16	13	13	-1,04	2,58
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	17	9	13	36,07	2,54
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar	1	7	12	71,08	2,44
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	17	12	10	-20,53	1,99
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	7	10	7	-29,92	1,47
6115	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	9	5	7	42,76	1,47
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	5	4	7	83,41	1,45
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	7	6	7	11,47	1,42
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	3	5	6	19,55	1,27
2519	Magnezit, erimiş yanmış manyezi ve diğer magnezyum oksit	8	6	6	4,93	1,22
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	6	5	6	12,90	1,14
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	7	5	6	6,54	1,13
6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	5	5	5	3,72	1,04
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	5	2	5	113,49	1,03
8904	Römorkörler ve itici gemiler			5	-	0,95
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	11	11	5	-58,91	0,91
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	7	5	5	-3,93	0,91
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	6	6	4	-25,92	0,89
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	5	4	4	10,71	0,80
6205	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	2	3	4	35,09	0,73
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	4	3	3	3,76	0,67
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	3	0	3	591,76	0,67

7413	Bakırdan demetlenmiş teller, kablolar, örme halatlar ve benzerleri (elektrik için izole edilmiş olanlar hariç)	1	1	3	177,66	0,65
7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	5	4	3	-23,93	0,64
9930	Deniz ve hava taşıtlarına verilen eşya (27. fasıl hariç)	0	4	3	-28,93	0,62
3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları	0	1	3	269,79	0,61
7322	Demir veya çelikten elektriksiz merkezi ısıtmaya mahsus radyatör, motorlu hava püskürtücüler, bunların aksam-parçası	3	3	3	-4,70	0,59
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	2	2	3	50,81	0,59
8462	Metalleri dövme, çekiçleme, kalıpta dövme, kesme, taslak çıkartma, şatafatlama, karbürleri işlemeye mahsus takım tezgahları	2	2	3	41,47	0,54
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	3	3	3	-15,26	0,53
6106	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek -bluzlar (örme)	1	1	3	78,06	0,52
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	2	3	2	-6,80	0,49
8422	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb makinalar	4	2	2	6,74	0,49
6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	1	1	2	160,87	0,48
7320	Demir veya çelikten yaylar ve yay yaprakları	1	1	2	91,72	0,44

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin İrlanda'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP No	Ürün Adı	2014	2015	2016	Değişim % (2015-2016)	% pay (2016)
GTİP No	Tüm Ürünler	894	840	824	-1,90	100,00
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	173	130	175	35,26	21,26
3302	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar	100	93	90	-3,84	10,88
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	56	66	80	21,32	9,76
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	91	155	80	-48,46	9,67

9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb; protez organlar; işitme cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	59	46	63	36,18	7,64
3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar, kimya ve bağlı sanayide kull. diğer kimyasal ür.	58	44	43	-0,86	5,24
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	19	15	24	57,83	2,87
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	19	17	21	26,84	2,59
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar vb	51	35	19	-47,03	2,25
2101	Kahve, çay ve Paraguay çayı hülasesı, esans, konsantreleri ve müstahzarları	1	1	18	1471,49	2,19
3006	Tarifenin başka yerinde yer almayan eczacılık eşyası ve müstahzarları	16	14	13	-4,72	1,57
0405	Sütten elde edilen yağlar, sürülerek yenilen süt ürünleri	2	11	12	9,80	1,49
1901	Malt hülasesı; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	6	8	10	18,08	1,19
3822	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan reaktifler	9	10	10	-6,10	1,16
3306	Ağız veya diş sağlığını korumaya mahsus müstahzarlar (bireysel kullanıma hazır ambalajlarda)	5	7	8	10,00	0,95
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	12	7	7	-0,55	0,88
9001	Optik lifler, demetleri, kabloları; polarizan maddeler; mercekler (kontakt lensler dahil), prizmalar, aynalar vb eleman	5	6	7	13,84	0,86
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	13	8	7	-16,99	0,82
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	7	7	7	-4,64	0,81
9603	Süpürgeler, fırçalar, paspaslar, fırça başları, boya pedleri ve ruloları, silecekler vb.	6	8	7	-19,59	0,80
2935	Sülfonamidler	6	7	6	-5,54	0,76
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	8	7	6	-20,58	0,70
9027	Fiziksel-kimyasal analiz alet-cihazlar; akışkanlık, genleşme vb ölçü cihazlar; ısı-ışık-ses ölçme cihazları; mikrotomlar	3	5	6	1,89	0,68
3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları	6	6	5	-8,14	0,63
0406	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler	3	7	5	-30,84	0,59
8309	Her türlü tıplar, şişeler için kapsüller, yırtılabilen kapsüller,	7	2	5	154,68	0,55

dişli kapaklar, kapak plakaları, mühür kurşunları vb.

8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	4	7	4	-33,00	0,53
2922	Oksijen gruplu amino bileşikler	3	5	4	-28,49	0,46
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	4	2	4	75,81	0,45
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	2	2	4	114,62	0,45
3912	Selüloz ve kimyasal türevleri (ilk şekilde)	4	3	3	-3,92	0,39
4911	Basılı diğer yayınlar, resimler, fotoğraflar	4	7	3	-57,52	0,35
2934	Nükleik asitler ve bunların tuzları; diğer heteroksiklik bileşikler	3	2	3	27,98	0,34
8427	Forkliftler; kaldırma ve elleştirme tertibatı olan diğer yük arabaları	2	1	3	118,29	0,34
0102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)			3	-	0,34
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	3	2	3	55,99	0,31
9019	Mekanoterapi, masaj, psikotekni, ozonoterapi, oksijenoterapi, aeroterapi, suni teneffüs, terapik teneffüs vb cihazlar	3	2	2	-3,91	0,28
4413	Yoğunluğu artırılmış ağaç (bloklar, levhalar, şeritler/profil halinde)	1	1	2	182,75	0,27
5703	Halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları (tuftedilmiş)		1	2	243,24	0,24
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	2	1	2	57,88	0,24

Kaynak:Trademap

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

Yatırımların Karşılıklı Teşviki Ve Korunması Anlaşması : İrlanda ile ikili ticaretimiz artış ivmesini ve sağlıklı gelişimini sürdürmektedir. Bununla birlikte, aynı gelişmeyi karşılıklı yatırım alanında görmek mümkün değildir. Ülkemiz ile İrlanda arasında "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması" imzalanması bulunmamaktadır. Söz konusu Anlaşmanın imzalanması amacıyla Anlaşma taslağı 5 Mart 2008 tarihinde İrlanda Dışişleri Bakanlığına iletilmiştir. Ancak, İrlanda tarafınca AB ile her bir ülke arasında müzakere edilen çok taraflı anlaşmalar çerçevesinde hareket etmeyi tercih ettikleri ve İrlanda'nın taslak anlaşmayı iletmemeyi önermediği belirtilmiştir.

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması: Uzunca bir süre müzakereleri tamamlanamayan Türkiye ile İrlanda arasında "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması-ÇVÖ Anlaşması"na ilişkin Anlaşma Metni Maliye Bakanımız Sayın Kemal Unakıtan tarafından 24 Ekim 2008 tarihinde Dublin'de imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşmanın 2011 yılında yürürlüğe girmesiyle İrlanda'da faaliyet gösteren Türk firmalarının kazandığı gelirlerin Türkiye'ye transferinde karşılaşılan sorunlar ortadan kalkmıştır. Buna ek olarak, Türk firmalarının İrlanda

mevzuatındaki genel uygulamalar çerçevesinde bu zamana kadar faydalandığı bazı vergi avantajlarının süresi sona ermiş olup, ÇVÖ Anlaşması'nın bulunması, tabii olunacak kurumlar vergisi bakımından da olumlu etki yaratarak ve İrlanda'da faaliyet gösteren firmalarımızın, faaliyetlerini sürdürürken, rakipleri diğer ülke firmalarına göre avantajlı koşullarda işlem yapmalarına yol açmaktadır. Diğer taraftan, ÇVÖ Anlaşmasının imzalanmış olması Türkiye'de yatırım yapmayı düşünen İrlandalı firmaları açısından da teşvik edici bir unsurdur.

Türkiye- İrlanda Yatırım İlişkileri

İrlanda'da ekonomik kriz sonrasında toplam 9 adet Türk sermayeli şirket faaliyet göstermekte olup, bunların bir kısmı Dublin'deki "Uluslararası Finansal Hizmetler Merkezi"nde işlem yapan finansal hizmet şirketleridir. 2008 yılında imzalanan iki ülke arasındaki Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması'nın 2011 yılında yürürlüğe girmesi ile İrlanda'da faaliyette bulunan firmalarımızın kazandığı gelirlerinin Türkiye'ye transferinde karşılaşılan sorunlar ortadan kalkmış ve rakipleri diğer ülke firmalarına göre avantajlı koşullarda faaliyette bulunmalarına imkan sağlamıştır.

Ayrıca, Eczacıbaşı grubunun "Vitra Ireland Ltd." unvanlı firması Arklow şehrinde duvar fayansı üretimi alanında faaliyette bulunmaktaydı. Ancak, İrlanda ekonomisinde yaşanan ekonomik kriz ortamında talepteki daralmaya paralel olarak özellikle İngiltere pazarına dayalı talep yetersizliğinden dolayı 2008 yılı Aralık ayından itibaren firmanın İrlanda'daki üretimi durmuştur.

Diğer taraftan, 2007 yılı sonu 2008 yılı başlarında Türk gemi inşaa sanayinde faaliyet gösteren bazı firmalar İrlanda'da uygulanan "Tonaj Vergisi" uygulamasından faydalanmak üzere, gemi inşaa ve gemi taşımacılığı yapmak üzere İrlanda'da ofis açarak faaliyette bulunmaya başlamışlardır.

Öte yandan, İrlanda'daki güncel yayın organlarından takip edildiği kadarıyla, İrlanda'nın önde gelen inşaat malzemeleri firmaları arasında yer alan ve ülkenin kuzey doğusunda bulunan Cavan bölgesinde yerleşik "Kingspan Group plc" unvanlı firma, Nisan 2007'de, Türkiye'de yerleşik "İzopoli" firmasının % 51'lik hissesini tahminen 10 milyon USD (7.6 milyon Euro) ödemek suretiyle satın almıştır.

Benzer şekilde, yine Nisan 2007'de, İrlanda'nın hisseleri borsada işlem gören en büyük firması olan ve inşaat malzemeleri konusunda faaliyet gösteren CRH firması, Türkiye'de Eren Holding'e ait olan Denizli Çimento'nun hisselerini satın almıştır. Gerek Türkiye'deki, gerekse eş zamanlı olarak gerçekleştirdiği ABD'deki bir firmanın hisselerinin satın alımına toplamda 225 milyon Euro'luk yatırım yapmış olan firmanın, Türk firmasının hisseleri için ödediği meblağ konusunda bir bilgi bulunmamaktadır.

Ayrıca, İrlandalı Quinn firması İstanbul Bahçeşehir'de alışveriş merkezi inşa etmiş olup, 2010 yılında hizmete girmiştir.

Bunlara ilaveten, İrlandalı yerli firmaların geliştirilmesi ve dünya pazarlarında rekabet edebilmelerine yardımcı olmayı amaçlayan bir kamu kuruluşu olan Enterprise Ireland isimli kuruluş İstanbul'da bir ofis açma kararı almış ve faaliyetlerine 2013 yılı Eylül ayında başlamıştır.

TC Merkez Bankası verilerine göre İrlanda'nın 2015 yılı itibariyle Türkiye'de yaptıkları yatırım miktarı 50 milyon dolar, 2016 yılı ilk 9 aylık verilere göre ise 30 milyon dolardır. Ülkemizden İrlanda'ya 2005-2016 döneminde yapılan toplam yatırım miktarı ise 733 milyon dolardır.

İki Ülke Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri

Türkiye Müteahhitler Birliği'nden bir işadamları heyeti "Ulusal Kalkınma Planı" çerçevesinde açılan ihaleler hakkında bilgi almak ve iş imkanlarını araştırmak üzere 26-30 Mart 2001 tarihleri arasında Dublin Büyükelçiliğimizce hazırlanan bir program çerçevesinde Dublin'i ziyaret etmiştir.

Bu ziyaretten sonra ülkede faaliyet gösterme kararı alan GAMA firması, İrlanda'da kurduğu "Gama Construction Ireland Ltd." unvanlı firma ile İrlanda'da müteahhitlik alanında faaliyet göstermeye başlamıştır. Bu çerçevede,

aldığı çeşitli ihaleler (otoyol, elektrik santrali, konut, vb.) sonucunda, anılan firma kısa zamanda büyümüş ve İrlanda'nın ilk 20 müteahhitlik firması arasında 4. sıraya yükselmiştir. "Gama Construction Ireland Ltd" ünvanlı müteahhitlik firması, İrlanda'da faaliyet gösteren tek Türk sermayeli müteahhitlik firması olup, 2010 yılında altyapı projesi tamamlanarak teslim edilmiştir.

Diğer taraftan, İrlanda'nın Cork şehrinde inşa edilen elektrik santralinin ihalesine General Electrics ve Gama (Gama Powers Systems Engineering And Contracting Ing olarak) firmaları ortak teklif vererek ihaleyi kazanmış ve 2010 yılı sonunda elektrik santrali projesini tamamlamıştır.

İrlanda'daki ihaleler www.tendersireland.com ve www.e-tenders.gov.ie adresli internet siteleri üzerinden takip edilebilmektedir.

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İrlanda'nın ticari marka, patent, dizayn, telif hakları konusundaki uygulamaları (tanımlar, türler, başvuru prosedürü, ücretler, vb.) ile ilgili olarak her türlü ve ayrıntılı bilgi temin etmek için: "İrlanda Patent Ofisi" (<https://www.patentsoffice.ie/en/>) ne başvurulabilir.

Dünyanın en büyük yazılım ihracatçısı olarak İrlanda, yazılımın korunması ve lisans konusuna özel bir önem vermektedir. Yazılımlar, telif hakları yasası ve belirli bir ölçüde de patent yasası tarafından korunmaktadır. İrlanda yasaları uyarınca, bilgisayar programları yazılı eser olarak sınıflandırılmaktadır. Veri bankalarına telif hakları tanınmakta ve/veya İrlanda yasalarında öngörülen diğer şekillerde korunmaktadır. Aksi öngörülmediği sürece, telif haklarının orijinal çalışma ile bağlantılı olduğu varsayılmaktadır.

Patent

İrlanda'da kaydı yapılabilecek patentler, uzun dönemli ve kısa dönemli olmak üzere temelde iki grupta toplanmaktadır. Uzun dönemli patent 20 yıl süreli olup daha kolay korunabilmektedir. Bazı ilaçlar için "Ek Koruma Sertifikası" adı altında 5 yıl daha koruma sağlanabilmektedir. Kısa dönemli patent ise 10 yıl süreli verilmekte olup verilmesi daha kısa sürece de yürürlüğe konulması bakımından daha zor hükümler içermektedir. Patent başvurusu yapan kişinin İrlanda vatandaşı veya İrlanda'da yerleşik olması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Bolar Hükümü: İrlanda Hukuku'na aktarılan yeni ve ABD'nin Bolar Hükümü'ne benzer bir hüküm olup, ana ilaçla ilgili olarak verilmiş olan patentin geçerli olduğu süre içerisinde, AB'deki jenerik firmaların, yeni jenerik ilaçların bulunması ve geliştirilmesi için araştırmalar yürütmesi imkanı tanımaktadır. Jenerik firmalar, ana ilacın piyasaya sürülmesi onayını takip eden 8 sene boyunca, jenerik ilacın piyasa onayı için başvuruda bulunma sahip olamayacaklardır.

Ticari Markalar

İrlanda Patent Ofisi'ne ve İspanya'daki AB Ticaret Markaları Ofisi'ne tescil ettirilebilmektedir. Uluslararası ticari markalar aynı zamanda Madrid Protokolü'ne tabi olarak da alınabilmektedir. İrlanda Patent Ofisi'nden marka alınması daha düşük bir maliyet yaratmaktadır ve yenilenmediği sürece 10 yıl geçerli olmaktadır. AB ticaret markası da benzer şekilde 10 yıl geçerli olup tüm AB üyesi ülkelerde geçerli olmaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Tehlikeli maddelerin ambalajı/etiketi üzerinde imalatçının, imalatçının AB üyesi olmayan bir ülke olması durumunda AB'deki ithalatçı firmanın, distribütörün detaylarının bulunması gerekmektedir. Ek olarak, maddenin sınıflandırmasına (yanıcı, zehirli, zararlı, çevreye zararlı, vb.) ve özelliğın derecesine (yanıcı, çok yanıcı, son derece yanıcı, vb.) ilişkin bilginin de belirtilmesi gerekmektedir.

Tehlikeli maddelerin piyasaya sunulabilmesi için, paketin, malzeme ve dizayn bakımından, içeriğı maddenin sızıntı ve kaçak yapmasını engelleyecek nitelikte olması; içeriğı maddeyle tepkimeye girerek bozulmaması; normal nakliye işlemleri sırasında özelliğini kaybetmemesi (gevşememesi, açılmaması, vb.); kamuya satılan ve "çok zehirli", "zehirli" veya "aşındırıcı" ibaresi taşıyan maddelerin ambalaj kapaklarının çocukların kolayca açamayacağı nitelikte olması; gerek bu özellikleri taşıyan, gerekse "yanıcı", "son derece yanıcı", "zararlı" ibarelerini taşıyan maddelerin bu özelliklerinin -görme özürölüler bakımından- dokunma ile anlaşılacak nitelikte olması gerekmektedir.

Tehlikeli maddenin piyasaya sunulması sırasında, bir güvenlik bilgileri belgesi (safety data sheet) hazırlanması talep edilmektedir.

Ayrıca, paket malzemelerinde içerilecek çevreye ve sağlığa zararlı malzeme içeriğinin (metal, plastik, vb. oranı) asgari düzeyde tutulması öngörülmektedir. Gıda paketleri itibarıyla, gıda ile doğrudan temasta, gıdanın niteliğini bozmayacak ve gıda maddesi ile tepkimeye girmeyecek ambalaj kalitesi ve niteliğı aranmaktadır.

Ahşap ambalajlarda ISPM 15 (ısıt işlem) şartı aranmaktadır.

Etiketleme

Genel Kurallar

Etiketın amacı bilgi vermek olduğundan, etiketlerin okunaklı olması beklenmektedir. AB üyesi ülkedeki imalatçı veya yetkili acentanın etiket bilgilerinin doğru ve gerçeğe uygun olması ve etiketlerin temini yönünde yükümlölükleri bulunmaktadır.

Gıda haricindeki ürünlerin etiketinde menşee ülke belirtilmesi zorunluluğı bulunmamaktadır. Tekstil ürünlerinin etiketi, ürünün beden büyüklüğü ve imal edildiğı malzeme hakkında bilgi içermek durumundadır. Ancak bunun haricinde yer alacak bilgiler isteğe bağılı olarak belirtilmektedir. Yıkama ve saklama koşullarıyla ilgili bilgi verilmesi konusunda dahi yasal bir zorunluluk bulunmamakta, bununla birlikte bu tür bilgilerin yer alması halinde doğru bilgi verilmesi şartı aranmaktadır. Tekstil ürünlerinin imalatında kullanılan malzemenin belirtilmesi gereklidir. Bu zorunluluk, tamamı (kıyafet, ev tekstili, vb.) veya en az % 80'i (mobilya, şemsiye, yer döşemesinde kullanılan eşyalar, eldiven, vb.) kumaş olan eşyaların etiketleri bakımından geçerlidir.

Ayakkabı etiketlerinde de malzemenin belirtilmesi zorunluluğı bulunmaktadır. Ayakkabının dış yüzeyi, iç yüzeyi ve tabanının en az % 80'inin imalinde kullanılan malzemeye ait bilgi verilmesi gerekmektedir. Bu bilginin, konuyla ilgili kabul edilen uluslararası işaretler şeklinde verilmesi şartı bulunmaktadır. Eğer tek bir malzeme tek başına % 80'lik bir oran teşkil etmiyorsa, iki ana malzemenin etikette belirtilmesi talep edilmektedir.

Yukarıda da belirtildiğı üzere, az sayıda istisna haricinde, ithal üründe menşee ülkenin etikette belirtilmesi zorunluluğı bulunmamaktadır. Bazı gıda ürünleri, tüketicinin yanılmasına yol açma ihtimali olduğı durumlarda, menşeeine dair bilgileri içermelidir. Bu ürünlere ilişkin bilgiler, İrlandalı ithalatçı firmalardan temin edilebilir. İrlanda piyasasıyla ithal, ihraç veya transit geçiş şeklinde temas edecek olan ve İrlanda ürünü olmayan malların üzerinde, İrlanda üretimi veya İrlanda menşee olduğunu akla getirecek işaretlerin bulunması yasaktır. Sahte veya yanlış yönlendirici markalar, ürün tanımlamaları ve diğeer yanıltıcı işaret ve bilgiler de benzer şekilde yasaktır.

Deniz yoluyla gelen paketlerin işaretlenmesine ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, normal koşullarda, deniz yoluyla sevkedilecek paketlerde, konsinye numarası ve sevkiyat numarası açıkça belirtilmelidir. Paketin içeriğinin bu referanslara gerek olmaksızın açıkça anlaşılabilceği durumlarda bu uygulamaya gerek bulunmamaktadır.

Ambalajlı gıdaların, İrlanda pazarına sunulabilmesi için, ambalaj konusundaki şartların sağlanması gerekmektedir. Etiket üzerinde, tüketicinin ürün hakkında yeterli derecede bilgi sahibi olmasını sağlayacak ayrıntıda bilginin, İngilizce olarak mutlaka belirtilmesi gerekmektedir. Ürünün tamamıyla iyi ve kullanılabilir olduğu durumlarda, "son satış tarihi"nden sonra da satışının yapılması İrlanda'da kanunsuz bir işlem olarak değerlendirilmemektedir. Pek çok gıda maddesi, etiket üzerinde sadece ürünün türüne ait bildirimde bulunulmasını gerektirmektedir. Bu tür ürünler, ekme ve sebze gibi paketlenmemiş ürünleri veya satıcı tarafından kendi tesislerinde paketlenmiş ürünleri kapsamaktadır.

"Genetik Olarak Değiştirilmiş Organizmalar"ın etiketlenmesi konusunda AB tarafından hazırlanmış olan mevzuat hükümleri İrlanda'da da geçerlidir.

Öte yandan, tehlikeli maddelerin etiketlerinde malın ticari ismi, maddenin açık ve tanınan ismi, ürünü piyasaya sunmaktan sorumlu firmanın -telefon numarası dahil- temas bilgileri, tehlike sembolü (sarı-turuncu zemin üzerine siyah mürekkeple basılacaktır), ürünün içeriğinde yer alan maddenin kullanımından kaynaklanan riskleri belirten standart bilgi, güvenlik önlemleri yer almalıdır. Etiket paketten çıkmayacak nitelikte olması, üzerindeki yazıların silinmeyecek/çıkmayacak bir mürekkeple basılması şarttır.

Önceden Paketlenmiş Gıda Maddelerinin Etiketlenmesi

Etiketlemenin temel fonksiyonu, tüketicuyu önceden paketlenmiş mal hakkında bilgilendirmektir. Temel kural da, tüketicinin yanlış yönlendirilmemesini sağlamaktır. Ayrıntılı etiket bilgileri tüketicuyu ürünün besin değerleri ve gıda maddesinin karakteristik özellikleri konusunda eğitici bilgi içermekte ve daha bilinçli bir seçim yapabilmelerini sağlamaktadır. Gıda maddelerinin etiketlenmesi, paketlenmesi ve tanıtımının yapılmasıyla ilgili olarak, biri AB düzeyinde, diğeri de ulusal düzeyde olmak üzere iki ana grup mevzuat bulunmaktadır.

Etiket üzerindeki bilgi açık ve anlaşılır olmalı ve esasa ilişkin olarak tüketicuyu yanlış yönlendirmemelidir. Ek olarak, herhangi bir gıda maddesinin herhangi bir hastalığı önleyici veya tedavi edici özelliğine veya bu tür hususiyetlere atıfta bulunmamalıdır.

Etiket üzerinde yer alan bilgi kolay anlaşılır olmalı, çıkmayan bir mürekkeple yazılmalı, kolayca görülebilir olmalı ve üstüne başka bir kapatıcı madde gelmemelidir. İrlanda'da piyasaya sürülecek gıda maddelerinin etiketi İngilizce olmak durumundadır. Hem İngilizce, hem de İrlandaca etiket bulunması da mümkün olmakla birlikte, sadece İrlandaca etiket bulunması yeterli değildir.

Zorunluluk Arz Eden Kurallar

Aşağıda belirtilen bilgilerin önceden paketlenmiş gıda maddesinin paketi ve bunun üzerindeki etiket veya pakete ilişkin etiket üzerinde yer alması zorunludur:

1) Ürünün Satıldığı İsim: Alıcının ürünün gerçek yapısı hakkında bilgilendirilmesini teminen ürün isminin belirtilmesi zorunludur. Belirli özellikleri taşıyan bazı ürünlerin, ilgili mevzuattan kaynaklanan yasal isimleri bulunmaktadır. Örneğin, "sütlü çikolata" tanımında yer alan bir ürünün spesifik bir muhtevasının olması gerekmektedir (En az % 25 kuru kakao özütü içermesi, vb.). Pek çok ürün, tüketici tarafından bilinen isimleri ile satışa sürülmekte, ayrıca tanımlama yapılmasına gerek bulunmamaktadır (Örneğin, spaghetti, pizza, müsli, vb.). Bazı durumlarda karışıklığı önlemek ve ürünü diğer ürünlerden ayırdedebilmek için, ürünün yapısı hakkında tanımlayıcı açıklamalar yapmak gerekebilmektedir. Ürünün yasal veya piyasa ismine ek olarak marka isminin, satış isminin, takma isimlerin veya ticari markanın kullanılması yasaktır. Ürünün geçmiş olduğu fiziksel işlemin ürün

ismiyle birlikte kullanılması zorunludur (Örneğin, toz halinde, derin dondurulmuş, kızartılmış, konsantre, tütülenmiş, vb.)

2) İçerik Bilgisi: Çoğu durumda ürünün imalatında kullanılan tüm girdilerin, ağırlık sırasına göre belirtilmesi gerekmektedir. Liste, içerilen malzemenin adı ile başlamalıdır. Örneğin gluten içeren bir kaynaktan üretilen “nişasta”nın veya modifiye nişastanın kullanıldığı ürünlerde, nişastanın kaynağı (buğday, yulaf, arpa, çavdar) ile birlikte belirtilmelidir: Buğday nişastası, vb. Bu tür bilgiler, bazı sağlık sorunları olan tüketicilere yardımcı olma amacını taşımaktadır.

İçeriğinde hazırlanmış et veya sosis türünden et barındıran ürünler bakımından, etin kaynağı olan hayvanın türü belirtilmek durumundadır (sığır eti, kuzu eti, vb.). Ayrıca, içerikte kullanılan et veya et ürününün, AB'nin ilgili mevzuatlarına da uygun olması gerekmektedir.

Nihai üründe teknolojik amaçla kullanılan katkı maddelerinin, ürün içeriği listesinde “katkı maddeleri” başlığı altında, “koruyucu” veya “renklendirici” gibi başlıklar altında sınıflandırılarak, açık adı veya “E” numarası ile listelenmesi gerekmektedir. Örneğin sosis yapımında kullanılan sülfür dioksit maddesinin aynı isimle veya E220 olarak listelenmesi gerekmektedir. Bu bilgi, tüketicilerin belirli grup katkı maddelerinin gıda maddesinde kullanılıp kullanılmadığı hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayacaktır.

Kinin ve kafein, meşrubat gibi bazı gıda maddelerinde tatlandırıcı veya girdi olarak kullanılabilir. Yeni etiketleme kuralları gereğince, girdi listesinde, kullanılan kinin ve kafein miktarının da belirtilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak, 150 mg/l'ten daha yüksek oranda kafein içeren gıda maddelerinin, etiket üzerine buna ilişkin bir uyarı yazmaları ve “Yüksek kafein içeriği: xx mg/100 ml” şeklinde bilgi eklemeleri gerekmektedir.

Konuyla ilgili yapılan olarak getirilen en son gerekliliklerden bir diğeri de gıda maddesi içeriğinde yer alan allerji yapabilecek veya tepkisel sonuç yaratabilecek maddelerin, açık ismi yazılacak şekilde mutlaka belirtilmesi şartıdır. Örneğin, yumurta veya süt gibi allerjik maddeleri içeren sosların veya fıstık gibi sert kabuklu yiyecekleri içeren bisküvilerin etiketinde bu maddelerin kullanıldığını mutlaka belirtmeleri gerekmektedir. Bu kural, allerjik maddeleri içeren alkollü içeceklere de uygulanmaktadır (Örneğin şarapta yer alan sülfid gibi).

3) Belirli Malzemelerin Miktarı: Belirli durumlarda, gıda maddesinin imalatında veya hazırlanmasında kullanılan malzemenin miktarının belirtilmesi gerekmektedir. Miktarın yüzde cinsinden belirtilmesi ve gıda maddesinin isminin yanında veya içinde veya muhteviyat listesinde gözükmesi gerekmektedir.

Örneğin;

- “etli pizza” bakımından etin miktarının belirtilmesi,
- içerik maddelerinin bir isimle özdeşleştirildiği durumlarda (yaz pudingi, vb.) meyve içeriğinin miktarının verilmesi,
- malzemenin ürün isminde, resminde veya grafiğinde belirtilmesi (peynirli, vb.) (bu kural servis önerilerine uygulanmamaktadır),

durumlarında malzemenin miktarının mutlaka belirtilmesi şartı aranmaktadır.

4) Net Miktar: Tüm hazır paketlenmiş gıda maddelerinin, etiket üzerinde, paket ağırlığı hesaba katılmaksızın gıda maddesinin net miktarı (ağırlık veya hacim vb.) hakkında bilgi vermesi zorunludur. Net miktarın metrik sistem (sıvılar için litre veya mililitre, katılar için kilogram veya gram) kullanılarak belirtilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

5) Asgari Dayanma Süresi: Gıda maddesinin asgari dayanma süresi, uygun koşullarda saklandığı taktirde özelliklerini kaybetmeden kullanılabilirliği tarihtir (belirtilen tarihin geçeyarisına kadar). Çoğu ürünün asgari dayanma süresine ilişkin tarihi içermesi gerekmektedir. Ancak, hacim itibarıyla % 10'dan fazla alkol içeren içeceklerde ve yemeklik tuz ile sirkede bu tarihin belirtilmesi şartı aranmamaktadır. İki tür tarih belirtme şekli mevcut bulunmaktadır: i) Tavsiye edilen tarih (best before); gıdanın en iyi halinde olmasının beklenebileceği

süreyi belirtir. Bu kategori altında bulunan uzun raf ömürlü pek çok gıda maddesinin buzdolabında saklanmasına ihtiyaç bulunmamaktadır (bisküvi, kuru pasta, vb.) ii) Son kullanma tarihi (use by); gıda maddesinin mikrobiyolojik açıdan bozulabilir olduğu, bu nedenle insan sağlığı açısından tehlike yaratması ihtimalinin bulunduğu ürünler itibariyle kullanılmaktadır. Bu grup altında yer alan kısa raf ömrüne sahip ürünlerin (çiğ ve pişirilmiş et, süt ve sütü ürünler, vb.) buzdolabında muhafaza edilmesi gerekmektedir.

6) Özel Muhafaza Şartları veya Kullanım Şekilleri: Tüketicinin gıda maddesinin kalitesini muhafaza edebilmesini teminen gereken özel saklama koşullarının etiket üzerinde belirtilmesi gerekmektedir. Örneğin “paket açıldıktan sonra buzdolabında muhafaza ediniz”, “kuru ve serin yerde saklayınız” vb. Saklama koşullarına ilişkin diğer alternatiflerin de ayrıntılı olarak belirtilmesi gerekmektedir (“Derin dondurulmaya uygundur” ifadesinin veya yıldız işaretinin kullanılması, vb.).

7) İsim ve Adres Bilgileri: AB üyesi olan veya AB üyesi olmayan ülkedeki imalatçının veya paketleyici firmasının veya AB üyesi ülkede ürünü satışa sunan firmanın unvanının ve adresinin açık olarak belirtilmesi gerekmektedir. Temas bilgileri, ürünle ilgili bir şikayet olması durumunda iletişim sağlanabilmesini temin edecek açıklıkta olmalıdır. Tek başına verilen internet sitesi adresi kabul edilmemektedir.

8) Ürünün Menşei: Gıdanın menşeinin veya geldiği bölgenin etiket üzerinde belirtilmesi normal koşullarda zorunlu değildir. Ancak, ürünün menşeinin belirtilmemesinin tüketiciyi yanlış yönlendirebileceği durumlarda, menşein belirtilmesi şartı aranmaktadır. Tüketicilerin, ürünün imal edildiği ülke dışındaki bir ülkenin bayrağı veya haritası gibi görsel öğeler kullanılarak yanlış yönlendirilmesi mümkündür. Ürünün isminde yer alan bir bölge adının, ürünün o bölgede imal edildiği veya o bölgeden geldiği fikrini yaratması imkan dahilindedir (İrlanda üretimi “Amerikan tarzı Burger”, vb.). Bu tür durumlarda ürünün gerçek menşeinin belirtilmesi zorunludur (Örn. “İrlanda’da Üretilmiştir”).

9) Kullanma Talimatı: Gerekmesi halinde gıda maddesinin nasıl kullanılacağına ilişkin talimatın, tüketiciyi bilgilendirmek amacıyla etiket üzerinde yer alması beklenmektedir. Pişirme, tekrar ısıtma, hazırlama konusunda bilgiler veya özel bir amaç açısından “uygun değildir” ifadesinin bulunması gibi bilgiler bu kapsamda değerlendirilmektedir.

10) Alkollü İçkiler: Hacim itibariyle % 1.2’den daha fazla alkol içeren içeceklerin alkol derecesi hakkında etiket üzerinde bilgi vermesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Besin Değerlerine İlişkin Etiketler

Etiket üzerinde yer alan besin değerlerine ilişkin bilgiler, tüketicilerin daha bilinçli bir seçim yapabilmelerini sağlayacaktır. Etiket üzerinde besin değerlerine ilişkin bir iddianın yer alması durumunda, besin değerlerinin bulunması zorunluluk arz etmektedir. Ayrıca, gerekli olmadığı durumlar dahil olmak üzere, etikette besin değerlerine ilişkin bilginin gönüllü veya zorunlu olarak bulunması halinde, besin değerlerinin belirtilmesine ilişkin şekil şartlarının sağlanması gerekmektedir.

Aşağıdaki durumlar haricinde besin değerlerine ilişkin olarak etiket üzerinde bir iddiada bulunmak mümkün değildir:

- Enerji değeri,
- Besinler: Protein, karbonhidrat, yağ, lif, sodyum ve içerikte bulunan besinlere ait veya bunları tamamlayıcı mahiyetteki maddeler,
- İlgili mevzuatta listelenmiş ve besin içerisinde önemli miktarda içerilen vitamin ve mineraller.

Var olduğu ileri sürülen besinlerin etiket üzerinde, gıda maddesinin türüne göre değişmek üzere iki temel formatta belirtilmesi zorunludur. Tüm besin öğelerinin gıda maddesinin 100 g’ı veya 100 ml’si itibariyle belirtilmesi gerekmektedir. Paket başına belirli bir sayıda porsiyonun belirtildiği durumlarda, aynı verilerin her bir porsiyon için de belirtilmesi gerekmektedir.

Grup 1 Formatı: Aşağıda belirtilen hususların belirtilmesi zorunludur:

- * Enerji değeri (kilo jul ve kilo kalori cinsinden ayrı ayrı belirtilmek üzere),
- * Protein, karbonhidrat ve yağ oranı (Gram cinsinden rakam itibariyle),

Grup 2 Formatı: Aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- * Enerji değeri (kilo jul ve kilo kalori cinsinden ayrı ayrı belirtilmek üzere),
- * Protein, karbonhidrat, şeker, yağ, doymuş yağ, lif ve sodyum oranı (Gram cinsinden rakam itibariyle),

Gıda maddesinin vitamin ve mineral içeriğine ilişkin bilginin etiket üzerinde yer aldığı durumlarda, miktarlarına ek olarak, aşağıda belirtilen hususlarda da bilgi verilmesi zorunludur:

- * Üründe yer alan vitamin ve/veya mineralin, "Tavsiye Edilen Günlük Miktar (TEGM)"ın ne kadarını sağladığı (oran yüzde cinsinden ifade edilecektir),
- * TEGM'in en az % 15'inin, ürünün 100 g'ı veya 100 ml'sinde bulunması gerekmektedir.

Sağlık Konularıyla İlgili İddialar

Tüketicinin yanlış yönlendirilmemesi kuralı bu konuda da geçerlidir. Gıda maddesinin hastalıkları tedavi etme, önleme veya iyileştirme özelliklerinin bulunduğuyla ilişkin olarak etikette bir iddiada bulunulması yasaktır. Sadece, imalatçı tarafından, belirli bir gıda maddesinin sağlığa faydalı yönlerini vurgulayacak şekilde iddiada bulunulmasına izin verilmektedir.

Kamu İhaleleri

İrlanda'daki ihaleler www.tendersireland.com ve www.e-tenders.gov.ie adresli internet siteleri üzerinden takip edilebilmektedir.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

İrlandalılar direkt göz teması kurmaktan hoşlanırlar. Konuşurken gözlerini kaçırarak insanlara güvensizlik duyarlar. İrlandalılar dinden politikaya kadar her konuda tartışmaktan ve fikir alışverişinden çok hoşlanırlar. Yine de bu konularda konuyu ilk onların açmasını bekleyin. Spor en sık sözü geçen konulardandır ve sportif benzetmeler yapmayı çok severler. Kendinizi ve ülkenizi sakın övmeyin. Eğitim, mesleki ve kişisel başarıları çok fazla referans gösteren kişilerle alay edilir.

Toplantıya başlamadan küçük bir espriyi her zaman çok severler. Sessiz kalmak ve konuşmamak kabalık ve soğuk olmakla eş tutulur. İş görüşmelerinde sade ve açık olun, ne istediğinizi kelimesi kelimesine ifade edin. İnce alaycılık İrlandalıların milli karakteridir. Agresif iş taktiklerinden İrlandalılar da pek hoşlanmaz. Bir karar almadan önce ilişki ağlarını da yoklayıp, olabildiğince çok görüş toplarlar.

Para Kullanımı

İrlanda'nın para birimi avrodur.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve İrlanda Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış geçici giriş veya oturma vizeleridir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

1 Ocak (Yeni Yıl), 17 Mart (St. Patrick Günü), 6 Nisan (Kutsal Cuma), 9 Nisan (Paskalya), 7 Mayıs (Banka Tatili), 4 Haziran (Banka Tatili), 6 Ağustos (Banka Tatili), 29 Ekim (Banka Tatili), 25 Aralık (Noel), 26 Aralık (St. Stephen's Günü)

Bunların dışında resmi tatil olmayan ancak Banka Tatilleri: 2 Ocak, 19 Mart ve 27 Aralık.

Kullanılan Lisan

Ülke genelindeki İrlandaca ve İngilizce olmak üzere iki resmi dil vardır. 19. yüzyılın başından itibaren İngilizce daha yaygın olarak kullanılmaktadır.

Ulaşım

Ülkede dört uluslararası havalimanı bulunmaktadır (Dublin, Shannon, Cork, and Knock). Türk Hava Yolları'nın haftanın her günü direk Dublin'e gidiş- dönüş uçuşları mevcuttur.

Yerel Saat

İrlanda'da yerel saat sonbahar/kış aylarında GMT+0, ilkbahar/yaz aylarında GMT+1'dir. Türkiye'den 2 saat geridedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Ülkede geleneksel olarak İngiltere (emperyal) sistemi kullanılsa da, artık büyük ölçüde metrik sisteme geçilmiştir.

Telefon Kodları

İrlanda ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için öncelikle uluslararası telefon kodu +353 tuşlandıktan sonra 9 haneli telefon numarası girilir. Dublin'in telefon kodu 1 ve Arklow'un 402, Cork'un 21, Galway'in 91, Kildare'in 45 ve Limerick'in 61'dir (Ayrıntılı bilgi için <http://countrycode.org/ireland> sitesine başvurulabilir).

Ülkedeki cep telefonu kodları:

086 (aynı zamanda 087, 085 veya 083) - O2

087 (aynı zamanda 083, 085 veya 086) - Vodafone Ireland

085- Meteor

Sağlık

İrlanda mükemmel bir sağlık sistemine sahiptir. Yaklaşık 681 kişiye bir doktor düşmektedir. İrlanda'da Avrupa Birliğine üye ülke vatandaşları temel sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanabilir. İrlanda'ya eğitim için giden ve 1 akademik yıl (en az 9 ay) eğitim alan Türk Vatandaşlarına sağlık hizmeti ücretsizdir. 1 akademik yıldan

daha kısa süreli eğitim alacak olan Türk Vatandaşları, sağlık hizmetleri için özel sağlık sigortası yaptırmak zorundadır.

Güvenlik

Her ne kadar son yıllarda Dublin ve Belfast'ta artan suç oranları ve politik çekişmelerin içinde bulunsa da İrlanda son derece güvenilir bir ülkedir. İrlanda'ya gidiş amacınız ne olursa olsun suçu önleyici bir takım tedbirleri kendinizin alması uygun olacaktır.

AĞUSTOS

ESTONYA

ESTONYA

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Estonya'nın yüzölçümü 45.277 km²'dir. Doğu Avrupa'da bulunan ülke Letonya ve Rusya arasında yer almaktadır. Ülkenin Finlandiya Körfezi ve Baltık Denizine kıyıları bulunmaktadır.

Başkent Talinn'den Avrupa'nın önemli kentlerine hava yolu ile 3 saatte ulaşılabilir. Talinn Helsinki'ye 85 km, Riga'ya 310 km, St. Petersburg'a 350 km, Stockholm'e 375 km uzaklıktadır.

Ülke topraklarının yarısı ormanlarla kaplıdır.

Ülkede soğuk karasal iklim hakimdir. Başkent Talinn'de ortalama sıcaklıklar (son 30 yıllık) Ocak ayında -5,5 °C, Temmuz ayında 16,3 °C'dir.

Ülke sınırları içerisinde 1521 adet ada bulunmaktadır. Saaremaa, Hiiumaa ve Muhu en büyük adalardır. Estonya aynı zamanda bir göller ülkesidir. Ülkedeki en büyük göller Peipsi ve Võrtsjärv gölleridir.

Ülkenin en yüksek noktası Suur Munamagi (Great Egg Hill) olup, yüksekliği 318 m'dir.

Siyasi ve İdari Yapı

1940 yılında SSCB'ye dahil olan Estonya Sovyetler Birliği'nin dağılması ile birlikte 1991 yılında bağımsızlığını yeniden kazanmıştır. Ülkenin resmi adı Estonya Cumhuriyeti'dir. Yönetim şekli parlamenter cumhuriyettir. Estonya'nın batı ile ekonomik ve siyasi ilişkileri son Sovyet birliklerinin ülkeyi terk ettiği 1994 yılında başlamıştır. Ülke NATO ve Avrupa Birliği'ne 2004 yılı ilkbaharında katılmıştır. Estonya 2010 yılı sonunda da OECD'ye katılmıştır.

Devlet başkanı Parlamento ya da seçici organ tarafından seçilen cumhurbaşkanıdır.

Cumhurbaşkanlığı süresi beş yıldır. Ülkenin parlamentosu Riigikogu olarak adlandırılmaktadır.

Parlamento seçimleri dört yılda bir gerçekleştirilmektedir. Hükümet başkanı başbakandır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

1,31 milyonluk ülke nüfusunun % 68,7'si Estonya, % 25,6'sı Rus, % 2,1'i Ukrayna, % 1,2'si Beyaz Rus, % 0,8'i Fin ve % 1,6'sı diğer kökenlidir.

Nüfus artış hızı % 0,65'tir.

Nüfusun % 69'u kentlerde yaşamaktadır. Tüm nüfusta ortalama yaşam süresi 73,58 yıldır. Ortalama yaşam süresi erkekler için 68,3 yaş, kadınlar için 79,19 yıldır.

Nüfusun % 15,1'i 0-14 yaş (99.919 erkek/94.066 kadın), % 67,2'si 15-64 yaş (410.312 erkek/451.736 kadın) arasındadır. Nüfusun % 17,7'si (74.803 erkek/152.307 kadın) ise 65 yaş ve üzerindedir.

Ülkedeki toplam işgücü 687.000 kişidir.

Okuryazarlık oranı % 99,8 olan Estonya'da eğitim harcamalarının GSYİH'ya oranı yaklaşık % 4,9'dur. Ülke eğitim harcamalarının GSYİH'ya oranı bakımından dünyada 61. sıradadır. Sağlık harcamalarının GSYİH'ya oranı ise % 4,3'tür. Ülkede bin kişiye 3.409 doktor düşmektedir.

Ülkedeki hastanelerde bin kişiye düşen yatak sayısı ise 5,71'tir. Doktor ve yatak yoğunluğu bakımından Estonya dünyada 30. sıradadır.

Nüfusun % 17,5'i yoksulluk sınırının altındadır. İşsizlik oranı % 12,1'dir. Nüfusun % 4,2'si tarım, % 20,2'si sanayi, % 75,6'sı hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.

Ülkenin resmi dili Fin-Ugor ailesinden gelen ve Finceye çok benzer olan Estonya dilidir. Bunun yanında Fince, İngilizce, Rusça ve Almanca da yaygın olarak kullanılmaktadır.

2014	2015	2016	2017a	2018 a	2019 a	
GSYİH (% Değişim)	2.823	1.444	1.573	2.478	2.805	2.708
GSYİH (milyar dolar)	26.255	22.472	23.130	23.422	24.763	26.199
Kişi başı GSYİH (dolar)	19.953	17.111	17.632	17.891	18.970	20.130
Satınalma paritesine göre GSYİH (milyar dolar)	36.440	37.364	38.451	40.275	42.331	44.431
Satınalma paritesine göre kişi başı GSYİH (dolar)	27.694	28.451	29.312	30.764	32.428	34.138
Enflasyon (ortalama %)	0.476	0.068	0.800	3.212	2.495	2.296
İşsizlik oranı (%)	7.351	6.104	6.911	8.268	8.936	9.354
Nüfus	1.316	1.313	1.312	1.309	1.305	1.301
Cari işlemler açığı (milyar dolar)	0.271	0.496	0.613	0.336	0.214	0.061

a: tahmini

Kaynak: IMF

GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Performans

Estonya son yıllarda yatırımcılara yönelik cazip bir yatırım ortamı tesis etmiş olan orta gelir kategorisinde bir ülkedir. Ülkenin teknoloji ve modern işletmecilik yöntemleri transferi sayesinde gelişmiş batı Avrupa pazarları ile arasındaki açığı kapatma potansiyeli bulunmaktadır.

Estonya, sanayi üretiminde emek yoğun ürünlerden (hazır giyim gibi) daha teknoloji yoğun ürünlere yönelmektedir. Bu durum, Estonya'yı Çin ve Hindistan gibi ülkelerin bu alanlardaki yoğun rekabetinden korumaktadır.

Estonya ekonomisi 2004 yılı Mayıs ayında AB'ye üye olan ülkeler arasındaki en küçük ekonomidir.

Ülkenin küçük ölçeği tüketim malları üretimine dönük yatırımlar bakımından cazibesini sınırlamaktadır. Buna karşılık yeni gelişmelere açık olması ve yatırımlar için uygun bir iş ortamı sağlaması Estonya'yı yüksek teknolojili üretim için cazip bir pazar haline getirmektedir.

Satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen GSYİH diğer Baltık ülkelerinden daha yüksek olmakla birlikte Slovenya, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın gerisindedir.

GSYİH 2000-2007 yılları arasında yıllık ortalama % 7 oranında büyüme kaydetmiştir. Bu istikrarlı büyüme ucuz kredilere erişimin kolay olması sayesinde gerçekleşmiştir. İç talepteki daralma ve emlak fiyatlarındaki düşüş 2008 yılında ekonomik yavaşlamaya neden olmuştur. Estonya ekonomisi 2010 yılında durgunluktan çıkmıştır. 2013 yılında GSYİH artış hızı % 1,6 olmuştur. 2012 yılında % 4,7 büyüyen ekonomi için bu oran dikkate değer bir yavaşlamadır. 2014 yılında GSYİH artışı % 2,1 olmuştur. 2017 yılında ülke % 4,9 oranında bir büyüme oranına ulaşmıştır. Büyümenin hızlanmasında işsizliğin azalması ve reel ücretlerin artması ile birlikte artış gösteren hane halkı tüketim harcamaları etkili olmuştur.

Ortalama yıllık tüketici fiyatları enflasyonu 2012 yılında % 3,9 iken, 2013 yılında yavaşlayarak %

2,8 olmuştur. 2013 yılının ikinci yarısından itibaren enflasyon düşmeye başlamıştır. Enflasyondaki düşüş seyri 2014'te hızlanarak devam etmiştir. Bunda özellikle yılın ikinci yarısında küresel petrol fiyatlarındaki düşüşün rolü olmuştur. Fiyatlardaki düşüş gıda sektöründe belirgindir. Bu durum, Ağustos ayında Rusya'nın AB ülkelerinden gıda ithalatına yasak uygulamaya koymasından kaynaklanmaktadır. Tüm bu gelişmeler 2014 yılında % 0,1 oranında deflasyona neden olmuştur. 2016 yılındaki %0,9'luk enflasyon oranı 2017'deki canlanma ile %3,7'ye yükselmiştir. Önümüzdeki 5 yılda enflasyonun azalma eğilimi göstereceği öngörülmektedir.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Ekonomik Büyüme

2018 yılında ekonomik büyümenin başlıca itici gücü tüketim harcamaları olacaktır. 2018 yılı için beklenen reel GSYİH artış hızı %3,9'dur. 2018-2023 yılları arasında beklenen GSYİH artış hızı ortalama % 3,1'dir.

Enflasyon

2018 yılı için beklenen enflasyon oranı % 3'tür. 2018-2023 yılları arasında beklenen yıllık ortalama enflasyon oranı % 2,4'tür. Enflasyonist etkilerin ülkenin başlıca ticaret ortağı olan ülkelerdeki fiyat artışlarından, iç talepteki artıştan ve Avronun değer değişiminden kaynaklanacağı tahmin edilmektedir.

Dış Ticaret

Genel Durum

Estonya, TradeMap verilerine göre 2017 yılında 14,5 milyar Dolar tutarında ihracat, 16,6 milyar Dolar tutarında ithalat gerçekleştirmiştir.

Estonya, ticaretinin önemli bir bölümünü komşularıyla gerçekleştirmektedir. Ülkenin başlıca ihraç pazarları Finlandiya, İsveç, Letonya, Rusya ve Litvanya'dır. Ülkenin ithalatından en büyük payı alan ülkeler ise Finlandiya, Almanya, Litvanya, İsveç ve Letonya'dır.

Ülkenin ihracatından pay alan en önemli sektörler makine ve ekipman, mineral yağlar ve yakıtlar, ağaç ve ağaç ürünleri, tarım ve gıda sanayi ürünleridir. İhracatın ürün yapısı yüksek katma değerli ürünlere doğru yönelmektedir. Ülkenin ithalatından ise makine ve ekipman, mineral yağlar ve yakıtlar, tarım ve gıda sanayi ürünleri, kimyasallar sektörleri en büyük payı almaktadır.

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyar Dolar)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İhracat	18,2	18,3	17,5	13,9	13,2	14,5
İthalat	20,1	20,2	20,2	15,7	15	16,6
Denge	-1,9	-1,9	-2,7	-1,8	-1,8	-2,1
Hacim	38,3	38,5	37,7	29,6	28,2	31,2

Kaynak: Trademap

İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM	12.837.467	13.173.794	14.523.747

8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1.422.433	1.423.856	1.090.995
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	711.205	647.799	940.366
9406	Prefabrik yapılar	327.811	359.809	391.798
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	267.662	304.550	362.557
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	267.926	267.930	334.841
4418	Ağaçtan bina ve inşaat için marangozluk, mamülleri, doğrama parçaları	271.711	303.872	332.501
4401	Yakmaya mahsus ağaçlar, ince dilimler veya yongalar halinde ağaç, talaş, döküntü ve artıklar	182.025	196.390	236.521
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	228.974	248.661	225.020
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	195.390	195.317	213.126
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	127.460	177.138	209.297
9404	Şilte mesnetleri, yatak takımı eşyası vb eşya (şilteler, yorganlar, diz ve ayak örtüleri, yastıklar, puflar vb)	196.135	206.190	208.156
2716	Elektrik enerjisi	237.703	213.514	193.479
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	80.270	92.056	185.181
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	172.796	146.983	183.317
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	164.952	146.364	180.040
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	301.293	251.519	169.904
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	109.274	37.412	154.666
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	162.134	165.203	150.742
4409	Şekil verilmiş ağaçlar (lambalanmış, yiv açılmış, set açılmış, şevlenmiş, ortaları (V) şeklinde oluklanmış vb.)	112.879	123.956	147.315
3214	Macunlar, reçineli çimentolar ve boyacılıkta kullanılan dolgu ve sıvama maddeleri	130.488	126.283	146.914
4403	Yuvarlak ağaçlar	122.908	129.232	145.712
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	138.527	130.971	142.437
9405	Diğer aydınlatma cihazları, ışıklı panolar, ışıklı tabelaları ve benzer eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları	95.818	101.388	118.480
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	1.507	-	113.338
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	97.475	101.265	105.130
1001	Buğday ve mahlut	91.293	59.727	96.117
8503	Sadece veya esas itibarıyla 85.01 veya 85.02 pozisyonlarındaki makinalarda kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	76.903	99.418	95.401
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	86.496	86.764	94.180
0401	Süt ve krema (konsantre edilmemiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içermeyen)	42.724	58.263	91.779
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	37.196	80.434	88.326
3926	Plastikten diğer eşya	88.899	84.132	87.049

8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	70.832	76.341	85.759
2703	Turb (turb döküntüleri dahil)	68.115	71.025	83.370
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	59.670	77.083	82.628
4705	Mekanik ve kimyasal odun hamuru üretme işlemlerinin birleştirilmesinden elde edilen odun hamurları	78.467	76.426	82.327
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makineler ve mekanik cihazlar	73.737	94.844	79.060
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makineleri, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	28.276	38.280	77.791
4412	Kontrplaklar, kaplamalı levhalar ve benzeri lamine edilmiş ağaçlar	40.925	48.792	73.769
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	57.851	67.860	72.372
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya artırılmasına mahsus makina ve cihazlar	45.389	49.262	70.285

Kaynak: TradeMap

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	14.535.976	14.954.399	16.638.597
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	991.102	872.444	1.167.910
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	636.850	746.601	933.152
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	922.940	859.198	623.464
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	380	35.336	364.328
8542	Elektronik entegre devreler	272.783	345.054	354.411
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	312.128	360.491	319.024
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	231.246	249.041	301.654
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	136.950	170.144	179.303
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	155.004	154.364	163.502
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	123.831	131.185	150.514
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	104.351	112.377	148.660
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	121.372	123.672	145.002
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	89.390	124.673	142.679
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	147.888	134.114	132.589
8701	Traktörler	90.378	121.561	131.760
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	167.413	123.126	128.697
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	199.491	170.418	128.382

8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	67.223	64.804	119.464
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	102.227	60.187	113.282
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik \geq 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	60.595	65.252	98.219
8534	Baskı devreler	103.207	101.656	96.575
3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	44.836	39.585	95.821
7118	Metal paralar	90.501	115.752	93.524
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	81.774	87.298	93.509
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	80.320	79.947	90.891
2716	Elektrik enerjisi	203.656	134.057	90.669
8467	El ile kullanılan, pnömatik ,hidrolik veya elektrikli ya da elektriksiz kendinden motorlu olan aletler	101.074	64.102	90.368
3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	68.889	55.976	88.808
9405	Diğer aydınlatma cihazları, ışıklı panolar, ışıklı tabelaları ve benzer eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları	69.657	77.141	87.413
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	71.561	80.281	85.782
2208	Etil alkol (alkol derecesi $<$ %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	140.741	132.990	80.542
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	48.228	55.596	77.577
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	48.061	58.758	77.213
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	72.729	73.261	75.397
8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	53.976	68.975	70.723
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	54.201	51.155	69.787
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	52.708	57.406	69.510
3926	Plastikten diğer eşya	71.044	69.791	68.309
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	55.158	59.081	67.069
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	54.269	64.390	66.962

Kaynak: TradeMap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti (2017)

Türkiye, Estonya'nın ithalatında 21., ihracatında ise 16. sıradadır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017
	TOPLAM İHRACAT	12.837.467	13.173.794	14.523.747
1	Finlandiya	2.014.118	2.116.433	2.340.068
2	İsveç	2.414.590	2.362.889	1.957.245
3	Letonya	1.334.621	1.213.481	1.326.447
4	Almanya	672	771	1.053.268

5	Rusya	857	856	1.052.404
6	Litvanya	751	789	844
7	Norveç	533	534	578
8	Hollanda	421	365	535
9	ABD	403	349	422
10	Danimarka	370	418	408
11	İngiltere	363	319	324
12	Polonya	293	285	309
13	Fransa	246	220	293
14	Çin	150	186	247
15	Belçika	185	231	233
16	Türkiye	111	132	194

Kaynak: TradeMap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	14.535.976	14.954.399	16.638.597
1	Finlandiya	2.102.729	1.949.145	2.335.118
2	Almanya	1.588.730	1.651.659	1.774.022
3	Litvanya	1.337.777	1.332.073	1.464.029
4	İsveç	1.234.367	1.243.980	1.416.185
5	Letonya	1.172.228	1.229.054	1.362.531
6	Polonya	1.076.030	1.083.826	1.206.208
7	Rusya	911	850	1.120.307
8	Hollanda	792	940	984
9	Çin	694	710	776
10	İtalya	368	394	424
11	İngiltere	390	371	424
12	Fransa	247	311	370
13	Danimarka	248	281	333
14	Belçika	273	296	325
15	Çek Cum.	213	215	236
...
21	Türkiye	55	91	105

Kaynak: TradeMap

ÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye-Estonya Dış Ticaret Göstergeleri (milyon Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2007	81,8	167,1	248,9	-85,4
2008	239,7	261,3	501,0	-21,6
2009	106,0	102,0	208,0	4,0

2010	90,3	146,2	236,5	-55,9
2011	132,0	368,1	500,1	-236,1
2012	168,7	311,3	479,9	-142,6
2013	197,4	258,7	456,0	-61,3
2014	177,6	293,6	471,2	-116,0
2015	117,8	237,5	355,0	-120,0
2016	171,6	278,1	449,7	-106,5
2017	105,8	300,1	405,9	-194,3
2017*	59,0	111,6	170,6	-52,5
2018*	36,7	114,9	151,7	-78,3

Kaynak: TÜİK

*:Ocak-Mayıs

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki ülke arasında Dostluk Anlaşması 1924 yılında imzalanmıştır. Türkiye ve Estonya arasında 1929 yılından 1938 yılına kadar 6 Anlaşma daha imzalanmıştır.

Estonya ve Türkiye arasında imzalanan başlıca anlaşmalar ve yürürlüğe giriş tarihleri şöyledir;

- Dostluk ve İşbirliği Anlaşması (26.04.1995)
- Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (15.02.1996)
- Uluslararası Yol Taşımacılığı Anlaşması (15.02.1996)
- Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması (15.02.1996)
- Diplomatik Pasaport Sahiplerinin Vize Gerekliliklerinin Karşılıklı Feshini İçeren Anlaşma (14.02.1997)
- Gümrükler Yönetimleri Arasında Karşılıklı Yardım Hususunda Anlaşma (06.12.1998)
- Karşılıklı Teşvik ve Yatırımların Korunmasını İçeren Anlaşma (29.04.1998)
- Kültür, Ekonomi, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşması (22.09.1999)
- Uluslararası Yasadışı Uyuşturucu Maddelerin Trafik, Uluslararası Terörizm ve Organize Suçlarla Mücadele Konularında İşbirliği Anlaşması (27.09.2001)
- Savunma Anlaşması (31.10.2002'de yürürlüğe girmiştir);
- Gizli Bilgilerin Korunması Anlaşması (27.001.2003)
- Hava Taşımacılığı Anlaşması (27.09.2004)
- Gelirler ve Sermaye Üzerinden Vergiyle İlgili Olarak Çifte Vergilendirmeden Kaçınılması ve Vergi Kaçırmanın Önlenmesi Hakkındaki Anlaşma (21.02.2005)
- Kültür, Ekonomi, Araştırma, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Programı (28.11.2005)
- Estonya Pasaportu Sahiplerinin Vize Gerekliliklerinin Feshini İçeren Anlaşma (12.07.2008)

Türkiye'nin Estonya'ya Başlıca Ürünler İtibarı ile İhracatı (bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İHRACAT	117.825	171.577	105.806
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	0	25.683	23.740
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu	5.924	2.213	12.883

	taşıtlar			
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	632	7.153	6.482
6404	Dış tabanı kauçuk, plastik, tabii veya terkip yoluyla elde edilen kösele ve yüzü dokumaya elverişli maddelerden ayakkabı	422	5.422	3.238
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	381	332	3.227
5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat	2.768	8.832	2.571
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	509	1.523	2.536
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış rabaları dahil)	19	0	2.165
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	2.308	2.395	2.021
806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	194	982	1.971
6910	Seramik musluk taşları, lavobolar, küvetler, bideler, sıhhi tesisatta kullanılan eşya, vb.	1.477	1.295	1.653
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	2.809	2.389	1.622
3924	Plastikten sofralar, mutfak, ev, sağlık veya tuvalet eşyası	97	1.275	1.212
6205	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	3.577	3.874	1.156
5801	Dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucat	2.138	1.791	1.021
5515	Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	1.034	1.268	980
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	622	487	973
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	189	83	936
5211	Pamuklu mensucat (pamuk oranı < % 85 olan sentetik veya suni liflerle karıştırılmış olup m2. ağırlığı 200 gr.1	794	1.132	917

	geçenler)			
6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	11	18	908
6115	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	1.095	1.493	825
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	1.379	2.758	793
8462	Metalleri dövme,çekiçleme,kalıpta dövme,kesme, taslak çıkartma, şatafatlama, karbürleri işlemeye mahsus takım tezgahları	589	1.061	787
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	291	296	753
8437	Tohum, hububat, kuru baklagilleri temizleme, tasnif etme ayıklama ve öğütmeye mahsus makina ve cihazlar	0	10	741
6406	Ayakkabı aksamı, iç taban, topuk rampası, getr, tozluk, dizlik vb ve bunların aksamı	1	89	740
2008	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçalarının konserveleri	636	846	664
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	668	1.412	640
6006	Diğer örme mensucat	606	2.598	625
5106	Kardeli (strayhgarn) yün iplikleri (toptan)	0	4	585
4408	Kaplama, kontrplak vb. için yapraklar; kalın <= 6mm.	0	377	584
5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. 1 geçenler)	495	564	567
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	732	4.266	564
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	9.532	3.553	551
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	486	633	547
7610	Aluminyumdan inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı,	23	282	531

	kuleler, pylonlar, ayaklar, sütunlar, kapı, pencere vb)			
6405	Diğer ayakkabılar	94	4.900	518
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	981	929	493
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar (bağlantı elemanlarıyla birlikte olsun olmasın)	423	569	488
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	876	605	485

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Estonya'dan Başlıca Ürünler İtibarı ile İthalatı (milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	278.134	237.536	300.080
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	84.676	96.518	173.917
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	8.136	13.971	35.491
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	138.640	69.225	33.460
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	11.581	13.594	12.314
102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)	6.736	5.493	5.625
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	4.134	3.411	4.883
2916	Doymamış asiklik ve siklik monokarboksilik asitler ve bunların türevleri	2.250	2.835	4.425
4412	Kontrplaklar, kaplamalı levhalar ve benzeri lamine edilmiş ağaçlar	1.255	980	3.936
7801	İşlenmemiş kurşun	3.101	2.110	3.776
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	874	6.404	3.057
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar,	1.698	1.965	1.959

	röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)			
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	645	1.347	1.663
9027	Fiziksel-kimyasal analiz alet-cihazlar; akışkanlık, genleşme vb ölçü cihazlar; ısı-ışık-ses ölçme cihazları; mikrotomlar	983	1.455	1.438
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	272	762	1.049
8529	Sadece veya esas itibariyle 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	45	31	1.000
2703	Turb (turb döküntüleri dahil)	554	503	946
3812	Vulkanizasyon çabuklaştırıcı, kauçuk/plastik için plastifiyan bileşikler, oksidasyonu önleyici veya dayanıklılaştırıcı	895	1.245	913
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1.508	1.065	799
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	479	601	626
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	424	496	605
4811	Kağıt, karton, selüloz vatka ve selüloz liften tabakalar	0	0	491
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletlerde için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb tertibat	10	31	434
3214	Macunlar, reçineli çimentolar ve boyacılıkta kullanılan dolgu ve sıvama maddeleri	148	309	419
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	643	180	366
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	49	38	364
7114	Kuyumcu eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere)	0	638	359

	kaplama metallere)			
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	277	325	304
8538	Esas itibariyle 85.35, 85.36 veya 85.37 pozisyonlarında yer alan cihazlarda kullanılmaya uygun aksam ve parçalar	199	200	299
8207	El aletlerinin veya makineli aletlerin değişebilir parçaları	125	48	277
8526	Radar cihazları,hava-deniz trafiğine yardımcı telsiz cihazları ve uzaktan kumanda etmeye mahsus telsiz kontrol cihazları	132	446	276
3926	Plastikten diğer eşya	88	121	273
4409	Şekil verilmiş ağaçlar (lambalanmış, yiv açılmış, set açılmış, şevlenmiş, ortaları (V) şeklinde oluklanmış vb.)	68	145	263
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	93	1.178	261
4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	0	0	201
9405	Diğer aydınlatma cihazları, ışıklı panolar, ışıklı tabelaları ve benzer eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları	0	146	199
7010	Camdan damacana, şişe, kavanoz, çanak, ilaç tüpleri, serum ampülleri ve diğer kaplar	0	0	195
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	59	84	191
9029	Devir, üretim sayaçları, taksimetreler, milometreler, pedometreler,vb.; hız göstergeleri ve takometreler; stroboskoplar	380	211	173
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	46	75	147
9404	Şilte mesnetleri, yatak takımı eşyası vb eşya (şilteler, yorganlar, diz ve ayak örtüleri, yastıklar, puflar vb)	248	226	128

EYLÜL

LİTVANYA

LİTVANYA

Coğrafi Konum

Avrupa'nın kuzeydoğusunda yer alan Litvanya; kuzeyde Letonya, doğuda ve güneyde Beyaz Rusya, güneybatıda Rusya ve Polonya, batıda da Baltık denizi ile çevrilidir. Litvanya, Batı Avrupa okyanus iklimi ile doğunun kara iklimi arasındaki geçiş bölgesinde yer almaktadır. Hem Atlas Okyanusu'ndan gelen nemli hava kütlelerinin hem de Avrasya'dan gelen soğuk hava kütlelerinin etkisi altındadır. Ortalama sıcaklık Ocak ayında -5 derece, temmuz ayında ise 23 derecedir.

Siyasi ve İdari Yapı

Litvanya ideolojik olarak farklı koalisyonlar tarafından yönetilmiştir. Parti politikaları istikrarsız bir yapıdadır. Açık ekonomi ve Avrupa tarzı dış politika üzerine geniş bir politik uyum mevcuttur.

Nüfus ve İstihdam

1990 yılından beri Litvanya'nın nüfusu düşmekte olup, düşme eğiliminin devam edeceği beklenmektedir. (EUROMONITOR)

1980 yılında ülke nüfusu 3.3 milyon iken, 2016 yılında 2.9 milyon olmuştur. Göçten dolayı nüfus azalmaktadır. Göç edenlerin çoğunluğunu özellikle gençler oluşturmaktadır. (EUROMONITOR)

Litvanya toplumu nüfus düşerken aynı zamanda yaşlanmaktadır. 2000 yılında ortalama yaş 33.8 iken, 2017 yılında 43.4'e çıkmıştır. (EUROMONITOR)

1980 yılında 65 yaş ve üstü nüfus toplam nüfusun %11.3'ünü oluştururken, 2017 yılında 65 yaş ve üstü nüfusun toplam nüfusa oranı %19 olmuştur. Oranın 2030'a kadar %25.7'y'e çıkacağı öngörülmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Enerji

Sanayi sektörü tek büyük rafineri kompleksi Orlen Lietuva tarafından yönlendirilmektedir. Bu tesis toplam sanayi üretiminin %20'sini ve toplam ihracatın %25'ini oluşturmaktadır. Ham petrol tedarikini Rusya yapmaktadır. Gazprom'a olan bağımlılığın azaltılması hedefiyle petrol ihraç kapasitesinin genişletilmesini teminen Klaipeda'da 120 milyon dolarlık yenileme yatırımı yapılmıştır. Ayrıca, Visaginas'ta 1.300 megawatt reaktörün inşa edilmesi planlanmakta olup, reaktörün 2020-2022 arasında faaliyete geçmesi amaçlanmaktadır. Projenin toplam maliyeti 6.5 milyar dolar değerinde olup, bu proje ile son 20 yıl içinde ülkede yapılan en büyük yatırım gerçekleştirilecektir.

Genel Ekonomik Durum

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Litvanya Cumhuriyeti
Nüfus	3,2 milyon (2012)
Dil	Litvanyaca
Din	%79 Katolik, %4.1 Ortodoks,

	%1.9 Protestan, Diğer %5.5
Yüz ölçümü	65.300 km2
Başkent (nüfus)	Vilnius (554 bin)
Başlıca Kentler (nüfus)	Kaunas (337 bin), Klaipeda (178 bin), Siauliai (121 bin)
Yönetim Şekli	Parlamentar Demokrasi
Cumhurbaşkanı	Dalia Grybauskaitė
Başbakan	Saulius Skvernelis
Para Birimi	Euro

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Lithuania Country Report

Temel Ekonomik Göstergeler

	2013a	2014a	2015a	2016a	2017a	2018b
Nominal GDP (milyar dolar)	47	49	42	43	47	55
Reel Büyüme Oranı (%)	3.5	3.5	2.0	2.3	3.9	3.7
Özel Tüketim Harcamaları (% reel değişiklik)	4.3	4.0	4.0	4.9	3.8	4.2
Kişi Başına GSYİH (dolar, PPP)	26.311	27.895	28.519	29.458	31.341	33.386
İşsizlik Oranı (% ort.)	11.8	10.7	9.1	7.9	7.1	6.9
Enflasyon Oranı (%, ort.)	1.2	0.2	-0.7	0.7	3.7	2.9
Kredi Faiz Oranı (%, ort.)	3.8	3.5	3.0	2.8	2.8	2.9
İhracat (fob, milyar dolar)	32	31	25	24	29	35
İthalat (fob, milyar dolar)	-33	-33	-27	-26	-32	-38
Cari işlem dengesi (%GSYİH)	0.8	3.1	-2.8	-1.1	0.9	-0.1
Bütçe Açığı (% GSYİH)	-2.6	-0.6	-0.2	0.3	0.5	0.6
Kamu Borçları (% GSYİH)	39	41	43	40	37	33

Kaynak: The Economist Intelligence
Unit a: Gerçek b: Öngörü

Ekonomik Yapı

AB üyesi olan Litvanya Ocak 2015’de Euro’ya geçmiştir. Bunun sistemsel riskleri azaltacağı ve blokla olan ticari ilişkilerin güçlendirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bununla beraber, para politikası Avrupa Merkez Bankası’nın elinde olacağı için makro ekonomik dengesizliklerle başa çıkabilmek ve enflasyonu kontrol edebilmek için sıkı maliye politikasının talep edileceği beklenmektedir. Mali konsolidasyona ve kamu borcunun azaltılmasına ağırlık verileceği tahmin edilmektedir.

Ülkenin güçlü yönleri arasında düşük politik risk, AB ve NATO üyeliği, Euro bölgesi üyeliği, kamu maliyesinin kendine yeter olması, uluslararası sermaye piyasalarına açılabilme, etkin iş iklimi faktörleri sıralanmaktadır. (Euler Hermes Economic Research Country Report)

Ülkenin zayıf yönleri arasında ise yüksek dış borç yükü ile tek büyük rafineri kompleksi Orlen Lietuva tarafından yönlendirilen sanayinin mevcudiyeti, bankacılık sektörünün kırılganlığı ve dış ticaretinin Rusya’ya yüksek seviyede bağımlı olması sıralanmaktadır. (Euler Hermes Economic Research Country Report)

Orta ve uzun vadede uluslararası rekabet gücünü artırma amacı çerçevesinde yurtdışında çalışan Litvanyalı vasıflı işçilerin ülkeye dönüşlerini teşvik etme, araştırma-geliştirmeye ve yüksek teknoloji yoğun sektörlere yönelik yatırımların artırılması konularındaki önceliklere ağırlık verilmesi planlanmaktadır.

Tarım sektörü GSYİH’nın çok küçük bir bölümünü oluşturmakta olup, ülkedeki işgücünün %9’unu istihdam etmektedir. (EUROMONITOR)

Et, sütçülük ve balık ürünleri önemli ihraç ürünleridir. (EUROMONITOR)

AB fonlarının tarım sektörünü yeniden yapılandırma çalışmalarında kullanılacağı beklenmektedir. (EUROMONITOR)

İmalat sektörünün GSYİH içindeki payı 2016 yılında %18.4 oranında gerçekleşmiştir. İşgücünün %15.4’ünü istihdam etmektedir. (EUROMONITOR)

Ekonomik Performans

Litvanya’nın 2017 yılı GSYİH’si 47.2 milyar dolar olup, ekonomik büyüklük bakımından dünyada 86. sıradadır. (IMF World Economic Outlook Database April 2018)

2017 yılı kişi başına düşen geliri (16.730 dolar) ile Litvanya 193 ülke arasında 48. Sıradadır. (IMF) 2016 yılında ekonomi %2.3 oranında büyürken 2017 yılında %3.8 oranında büyümüştür.. 2018 yılında ise ekonominin %3.1 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir. (IMF)

Ekonomik büyümeye özel tüketim harcamalarının öncülük ettiği düşünülmektedir. Özel tüketim harcamaları 2017 yılında %3.8 oranında büyümüştür. (E.I.U) Ayrıca AB fonlarının girişinin hızlanmasıyla beraber inşaat faaliyetlerinin canlanmasının yatırım harcamalarını ivmelendirerek büyümeye pozitif katkıda bulunduğu öngörülmektedir.

Ekonomi Politikaları

Göç ve işsizlik önemli politika sorunları olarak göze çarpmaktadır. İşsizlik büyük ölçüde yapısal olup, uzun vadede nüfusun azalış eğilimi kamu maliyesine baskı yapıp, büyümeyi olumsuz etkileyecektir. 2016 yılında işsizlik oranı %7.9 olup, 8 yıldan sonra ilk kez düşüş kaydetmiştir. 2017

yılında ise işsizlik oranı %7.1'e düşmüştür. 2018 yılında %6.9'a düşeceği tahmin edilmektedir. Yüksek seviyelerdeki göç ve nominal ücret büyümesi işgücü piyasasını sıkılaştırmaktadır. Bütçe açığının GSYİH'ya oranı 2009 yılında %9.1 iken 2015 yılında %0.2'ye düşmüştür. 2016 yılında ise bütçe fazla vermiştir. Bütçe fazlasının GSYİH'ye oranı %0.3 olmuştur. 2017 yılında fazlanın oranının %0.5 olduğu tahmin edilmektedir.

2018 yılında bütçe fazlasının milli gelire oranının %0.6 olacağı tahmin edilmektedir. 2018-21 döneminde ise mali disiplinin sıkılaştırılmaya devam edileceği öngörülmektedir.

Kamu borcunun gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı 2017 yılında %36.5 oranında gerçekleşmiştir. Aynı oranın 2018 yılında %33.4 olacağı tahmin edilmektedir. Litvanya'nın mali yükümlülüklerini karşılamada sıkıntı çekmeyeceği düşünülmektedir.

Politika hedefleri arasında Litvanya'nın savunma kapasitesini geliştirme ve Rus doğal gazına bağımlılığı azaltma başta gelmektedir. Bağımlılığı azaltmak için Klaipeda yeni LNG terminalinin kullanımını artırmak ve Baltık ülkeleriyle yeni enerji hatları üzerine işbirliği yapmak planlanmaktadır.

Dış Ticaret

Ülkenin Dış Ticareti

İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM	25.411.022	25.022.652	29.910.456
2710	Ham olmayan petrol yağları	3.891.784	3.169.194	3.915.296
9403	Mobilya ve parçaları	1.052.384	1.105.630	1.260.835
9999	Başka yerde belirtilmeyen mallar	532.845	514.541	684.836
3004	İlaçlar	564.239	607.293	635.128
1001	Buğday ve mahlut	504.029	595.093	604.388
2402	Sigara	333.168	414.781	551.526
3907	Polisetal	449.765	450.992	533.804
9401	Koltuklar	361.225	392.354	454.059
3102	Mineral veya kimyasal gübre	578.345	352.365	428.243
8517	Telefon setleri	284.131	258.258	399.387
3105	Mineral veya kimyasal gübreler	434.415	402.649	371.778
8544	İzole tel kablo	212.829	249.557	361.392
3923	Plastik ambalaj	304.923	311.960	353.179

	malzemeleri			
0305	Balık-kurutulmuş-tuzlanmış	230.837	265.738	324.560
8703	Yolcu taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	250.193	234.397	318.667
4418	Marangozluk aletleri	277.569	286.322	300.224
8708	Motorlu taşıtlar yedek parçaları	220.647	240.387	287.717
8471	Otomatik veri işleme makinaları	219.403	245.554	259.598
7308	Demir çelik inşaat malzemeleri	191.514	201.101	259.208
0406	Peynir ve lor	206.595	209.577	255.539

Kaynak: Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM	28.176.442	27.349.063	32.530.311
2709	Petrol yağları ve diğer bitümenli minerallerden elde edilen yağlar-Ham	3.217.249	2.711.594	4.120.118
9999	Başka yerde belirtilmeyen mallar	1.026.212	988.717	1.334.875
8703	Yolcu taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	762.446	857.061	1.034.535
3004	İlaçlar	853.651	875.022	924.300
2710	Petrol yağları ve diğer bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.167.503	961.966	863.410
8517	Telefon setleri	480.753	513.064	673.176
8701	Traktörler	408.238	633.506	658.156
2711	Petrol gazlası	879.484	464.692	573.816
2716	Elektrik enerjisi	326.809	394.664	424.556
8471	Otomatik veri işleme makineleri	318.438	338.869	384.530
2917	Polikarboksilik asitler	319.367	332.025	369.082
8708	Motorlu taşıtlar yedek	259.803	282.141	340.535

	parçaları			
0302	Balık, taze veya kurutulmuş	199.646	281.669	305.107
8716	Treyler ve yarı treyler	127.133	223.743	289.909
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	129.012	149.861	286.117
8544	İzole tel kablo	162.688	178.298	244.573
8528	Monitör ve projektörler	236.581	250.634	236.656
2204	Üzüm şarabı	181.058	184.539	230.858
4407	Uzunlamasına testere ile biçilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş, veya yaprak halinde açılmış, kalınlığı 6 mm. yi geçen ağaçlar	152.298	182.832	206.735

Kaynak: www.trademap.org

* Ayrıntılı GTİP listesi için www.gumruk.gov.tr/tr-TR/ticareterbabi/Sayfalar/Tarife.aspx

Başlıca Ülkeler İtibariyle Dış Ticaret

Litvanya İhracatının Ülkelere Göre Dağılımı (Bin dolar)

ÜLKELER	2015	2016	2017
TOPLAM	25.411.022	25.022.652	29.910.456
Rusya	3.479.312	3.371.119	4.470.955
Letonya	2.522.968	2.470.355	2.967.063
Polonya	2.469.195	2.278.248	2.423.719
Almanya	1.993.981	1.921.850	2.188.694
ABD	1.105.051	1.286.070	1.552.631
Estonya	1.337.138	1.325.879	1.479.545
İsveç	1.007.305	1.188.477	1.430.288
Belarus	1.171.132	962.977	1.138.819
Hollanda	1.021.875	783.462	1.053.740
İngiltere	1.135.951	1.063.901	1.046.561
Norveç	663.616	763.266	846.613
Ukrayna	712.148	675.441	839.991
Danimarka	663.110	662.591	759.947
Fransa	679.263	691.485	747.455
İtalya	528.192	586.583	682.358
Finlandiya	392.436	456.179	508.767
Kazakistan	430.100	316.559	473.683
Belçika	424.405	358.876	461.672
Türkiye	179.490	227.660	441.548
İspanya	333.197	330.929	362.588

Kaynak: www.trademap.org

Litvanya İthalatının Ülkelere Göre Dağılımı (Bin dolar)

ÜLKELER	2015	2016	2017
TOPLAM	28.176.442	27.349.063	32.530.311
Rusya	4.596.899	3.793.243	4.222.138
Almanya	3.236.027	3.354.418	3.988.109
Polonya	2.901.974	2.971.639	3.449.273
Letonya	2.326.272	2.200.678	2.314.399
İtalya	1.276.389	1.495.082	1.680.879
Hollanda	1.447.113	1.328.078	1.656.159
İsveç	1.093.199	1.209.557	1.307.020
Fransa	828.304	937.341	1.231.838
İngiltere	831.868	748.414	1.075.493
Kazakistan	317.526	337.354	1.073.446
Estonya	849.747	916.720	1.037.524
Belçika	843.968	839.003	985.899
Çin	806.016	784.257	929.396
Finlandiya	639.470	684.188	836.927
Belarus	975.724	774.287	742.370
İspanya	549.095	540.114	657.770
Çek Cum.	461.805	487.039	650.471
Danimarka	507.742	486.962	535.904
Norveç	306.311	379.901	517.051
ABD	398.376	350.568	416.857

Kaynak: www.trademap.org

Pazar ile İlgili Bilgiler Dağıtım Kanalları

Litvanya’da bir yabancı firmanın yerli bir dağıtımçı, acente veya distribütör ile ilişkiyi düzenleyen herhangi bir yasal uygulama bulunmamaktadır. Uygulamalar tamamıyla karşılıklı yapılan sözleşmeye göre yürütülmektedir. Litvanya, AB’ne katıldıktan sonra, bu konuda da tamamıyla AB uygulamaları geçerlidir.

Pazardaki en yaygın uygulama sadece Litvanya için değil de tüm Baltık bölgesini (Letonya, Estonya, Litvanya) kapsayacak şekilde bir acente veya distribütör ile çalışmaktır.

Pazarda franchising uygulamalarının popülaritesi giderek artmaktadır.

Dağıtım kanalları dahilinde toptancı, franchising ve acenta gibi yollarla pazara girişi hedefleyen firmalar, yaptıkları anlaşmaların AB Mevzuatı ve üye ülke ulusal mevzuatı ile uyumlu olduğunu kanıtlamak zorundadır. Buna göre Avrupa konseyi 86/653/EEC sayılı direktifi doğrultusunda serbest çalışan acentelerin temsilcilik şartları ile ilgili hükümlere uyma zorunluluğu bulunmaktadır. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgiye aşağıda belirtilen linklerden ulaşılabilir.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0653:EN:HTML>

Reklam ve Promosyon

Doğru acenteyi bulmak ve onu en uygun şekilde desteklemek pazarda başarı elde edebilmek için en önemli faktördür. Firmalar, satışlarını etkin tanıtım ve reklam kampanyaları ile artırabilirler. En uygun kampanya stratejilerinin tespitinde, şüphesiz acenteler önemli rol oynamaktadırlar. Ticaret özellikle uluslararası fuarlara katılım, sadece Litvanya pazarı için değil, aynı zamanda

Baltık ülkelerine yönelik göreceli olarak daha az maliyetli bir tanıtım yöntemidir.

Litvanya'nın çok küçük bir pazar olmasına bağlı olarak, her sektörde karar alıcıların sınırlı sayıda olması nedeniyle, bu kişileri hedefleyen seminerler, basın duyuruları ve medya kampanyaları etkin bir diğer yöntemdir.

Markalama ve Etiketleme Koşulları

Etiketleme düzenlemeleri AB ile uyumlu hale getirilmiştir. Etiketlemeler ile ilgili düzenlemeler ürünün gereksinimleri ve kullanım amaçlarına göre değişmektedir. Ambalajlardaki etiketler ve talimatlar Litvanyaca olmalıdır. Litvanya'da ambalajın etiketinde genel olarak, ambalajın üretildiği malzemenin tipi, yeniden kullanım yahut geri dönüşüm durumuna ait bilgiler yer alacaktır.

Ambalajlarda, ürünün ismi, üreticinin bilgileri, ithalatçı ve bazı durumlarda ürünün kullanım bilgileri de yer almalıdır. Detay bilgilere aşağıdaki ilgili web sitelerinden ulaşılabilir.

http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tdi_enlarg/exporters.htm

http://ec.europa.eu/youreurope/business/countries/latvia/index_en.htm

Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye-Litvanya Ticaretinin Seyri

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2007	236.479	121.780	358.259	114.698
2008	231.397	198.737	430.135	32.660
2009	151.411	81.458	232.868	69.953
2010	208.277	119.165	327.443	89.112
2011	274.194	148.101	422.295	126.094
2012	275.950	218.347	494.297	57.604
2013	403.348	178.690	582.037	224.658
2014	350.974	217.223	568.197	133.750
2015	300.249	244.564	544.813	55.685
2016	258.595	281.307	539.902	-22.712
2017	301.632	492.910	794.542	-191.278
2017 / (1-4)	107.001	135.186	242.187	-28.185
2018 / (1-4)	106.892	178.632	285.524	-71.740

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Litvanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
5407	SENTETİK FİLAMANT İPLİKLERİNDEN DOKUNMUŞ MENSUCAT	21	19	17
8702	10 VEYA DAHA FAZLA KİŞİ TAŞIMAYA MAHSUS (SÜRÜCÜ	3	7	16

	DAHİL) MOTORLU TAŞITLAR			
7306	DEMİR VEYA ÇELİKTEN DİĞER İNCE VE KALIN BORULAR VE İÇİ BOŞ PROFİLLER	0	1	13
7113	MÜCEVHERCİ EŞYASI VE AKSAMI (KIYMETLİ METALLERDEN VEYA KIYMETLİ METALLERLE KAPLAMA METALLERDEN)	17	9	12
6109	TİŞÖRTLER, FANİLLER, ATLETLER, KAŞKORSELER VE DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME VEYA KROŞE)	20	8	11
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	9	10	10
6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (YÜZME KIY	11	4	9
5801	DOKUNMUŞ KADİFE, PELÜŞ VE TIRTIK MENSUCAT	7	9	8
6110	KAZAKLAR, SÜVETERLER, HIRKALAR, YELEKLER VE BENZERİ EŞYA (ÖRME VEYA KROŞE)	7	4	7
6204	KADINLAR VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ELBİSE, ETEK, PANTOLON ETEK, VB.(YÜZM	20	2	6
6302	YATAK ÇARŞAFI,	9	1	5

	MASA ÖRTÜLERİ, TUVALET VE MUTFAK BEZLERİ			
2401	YAPRAK TÛTÛN VE TÛTÛN DÖKÛNTÛLERİ	4	2	5
6006	DİĞER ÖRME VEYA KROŞE MENSUCAT	10	12	5
6108	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN KOMBİNEZONLAR, JÛP/JÛPONLAR, SLİPLER VE KÛLOTLAR, GECELİKLER, VB.EŞYA	6	3	4
6104	KADIN VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ETEK, PANTOLON, VB. (ÖRME VEYA KROŞE)(YÛ	6	2	4
7321	DEMİR VEYA ÇELİK TEN SOBALAR, MUTFAK SOBA VE OCAKLARI, BARBEKÛ, MANGAL, GAZ OCAKLARI VB İLE BUNLARIN	4	2	4
5509	SENTETİK DEVAMSIZ LİFDEN İPLİK (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (TOPTAN)	1	2	3
2008	TARİFENİN BAŞKA YERİNDE BELİRTİLMEYEN MEYVE VE YENİLEN DİĞER BİTKİ PARÇALARININ KONSERVELERİ	4	3	3
8414	HAVA VEYA VAKUM POMPALARI, HAVA VEYA DİĞER GAZ KOMPRESÖRLERİ, FANLAR, ASPIRATÖRÛ OLAN HAVALANDIRMAYA	2	3	3

4011	KAUÇUKTAN YENİ DIŞ LASTİKLER	2	2	3
------	---------------------------------	---	---	---

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Litvanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
7204	DÖKME DEMİRİN, DEMİRİN VEYA ÇELİĞİN DÖKÜNTÜ VE HURDALARI VEYA BUNLARIN ERİTİLMESİ İLE ELDE DİLMİŞ KÜ	116	106	272
1001	BUĞDAY VE MAHLUT	62	85	129
3105	AZOT, FOSFOR VE POTASYUMUN İKİSİNİ VEYA ÜÇÜNÜ İÇEREN MİNERAL VEYA KİMYASAL GÜBRELER	19	36	25
8541	DİYODLAR, TRANSİSTÖRLER VB YARI İLETKEN TERTİBAT; IŞIK YAYAN DİYODLAR (LED); MONTE EDİLMİŞ PIEZO ELE	0	0	7
9403	DİĞER MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	8	8	7
2703	TURB (TURB DÖKÜNTÜLERİ DAHİL)	4	4	6
5601	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN VATKA VE VATKADAN MAMUL EŞYA	0	1	4
1107	MALT		6	4
7019	CAM LİFLERİ (CAM YÜNÜ DAHİL) VE BUNLARDAN EŞYA (İPLİK, DOKUNMUŞ MENSUCAT GİBİ)	0	2	4
5408	SUNİ FİLAMANT İPLİKLERİNDEN DOKUNMUŞ MENSUCAT	2	3	3
0102	CANLI BÜYÜKBAŞ HAYVANLAR (AT, EŞEK, KATIR VE BARDOLAR HARİÇ)	0	2	3
9401	OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	1	2	3
8517	TELEFON CİHAZLARI,	1	1	1

	SES, GÖRÜNTÜ VEYA DİĞER BİLGİLERİ ALMAYA VEYA VERMEYE MAHSUS DİĞER CİHAZLAR			
8537	ELEKTRİK KONTROL, DAĞITIM TABLOLARI, PANOLAR, KONSOLLAR, KABİNLER, DİĞER MESNETLER VE SAYISAL KONTRO	0	0	1
6807	ASFALTTAN VEYA BENZERİ MADDELERDEN EŞYA (PETROL BİTÜMENİ VEYA TAŞKÖMÜRÜ ZİFTİ GİBİ)	1	1	1
4412	KONTRPLAKLAR, KAPLAMALI LEVHALAR VE BENZERİ LAMİNE EDİLMİŞ AĞAÇLAR	3	7	1
9405	DİĞER AYDINLATMA CİHAZLARI, IŞIKLI PANOLAR, IŞIKLI TABELALARI VE BENZER EŞYA VE BU EŞYANIN AKSAM VE	1	1	1
9404	ŞİLTE MESNETLERİ, YATAK TAKIMI EŞYASI VB EŞYA (ŞİLTELER, YORGANLAR, DİZ VE AYAK ÖRTÜLERİ, YASTIKLAR,	0	1	1
7108	ALTIN (PLATİN KAPLAMALI ALTIN DAHİL) (İŞLENMEMİŞ VEYA YARI İŞLENMİŞ YA DA PUDRA HALİNDE)	1	0	1
4407	UZUNLAMASINA KESİLMİŞ, BİÇİLMİŞ AĞAÇ; KALINLIK > 6 MM	0	1	1

Kaynak: Trademap

Türkiye-Litvanya Yatırım İlişkileri

2004 yılında Litvanya'nın AB üyeliği ve Türkiye ile AB arasındaki gümrük birliğine dahil olması, ikili ticarete gümrük vergilerinin sıfırlanması, sahip olduğu yasal düzenlemeler, görece düşük üretim maliyetleri Litvanya'yı Türk yatırımcılar için cazip kılmaktadır.

Litvanya'da Türk ortaklı yaklaşık 50 firma faaliyet göstermektedir.

Litvanya'daki en büyük Türk şirketi olan müteahhitlik firması Kayı İnşaat Litvanya'nın başkenti Vilnius'da Alman Ece Grubu'na ait 100 milyon euro'luk 180 bin metrekare kapalı alana sahip Ozas

alışveriş merkezi inşaatına 2007 yılında başlayarak Baltıklar'ın en büyük projesine imza atılmış olup, inşaat 2 yılda tamamlanmıştır.

DEĞERLENDİRME VE ÖNGÖRÜLER

2004 yılında Litvanya'nın AB üyeliği ve Türkiye ile AB arasındaki gümrük birliğine dahil olması, ikili ticarete gümrük vergilerinin sıfırlanması, sahip olduğu yasal düzenlemeler, görece düşük üretim maliyetleri Litvanya'yı Türk yatırımcılar için cazip kılmaktadır.

Günümüzde firmaların sınır aşımı çalışma eğilimleri göz önünde bulundurulduğunda Litvanya devletinin Rusya ve diğer komşu ülkeler ile çalışma istekleri ile birlikte Türkiye-Litvanya ilişkileri için önemli fırsatlar olduğu söylenebilir. Nitekim Litvanya'nın komşuları ile daha yakın ilişkiler kurma eğiliminde olacağı öngörülmektedir. Öte yandan önümüzdeki dönemde Litvanya İskandinav ülkeleri, Almanya ile AB'nin yeni komşuları arasında bir köprü görevi üstlenmeyi planlamaktadır. Türkiye ve Litvanya arasındaki ticareti düzenleyen ve teşvik eden anlaşmalar imzalanmış olmasına karşın ülkeler arasındaki ticaret varolan potansiyelin çok altındadır. Türkiye'nin 2017 yılında Litvanya'nın ithalatındaki payı yaklaşık %0.6'dır.

Litvanya'nın Türkiye'den olan ithalatında sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat, diğer örme veya kroşe mensucat, karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar, mücevherci eşyası ve aksamı, dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucat, tişörtler, fanilalar, atletler, 10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, kazaklar, süveterler, hırkalar, erkekler ve erkek çocuk için takım elbiseler, üzüm ağırlıklı ürünlerdir.

Litvanya'nın Türkiye'ye ihracatında ise dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları, buğday ve mahlut, mineral veya kimyasal gübreler, mobilyalar ve aksam parçaları, kontrplaklar, malt, turb ilk sıradadır.

Türkiye ile Litvanya arasında başta gıda, telekomünikasyon, yüksek teknolojiler, metal, tekstil, kimya ve lojistik sektörleri olmak üzere işbirliği yapılabilecek pek çok alan bulunmaktadır.

Litvanya bir çok ürün grubunda net ithalatçı konumundadır. Litvanya pazarına girmeyi düşünen firmalarımız açısından mücevherat, kumaş, hazır giyim, ev tekstili, otomotiv yan sanayi, beyaz eşya, inşaat malzemeleri, gıda, turunçgiller önemli sektörler olarak öne çıkmaktadır.

Litvanya'nın karşı karşıya kaldığı en önemli sorunların başında "nüfus azalması ve yaşlanması" gelmektedir. Yaşlı nüfus için hayatı kolaylaştıracak ve sağlığını koruyacak yaşlı dostu ürünlerin (kullanıcının genel sağlık durumunu takip eden akıllı sensörlere sahip tekstil ürünleri, ev içi ekipman, dekorasyon ürünleri, ilaç, doğal-sağlıklı yaşam temalı gıda ürünleri gibi) potansiyel arz edebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, nüfus yaşlanmasıyla beraber potansiyel arz edecek diğer bazı sektörler de, evde bakım hizmeti sektörü ve bakım evlerine olan talebin artmasıyla birlikte müteahhitlik ve ev tekstili sektörleri olabilecektir.

Litvanya pazarındaki potansiyelimizin daha iyi değerlendirilebilmesi amacıyla ülkemiz tanıtımının daha etkin olarak yapılmasına, Litvanya'ya kaliteli mal ihracatının teşvik edilmesine gayret gösterilmelidir. Başta ihtisas fuarları olmak üzere fuarlara katılımın da artırılması önemlidir.

EKIM

LETONYA

LETONYA

Genel Durum

Türkiye-Letonya Dış Ticaret Değerleri (1.000 Dolar)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2007	105.390	36.311	141.701	69.080
2008	104.295	24.579	128.874	79.716
2009	65.005	50.465	115.470	14.540
2010	65.958	71.360	137.318	-5.402
2011	115.955	129.787	245.742	-13.832
2012	127.367	160.296	287.663	-32.929
2013	151.176	172.461	323.637	-21.285
2014	193.298	167.813	361.111	25.484
2015	173.090	122.832	295.923	50.258
2016	196.893	202.022	398.915	-5.129
2017	127.540	141.081	268.621	-13.541
2017 / (1-4)	33.946	31.061	65.007	2.885
2018 / (1-4)	38.749	58.887	97.637	-20.138

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Letonyaya İhraç Ettiği Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
7113	MÜCEVHERCİ EŞYASI VE AKSAMI (KIYMETLİ METALLERDEN VEYA KIYMETLİ METALLERLE KAPLAMA METALLERDEN)	25.640	20.606	14.358
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	7.936	11.338	9.301
7308	DEMİR VEYA ÇELİKTEN İNŞAAT VE İNŞAAT AKSAMI, İNŞAATTA KULLANILMAK ÜZERE	886	262	6.530

	HAZIRLANMIŞ DEMİR VEYA ÇELİK			
8403	MERKEZİ ISITMA KAZANLARI (84.02 POZİSYONUNDAKİLER HARİÇ)	5.922	5.659	5.850
7322	DEMİR VEYA ÇELİKTEN ELEKTRİKSİZ MERKEZİ ISITMAYA MAHSUS RADYATÖR, MOTORLU HAVA PÜSKÜRTÜCÜLER, BUNLAR	3.466	3.377	4.115
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	552	114	3.712
2528	TABİİ BORATLAR VE BUNLARIN KONSANTRELERİ	1.895	2.519	3.404
2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR			3.322
0806	ÜZÜMLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	1.574	1.918	3.158
7606	ALUMİNYUM SACLAR, LEVHALAR, ŞERİTLER (KALINLIĞI 0,2 MM. Yİ GEÇENLER)	2.144	1.617	2.589
8451	DOKUMA İPLİKLERİN, MENSUCATIN YIKANMASI, TEMİZLENMESİ, KURUTULMASI, ÜTÜLENMESİ, SARILMASI, KATLANMASI	373	413	2.547
0702	DOMATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	147	711	2.307
2810	BOR OKSİTLERİ, BORİK ASİTLER	2.226	608	2.110
0805	TURUNÇGİLLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	2.230	2.230	2.107
5201	PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)	429	1.222	2.096
6403	DIŞ TABANI KAUCUKTAN, PLASTİK	1.186	5.987	1.867

	MADDEDEN, TABİİ VEYA TERKİP YOLUYLA ELDE EDİLEN KÖSELEDEN VE YÜZÜ DERİ			
8702	10 VEYA DAHA FAZLA KİŞİ TAŞIMAYA MAHSUS (SÜRÜCÜ DAHİL) MOTORLU TAŞITLAR	1.939	2.159	1.758
2001	SEBZE, MEYVE,SERT KABUKLU MEYVE VE YENİLEN DİĞER BİTKİ PARÇALARI (SİRKE/ASETİK ASİTLE HAZIRLANMIŞ VE	1.168	1.564	1.677
4016	SERTLEŞTİRİLMEMİŞ VULKANİZE KAUCUKTAN DİĞER EŞYA	556	1.420	1.504
6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (YÜZME KİY	6.290	12.456	1.459

Kaynak:Trademap

Türkiyenin Letonyadan ithal Ettiği Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
1001	BUĞDAY VE MAHLUT	6.556	18.640	36.172
7204	DÖKME DEMİRİN, DEMİRİN VEYA ÇELİĞİN DÖKÜNTÜ VE HURDALARI VEYA BUNLARIN ERİTİLMESİ İLE ELDE DİLMİŞ KÜ	39.655	44.619	34.178
4412	KONTRPLAKLAR, KAPLAMALI LEVHALAR VE BENZERİ LAMİNE EDİLMİŞ AĞAÇLAR	16.585	24.442	24.011
4401	YAKMAYA MAHSUS AĞAÇLAR, İNCE DİLİMLER VEYA YONGALAR HALİNDE AĞAÇ, TALAŞ, DÖKÜNTÜ VE ARTIKLAR	6.914	30.871	14.381
2701	TAŞKÖMÜRÜ; TAŞKÖMÜRÜNDEN ELDE	4.987	31.307	5.791

	EDİLEN BRİKETLER, TOPAK VB. KATI YAKITLAR			
0102	CANLI BÜYÜKBAŞ HAYVANLAR (AT, EŞEK, KATIR VE BARDOLAR HARİÇ)	3.075	10.730	5.339
2703	TURB (TURB DÖKÜNTÜLERİ DAHİL)	4.896	4.848	4.609
5402	SENTETİK FİLAMANT İPLİKLERİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (PERAKENDE OLARAK SATILACAK HALE GETİRİLMEMİŞ)	1.695	2.267	1.632
8517	TELEFON CİHAZLARI, SES, GÖRÜNTÜ VEYA DİĞER BİLGİLERİ ALMAYA VEYA VERMEYE MAHSUS DİĞER CİHAZLAR	1.742	1.541	1.211
8705	ÖZEL AMAÇLI MOTORLU TAŞITLAR (KÜRTARICILAR, VİNÇLİ, İTFAYE, BETON KARIŞTIRICILI, YOL SÜPÜRME, ZİFT		301	1.011
4415	AĞAÇTAN KUTU, KAFES, SANDIK VB. AMBALAJLAR, KABLO MAKARASI VB	571	653	933
3004	TEDAVIDE VEYA KORUNMADA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIŞ)	77	575	870
0406	PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	546	665	819
7019	CAM LİFLERİ (CAM YÜNÜ DAHİL) VE BUNLARDAN EŞYA (İPLİK, DOKUNMUŞ MENSUCAT GİBİ)	915	888	783
7005	FLOAT CAM VE YÜZEYİ TAŞLANMIŞ VEYA PARLATILMIŞ CAM (PLAKALAR HALİNDE)		22	768
4407	UZUNLAMASINA KESİLMİŞ, BİÇİLMİŞ	635	616	594

	AĞAÇ; KALINLIK > 6 MM			
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	1.386	1.527	530
9403	DİĞER MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	682	464	487
4707	KAĞIT VE KARTON DÖKÜNTÜ VE KIRPINTILARI			476
7403	RAFİNE EDİLMİŞ BAKIR VE BAKIR ALAŞIMLARI (HAM)			422

Kaynak: Trademap

Türkiye-Letonya Yatırım İlişkileri

Letonyada kayıtlı 51 Türk firması bulunmaktadır. Türk yatırımları, turizm, lokantacılık ve eğitim alanlarında yoğunlaşmıştır. GAMA ile Latvenergo arasında, 3 Mart 2010 tarihinde, Riga elektrik santrali inşaatına ilişkin bir sözleşme imzalanmıştır.

Ülkemizde ise, kayıtlı 17 Leton firması bulunmaktadır. Ülkemizdeki Leton yatırımları da, turizm, otelcilik ve lokantacılık sektörlerindedir.

Genel Ekonomik Durum

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Letonya Cumhuriyeti
Nüfus	2.070.371
Yüzölçümü	64.589 km ²
Dil	Letonca
Din	Lutheran, Roman Katolik, Rus Ortodoks
Başkent	Riga
Başlıca şehirleri	Daugavpils, Jekabpils, Liepaja, Jelgava
Yönetim Şekli	Parleментар Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	Raimonds Vejonis
Başbakan	Maris Kucinskis
Para Birimi	Avro (€)

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Latvia Country Profile

Temel Ekonomik Göstergeler

	2013*	2014*	2015*	2016a	2017a	2018b
GSYİH (milyar \$)	30	32	27	28	30	34
Büyüme (%)	3.0	2.0	2.8	1.5	5.0	3.3
Kişi başına GSYİH (\$, satın alma gücü paritesine göre)	16.343	17.007	17.940	18.635	20.032	21.286
Cari Denge/GSYİH (%)	-2.7	-1.7	-0.4	1.3	-0.7	-1.9

İşsizlik (ort.; %)	11.9	10.9	9.9	9.6	8.7	7.9
Enflasyon (yıl sonu- %)	-0.4	0.2	0.3	2.2	2.2	3.2
Kamu açığı (% GSYİH)	-1.2	-1.5	-1.4	0.1	-0.5	-1.2
Kamu Borcu (% GSYİH)	39	41	37	41	40	39
İhracat (fob, milyar \$)	13	14	11	11	13	15
İthalat (fob, milyar \$)	17	17	14	14	16	18

Kaynak: Economist Intelligence Unit (EIU)

a EIU Gerçekleşen, b EIU Tahmin, c EIU Öngörüsü

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Avustralya Grubu, BA, BIS, CBSS, CE, EAPC, EBRD, EIB, EU, FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICRM, IDA, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (imza atan), ITU, ITUC, MIGA, NATO, NIB, NSG, OAS (gözlemci), OIF (gözlemci), OPCW, OSCE, PCA, Schengen Convention, UN, UNCTAD, UNESCO, UNWTO, UPU, WCO, WHO, WIPO, WMO, WTO

Ekonomik Yapı ve Geleceğe Yönelik Beklentiler

Letonya, 1991’de bağımsızlığını kazandıktan sonra pazar ekonomisine geçmiştir. Ekonomiye büyük ölçüde özel sektör hakimdir

Letonya, 1 Ocak 2014 itibariyle Euro Bölgesi’ne katılmıştır. AB üyesi olan Letonya 2017 yılı itibariyle 30.3 milyar ABD doları GSYİH ile Dünya’da 99. Sıradadır.(IMF World Economic Outlook Database, April 2018)

Letonya’nın GSYİH’ sının 2018 yılında 36 milyar ABD doları, 2019 yılında 38.6 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir. (IMF)

Kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla 2017 yılında 15.547 dolar değerinde gerçekleşmiş olup (193 ülke arasında 54. sırada) 2018 yılında 18.472 dolar olacağı tahmin edilmektedir. (IMF)

2017 yılında büyüme %4.5 oranında gerçekleşmiştir. 2018 yılında %3.9, 2019 yılında %3.5 büyüme oranlarına ulaşılacağı öngörülmektedir. (IMF)

2017 yılında bütçe açığının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı %0.5 oranında gerçekleşmiş olup, 2018 yılında bütçe açığının %1.2’ye yükseleceği tahmin edilmektedir.(E.I.U)

2017-21 döneminde vergi reformlarıyla beraber mali disiplin politikalarına ağırlık verileceği öngörülmektedir.

2017 yıl sonu enflasyonu %2.2 oranında gerçekleşmiştir. Küresel emtia fiyatlarındaki yükselişle beraber enflasyon oranının 2017-21 döneminde ortalama %2.3 oranında olacağı öngörülmektedir.

İşsizlik oranı 2017 yılında %8.7 oranında gerçekleşmiş olup, 2018 yılında %7.9 olacağı tahmin edilmektedir. (EIU)

Pazar ile İlgili Bilgiler

Letonya pazarı çok küçük bir pazar olmasına rağmen ulaşım, bilgi teknolojileri ve finansal hizmetler ve turizm dahil olmak üzere hizmet sektörü, imalat sanayinde ise ağaç ve orman ürünleri, gıda işleme, metal işleme, tekstil gibi hafif sanayi ve inşaat gelişme gösteren sektörlerdir.

Bilgisayar ve telekomünikasyon hizmetleri ve ekipmanı, ormancılık, tarım ve ağaç işleme ekipmanı, ulaşım ve enerji dahil olmak üzere çeşitli sektörlerde ticaret ve yatırım açısından önemli fırsatlar bulunmaktadır.

Letonya bir çok ürün grubunda net ithalatçı konumundadır. Letonya pazarına girmeyi düşünen firmalarımız açısından mücevherat, kumaş, hazır giyim, ev tekstili, otomotiv yan sanayi, kablo ve teller, elektrik devresi teçhizatı, inşaat malzemeleri, tarım ve gıda ürünleri işleme ekipmanı önemli sektörler olarak öne çıkmaktadır.

Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Letonya 1991 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra mülkiyet hakları ile ilgili yasalarını yeniden oluşturdu. AB ve DTÖ mevzuatına uyumlu hale getirmek amacıyla, Letonya fikri mülkiyetin korunması için bir yasal çerçeve oluşturdu. 1993 yılında, Letonya Parlamentosu telif hakları, marka ve patentleri korumak için bir yasa çıkardı. 2000 yılında ise parlamento telif hakları ile ilgili yeni bir kanun yürürlüğe koymuştur.

Patent konusunda müracaatların ibraz edileceği merci Letonya Patent Ofisidir. Konu ile ilgili bilgilere paten ofisinin web sitesinden <http://www.lrpv.lv/index.php?lang=EN> ulaşılabilir.

Dağıtım Kanalları

Letonyada bir yabancı firmanın yerli bir dağıtımçı, acente veya distribütör ile ilişkiyi düzenleyen herhangi bir yasal uygulama bulunmamaktadır. Uygulamalar tamamıyla karşılıklı yapılan sözleşmeye göre yürütülmektedir. Letonya, ABne katıldıktan sonra, bu konuda da tamamıyla AB uygulamaları geçerlidir.

Pazardaki en yaygın uygulama sadece Letonya için değil de tüm Baltık bölgesini (Letonya, Estonya, Litvanya) kapsayacak şekilde bir acente veya distribütör ile çalışmaktır.

Pazarda franchising uygulamalarının popülaritesi giderek artmaktadır. Ülkeye özgü franchise mevzuatı olmamasına rağmen, isim hakkı anlaşmaları Rekabet ve Ticaret Hukuku Kanunu kapsamında düzenlenmektedir. Letonya franchising sistemi hakkında detaylı bilgi için Baltık Franchising Derneği web sitesi http://www.franchising.lv/new_site/en/jaunumi.shtml ziyaret edilebilir.

Dağıtım kanalları dahilinde toptancı, franchising ve acenta gibi yollarla pazara girişi hedefleyen firmalar, yaptıkları anlaşmaların AB Mevzuatı ve üye ülke ulusal mevzuatı ile uyumlu olduğunu kanıtlamak zorundadır. Buna göre Avrupa konseyi 86/653/EEC sayılı direktifi doğrultusunda serbest çalışan acentelerin temsilcilik şartları ile ilgili hükümlere uyma zorunluluğu bulunmaktadır. Bununla ilgili ayrıntılı bilgiye aşağıda belirtilen linklerden ulaşılabilir.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0653:EN:HTML>

http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2001/c_368/c_36820011122en00130015.pdf

Ambalaj ve Etiketleme

Etiketleme düzenlemeleri AB ile uyumlu hale getirilmiştir. Etiketlemeler ile ilgili düzenlemeler ürünün gereksinimleri ve kullanım amaçlarına göre değişmektedir. Ambalajlardaki etiketler ve talimatlar Letonca olmalıdır. Letonyada ambalajın etiketinde genel olarak, ambalajın üretildiği malzemenin tipi, yeniden kullanım yahut geri dönüşüm durumuna ait bilgiler yer alacaktır. Ambalajlarda, ürünün ismi, üreticinin bilgileri, ithalatçı ve bazı durumlarda ürünün kullanım bilgileri de yer almalıdır. Detay bilgilere aşağıdaki ilgili linklerden ulaşılabilir.

http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tdi_enlarg/exporters.htm

http://ec.europa.eu/youreurope/business/countries/latvia/index_en.htm

Tanıtım ve Reklam

Doğru acenteyi bulmak ve onu en uygun şekilde desteklemek pazarda başarı elde edebilmek için en önemli faktördür. Firmalar, satışlarını etkin tanıtım ve reklam kampanyaları ile artırabilirler. En uygun kampanya stratejilerinin tespitinde, şüphesiz acenteler önemli rol oynamaktadırlar.

Ticaret özellikle Rigada düzenlenen uluslararası fuarlara katılım, sadece Letonya pazarı için değil, aynı zamanda Baltık ülkelerine yönelik göreceli olarak daha az maliyetli bir tanıtım yöntemidir.

Letonya ticari fuarlar hakkında bilgi bulmak için yerel fuar organizatörlerinin web siteleri <http://www.latexpo.lv/en/> ve <http://www.bt1.lv/> takip edilebilir.

Letonyanın çok küçük bir pazar olmasına bağlı olarak, her sektörde karar alıcıların sınırlı sayıda olması nedeniyle, bu kişileri hedefleyen seminerler, basın duyuruları ve medya kampanyaları etkin bir diğer yöntemdir.

İhracat ve ithalatçı firmalar başta olmak üzere Letonyadaki ticari işletmelerin bilgilerine Letonya Ticaret Odası (<http://www.chamber.lv>) ve İşverenler Konfederasyonunun (<http://www.iddk.lv>) resmi sitelerinden ulaşılabilir.

Letonyada güncel haberlere ve/veya haber özetlerine İngilizce dilinde ulaşılacak tek gazete Baltic Times (<http://www.baltictimes.com/>)dir.

Tüketici Tercihleri

Leton tüketiciler ve firmalar son derece fiyat duyarlıdır. Ancak, son zamanlarda refah seviyesindeki artışa paralel olarak marka tercihleri de ön plana çıkmaya başlamıştır.

Her ne kadar kredi kartı kullanımı yaygınlaşmaya başlasa da, Letonya hala nakit paranın geçerli olduğu bir pazardır.

Serbest piyasa ekonomisine geçişten bu yana çok yol almış olmakla birlikte, satış sonrası destek ve müşteri hizmetleri hala Avrupa standartlarına ulaşamamıştır. Müşteri memnuniyeti sistemi uygulaması hala eksikliği olan geliştirilmeye açık bir konudur.

Ulaşım

THY, 21 Nisan 2006 tarihinde İstanbul - Riga arasında tarifeli seferlere başlamıştır.

Ülke içi ulaşım tren, tramvay ve otobüs yaygın olarak kullanılmaktadır.

Hertz, Avis, Sixt ve Budget gibi uluslararası araç kiralama şirketleri ülkede hizmet vermektedir.

Kamu İhaleleri

Letonya kamu ihaleleri 2006 yılında yürürlüğe giren Kamu İhale Kanununa göre yürütülmektedir. Resmi ihale ve kanunlar hakkında tüm bilgiler Letonya resmi gazetesinde "Latvijas Vestnesis." yayımlanmaktadır.

Tüm AB Ülkelerinin İhalelerin Yayınlandığı Web Siteleri:

[TED-Tenders Electronic Dailly \(http://ted.europa.eu\)](http://ted.europa.eu)

Genel Durum

Türkiye-Letonya Dış Ticaret Değerleri (1.000 Dolar)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2007	105.390	36.311	141.701	69.080

2008	104.295	24.579	128.874	79.716
2009	65.005	50.465	115.470	14.540
2010	65.958	71.360	137.318	-5.402
2011	115.955	129.787	245.742	-13.832
2012	127.367	160.296	287.663	-32.929
2013	151.176	172.461	323.637	-21.285
2014	193.298	167.813	361.111	25.484
2015	173.090	122.832	295.923	50.258
2016	196.893	202.022	398.915	-5.129
2017	127.540	141.081	268.621	-13.541
2017 / (1-4)	33.946	31.061	65.007	2.885
2018 / (1-4)	38.749	58.887	97.637	-20.138

Kaynak: Trademap

Türkiyenin Letonyaya İhraç Ettiği Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
7113	MÜCEVHERCİ EŞYASI VE AKSAMI (KIYMETLİ METALLERDEN VEYA KIYMETLİ METALLERLE KAPLAMA METALLERDEN)	25.640	20.606	14.358
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	7.936	11.338	9.301
7308	DEMİR VEYA ÇELİKTEN İNŞAAT VE İNŞAAT AKSAMI, İNŞAATTA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANMIŞ DEMİR VEYA ÇELİK	886	262	6.530
8403	MERKEZİ ISITMA KAZANLARI (84.02 POZİSYONUNDAKİLER HARİÇ)	5.922	5.659	5.850
7322	DEMİR VEYA ÇELİKTEN ELEKTRİKSİZ MERKEZİ ISITMAYA MAHSUS RADYATÖR, MOTORLU HAVA PÜSKÜRTÜCÜLER, BUNLAR	3.466	3.377	4.115

2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	552	114	3.712
2528	TABİİ BORATLAR VE BUNLARIN KONSANTRELERİ	1.895	2.519	3.404
2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR			3.322
0806	ÜZÜMLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	1.574	1.918	3.158
7606	ALUMİNYUM SAÇLAR, LEVHALAR, ŞERİTLER (KALINLIĞI 0,2 MM. Yİ GEÇENLER)	2.144	1.617	2.589
8451	DOKUMA İPLİKLERİN, MENSUCATIN YIKANMASI, TEMİZLENMESİ, KURUTULMASI, ÜTÜLENMESİ, SARILMASI, KATLANMASI	373	413	2.547
0702	DOMATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	147	711	2.307
2810	BOR OKSİTLERİ, BORİK ASİTLER	2.226	608	2.110
0805	TURUNÇGİLLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	2.230	2.230	2.107
5201	PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)	429	1.222	2.096
6403	DIŞ TABANI KAUKUKTAN, PLASTİK MADDEDEN, TABİİ VEYA TERKİP YOLUYLA ELDE EDİLEN KÖSELEDEN VE YÜZÜ DERİ	1.186	5.987	1.867
8702	10 VEYA DAHA FAZLA KİŞİ TAŞIMAYA MAHSUS (SÜRÜCÜ DAHİL) MOTORLU TAŞITLAR	1.939	2.159	1.758
2001	SEBZE, MEYVE, SERT KABUKLU MEYVE VE YENİLEN DİĞER BİTKİ PARÇALARI (SİRKE/ASETİK ASİTLE	1.168	1.564	1.677

	HAZIRLANMIŞ VE			
4016	SERTLEŞTİRİLMEMİŞ VULKANİZE KAUÇUKTAN DİĞER EŞYA	556	1.420	1.504
6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (YÜZME KIY	6.290	12.456	1.459

Kaynak: Trademap

Türkiyenin Letonyadan İthal Ettiği Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
1001	BUĞDAY VE MAHLUT	6.556	18.640	36.172
7204	DÖKME DEMİRİN, DEMİRİN VEYA ÇELİĞİN DÖKÜNTÜ VE HURDALARI VEYA BUNLARIN ERİTİLMESİ İLE ELDE DİLMİŞ KÜ	39.655	44.619	34.178
4412	KONTRPLAKLAR, KAPLAMALI LEVHALAR VE BENZERİ LAMİNE EDİLMİŞ AĞAÇLAR	16.585	24.442	24.011
4401	YAKMAYA MAHSUS AĞAÇLAR, İNCE DİLİMLER VEYA YONGALAR HALİNDE AĞAÇ, TALAŞ, DÖKÜNTÜ VE ARTIKLAR	6.914	30.871	14.381
2701	TAŞKÖMÜRÜ; TAŞKÖMÜRÜNDEN ELDE EDİLEN BRİKETLER, TOPAK VB. KATI YAKITLAR	4.987	31.307	5.791
0102	CANLI BÜYÜKBAŞ HAYVANLAR (AT, EŞEK, KATIR VE BARDOLAR HARİÇ)	3.075	10.730	5.339
2703	TURB (TURB DÖKÜNTÜLERİ DAHİL)	4.896	4.848	4.609
5402	SENTETİK FİLAMANT İPLİKLERİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (PERAKENDE OLARAK SATILACAK	1.695	2.267	1.632

	HALE GETİRİLMEMİŞ)			
8517	TELEFON CİHAZLARI, SES, GÖRÜNTÜ VEYA DİĞER BİLGİLERİ ALMAYA VEYA VERMEYE MAHSUS DİĞER CİHAZLAR	1.742	1.541	1.211
8705	ÖZEL AMAÇLI MOTORLU TAŞITLAR (KURTARICILAR, VİNÇLİ, İTFAİYE, BETON KARIŞTIRICILI, YOL SÜPÜRME, ZİFT		301	1.011
4415	AĞAÇTAN KUTU, KAFES, SANDIK VB. AMBALAJLAR, KABLO MAKARASI VB	571	653	933
3004	TEDAVİDE VEYA KORUNMADA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIŞ)	77	575	870
0406	PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	546	665	819
7019	CAM LİFLERİ (CAM YÜNÜ DAHİL) VE BUNLARDAN EŞYA (İPLİK, DOKUNMUŞ MENSUCAT GİBİ)	915	888	783
7005	FLOAT CAM VE YÜZEYİ TAŞLANMIŞ VEYA PARLATILMIŞ CAM (PLAKALAR HALİNDE)		22	768
4407	UZUNLAMASINA KESİLMİŞ, BİÇİLMİŞ AĞAÇ; KALINLIK > 6 MM	635	616	594
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	1.386	1.527	530
9403	DİĞER MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	682	464	487
4707	KAĞIT VE KARTON DÖKÜNTÜ VE KIRPINTILARI			476
7403	RAFİNE EDİLMİŞ BAKIR VE BAKIR ALAŞIMLARI			422

(HAM)				
-------	--	--	--	--

Kaynak: Trademap

Türkiye-Letonya Yatırım İlişkileri

Letonyada kayıtlı 51 Türk firması bulunmaktadır. Türk yatırımları, turizm, lokantacılık ve eğitim alanlarında yoğunlaşmıştır. GAMA ile Latvenergo arasında, 3 Mart 2010 tarihinde, Riga elektrik santrali inşaatına ilişkin bir sözleşme imzalanmıştır.

Ülkemizde ise, kayıtlı 17 Leton firması bulunmaktadır. Ülkemizdeki Leton yatırımları da, turizm, otelcilik ve lokantacılık sektörlerindedir.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

İklim

Letonya yazları ılık, kışları serin olmak üzere ılıman okyanus iklimine sahip olup, çoğu kez yüksek nem ve yağış oranına sahiptir.

- Yaz: Haziran - Ağustos
- Kış: Aralık - Şubat
- Ortalama sıcaklık

- Yazın: 15.8°C (başkentte 16.1°C),
- Kışın: -4.5°C (başkentte -3.8°C).

- En sıcak ay: Temmuz,
- En soğuk ay: Ocak
- Ortalama yağış miktarı

- Yazın: 195 mm,
- Kışın: 116 mm.

Kullanılan Lisan

Konuşulan resmi dil Letoncadır. Letonca Hint-Avrupa dil ailesinden olan bir Baltık dilidir. Dünyada yaşayan tüm Hint-Avrupa dilleri arasında en eski ve en az değişmiş dil sayılır. Letonya genelinde İngilizce ve Rusça yaygın olarak konuşulur, ayrıca Almanca, Fransızca ve İskandinav dilleri de sıklıkla kullanılmaktadır.

Merhaba - *Sveiks!*

Hoşça kal - *Uz redzēšanos*

Evet - *Jā*

Hayır- *Nē*

Teşekkür ederim - *Paldies*

Lütfen - *Lūdzu*

Özür dilerim - *Atvainojiet*

Leton Yemekleri

Letonyanın en bilinen geleneksel yemekleri arasında karaman kimyonu peyniri, domuz pastırmalı boz bezelye, domuz pastırmalı hamur işleri ve özel antik tariflerle hazırlanan çavdar ekmeği bulunur. Leton çavdar ekmeği nüfusun büyük kısmı için başlıca üründür ve Letonyanın en bilinen “hediyelik” yemeğidir.

Yerel Saat

Letonya Greenwich (GMT+2) göre Türkiye ile 1 saatlik zaman farkı bulunmaktadır. 1 saat geridedir.

Pasaport ve Vize uygulaması

Letonya, diplomatik pasaport, üst düzey memurlar için düzenlenen hususi pasaport ve hizmet pasaportu hamili vatandaşlarımıza vize uygulamamaktadır. Umuma mahsus pasaport sahipleri için ise Türkiyeden Letonyaya seyahatlerde vize alma zorunluluğu bulunmaktadır.

Vize konusunda detaylı bilgileri, Letonya Ankara Büyükelçiliği veya İstanbul Fahri Başkonsolosluğundan temin etmek mümkündür.

Çalışma Saatleri ve Resmi Tatiller

Letonyada mesai saatleri, hafta içi her gün sabah 08.00/09.00 den akşam 17.00/18.00a kadardır. Ülkede 1 saat öğle yemeği arası bulunmamaktadır. Milli bayramlar öncesi günlerde, iş günü kısalabilir

Bankalar; 09:00/10:00 – 17:00/18:00 (Pazartesi-Cuma)

Mağazalar; 10:00 – 19:00 (Pazartesi-Cuma) 10:00 – 16:00 (Cumaertesi)

Resmi Tatiller

1 Ocak	Yeni yıl
22 Nisan	Kutsal Cuma (Paskalyadan önceki Cuma)
25 Nisan	Paskalya
1 Mayıs	İşçi Bayramı
4 Mayıs	Bağımsızlık İlanı
18 Kasım	Letonya Ulusal Günü
25-26 Aralık	Noel tatili/Dini tatil

Sağlık

Letonyada sağlık hizmetleri hem devlet hem de özel sektör tarafından verilmektedir. Bazı tıbbi ekipman eksikliği çekilmesine rağmen hizmet standardı gelişmiştir. Ancak gelişmiş ülkelerdeki gibi yüksek sağlık standartlarına sahip değildir. Kaydedilmiş hiçbir sağlık riski bulunmamaktadır.

Telefon ve İnternet

Telefon Kodu: Uluslararası ülke telefon kodu (dışarıdan): 00371, Uluslararası ülke telefon kodu (dışarıya): 00 + ilgili ülke kodu

Mobil Telefon: GSM 900/1800

Acil Telefonlar: Ambulans 03, Polis 02, İtfaiye 01

İnternet: .lv

KASIM

JAPONYA

JAPONYA

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuzeydoğusunda, Kore Yarımadasının doğusunda ve Rusya'nın Sibirya bölgesinin güneyinde yer alan Japonya'da, en önemli adalar Hokkaido, Honshu Shikoku ve Kyushu'dur. Bunların dışında 3000'i aşkın küçük ada mevcut olup, bazılarında yerleşim mevcut değildir.

Japonya'da iklim kuzeyden güneye çeşitlilik göstermektedir. Ülkenin %70'i yerleşime uygun olmayacak ölçüde dağlıktır. Bu nedenle arazi fiyatları son derece yüksektir. Japonya'nın doğal koşulları hava ve deniz trafiğini zorlaştırdığından kara yolu ulaşımı yoğunluk kazanmıştır. Yüksek teknolojili hızlı tren taşımacılığı gelişmiştir. Kobe ülkenin en büyük deniz limanı olup, Narita/Tokyo ve Kansai/Osaka, Kobe, Kyoto en büyük hava limanlarıdır.

Siyasi ve İdari Yapı

Japonya, temsili demokrasi ile yönetilmektedir. Japon Parlamentosu devletin en üst organıdır.

Hükümet Parlamento'ya karşı sorumludur. Japon İmparatoru Devlet Başkanı'dır.

Japonya'da resmi olarak 47 il bulunmakta olup, her ilin bir valisi ve belediye başkanı bulunmaktadır. Yine resmi olmayan özellikle kırsal kesimde birçok bölge mevcuttur.

Japonya'nın modern politik dönemi 1868'de Meiji Hanedanı zamanında başlamış, parlamento 1890 yılında kurulmuştur. Ancak Japonya'nın dünya ekonomik ve politik sistemi içinde bugünkü yerini alması 2. Dünya Savaşı'ndan sonra olmuştur. Bugün Japonya, dünyadaki en gelişmiş ekonomilerden biri olarak, ülkemiz için de önem arz eden büyük bir dış ticaret partneridir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Japonya'da son 50 yılda nüfus artmaya devam etmekte olup, son yıllarda nüfus artış hızı yavaşlamaya başlamıştır. 1950'lerde Japonya'da işgücü bakımından aktif olan nüfus (15-64 yaş arası) çoğunlukta iken 2000'li yıllarda söz konusu yapının önemli ölçüde değiştiği gözlenmektedir. Bugünkü durum itibarıyla, 0-14 yaş arası olan nüfus toplumun sadece %16,7'sini oluşturmakta ve 65 yaş ve üstü olan kesimin oranı %28,9'a yükselmiş bulunmaktadır.

Doğum oranının düşük seviyelerde seyretmesi, özellikle yaşlı kesimde artan ölüm oranları ve ülke dışından gelecek göçün sınırlı kalması söz konusu düşüşün en önemli nedenleri olarak gösterilmektedir. Dışardan göç ancak göç edecek kişilerin vasıflı olması durumunda izin verilmektedir.

2050 yılı itibarıyla ekonomik olarak aktif nüfusun %53,1'e düşeceği tahmin edilmekte olup, yapılan projeksiyonlar sonucu 0-14 yaş arası kesimin toplumun %8,6'sını, 65 yaş ve üstü kesimin de toplumun %39,5'ini oluşturacağı öngörülmektedir.

Japonya'da 65 yaş ve üstü kesimin tüm nüfusa oranı %23'dür. Dünyadaki en yüksek orana sahip olan Japonya'yı %20,4 ile Almanya ve İtalya izlemektedir.

Bu durum ihracatımız açısından değerlendirildiğinde, önümüzdeki dönemde özellikle yaşlı insanların kullanabileceği ürünlerin önem kazanacağı ve pazarın başlıca alıcı kesiminde bulunacak olan bu segmentin ihtiyaçları çerçevesinde şekilleneceği düşünülmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Japonya'da Çevre Sektörünün Pazarının Büyüklüğü (100 milyon Yen)

Kaynak: The Kaynak: Kansai Bureau of Economy

	2007	2010	2020	2025
Daha az kirletici özelliklere sahip ekipman	13 462	16 881	24 678	25 913
Atık yönetimi ve geri kazanım	3 314	3 359	3 359	3 359

Çevre analiz aletleri	432	433	433	433
Çevreye yönelik hizmet sektörü	2 180	2 938	3 133	3 233
Yeniden alan kazanımı	582	380	380	380
Atık yönetimi ve geri dönüşüm	221 569	237 576	235 378	241 658
Kanalizasyon ve atıksu	10 930	11 671	11 349	11 097
Çevresel geri kazanım ve dinlenme	3 909	5 823	7 641	7 646
Çevre ile uyumlu ürünler	60 994	78 845	81 445	81 445
Yeni enerji çeşitleri	8 550	18 961	42 935	68 836
Enerji tasarrufu	11 123	18 666	15 587	20 466
TOPLAM	337 045	395 733	426 318	464 466

1970'lerdeki iki büyük petrol krizinden sonra Japon hükümeti enerji tasarrufu önlemlerine yatırım yapmıştır. Kalori değeri ve temizliği nedeni ile likid doğal gaz talebi giderek artmaktadır. Bu alandaki en büyük tedarikçi Endonezya'dır. Ülkedeki mevcut taş kömürü üretimi giderek azalmaktadır. İçinde bulunan coğrafi koşullar nedeniyle ithal taş kömürü ülkede üretilen taş kömürüne kıyasla daha ucuza mal olmaktadır. Elektrik enerjisi fiyatları diğer OECD üyesi ülkeler arasında en pahalı olanıdır. Bunun nedeni ise çevresel önlemler, depreme dayanıklı santraller kurma zorunluluğu; kısacası pahalı altyapıdır.

Halihazırda, çevre ve enerji ile ilgili konular küresel ısınma ve enerji tasarrufu çerçevesinde şekillenmekte olup, bu durum iş çevrelerine de yansımış bulunmaktadır.

Çevre sektöründe ön plana çıkan ürünler daha az kirlenmiş özelliğine sahip ürünler, atık temizleme üniteleri, geri dönüşüm ve doğa ile dost enerjiler, çevresel geri kazanım ve eko-tatil gibi konulardır. Ülkede çeşitli çevre koruma örgütleri aktif olarak faaliyet göstermekte olup, tüketici eğilimlerin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Çevre teknolojileri sektörü oldukça gelişmiş konumda olup, Japonya bu konuda dünyanın önde gelen üreticileri arasında yer almaktadır.

Öte yandan enerji sektöründe Japonya'da ön plana çıkan konular kömür, petrol, doğalgaz, nükleer enerji hidrolik enerji vb. hususlardır. Enerji sektöründe elektrik ve şehirlerde doğalgazın üretim ve dağıtımın serbestleştirilmesi gündemde olup, firmalar arasındaki rekabet artmaya başlamıştır. Firmalar, daha fazla ön plana çıkabilmek için çevre konularına önem vermeye başlamış ve enerji tasarrufu konusunda çeşitli kampanyalar düzenlemektedir.

Yine Japonya'nın artan enerji ihtiyacı karşısında ülkede birçok nükleer santral açılmış, bu da Japonya'nın da taraf olduğu Kyoto Sözleşmesi taahhütlerine uyumu zorlaştırmıştır.

Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

Japonya, özellikle Asya ülkeleri ile ticari olarak yoğun faaliyette bulunduğu ülkeler ile ticaretini geliştirmeye çalışmakta ve bu çerçevede Ekonomik İşbirliği Anlaşmalarına gitmektedir. Halihazırda Japonya'nın taraf olduğu Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları şunlardır:

- Malezya (Haziran 2006)
- Filipinler (Aralık 2006)
- Meksika (Nisan 2007)
- Singapur (Haziran 2007)
- Brunei Sultanlığı (Haziran 2007)
- Şili (Eylül 2007)
- Endonezya (Ağustos 2007)
- Tayland (Kasım 2007)
- ASEAN (Mart 2008)
- İsviçre (Eylül 2009)
- Vietnam (Ekim 2009)
- Hindistan (Şubat 2011)

Halen müzakere halinde bulunan Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları da aşağıdadır:

- GCC – Körfez İşbirliği Ülkeleri (Bahreyn, Umman, Katar, Suudi Arabistan, BAE, Kuveyt) (İkinci görüşmeleri Ocak 2007’de gerçekleşmiştir)
 - Avustralya (müzakereler Aralık 2006’da başlamış olup, 14.Tur görüşmeleri Şubat 2012’de gerçekleşmiştir)
 - Moğolistan (2012’de müzakerelerin 2. turu gerçekleşmiştir.
 - 2010 yılında Japonya-Çin-G.Kore STA müzakereleri başlamıştır.
 - 2012 yılında Japonya-Kanada müzakereleri başlamıştır.
- Kolombiya, AB ve Türkiye ile müzakere öncesi görüşmeler başlamıştır.

Dış Ticaret

Genel Durum

2009 yılında yaşanan global ekonomik kriz Japon dış ticaretine de yansımıştır. Dış taleplere bağlı olarak gelişen Japon ekonomisi bu krizden olumsuz yönde etkilenmiştir. Japonya’nın 2010 yılı ihracatı önceki yıla göre %32,1 artarak 767 milyar \$’a ulaşırken, ithalat da %25,2 artarak 691,4 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. 2010’da artan enerji fiyatları, Japonya’nın 2011 yılında 1980’den beri ilk defa dış ticaret açığı vermesine neden olmuştur. 2013 yılında ise Japonya’nın ihracatı, %10’luk düşüşle 715 milyar dolara düşmüş, ithalatı %6 düşüşle 833 milyar dolara ulaşmıştır. Dış ticaret açığı da 117 milyar dolara yükselmiştir. 2014 yılında ihracat 690 milyar dolar ithalat ise 812 milyar dolar'a düşmüştür. 2015 yılında ihracat 625 milyar dolarken ithalat 626 milyar dolar olmuştur. 2016 yılında ihracat 645 milyar dolar iken ithalat 607 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında ise ihracat 698 milyar dolar iken ithalat 671 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ülkenin Dış Ticareti

Japonya Dış Ticaret Rakamları (Milyar ABD Doları)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İHRACAT	581	770	823	799	715	690	625	645	698
İTHALAT	552	693	855	886	833	812	626	607	671

Kaynak: Trademap

İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 Doları)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM	624 873 508	644 932 439	698 170 343
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	86 047 057	91 899 974	93 373 502
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	28 614 758	31 667 493	34 548 193
8542	Elektronik entegre devreler	23 641 512	24 064 456	26 677 490
8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb imalatında kullanılan makine ve cihazlar;	13 137 534	17 822 363	22 751 851

	aksam-parça-aksesuar			
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	11 000 303	12 183 372	11 741 478
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	10 404 996	9 813 679	10 019 594
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	7 327 076	7 910 538	9 633 029
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	7 342 102	7 984 979	9 347 999
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	9 597 538	7 591 982	8 893 515
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	9 676 216	8 864 126	8 861 763
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	8 420 382	8 857 461	8 856 752
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	4 907 749	7 344 793	8 433 799
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	6 961 752	7 474 163	8 325 577
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >=	7 183 500	6 249 391	7 353 943

	600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)			
8409	Sadece veya esas itibariyle 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	5 859 278	5 988 405	6 583 714
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	4 908 049	5 695 264	6 131 818
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	5 904 061	4 832 426	5 666 474
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	5 267 602	5 394 468	5 501 514
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	4 637 835	4 832 871	5 251 309
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	4 662 267	5 094 868	5 185 966
2902	Siklik hidrokarbonlar	5 340 053	4 528 493	5 154 127
9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	4 419 599	4 774 111	5 083 252
8532	Sabit, değişken veya ayarlanabilir (ön ayar yapılabilir) elektrik kondansatörleri	4 282 491	4 450 228	5 049 498
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	4 684 184	4 286 603	4 976 945
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	4 500 957	4 653 869	4 870 966

4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	5 387 441	4 784 154	4 849 729
7225	Diğer alaşımli çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	4 494 358	4 247 769	4 664 719
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	4 212 914	4 574 527	4 659 904
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	3 800 535	4 173 592	4 649 432
9001	Optik lifler, demetleri, kabloları; polarizan maddeler; mercekler (kontakt lensler dahil), prizmalar, aynalar vb eleman	4 387 056	4 151 605	4 639 614
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	3 509 608	4 082 439	4 472 493
8482	Her nevi rulmanlar	3 973 512	3 883 922	4 293 239
8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	5 108 431	4 842 594	4 234 667
9031	Diğer ölçme veya muayene alet, cihaz ve makinaları; profil projektörleri	3 227 704	3 416 742	4 121 711
9027	Fiziksel-kimyasal analiz alet-cihazlar; akışkanlık, genleşme vb ölçü cihazlar; ısı-ışık-ses ölçme cihazları; mikrotomlar	3 717 537	4 130 741	4 078 949
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	3 635 535	3 651 234	3 943 061
8408	Sıkıştırılmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu	3 488 896	3 252 305	3 896 205

	motorlar (dizel ve yarı dizel)			
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	3 709 787	3 899 808	3 757 977
3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar, kimya ve bağlı sanayide kull. diğer kimyasal ür.	3 387 906	3 502 170	3 663 985
8525	Radyo veya televizyon yayınlara mahsus verici cihazlar, televizyon kameraları, dijital ve görüntü kaydedici kameralar	3 667 173	3 596 509	3 460 76

Elektronik ve taşıt endüstrileri imalat sanayinde hakim durumda olup, ülkenin uluslararası ticaret başarısının temelini oluşturmaktadır. Her iki sektör de son yıllarda Japon Yeni'nin aşırı değerlendirilmesi nedeni ile zorluklarla karşılaşmaktadır. Japonya aynı zamanda önemli bir makine imalatçısıdır ve bu alandaki en büyük ihracatı ABD ve Güney Kore'ye yapmaktadır. Ülke dünyanın en önemli demir -çelik üreticisidir.

Japonya gibi kaynakları kısıtlı bir ülkenin ekonomide bu ölçüde bir "süper güç" haline gelmesinde dış ticaretin önemi büyüktür. Japonya gıda maddeleri ve kereste, tekstil malzemesi, metaller gibi ana hammaddelerin ithalatı ile ham petrol ve diğer yakıt kaynaklarında dünyadaki en büyük ithalatçılardan biri konumundadır.

Diğer taraftan Japonya, renkli televizyon setleri, diğer elektrikli aletler, otomobiller, gemiler, kamera ve saatler gibi yüksek hassasiyetli optik ve elektronik ürünler ihracatında dünya birincisidir. Japonya, hammadde ithal etmekte ve nihai ürün ihraç etmektedir. Bu durumda kendisi ile ticaret yapan diğer ülkeleri sadece hammadde ve gıda ihracatçısı durumuna getirmektedir.

Marka ve tasarım satış sonrası hizmetler ile tüketici tercihlerinde meydana gelen değişikliklerin ticareti etkileyen faktörler olarak ortaya çıkması ve uluslararası alandan gelen tepkiler nedeniyle 1980'lerin ortasından itibaren Japonya'nın mamul madde ithalatında artış gözlenmektedir.

İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 Doları)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	625 568 421	606 924 047	671 230 037
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	45 005 801	50 767 543	63 683 996
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı	50 945 910	34 323 479	40 269 879

	hidrokarbonlar			
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	22 689 153	23 595 953	26 063 685
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	16 338 410	15 242 473	23 092 180
8542	Elektronik entegre devreler	16 927 967	16 961 044	19 446 180
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	13 503 654	13 239 084	14 847 459
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	17 291 221	17 046 936	14 761 183
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	14 478 386	9 394 198	12 901 328
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	8 984 723	10 328 647	11 111 199
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	9 291 357	7 348 553	9 655 630
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	7 213 339	7 608 510	8 263 096
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	7 817 685	7 430 926	7 971 280
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış	6 185 105	6 135 829	6 765 877

	liflerden oluşan fiber optik kablolar			
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	5 066 958	6 253 725	6 567 281
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	4 741 648	6 109 699	6 344 939
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	5 256 907	5 628 636	5 736 550
7601	İşlenmemiş alüminyum	5 176 111	4 306 829	5 660 976
4202	Deri ve köseleden sandık, bavul, valiz, evrak çantası, seyahat eşyası, kılıf vb.	4 871 679	5 123 676	5 240 084
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	7 581 872	5 936 025	5 208 697
8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksam-parça-aksesuar	3 710 835	2 839 876	4 605 166
0203	Domuz eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	3 513 180	4 166 179	4 378 141
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	4 579 280	4 323 528	4 282 880
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam,	4 364 471	4 151 058	3 937 120

	parça ve aksesuarları			
0303	Balıklar (dondurulmuş)	2 955 800	3 011 576	3 463 529
7110	Platin (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	3 173 059	2 849 620	3 395 365
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	3 256 430	3 289 522	3 386 654
3926	Plastikten diğer eşya	2 896 205	3 028 226	3 175 489
0304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	2 815 855	2 843 494	3 173 910
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	3 153 329	3 070 316	3 167 079
8529	Sadece veya esas itibariyle 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	3 095 722	3 140 341	3 137 794
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	2 832 280	2 827 998	3 129 315
1005	Mısır	3 236 542	3 066 823	3 084 153
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	2 739 012	2 741 900	3 039 423
1602	Hazırlanmış veya konserve edilmiş et, sakatat veya kan	2 628 814	2 620 801	3 001 785

9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb; protez organlar; işitme cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	2 624 457	2 891 241	2 986 527
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	3 860 841	4 187 352	2 972 681
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksam-parça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb)	2 651 747	2 602 359	2 971 934
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	2 614 629	2 726 040	2 804 491
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	2 940 635	3 050 168	2 743 030
8543	Kendine has fonksiyonlu diğer elektrikli makina ve cihazlar	2 359 747	2 466 330	2 722 568

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti
Japonya'nın ithalatında Başlıca Ülkeler (1.000 Dolar)

Ülkeler	2015	2016	2017	Toplamdaki Pay %
TOPLAM İTHALAT	625 568 421	606 924 047	671 230 037	100.0
Çin	160 559 699	156 552 583	164 371 761	24,5
ABD	68 347 458	69 221 593	73 831 001	11
Avustralya	34 791 622	30 432 596	38 969 431	5,8
G. Kore	26 807 292	25 019 531	28 112 265	4,2

S. Arabistan	2 708 566	19 570 254	27 744 217	4,1
Tayvan	23 282 655	22 957 818	25 384 594	3,8
Almanya	20 281 704	22 022 456	23 426 439	3,5
Tayland	20 426 678	20 139 207	22 726 249	3,4
B.A.E.	23 521 357	17 298 553	20 727 050	3,1
Endonezya	19 753 819	18 214 822	19 816 549	3
Malezya	21 499 265	17 334 412	19 260 260	2,9
Vietnam	15 141 229	16 237 800	18 526 819	2,8
Rusya	15 740 536	11 273 172	13 850 832	2,1
Katar	16 310 607	10 880 448	10 983 338	1,6
Kanada	9 168 187	9 180 340	10 935 358	1,6

Kaynak: ITC Trademap

Japonya'nın ihracatında Başlıca Ülkeler (1.000 Dolar)

Ülkeler	2015	2016	2017	Toplamdaki Pay %
TOPLAM İHRACAT	624 873 508	644 932 439	698 170 343	100.0
ABD	126 387 232	130 585 866	135 067 212	19,3
Çin	109 277 767	113 830 234	132 822 610	19
G. Kore	44 018 768	46 235 238	53 310 258	7,6
Tayvan	36 960 994	39 297 003	40 644 826	5,8
Hong Kong	35 006 278	33 624 338	35 446 048	5,1
Tayland	27 984 356	27 398 050	29 436 728	4,2
Singapur	19 855 331	19 841 986	22 648 929	3,2
Almanya	16 236 971	17 652 733	18 946 390	2,7
Avustralya	12 849 844	14 104 470	16 014 342	2,3
Vietnam	12 531 383	12 990 346	15 057 576	2,2
İngiltere	10 740 097	13 659 024	13 815 215	2
Endonezya	11 538 966	11 327 518	13 394 438	1,9
Malezya	12 003 889	12 139 373	12 762 824	1,8
Hollanda	11 598 497	11 815 202	12 440 717	1,8
Meksika	10 475 126	10 663 065	11 271 077	1,6
...	
Türkiye	2 161 724	2 861 051	3 164 035	1,4

Kaynak: ITC Trademap

Asya ülkeleri ile ticaret dış ticaretin en çok gerçekleştiği ülke grubu olmuş, bunu Kuzey Amerika, Ortadoğu ve Avrupa Birliği ülkeleri izlemiştir.

Ülkenin ithalatındaki ilk 5 ülke: Çin(%24,5), ABD (%11), Avustralya (%5,8), Güney Kore (%4,2), Suudi Arabistan (%4,1) 'dir.
Ülkenin ihracatındaki ilk 5 ülke: ABD (%19,3), Çin(%19), Güney Kore (%7,6), Tayvan (%5,8), Hong Kong (%5,1)'dir.

GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

2. Dünya savaşından bu yana düzenli olarak büyümeye devam eden Japonya ekonomisinin büyümesi 2008 yılında önemli ölçüde yavaşlamaya başlamıştır. Ekonomik büyümesi ağırlıklı olarak ihracata dayanan Japonya'da, dışarıdan gelen taleplerin ekonomik kriz dolayısıyla azalmaya başlaması sonucu hükümet yerel talebi canlandırmaya yönelik önlemleri artırmıştır.

2016 yılında ithalatımız 3,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre % 16,2 oranında artarak 411 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. İki ülke arasındaki ticari ilişkiler ağırlıklı olarak Japonya'dan yapılan ithalat ile yönlendirilmektedir
Enflasyon

Japonya'da enflasyonist baskıların yeniden ortaya çıkmasıyla TÜFE %1,4 oranında gerçekleşmiştir. 2014 yılında bu trendin devam etmesi bazı faktörlere bağlıdır. Bunların en önemlisi Merkez Bankasının %2'lik enflasyon hedefini gerçekleştirmek için yürüttüğü ultra-gevşek para politikasıdır. Ayrıca tüketici vergilerinde planlanan artışlar (Nisan 2014'de %8, Ekim 2015'te %10) fiyat seviyesinde yükselmeye neden olacaktır. Ayrıca çıktı açığındaki daralma ve zayıf Yen tüketici fiyatlarını yukarıya doğru itecektir. İMF tahminlerine göre ortalama tüketici fiyatları enflasyonunun 2014 yılında %2,8 ile zirve yapması, 2016 da %1,8'e düşmesi beklenmektedir.

Japonya'nın yurt dışı yatırımlarının sektörel dağılımı incelendiğinde, imalat sektöründeki yatırımların %32 finans ve hizmet sektörlerinin yer aldığı imalat dışı yatırımların payının ise % 70 seviyesinde olduğu tespit edilmektedir.

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Japonya, WİPO'ya (World Intellectual Property Organization) üye konumunda bulunup, yine DTÖ çerçevesince uygulanan kuralları uygulamaktadır.

Dağıtım Kanalları

Japonya'nın dağıtım sistemi 1960'lardan itibaren çeşitli değişimlerden geçmiştir. Öncelikle büyük süpermarket zincirleri ile başlanmış, sonra belli başlı imalatçılar özellikle otomotiv, elektrikli ev aletleri ve kozmetik konusunda kendi toptan ve perakendeci ağlarını kurmuşlardır. Bilgisayar devrimi ise çok daha yaygın bir dağıtım sistemine geçişin bir diğer faktörü olmuştur. Zira sipariş, arşivleme, envanter ve diğer günlük işlemler otomasyona bağlanmıştır. Bunun yanı sıra pek çok mağazanın kendi toptancı, merkez ofis ve bankaları ile online bağlantıları bulunmaktadır.

Yüksek yoğunlukta ve küçük boyuttaki Japon perakendecileri göz önünde bulundurularak bir karşılaştırma yapıldığında kişi başına düşen oran itibariyle söz konusu işletmelerin Avrupa ve ABD'den daha fazla olduğu görülmekte, ayrıca bu işletmelerin batıya nazaran daha küçük alanlarda daha az sayıda personelle, daha az satış gerçekleştirdiklerine dikkat çekilmektedir.

Toptan satıcılar açısından ise, toptan satışların perakende satışlara oranının Japonya'da diğer endüstrileşmiş ülkelere nazaran daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Bunun nedeni çok sayıda toptancı olması ve genel ticaret firmalarının satışlarının da bu kalemde gözükmemesinden kaynaklanmaktadır. Genel ticaret firmalarının satışları buradan çıkarıldığı takdirde perakende satışların durumu diğer ülkelerden farklı olmayabilecektir.

Dağıtımın üretkenliği açısından bakıldığında ise perakendecilerde, çalışan başına gerçekleşen yıllık satış diğer endüstrileşmiş ülkelere nazaran daha yüksek ya da eşit ölçüde gerçekleşmekte, aynı durum toptancılar için değerlendirildiğinde Japonya diğer ülkelerin önüne geçmektedir.

Japon Dağıtım Sistemine Özgü Uygulamalar

Japon dağıtım sistemine özgü çeşitli uygulamalar bulunmaktadır, bunlara kısaca değinmekte yarar görülmektedir. Bunlar; tatene-liste fiyatları, henpin-satılmayan ürünün iadesi, keiretsu-bağlı

şirketler grubu ve detaylı bir geri ödeme sistemi uygulamalarıdır.

Tatane: Liste fiyatı sistemi; bu sistem Japon iş piyasalarında yaygın olarak kullanılmaktadır.

Üreticiler ürünleri için her bir dağıtım aşamasında ve nihai satış aşamasında “üreticinin teklif ettiği fiyat” şeklinde ifade edilen bir standart fiyat tespit etmektedir. Bu yöntemin çeşitli avantajları bulunmaktadır: Üreticiler kolaylıkla kendi ürünlerinin fiyatının düşmesini engellemekte ve kar marjlarını makul bir düzeyde tutmayı başarmaktadır. Aynı zamanda bu uygulama tüketiciye satın alma sırasında ürünün gerçek fiyatı ile ilgili net bir fikir vermektedir. Sistemin fiyatları sabitleştirmek gibi bir dezavantajı da bulunmaktadır. Japonya’da Anti-Tekel Yasası tek fiyat uygulamasını yasaklamıştır. Ancak kozmetikler, eczacılık ürünleri, kitaplar ve plaklar bu yasadan muaf tutulmuştur.

Henpin: Satılmayan ürünün iadesi sistemi; satılmayan malın perakendecilerden toptancılara, toptancılardan üreticiye geri gönderilmesi uygulamasına Japonca’da henpin denilmektedir.

Japonya’da satılmayan ürünler üreticiye geri döner. Dağıtım kanalındaki alıcı ve satıcılar satın alınmayan ürünün riskini paylaşırlar. Bu durumun büyük perakendecilerin dağıtım sistemi içinde güçlenmelerine neden olabileceği gibi, aynı zamanda perakendecilerin kendi satışlarını artırmaya yönelik faaliyetlerini teşvik etmeyi engellemesi gibi bir sakıncası da bulunmaktadır. Ayrıca maliyet yapısı daha az şeffaf olduğu takdirde rekabetin olumsuz etkilenebileceğine dair bir inancı da bulunmaktadır.

Geri Ödeme Sistemi: Bu sistem Japonya’ya özgü olmamakla birlikte bazı farklılıklar içermektedir. Japonya’da belirlenen bir dönemin sonunda ödeme yapılmaktadır. Japon sisteminde iş ilişkilerinin uzun ve devamlı olacağı inancı hakim bulunmaktadır. Bu, satışları teşvik etmek olarak değerlendirilebileceği gibi, satılmayan ürünün iadesinde olduğu gibi perakendecilerin daha başarılı olma çabalarını sınırlayan bir unsur haline de dönüşebilmektedir.

Keiretsu: Bağlı şirketler grubu; söz konusu firmalara son yıllarda kozmetik, elektrikli ev aletleri ve otomotiv endüstrisinde daha çok rastlanmaktadır. Bu sistem üreticilerin kendi ürünlerini pazarlama amacı ile kendi satış ağlarını kurup, ürünlerini kendi kanallarından satışa çıkarmalarını ifade etmektedir. Üretici ve dağıtımçıların dikey ilişkisi, perakendecilerin tüketicilere sundukları hizmetleri geliştirmelerine yardımcı olmak açısından olumlu bir yaklaşım olarak kabul edilmektedir. Buna ek olarak tüketici bilgilerini direkt olarak üreticiye ileten ve geleceğe göre tasarlanarak ürünün tüketici tercihlerine göre daha fazla şekillenmesine imkan tanıyan ayrı bir kanal da oluşturulmaktadır.

Sistem içindeki bilgi akışı 2 yönlü olmaktadır. Üreticiler etkin bir şekilde perakendecilere bilgi iletebilmektedir.

Görüldüğü üzere toptancılar, üreticiler için satış acentesi, perakendeciler için satın alma acentesi olarak çift taraflı bir işlevi yerine getirmektedirler. Ana yapısı itibarıyla aynı olmakla birlikte dağıtım sistemi tüketim malları ve sermaye malları için farklılık göstermektedir. Yapılan işlemin hacmine bağlı olarak dağıtım sisteminin bazı aşamaları elimine edilebilmektedir. Örneğin üreticiler direkt olarak perakendecilere satış yapabilmektedir.

Japon tüketiciler taze gıda ihtiyaçlarını kendilerine en yakın satıcıdan günlük olarak almaktadırlar. Bu gerçek, çok sayıda küçük işletmenin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Gıda ve içecek satanlar, perakendeciler arasında çoğunluğu oluşturmaktadır.

Dağıtım Kanallarının Seçimi

Yabancı ürünler çeşitli kanallarda Japonya’ya ithal edilebilmektedir. Söz konusu kanalların başlıcaları şu şekilde özetlenebilmektedir.

İthalat Acenteleri;

Söz konusu acentalar gümrük işlemlerini yürütüp, ulaştırma sorunlarını çözümlenerek ayrıca malın toptancılara ya da satıcılara hatta tüketicilere ulaşmasını sağlamaktadırlar.

Uzmanlaşmış Ticaret Şirketleri (Specialized Trading Companies);

Söz konusu şirketler kendi alanlarına giren konularda ithalat yapmaktadırlar. Bu gibi şirketler satış sonrası hizmetler ve kullanıcının eğitilmesi gibi hizmetler de vermektedirler.

Genel Ticaret Şirketleri (General Trading Companies)

Japonya’nın Genel Ticaret Şirkeleri sanayi ürünleri pazarlaması alanında güç kazanmışlardır. Söz

konusu şirketler çeşitli alanlara hitap etmektedirler. İstendiğinde mali yardım sağlayabilmekte ve genellikle geniş ölçekli projelerin organizasyonu ile ilgilenmektedirler. Bu gibi şirketler birden fazla müşteriye aynı anda hitap edebilmektedir.

Ürün/Pazarlama İşbirliği;

Japonya'da ürün tanıtımının ve dağıtımının bir diğer yolu ise Japon şirketi ile ortak teşebbüs kurmaktadır.

İlgili Alanlardaki Üreticiler;

Ürünün çok yakından ilgili olduğu bir alanda ya da rekabetçi olmayan bir alana ait dağıtım kanallarını kullanması yolu ile pazarlanması mümkün olabilmektedir.

Satış Büroları;

Bazı yabancı ihracatçılar Japonya'daki ithalat ve pazarlama faaliyetlerini yürütmek için kendi satış bürolarını kurmaktadır.

Sonuç olarak; Japonya'da yukarıda değinilmiş olan konular esas itibariyle geçerli kalmak şartı ile her bir ürünün kendine özgü bir dağıtım sistemi bulunmaktadır.

Tüketici Tercihleri

2. Dünya savaşının hemen sonrasında Japonya'da gıda dahil olmak üzere her türlü ürünün yokluğu çekiliyordu. Japon ürünlerinden daha kaliteli ve pahalı olan Avrupa ve Amerika'dan gelen ürünlere hayranlık duyuluyor ancak bu ürünler ortalama gelir düzeyindeki insanlarca satın alınamıyordu. Bu tür ithal ürünlere sahip olmak statü sembolü olarak görülmekteydi. 1960'lı yıllarda Japonya endüstrisi savaş sonrası dönemin kaos ortamından kurtuldu ve kişisel gelirler yükselmeye başladı. Japonya pazarına ürünlerin bol miktarda sunulmaya başlamasıyla birlikte yerli ürünlerin kalitesi önemli ölçüde artış gösterdi. Sonuç olarak Japon tüketiciler pahalı ithal ürünlere göre daha ucuza sahip olabilecekleri yerli ürünlere olumlu bakmaya başladılar.

1980'li yıllardan önce Japonlar yüksek gelirlere ve daha rahat bir yaşam tarzına sahip oldular. Çok fazla miktarda farklı türlerde ürünlerin pazara girmesiyle Japon tüketiciler kendi zevk ve amaçlarına uygun ürün ve hizmetleri seçebilmekteydiler. Bu dönemde, düşük fiyatlı ürünlerin tüketiminden, fiyatı yüksek kaliteli ürünlerin tüketimine bir geçiş gerçekleşmiştir. Şu anda Japon tüketiciler ürün tercihlerinde en ince farkları ayırt ederek en iyisini seçebilen tüketicilerdir. Çok miktarda, yüksek kaliteli ve düşük maliyetli ürünler gelişmekte olan ülkelere ithal edilmekte ve pazarda kolayca bulunabilmektedir. Tüketiciler üretici ülkeye bakmaksızın kaliteli ürünleri uygun fiyattan satın almaya alışkın bireylerden oluşmaktadır.

Japon tüketicisi ürünün kalitesine en çok önem veren tüketici toplumlarından bir tanesidir. Diğer ülkelerde sorun yaratmayan, ürünün ambalajı üzerindeki küçük bir çizikten dolayı Japon tüketiciler o ürünü satın almazken, diğer gelişmiş ülkelerin pek çoğunda benzer basit kusura rağmen ürünün kendisinde sorun olmadığı için o ürün satın alınabilmektedir. Aynı şekilde, Japon tüketiciler son kullanma tarihinin çok öncesinde o ürünü satın almaktan vazgeçmektedirler.

Bilindiği gibi Japon insanının yaşadığı konutlar diğer toplumlarla kıyaslandığında alan olarak oldukça küçük boyutlarda yerlerdir. Depolama olanağının sınırlı olması nedeniyle, Japon tüketicisi diğer tüketim toplumlarına göre daha az miktarda, ancak daha sık alışveriş yapmakta ve küçük boyutlu ambalajlarda satılan gıda maddelerini tercih etmektedirler.

Tipik bir Japon ev hanımı hemen her gün alışverişe gider. Temel ilke, tazeliştir. Japon sofrası geleneksel olarak balık ve taze sebze çeşitlerinden oluşmaktadır. Japonlar giysi vb. diğer maddeleri satın almak için genel olarak ucuzluk zamanlarını beklerken, dayanıklı tüketim malları için borçlanabilmektedir.

Japon aile bütçesi geleneksel olarak gıda, barınma, giyim ve diğer gereksinimlere odaklanmıştır. Ancak son zamanlarda zorunlu olmayan maddelerin tüketimi toplam tüketim harcamalarının yaklaşık yarısına tekabül etmektedir. Bu eğilimin gelecekte de sürmesi beklenmektedir. Ekonomik ve sosyal şartların değişmesi, bunun yanı sıra nüfusun giderek yaşlanması kişilere hobilerini gerçekleştirmek için daha fazla boş vakit sağlamaktadır. Kadınların sosyal durumundaki gelişmeler çok daha çeşitli ve özel tercihlerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Sağlık hizmetlerine yapılan harcamalar, özel pansiyonlar, emeklilere sağlanan kolaylıklar, sosyal ve

eğitsel hizmetler, günlük bakım merkezleri giderek artmaktadır. Sonuç olarak Japon tüketicisi mal ve hizmet seçiminde giderek daha seçici olmaktadır.

Japonya piyasası çok iyi eğitilmiş ve bilinçli bir tüketici kitlesine hitap etmektedir. Japonya'da yaşam standardı çok yüksektir ve tüketiciler kaliteli ürünleri satın alabilme ve seçme şansına sahip bulunmaktadır. 127,5 milyon nüfusu ile Japonya dünyadaki nüfus yoğunluğu en fazla olan ülkelerden biri konumunda bulunmaktadır. Japon piyasası toplam satın alma hacmi itibarıyla dünyadaki ikinci en büyük pazardır.

Tüketim ve gelir, yaş ilerledikçe artmaktadır. Hemen bütün Japon çalışanları yılda en az iki kere maaşlarına ek olarak ikramiye almaktadır. Bu ikramiyeler, yaz ortası ve Aralık aylarına rastlamaktadır. Bu dönemler aynı zamanda Japonya'nın iki büyük "hediye verme" dönemine rastlamaktadır. İkramiye dönemleri tüketimin arttığı dönemlerdir, dolayısıyla pazarlamanın en yoğun olması gereken zamanlardır.

Uluslararası standartlara göre Japonlar gelirlerinin yaklaşık %24'ü gibi önemli bir kısmını tasarrufa ayırmaktadır. Bu eğilim arazi ve konut fiyatlarının çok pahalı olmasından kaynaklanmaktadır.

Gıda Tüketimi

Çalışan çiftlerin sayısında artışla birlikte, tüketiciler yemek hazırlamak için gereken süreyi azaltan yiyeceklere yönelmişlerdir. Yalnız yaşayan insanların ve çalışan kadınların sayısının artmasıyla çabuk, kolayca hazırlanan ve önceden pişirilmiş yiyeceklere talep artmıştır. Hamburger, pizza, fried chicken gibi çabuk yiyecekler ve geleneksel Japon yiyeceklerinden oluşan hazır paket yemekler oldukça popüler tüketim maddeleridir. Artan gelirle birlikte her türlü gıda maddesini tüketim şansına sahip olan Japonlar, çok pahalı da olsalar üstün kaliteli gıda maddelerini sıkça tüketmektedirler. Ucuz ithal et bulunmasına rağmen pahalı olan yerli etlerde oldukça iyi satış yapmaktadır. Gıdaların taze olması en önemli tercih nedenidir. Dondurulmuş olanlara göre daha pahalı olmasına rağmen taze balıklar yüksek miktarda talep edilmektedir. Japonlar eskisine göre daha sık olarak dışarıda yemek yemekte ve sevdikleri yiyecekleri daha fazla tüketebilmektedirler. Aşırı alınan şeker, tuz ve yağ nedeniyle çeşitli hastalıklarla karşılaşılıyor olması, Japon tüketicileri sağlıklı gıdalara yönlendirmiştir. Japonya'da felç nedeniyle ölüm oranı oldukça yüksektir ve aşırı tuz kullanımının bu oranın yüksek olmasındaki en önemli nedenlerden birisi olduğu kabul edilmektedir. Yüksek şekerli gıdaların şişmanlığa yol açtığına inanılmakta, orta yaştaki insanların büyük çoğunluğu fazla kilolu olduğunu düşünerek kilolarını azaltmak istemekte ve özellikle bayanlar diyet yiyeceklere ilgi göstermektedir. Bu nedenle, düşük kalorili ve az tuz içeren ürünler ile gençler arasında popüler olan ilave mineraller ve vitaminler içeren içeceklerin ve organik gıdaların tüketimi oldukça fazladır. Ayrıca son yıllarda Japonların damak tadı giderek daha fazla batılılaşmaktadır.

Japon tüketiciler ürün kalitesinin yanı sıra satış sonrası hizmetlere de çok önem vermektedir. Moda ve marka Japon tüketicisi için giderek daha fazla öneme sahip olmaktadır. Ayrıca belli gruplara ait insanların bir örnek giyinmesi ya da belli bir takıyı takmaları oldukça yaygın bir durumdur. Japonya'da çeşitli renk değerleri bulunmaktadır. Bu renkler geleneksel değerlerle birlikte batı etkisini de yansıtmaktadır. Japon evlerinin renk değerleri daha çok, yerde toprak, duvarda kum renkleri ve inşaatta kullanılan ahşaptır. Kimononun renkleri bu ortama bir kontrast teşkil etmektedir. Genç kadınlar canlı renkleri tercih ederken yaş ilerledikçe daha nötr renkler tercih edilmektedir. Erkekler ise mavi ve toprak tonlarını tercih etmektedir. Bu renkler günümüz geleneksel Japon tarzı giyim ve dekorasyonunu temsil etmektedir. Ancak batı tarzı evler döşeyen Japonlar iç dekorasyonda farklı renkleri tercih etmeye başlamışlardır.

İklim tüketici davranışlarının belirlenmesinde bir diğer faktörü oluşturmaktadır. Yazlar sıcak ve rutubetli, kışlar soğuk ve kuru geçmektedir. Paketleme ve ambalaj ürünleri ısı farklarından koruyacak şekilde olması gerekmektedir.

Reklam ve Promosyon

İthal ürünler Japon tüketicisine genellikle ticaret sergileri ve ilgili ürünün ülkesinin Büyükelçiliği'nin tanıtım departmanı tarafından organize edilen özel tanıtımlar ile sunulmaktadır. Ayrıca ilgili ülke kuruluşlarının Japon kuruluşları ile işbirliği yapması suretiyle se Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Japonya’da farklı bir kültür, yaşam tarzı ve fiziksel yapı mevcut olduğundan çoğu üründe Japon piyasasına özel imalat yapılmasını gerektirmektedir. Geçmişte pek çok Batı Avrupa ve Amerikan firması benzerleri Japonya’da bulunmadığı için ürünlerini piyasaya uygun olmasa bile ihraç etmeyi başarmışlardır. Ancak böyle bir başarı kısa ömürlü olmuş, karşılığında Japonlar en kısa zamanda kendilerine uygun ürünü üretmeyi başarmışlardır. Japonya’ya ihracat yapmayı düşünenlerin göz önünde bulundurması gereken bir diğer nokta, Japon tüketicinin batılılardan farklı bir renk, tat ve koku tercihi olduğudur. Yabancı ürünün Japon piyasası için uygunluğunun ciddi bir şekilde araştırılması Japonya’ya yapılacak ihracatta anahtar konumunda bulunmaktadır.

Satın alınan ürünün marjinal faydası ile fiyatı arasındaki ilişki her zaman tüketicuyu ikna edici doğrultuda olmamaktadır. Bu durumda Japonların farklı değer yargılarını öğrenmek gerekmektedir. Japon tüketici ürünün ambalajının şık ve güzel olmasına önem vermektedir. Örneğin, Japonya’da tuvalet ve temizlik malzemelerini batı standartlarında satmak baştan itibaren başarısızlığı kabullenmek demektir. Deterjan ve sabunlarda ekstra ya da özel ekonomi paketleri genel olarak yasaklanmıştır. Diğer tuvalet bakım malzemeleri, taraklar ve kozmetikler ise olabildiğince albenili ve pahalı görünümlü ambalajlara sahip olmalıdırlar. Bu özellik Japon kültürünün derinliklerine, farklı bir estetik anlayışına dayanmaktadır. Ayrıca paralarının değerini bilen Japonlar için satın aldıkları ürünün ödedikleri paraya değmesi çok önemli bir psikolojik unsurdur. Japonların ilgisini çeken yabancı ürünler genellikle bir egzotizm ve fantezi içermektedir. Zarif ve dikkatli hazırlanmış bir reklâm kampanyası ile ürünün gizemli ve özel bir ürün olduğunun empoze edilmesi başarıya giden pazarlama stratejilerinden birini oluşturmaktadır. Bu tarz bir ürün tanıtımında batıdaki ambalaj ve reklâm kampanyasının aynısının uygulanması Japonya’da etkili olmamaktadır. Kalite ve sağlık konularına çok önem veren Japonlar ürünleri kalite kontrol, dayanıklılık ve sağlığı etkilemesi yönünden çok çeşitli testlere tabi tutmakta ve standartlara uygun olmayan ürünlere rastlamaları halinde ticari bağlantılar olumsuz yönde etkilenmektedir. Japonya’da ihracatçıların karşılaştıkları önemli olumsuzluklardan biri de söz konusu Japon standartlarına uyumunda karşılaşılan zorluk olmaktadır. Japon standartları zaman zaman çok katı kuralları içerebilmektedir.

Taşımacılık Maliyetleri

Japonya ile ülkemiz arasındaki mesafenin çok olması dolayısıyla özellikle çabuk bozulabilen ürünlerde nakliye hava yolu ile gerçekleştirilmektedir. Daha dayanıklı ürünler için gemi yolu ile nakliye gerçekleştirilmekte olup, nakliyat 30-45 gün arasında genellikle Pusan/ Şanghay üzerinden gerçekleşmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Ülkeye gitmeden önce bazı temel Japonca kavramlara vakıf olmanız ve ürünlerinize ilişkin Japonca bir broşür hazırlamanız ve kartvizitinizin Japonca olması yararlı olacaktır. Diğer taraftan Japon bir tercüman tutulması da iletişimin sağlığı açısından faydalı olabilecek diğer bir unsurdur.

Tablo: İstanbul limanından Japonya’nın Başlıca Gemi Limanlarına Gemi Varış Süreleri

Çıkış Noktası	Varış Noktası	Tahmini Varış Süresi (gün)
İstanbul	Kumamoto	36-39
	Fukuoka, Kyushu	42
	Fukuyama	33-35
	Kobe	36-39
	Naha	35-37
	Osaka	35-39
	Aburatsu	40-42
	Sakaiminato	37-39
	Yokohama	34-38
	Tokyo	35-39
	Tokoyama	41
	Okinava	37-40
	Oita	33-35
Nagoya-aichi	37-39	

Nagasaki	41
Moji	38
Mizushima	36-39

TÜRKİYE – JAPONYA TİCARETİ

Türkiye – Japonya Dış Ticaret Göstergeleri (ABD Doları, 1000)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2009	232.847	2.781.971	3.014.818	-2.549.124
2010	272.219	3.297.796	3.570.015	-3.025.578
2011	296.413	4.263.730	4.560.144	-3.967.317
2012	331.762	3.601.427	3.933.189	-3.269.666
2013	409.236	3.453.190	3.862.425	-3.043.954
2014	375.472	3.199.915	3.575.387	-2.824.443
2015	334.814	3.178.079	3.512.893	-2.843.265
2016	354.380	3.943.604	4.297.984	-3.589.224
2017	411.531	4.281.508	4.693.039	-3.869.977
2017 / (1-6)	198,956	2,000,728	2,199,684	-1,801,772
2018 / (1-6)	252,989	2,234,665	2,487,654	-1,981,676

Kaynak : TÜİK

Dış ticaret açığı 2015 yılında 2,8 milyar dolar, 2016 yılında 3,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında 3,8 milyar dolar olmuştur. İki ülke arasındaki ticari ilişkiler ağırlıklı olarak Japonya'dan yapılan ithalat ile yönlendirilmektedir.

Başlıca Maddeler İtibariyle Japonya'ya İhracatımız (1000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İHRACAT	334 814	354 380	411 758
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	17 004	24 166	49 298
302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	44 374	39 859	44 655
1902	Makarnalar ve kuskus	32 741	45 596	40 942
2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	5 888	6 773	26 096
7202	Ferro alyajlar	1 836	3 085	11 301
2002	Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	12 813	11 802	10 140
8409	Sadece veya esas itibariyle 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	722	9 028	8 776
804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu,	7 641	7 027	7 877

	mango ve mangost (taze/kurutulmuş)			
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	5 608	5 558	6 381
2528	Tabii boratlar ve bunların konsantreleri	6 387	3 859	5 984
2008	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçalarının konserveleri	3 927	3 426	5 900
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	12 214	13 515	5 441
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	4 618	5 400	5 349
1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	6 853	3 052	4 994
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	5 357	6 563	4 968
2619	Cüruf, moloz ve demir/çeliğin imalinden elde edilen diğer döküntüler	504	3 703	4 874
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	2 560	3 061	4 615
2009	Meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış)	4 318	2 343	4 416
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	7 313	9 176	4 156
806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	4 165	3 477	4 024
304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	0	0	3 783
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	4 081	3 810	3 751
5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	3 892	3 787	3 741
1702	Diğer şekerler (kimyaca saf laktoz/maltoz/glikoz/fruktoz), şeker şurupları, suni bal ve karamel	585	428	3 731
6203	Erkekler ve erkek çocuk için	2 384	4 611	3 663

	takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)			
5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat	3 577	3 415	3 326
802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	7 151	4 028	3 320
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	4 531	4 089	3 084
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	868	1 789	2 942
7013	Sofra, mutfak, tuvalet, yazıhane, ev tezyinatı ve benzeri işler için cam eşya	4 399	3 510	2 926
5112	Taranmış yünden veya ince hayvan kılından dokumalar	3 098	2 682	2 594
6115	Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	1 714	2 382	2 448
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	1 906	1 251	2 436
402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	807	4 324	2 252
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletlerde için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb tertibat	1 816	1 025	2 219
307	Yumuşakçalar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış vs.)	1 827	2 944	2 157
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	668	959	2 139
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makineler ve mekanik cihazlar	291	381	2 131
7601	İşlenmemiş alüminyum	728	1 578	2 061
910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	1 884	1 987	2 049

Kaynak: TÜİK

Sektörel bir yaklaşımla ihracatımız incelendiğinde; Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar, Balıklar (taze veya soğutulmuş), Makarnalar ve kuskus, Çinko cevherleri ve konsantreleri ,Ferro alyajlar, Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş) gibi ürünlerin ihracatımız açısından Japonya pazarında önemli bir potansiyel mevcut olduğu değerlendirilmektedir.

Başlıca Maddeler İtibariyle Japonya'dan İthalatımız (1000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	3 140 255	3 943 604	4 281 638
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	253 741	349 463	699 137
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	320 052	399 414	402 535
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	26 849	82 589	233 778
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	145 736	151 179	133 792
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	2 197	43 870	127 069
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	11 628	44 579	109 293
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	98 715	99 615	91 036
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	33 214	60 901	70 419

8457	Metal işlemeye mahsus işleme merkezleri, tek istasyonlu tezgahlar ve çok istasyonlu transfer tezgahları	46 744	49 313	68 359
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	16 509	121 703	64 919
7318	Demir veya çelikten vidalar, civatalar, somunlar, tirfonlar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar vb eşya	29 642	39 246	63 724
9027	Fiziksel-kimyasal analiz alet-cihazlar; akışkanlık, genleşme vb ölçü cihazlar; ısı-ışık-ses ölçme cihazları; mikrotomlar	46 667	58 237	61 011
8409	Sadece veya esas itibariyle 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	31 588	41 009	58 258
8447	Örgü, dikiş, trikotaj ve gipe edilmiş iplik, tül, dantela, işleme, file imali, püskül vb için makina ve cihazlar	43 306	73 918	53 201
8408	Sıkıştırma ile ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	60 106	44 962	48 872
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	35 319	43 894	48 386
4002	Sentetik kauçuk veya sıvı yağlardan türetilen taklit kauçuk (ilk şekillerde, veya	38 976	38 220	47 881

	levha, tabaka, şerit halinde)			
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	26 991	34 048	47 775
7225	Diğer alaşımli çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	117 273	113 715	44 946
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	52 296	51 269	43 532
9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	21 378	27 941	43 059
8477	Kauçuk veya plastiğin işlenmesine veya kauçuk veya plastikten eşyanın imaline mahsus diğer makina ve cihazlar	28 745	48 826	38 626
8458	Metal işlemeye mahsus torna tezgahları (tornalama merkezleri dahil)	42 604	40 086	36 623
3906	Akrilik polimerleri (ilk şekillerde)	32 511	32 803	36 168
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makineler ve mekanik cihazlar	42 645	53 546	35 600
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	22 592	27 247	33 218
3926	Plastikten diğer eşya	24 938	30 665	33 128
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	21 820	30 602	32 295
8482	Her nevi rulmanlar	24 748	26 210	30 025
8411	Turbojetler,	26 680	21 661	29 701

	turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri			
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletlerde için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb tertibat	10 381	19 732	29 364
8701	Traktörler	20 046	28 551	29 242
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik \geq 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	27 108	40 320	28 901
8515	Elektrik, lazer, ışık,ışın, ultrasonik vb yollarla lehim-kaynak makina ve cihazları; metal püskürtme makina ve cihazları	19 413	27 420	27 208
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	35 003	150 361	26 523
5502	Suni filament demetleri	26 732	29 777	25 670
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	11 200	15 996	24 639
8445	Dokumaya elverişli elyafın hazırlanması, eğirme, katlama, bükme ve ipliklerin hazırlanmasına mahsus makinalar	17 350	17 555	24 614
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	61 229	54 736	23 728
8908	Sökülecek gemiler, suda yüzen sökülecek diğer araçlar	2 519	9 645	21 331

Kaynak: TÜİK

Japonya'dan yapılan ithalatta; karayolu taşıtları için aksam ve parça, buldozerler, Kivılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor), Binek otomobiller, Elektrik akümülatörleri önem arz eden kalemler arasında yer almaktadır.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

İşadamları ilk karşılaştıklarında mutlaka kartvizit (meishi) alışverişinde bulunurlar. Alınan

kartvizitin okunduktan sonra kaldırılması adettendir. Okunmadan cebinize ve çantanıza konulması saygısızlık olarak yorumlanır. Japon işadamları resmi belgelerde genel olarak imza yerine kişisel mühürlerini kullanırlar. Kartvizitlerinizde eğitiminiz, profesyonel nitelikleriniz ve iş unvanınız gibi özelliklerin de yer alması önemlidir. Gerekli tanıştırmalar yapıldıktan sonra kartvizitinizi herkese sunmanız gerekmektedir. Kartvizitin iki elle birlikte sunulması nezaket göstergesidir. Kartvizitin karşı tarafça okunabileceği dilde olan kısmı uzatılmalıdır. Alıcı da kartviziti çift eliyle alacaktır. Ayrıca kartviziti birkaç saniye iyi bir şekilde inceledikten sonra kartı muhafaza yerine konulmalıdır. Kartviziti aldıktan sonra hemen acele bir şekilde arka cebinizdeki cüzdanınıza koymanız, kişinin kartının üzerine de herhangi bir şey dökülmesi ve yazılması saygısızlık olarak nitelenebilir. Japon firmalarında kararların çoğunluğu konsensüsle alınır. Öncelikle bilgi informal ortamlarda değiş tokuş edilir. Yabancıların Japon karar verme sürecini yavaş bulmalarına rağmen bir kez karar verildikten sonra hemen harekete geçilir. Bu ülke iş adamları ile ilişkilerde herkesin karar vermesine olanak sağlayacak ölçüde zaman ve sabır gösterilmesi tavsiye edilmektedir. Toplantılar sırasında Japon hitap tarzının inceliklerine dikkat edilmeli gerektiğinde baş eğerek selam verilmelidir. Diğerlerin tutum ve davranışları gözlenerek mevcut hiyerarşik yapıya uygun hareket edilmelidir. Yabancıların önünde iş arkadaşlarını eleştiren tutumlar da Japonlar tarafından hoş karşılanmamaktadır. Dakik olmak da son derece önemlidir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Japonya'nın ülkemize ait vize uygulaması bulunmamakta, Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeden muaftır. Ancak 2007 yılının sonlarına doğru, uluslararası terörizm önlemleri çerçevesinde, ülkeye giriş yapan tüm yabancıların resmi çekilmekte ve parmak izleri alınmaktadır. Bu uygulamaya 16 yaşından küçük çocuklar, diplomatlar ve Japonya'da oturma izni bulunan kişiler dahil edilmemiştir.

Yine otellerde giriş yapılırken yabancı misafirlerin pasaportlarını mutlaka ibraz etmeleri gerekmektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Bu ülkeye bir seyahat planlıyor iseniz tatil günlerini ve mevsimsel olayları bilmeniz gerekir:

1 Ocak-Gantan-Yeni Yıl

Ocak ayının 2. Pazartesi'si- Seijin no Hi- gelen yaş günü

11 Şubat- Kenkoku/kinenbi- Milli gün

21 Mart-Shunbun no Hi- Bahar Noktası Günü (gün yıla göre değişebilir)

29 Nisan-Showa günü- eski İmparator Showa'yı anma günü

3 Mayıs- Kenpo Kinenbi- Anayasa Günü

4 Mayıs- Kokumin no Kyujitsu- Yeşil Gün

5 Mayıs- Kodomo no Hi- Çocuk Günü

Temmuz'un üçüncü Pazartesi'si- Umi no Hi- Denizcilik Günü

Eylül'ün üçüncü Pazartesi'si - Keiro no Hi- Yaşlılara saygı günü

23 Eylül-Shubun no Hi- Sonbahar Noktası (gün yıla göre değişebilir)

Ekim'in ikinci Pazartesi'si -Taiki no Hi- Sporlar Günü

3 Kasım- Bunka no Hi- Kültür Günü

23 Kasım- Kinro Kansha no Hi- İşçiler Şükran Günü

23 Aralık- Tenno Tanjobi- İmparatorun Doğum günü

Temmuz ortası- Ağustos ayları boyunca yaz tatili dolayısıyla seyahatlerin yoğunlaşması nedeniyle, bu dönemde yapılacak seyahatlerde rezervasyonun önceden yapılması önem arz etmektedir.

Yeni yılda genellikle tüm Japonya'da tüm müze ve restoranların çoğu kapalı olup, bu süre 3-4 gün uzayabilmektedir.. Ancak diğer tatil günlerinde müzelerin çoğu açıktır. Ulusal bir tatilin bir Pazar günü olması durumunda, onu izleyen Pazartesi de tatil olarak kullanılmaktadır.

Yine 29 Nisan- 5 Mayıs arası Altın Hafta Kutlamaları ile Ağustos ortasında bir hafta boyunca kutlanan Obon Festivali dolayısıyla seyahatlerin daha yoğun olarak gerçekleşmesi nedeniyle, tren ve diğer toplu taşıma araçlarında yoğunluk yaşanabilmektedir.

Kullanılan Lisan

Japon işadamları genellikle iş görüşmelerini Japonca yapmayı tercih etmektedir.

Japon tercüman fiyatları kullanılan dil ve ihtiyaç duyulan zamana göre değişmekle birlikte ortalama bir İngilizce- Japonca tercüman ücreti yarım gün için 50 000 Yen, tam gün için 80 000 Yen civarındadır.

Ancak ülkede genç nesillerin yurt dışında okuyup, iş kurmaları dolayısıyla özellikle İngilizce de de iş görüşmelerinde kullanılan bir dil olmaya başlamıştır.

Postaneler Pazartesi'den Cuma'ya 09.00–17.00 ya da 19.00, Cumartesileri 09.00–15.00 ya da 17.00 Pazar ve tatil günleri 09.00- 12.30 saatleri açıktır. Kitap ve dergiler gönderimi için “basılı materyal” ibaresi koymak şartı ile indirilmiş tarife uygulanmaktadır.

Ulaşım

Ülkemizden (İstanbul) THY'nin Tokyo ve Osaka'ya doğrudan uçuşlar bulunmakta olup, uçuş süresi yaklaşık 12 saattir. Tokyo Narita'ya seferler Pazartesi, Salı, Perşembe ve Cumartesi günleri gerçekleştirilmekte olup, Osaka'ya da Çarşamba, Cuma ve Pazar günü uçuş yapılmaktadır. Ayrıca diğer hava yollarının Frankfurt, Dubai, Seul ve Singapur üzerinden yine Japonya'ya uçuşları bulunmaktadır.

Haberleşme

Japonya'da 7 adet uluslararası telefon şebekesi bulunmaktadır. Bunların hizmetleri ve tarifeleri birbirinden farklı olmakla birlikte indirimli tarife hafta içi 19.00- 23.00, hafta sonları 08.00- 23.00 saatleri arasında uygulanmaktadır. Daha büyük bir indirim ise her gün 23.00- 08.00 arasındadır.

Aynı zamanda pek çok yerli telefon şirketi de bulunmaktadır. Bu şirketler arasında bazı ufak tarife farklılıkları olmasına rağmen gece ve tatil günlerinde indirimli tarife uygulanmaktadır.

Japonya'da cep telefonu sisteminin (PDC -Personal Digital Cellular), bizim ülkemiz sistemi ile uyumlu olmaması nedeniyle, cep telefonları çalışmayabilmektedir.

10 ya da 100 Yen kabul eden telefonların yanı sıra kartlı telefonlar bulunmaktadır. Gri ve yeşil renkli kartlı telefonlardan uluslararası görüşme yapabilirsiniz. Ayrıca kredi kartınız ile her tür telefonda görüşme yapmanız mümkündür.

Telefon Kodları

Uluslararası ülke telefon kodu (dışarıdan) 0081 olup, Japonya'da uluslararası ülke telefon kodu (dışarıya): 001 010 + ilgili ülke kodunun çevirilmesi gerekmektedir.

İklim

Japonya kuzeyden güneye Hokkaido, Honshu, Shikoku, ve Kyushu olmak üzere dört adadan oluşmaktadır. Hava koşulları bölgeden bölgeye değişiklik göstermekle birlikte, genelde ılıman ve nemli okyanus iklimi hâkimdir.

Genelde ülkede ılıman bir iklim hüküm sürmesine karşın, ülkenin kuzeyi ile güneyi arasında önemli sıcaklık farklılıkları bulunmaktadır. Genel olarak Japonya altı iklimik bölgeye ayrılmış bulunmaktadır:

- Hokkaido: ülkenin kuzeyinde yer alan en büyük adası olan Hokkaido'da kışlar uzun ve soğuk, yazları serin geçmektedir. Yağış miktarı çok yüksek olmamakla birlikte, kışın yağın kar miktarı yüksektir. Kış sporları yaygındır.

- Japon Denizi bölgesi: Honshu'nun batı kıyısında bulunan bölgede kışın önemli miktarda kar yağışları gerçekleşmekte olup, yazları ülke ortalamasından daha düşük sıcaklıklar gerçekleşmektedir.

- İç Plato Bölgesi: tipi bir karasal iklime sahip olan bu bölgede yaz ve kış arasında önemli sıcaklık farklılıkları bulunmaktadır.

- Seto İç Deniz Bölgesi: Chugoku ile Shikoku dağları bölgeyi rüzgarlardan korumakta ve bölgede ılıman bir iklimin sürmesine neden olmaktadır.

- Pasifik Okyanus Bölgesi: Ülkenin doğu kıyısında kışın soğuk geçmekte olup, kar yağışı ülke

ortalamasının altında gerçekleşmektedir. Güneydoğu'dan esen doğu rüzgarları dolayısıyla yazları sıcak ve nemli geçmektedir.

- Güneybatı Adaları: Ryukyu adaları olarak adlandırılan bu bölgede subtropik bir iklim hüküm sürmekte olup, yazları sıcak ve kışları ılımandır. Özellikle yağmur mevsiminde bölge önemli miktarlarda yağış almakta

Yağmur mevsimi Okinava'da Mayıs başında başlamakta olup, yavaş yavaş ülkenin kuzeyine Temmuz sonlarında ulaşmaktadır. Yağmur mevsimi yaklaşık altı hafta sürmekte olup, yaz sonu/sonbaharı başı ülkede tayfun ve fırtınalar yağış miktarını önemli ölçüde artırabilmektedir.

Güvenlik

Japonya'da insanların dürüst olması ve suç düzeyinin düşük olması dolayısıyla güvenlik ile ilgili sorunların minimum düzeyde olacağı düşünülmektedir.

ARALIK

GÜNEY KORE

GÜNEY KORE

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

G. Kore Güney Asya'da Kore Yarım Adasının güney yarısında yer almakta olup, doğusunda Japon Denizi, batısında ise Sarı Deniz bulunmaktadır. Geniş bir alana sahip olan G. Kore'nin yaklaşık %70'i dağlarla kaplanmıştır. Ülkenin en yüksek noktası 1950 m yüksekliğindeki Halla-san dağıdır.

Siyasi ve İdari Yapı

Demokratik Cumhuriyet ile yönetilen G. Kore'de 290 temsilciden oluşan Meclis, yasaların uygulanmasından ve uygulamaların gözetiminden sorumlu olup, buna bütçe uygulamaları da dahildir.

G. Kore'de 9 il and 7 büyükşehir belediyesi mevcut olup, idari yapı bu şehirler çerçevesinde geliştirilmiştir. Bunların dışında, daha küçük bir yapıya sahip, sayıları 230'u bulan belediyeler mevcuttur.

İller: Cheju-do, Cholla-bukto (North Cholla), Cholla-namdo (South Cholla), Ch'ungch'ong-bukto (North Ch'ungch'ong), Ch'ungch'ong-namdo (South Ch'ungch'ong), Kangwon-do, Kyonggi-do, Kyongsang-bukto (North Kyongsang), Kyongsang-namdo (South Kyongsang)

Büyükşehir Belediyeleri: Inch'on-gwangyoksi, Kwangju-gwangyoksi, Pusan-gwangyoksi, Soul-t'ukpyolsi, Taegu-gwangyoksi, Taejon-gwangyoksi, Ulsan-gwangyoksi

Nüfus ve İşgücü Yapısı

	2014a	2015a	2016a	2017b	2018b
İşgücü (m)	25.9	26.4	26.7	27.2	27.5
İşgücü Değişim %	1.5	1.9	1.4	1.6	1.3
Tüketici Fiyatları (ort)	1.3	1.6	2.5	2.5	2.6
Tüketici Fiyatları (Yıl sonu)	1.1	2.7	2.5	2.6	2.6
Üretici Fiyatları (ort)	-1.6	0.4	2.4	2.5	2.7

Nüfusun Şehirlere Göre Dağılımı

Kaynak: EIU Economist Intelligence Unit South

Korea Country Report

Şehir Adı	Nüfus (milyon)
Seul	9,9
Busan	3,7
Incheon	2,5
Daegu	2,5
Daejeon	1,4
Gwangju	1,4

Nüfus artış hızı ülkenin ekonomik refahının artması doğrultusunda gittikçe düşmektedir. 2008-2012 döneminde %0,6 olan nüfus artışının 2013-2017 döneminde 0,1'e düşmüştür.

Güney Kore etnik farklılığın çok az olduğu bir ülkedir. Dil ve kültürün çok önemli birleştirici unsur olduğu ülkede ciddi etnik problemler mevcut değildir. Ülkede sayıları 20000 civarında olduğu tahmin edilen Çin kökenli nüfus dışında önemli bir etnik grup bulunmamaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

G. Kore zengin doğal kaynaklara sahip bir ülke değildir. Sanayinin en önemli kaynakları durumunda olan kömür, petrol, demir gibi madenler çok az miktarlarda bulunmakta ya da hiç çıkarılamamaktadır. G. Kore'nin ticari olarak tek zengin yeraltı kaynağı tungstendir ancak 1993 yılından itibaren onun da üretimi yapılmamaktadır. Azalan miktarlarda üretilen kurşun, çinko ve bakır ise ülke ihtiyacının küçük bir kısmını karşılamaktadır.

Ekilebilir alan, toplam alanın sadece %16.58'idir. Ülkenin büyük bir kısmı ormanlarla kaplıdır, fakat orman kaynakları ticari amaçla yoğun bir şekilde kullanılmamaktadır. Ülkenin su kaynakları yeterli derecededir.

Genel Ekonomik Durum

EKONOMİK PERFORMANS

Güney Kore ekonomisi önemli ölçüde uluslararası ticarete büyük oranda bağlı olmasıdır. 2016 yılı verilerine göre ülkenin GSYİH'sı içinde tarım sektörünün payı %2,2, sanayinin %38,6 olurken hizmetler sektörünün payı %59,2 olmuştur. 2017 yılında %1,9 olan tüketici fiyatlarındaki yıllık ortalama enflasyon oranının 2018 yılında %1,7 olacağı tahmin edilmektedir. Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranı 2017 yılında %3,7 olup dünyada işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 153. (Solomon Adaları %31,4 ile 1., Türkiye %11,4 ile 50. sıradadır. Güney Kore, 2017 yılı itibariyle 191 ülke arasında dünyanın 11. büyük ekonomisine sahiptir. 2017 yılında %0,4 oranında artarak 51,5 milyon kişi ile dünyada 26. sırada yer alan Güney Kore nüfusunun 2023 yılında 52,7 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Cari Fiyatlara göre ise Güney Kore, 2017 yılında 29 891 \$'lık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 30. sırada yer almaktadır.

2016 yılında Güney Kore ekonomisi %3,4 oranında büyüme göstermiş ardından 2017 yılında %3,6, 2018 yılında ise %3,7 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmiştir. Güney Kore ekonomisindeki bir başka önemli görüntü de uluslararası ticarete büyük oranda bağlı olmasıdır. Her ikisi de önemli ihracat ülkeleri olan ABD ve Japonya'nın aksine Güney Kore'de işsizlik oranı 2017 yılında %3,3 oranında olmuştur. Yine aynı yıl enflasyon oranı ise %3,7 olarak belirlenmiştir.

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

G. Kore, WIPO'ya (World Intellectual Property Organization) üye konumunda bulunup, yine DTÖ çerçevesince uygulanan kuralları uygulamaktadır.

Dağıtım Kanalları

G. Kore pazarı geleneksel olarak küçük çaplı satış yerlerinden oluşmakla birlikte tüketicinin yoğunlaştığı büyük şehir merkezlerinde Price Costco (ABD), Makro (ABD), Carrefour (Fransa) gibi büyük alışveriş merkezleri hizmete girmekte ve yaygınlaşmaktadır. Perakende sektörü çok hızla gelişmekte etkinliği ve yaygınlığını artırmaktadır.

Herhangi bir malın G. Kore pazarına girebilmesi için alıcının G. Kore'de kayıtlı resmi bir firma olması gerekir. Yabancı malların ithalatını ve dağıtımını yapan şirketlerin birleşerek oluşturduğu AFTAK (Association of Foreign Trading Agents of Korea) güvenilir bir dağıtıcı ya da alıcı bulmak için önemli bir mercidir.

Alıcıların belli işlemleri yapabilmeleri için AFTAK'a üye olmaları gerekmekte idi fakat Ocak 2000'den itibaren bu kural kaldırılmış ve isteğe bağlı hale gelmiştir. Üreticiler AFTAK'a kataloglarını ve taleplerini gönderdikleri takdirde, AFTAK bunu üyelerine duyurmak için herhangi bir ücret istemeyecek ve aylık olarak yayınladığı AFTAK Ticaret Haberleri'nde yayımlayacaktır. (İrtibat adresi ekte bulunmaktadır)

Dağıtım kanallarıyla anlaşma yapılırken dikkatli olunması gerekmekte ve anlaşmada belirtilmeyen noktaların G. Kore Ticaret hukukuna göre anlaşılacağı unutulmamalıdır. Böyle durumlarda problem yaşamamak için yerli bir hukuk danışmanına ihtiyaç duyulabilecektir.

Franchise sistemi G. Kore'de gelişmekle birlikte son zamanlarda medyada yabancı gıda malzemelerine ve fast food zincirlerine karşı çıkan çeşitli haberler G. Kore halkını özellikle yabancı restoran ve markalara karşı şüpheli kılmaktadır.

G. Kore'de iş merkezleri ve bu iş merkezleri için altyapı gelişmiş durumdadır. Özellikle Seul'de ve büyük şehirlerde rahatlıkla ofis ayarlayabileceğiniz gelişmiş teknolojiyle donatılmış gökdelenler mevcuttur. Kimi iş merkezlerinde fuar ve sergi sarayları mevcut olup bunlar gümrük sınırları dışında değerlendirilebilmektedir. Birçok 5 yıldızlı otel de ofis olarak kullanılabilir ve toplantı ve tanıtım yapılabilecek imkanlar sunmaktadır.

Tüketici Tercihleri

G. Kore halkının tercihlerinde geleneksel çizgilerin devamını görebileceğimiz gibi Batı tarzı yaşam biçimi de hızla yaygınlaşmaktadır. Bu gelenek ve değişim giyimde görülebileceği gibi damak tadında da kendini göstermektedir.

Batı tarzı hazır ve hızlı yeme konusunda son zamanlarda gazetelerin de yoğun yayınları sonucu çeşitli şüpheler uyanmıştır. Özellikle gazetelerde boy gösteren zehirlenme ve çeşitli kanserojen maddeler hakkında haberler halkı fast-food ve hazır yemek konusunda olumsuz etkilemiştir. Bu konuda satış yapmak isteyen üreticilerin standartlara ve gıda kontrollerine çok dikkat etmesi gerekecektir.

TÜRKİYE – GÜNEY KORE TİCARETİ

Türkiye – Güney Kore Dış Ticaret Göstergeleri (ABD Doları, 1000)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2008	271.254	4.091.711	4.362.966	-3.820.457
2009	234.822	3.118.214	3.353.036	-2.883.391
2010	304.301	4.764.057	5.068.357	-4.459.756
2011	528.507	6.298.483	6.826.990	-5.769.976
2012	527.578	5.660.093	6.187.671	-5.132.515
2013	460.050	6.088.318	6.548.368	-5.628.267
2014	470.464	7.548.319	8.018.782	-7.077.855
2015	568.635	7.057.439	7.626.074	-6.488.803
2016	518,775	6,384,242	6,903,017	-5,865,467
2017	584,368	6,608,882	7,193,250	-6,024,515
2017 / (1- 6)	235,339	2,783,035	3,018,374	-2,547,696
2018 / (1- 6)	461,024	3,597,586	4,058,610	-3,136,562

Kaynak : TÜİK

şadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Ürün katalogları hazırlanırken ön bir örnek taraması yapılmalı, ilgili alanda başarılı firmaların tavırları gözden geçirilmelidir.

Tüketim malzemelerinde ve alıcıyla ileriye dönük alışverişlerin yapılacağı alanlarda süreklilik ve uzun vadeli imajı kesin bir şekilde oturtulmalıdır. Özellikle gıda pazarına marka ile girilecekse, sağlam-güvenli dağıtım kanalları bulunduktan sonra Türkiye'ye ortaklar getirilmeli ve üretim kanallarının güvenilirliği gösterilmeli ve inandırılmalıdır.

Tüketici ve iş ortaklarıyla sürekli yakın ilişki devam ettirilmelidir. Bu ilişkileri uzun vadeli sürdürülebilmesi için karşılıklı iş ziyaretlerinin sürekli yapılması ve güven tazelenmesi gerekmektedir.

G. Koreli üreticiler rekabet güçlerini koruyabilmek için özellikle hammaddede ucuzluğa dikkat etmektedirler. Fiyatlarda karşılaştırma iyi yapılmalıdır. Kalite ve fiyat dengesi G. Kore pazarındaki fiyat ve kaliteye göre uygun bir şekilde belirlenmelidir.

Özel Durumlar

Reklam amaçlı mallar ve tanıtım dokümanları gümrük vergilerinden muaftır. Böyle bir durumda getirilen malın bu amaç için kullanılacağı kanıtlanmalıdır ve 100.000 Won'un altında değerde olmalıdır. Değerli örneklerde bu uygulama gümrük görevlilerinin anlayışına kalmış gibidir. Sergilendikten sonra tekrar yurtdışına çıkartılacak olan değerli örnekler için gümrük vergisi miktarı depozito ile giriş yaptırılabilir.

İşadamlarının yanlarında getirdiği, bilgisayar gibi kullanım amaçlı mallar, pasaporta işlemek ve geri çıkışını şart koşturmak şeklinde içeriye alınmaktadır.

Fuarlar ve Sergiler için getirilen mallar gümrük sınırları dışında tutulmalıdırlar. G. Kore sergi merkezi (COEX) gümrük sınırları dışında bir bölgedir. Sergi ya da fuar bittiğinde bu malların tekrar yurtdışına götürülmesi ya da ülkeye girdiği gündeki değerine göre vergilendirilerek ülke gümrük sınırlarına alınması gerekmektedir.

Malların ithalatı için malın geldiği ülkenin kesinlikle belirtilmesi gerekmektedir. Çeşitli özel durumlarda ayrıntılı etiketler istenebilir (ilaçlar vb.). Mal üzerinde fiyatın belirtilmesi şartı kaldırılmıştır.

İthal edilen mallara %10 KDV eklenmektedir. Belli mal gruplarında ise tüketim vergisi de eklenmektedir. Ödemeler ve gümrük değeri belirlemeleri 'ad valorem' esasına uygun olarak belirlenmektedir. Bazı ürünlerde özel oranlar da eklenmektedir. İthal ürünlerin vergilendirilebilir değerleri CIF üzerinden belirlenmektedir.

Strateji ve Maliye Bakanlığının izniyle yabancı yatırım için hammadde ve yatırım malları ithaline normal gümrük prosedürleri uygulanmamakta ve gümrük vergilerinden muaf tutulmaktadır.

Aynı şekilde ihrac amaçlı üretim için hammadde ithalinde gümrükler uygulanmamaktadır. Bazı makina ve ekipmanlarda da ya hiç gümrük vergisi alınmamakta ya da çok düşük seviyelerde uygulanmaktadır. Eğitim ve bilgisayar yazılım amaçlı ithalatta da gümrük oranları sıfırdır.

Çoğu işadamlarımızın, yabancı işadamlarına gösterdikleri anlayış gibi, G. Koreliler de kendi kültürlerini çok iyi bilmeyen işadamlarına anlayışlı davranırlar. Fakat yabancıların kendi kültürlerini bildiklerini ve hassas davrandıklarını anlarırsa karşılardaki insana daha çok kıymet verir, özel bir saygı gösterirler. En azından Korece bir merhaba, teşekkürler ya da hoşçakalın demek insanları etkileyebilir.

Aile Yapısı: Hızla değişmekle birlikte G. Kore'de aile içi hiyerarşi hala mevcuttur. Erkekler para kazanır, kadınlar evdedir ve harcamaların büyük bir kısmı kadınlar tarafından yapılır.

İş-Sosyal Yaşam İlişkisi: G. Kore ile iş yapmak isteyen bir kişi, iş hayatıyla sosyal hayatın ne kadar iç içe olduğunu anlamak zorundadır. İş ortaklarıyla içki içmek, müzikli mekanlara gitmek çok yaygındır. Hatta samimiyetinizin ilerlemesi için müzikli bir mekanda ortaklarınıza İngilizce ya da yerel dilinizden bir şarkı söylemeniz gerekebilir. İş ilişkilerinde kişisel samimiyet ve sosyal mekanlarda da bir arada bulunmak G. Koreliler için önemlidir.

Kart Değişimi: İş görüşmelerinde şirketlerden aynı kademedeki insanların buluşturulmasına dikkat edilmelidir. İki dilde yazılmış (mümkünse Kore karakterleriyle de) kartların iki elle verilmesi ve alınması ilgi ve alakanın işaretidir. Kart değişiminin iki el kullanılarak yapılması daha iyidir. Sağ elle de alışveriş yapılabilir fakat sol elle takdim etmek ya da kabul etmek karşı tarafla fazla ilgilenmediğiniz anlamına gelebilir.

Japonya'ya Karşı Hassasiyet: Japonya ile tarihteki problemleri ilişkilerinden dolayı, G. Koreli işadamlarıyla Japonya'dan bahsederken çok hassas davranılmalıdır. Özellikle G. Kore ve Japonya karşılaştırılması yapıldığında, G. Kore daha aşağı taraf olursa bu iş ilişkinizde soğukluğa sebep olabilir.

İsimler: İsimler genelde 3 ayrı kısımdan oluşur. İlk başta gelen soyadıdır ve sonraki ikisi de kişiye ailesi tarafından verilmiş olan isimlerdir. Bir aile içerisinde ikinci isimler de genelde aynı olur. En sondaki isim genelde farklı olandır. Görüşmelerde aynı grupta birden fazla olmadığı takdirde soy isimle yani en baştaki isimle hitabedilmelidir. Aksi takdirde, soy isimle birlikte isimlerden biri de söylenmelidir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

G. Kore, TC vatandaşlarından, 30 güne kadar olan ziyaretlerde ve transit geçişlerde vize şartı aranmamaktadır. Karşılıklı anlaşma gereği pasaport gösterimi ülkeye girişte yeterli olmaktadır. 30-90 gün arası ziyaretlerde ülkeye vizesiz giriş yapılabilmeyle birlikte 90 günden fazla ikamet edilecek durumlarda ise ülkeye girişten önce vize alınması şarttır.

Ülkeye giriş çıkışlarda genelde uluslararası standartlara uygun bir sistem uygulanmaktadır.

Birçok ülkede olduğu gibi kişilerin yanlarında götürebileceği hediyelik eşya ve değerli eşyaların değerinin 400 ABD\$'ını geçmemesi gerekir. 400 ABD\$'ını geçen kısım için vergiler uygulanır. 400 ABD\$ içine dahil olan mallar

- 1 litreden fazla olmamak üzere Likör (alım fiyatı 400 doları aşmamak üzere)
- 200 Sigara ya da 250 gr. Tütün
- Az miktarda parfüm (2 Ounce'dan fazla olmamak üzere)

Ülkeden geri çıkarılacak ürünler deklarasyonda belirtildiği takdirde vergiden muaf tutulurlar ve pasaporta ilgi belirtilerek çıkışta kontrol edilirler. Daha önceden G. Kore'den alınmış ve tekrar G. Kore'ye girişte yanınızda bulunan değerli mallar belirtildiği ve ispatlanabildiği takdirde yukarıdaki 400 ABD\$ sınırına dahil değildirler.

Tanıtım amaçlı örnekler veya broşür türü yayınlar gümrükte belirtilip izni alındıktan sonra herhangi bir vergiye tabi değildirler.

Ülkeye girişte herkes yanlarında getirdikleri mallar hakkında gümrük deklarasyonu doldurmak zorundadırlar. Aile halinde gelenler bir form doldurabilirler.

Girişi Kontrole Tabi veya Yasak Mallar:

- Ticari Mallar (satılmak üzere)
- Silahlar, bıçaklar, zehirler... (av amaçlı malzemeler özel izinle geçirilebilir)
- G. Kore milli bütünlüğüne zarar verebilecek içerikli, kitap, cd, video vb. yayımlar.
- Narkotik ürünler, ilaçlar
- Sahte ya da bozulmuş, geçerliliğini yitirmiş paralar.
- Hayvanlar, tarımsal ürünler, deniz ürünleri (Bunlar özel kontrole tabidir, ilgili birimden belge alınması istenebilir)
- Koruma altına alınmış hayvan, bitki ya da ürünleri
- 10.000 ABD\$ üzeri nakit para; kredi kartları, ABD\$ seyahat çekleri, Akreditifler bu miktara dahil değildir fakat WON olarak yazılmış seyahat çekleri ABD\$ çevrilerek hesaplanır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Resmi ve Özel Kurumlar hafta içi (Pazartesi - Cuma) 09 - 18 arası açıktır. Bankalar hafta içi 09 - 16 arası açıktır. Hafta sonları resmi ve özel kurumlar ile bankalar kapalıdır.

Resmi tatiller

<i>Kaynak: Frommer's Korea</i>	
Tatil	Tarih
Yeni Yıl	1-2 Ocak
Ay Takvimine Göre Yeni Yıl Ocak veya Şubat	Ocak veya Şubat
Bağımsızlık Hareketi Günü	1 Mart
Ağaç Günü	5 Niasn
İşçi Bayramı	1 Mayıs
Çocuk Bayramı	5 Mayıs
Budha'nın doğum günü, ay takvimine göre değişen bir tarihte, Mayıs ayında 1 gün	24 Mayıs
Anma günü	6 Haziran
Anayasa günü	17 Haziran
Bağımsızlık günü	15 Ağustos
Ay Hasadı Bayramı (Chuseok) Ay takvimine göre değişen tarihlerde, Eylül veya Ekim ayında 3 gün	14-16 Ağustos
Cumhuriyet Bayramı	3 Ekim
Noel	25 Aralık

Kullanılan Lisan

Korece.

Ulaşım

Güney Kore'ye yolcu taşınması büyük oranda hava yoluyla yapılmaktadır. Seul'e 60 Km mesafedeki Inchon havaalanı ülkenin ana hava alanıdır. Seul'deki Gimpo Havaalanı ve Busan Havaalanından iç hat uçuşları ve yakın ülkelere uluslararası uçuşlar yapılmaktadır. Inchon Havaalanından İstanbul Atatürk Havaalanına haftalık olarak Türk Hava Yolları'nın 10, Korean Air ve ASIANA'nın 7'ser karşılıklı seferi bulunmaktadır. Ülke içi ulaşım için hızlı tren yaygın olarak kullanılmaktadır. Seul - Busan arasında her gün ortalama 15 dakika ara ile hızlı tren seferi mevcut olup, ulaşım süresi 3 saat civarındadır.

Telefon Kodları

G. Kore'nin uluslararası telefon kodu 82'dir. Seul'un şehir kodu 2, cep telefonu kodu 10'dur. Kore'den yurt dışını aramak için "001" veya "+" ile çıkış yapmak gerekmektedir. (Bu durum Türkiye hatlı cep telefonları için de geçerlidir.)

İklim

G. Kore, sıcak iklim sahibi ve 4 mevsimin yaşandığı bir ülkedir.

İlkbahar Mart ayı itibariyle başlamakta olup, sıcaklık ortalama 11 C civarında seyretmekte, ani yağmurlar sıklıkla görülebilmektedir. Yazlar sıcak nemli ve bol yağışlı geçer. Haziran-Ağustos arası ülkede çok yağışın yaşandığı ve genelde ziyaretler için çok uygun olmayan dönemlerdir. Yazın en yüksek sıcaklık 30 C olarak gerçekleşmektedir. Yazın zaman zaman şiddetli yağmurlar tayfuna dönüşebilmekte olup, zaman zaman sele ve hasara neden olabilmektedir.

Kış aylarında G. Kore'nin birçok bölgesi kar yağışı alır. Hava kuru ve soğuktur. En düşük sıcaklıklar -15 C derece civarında gözlemlenmektedir.

Sonbahar ayları ılık geçer. G. Kore'de gezmek ve iş ziyaretleri için belki de en uygun mevsim sonbahardır. Sonbaharda havalar açık, ferah ve serindir. Özellikle Eylül-Kasım arası aylar seyahat için en uygun aylar olup, yazın ülkeye hakim olan nem Sibirya'dan gelen kuru rüzgarlar ile azalmaktadır. .

Güvenlik

G. Kore'de suç düzeyinin düşük olması dolayısıyla güvenlik ile ilgili sorunların minimum düzeyde olacağı düşünülmektedir.